

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
Δ.Π.Μ.Σ.: ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΑ ΜΕΣΑ

Διπλωματική εργασία
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΣΥΡΙΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2015-2020
ΣΕ ΨΗΦΙΑΚΑ ΜΕΣΑ

ΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ ΤΣΟΥΛΗ
(Α.Ε.Μ.: 1074)

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ: ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΒΑΜΒΑΚΙΔΟΥ, ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΕΞΕΤΑΣΤΕΣ: 1. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΤΙΝΑΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
2. ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ, Ε.ΔΙ.Π.

ΦΛΩΡΙΝΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2020

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΤΣΟΥΛΗ

**ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΣΥΡΙΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2015-2020 ΣΕ ΨΗΦΙΑΚΑ ΜΕΣΑ**

Copyright © Παναγιώτα Τσούλη, 2020

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και μόνο.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	7
ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ	9
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	12
1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	
1.1. Ιστορικό πλαίσιο προσφυγικής κρίσης	17
1.2. «Πρόσφυγας» και «Μετανάστης»	21
1.3. Προσφυγική ταυτότητα - Ετερότητα	23
1.4. Παρουσίαση της προσφυγικής κρίσης στο διαδίκτυο	26
2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	
2.1. Η επιρροή της εικόνας στον τομέα ενημέρωσης	30
2.2. Ο χαρακτήρας του διαδικτύου και η προσφυγική κρίση	33
3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ	
3.1. Ο σκοπός της έρευνας	43
3.2. Το υλικό της έρευνας	43
3.3. Ερευνητικά ερωτήματα	44
3.4. Μεθοδολογικά εργαλεία	44
3.5. Κατηγορίες ανάλυσης	45
4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Η ΓΥΝΑΙΚΑ - ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ ΣΤΑ ΨΗΦΙΑΚΑ ΜΕΣΑ	
4.1. Γυναίκα: έμφυλη ταυτότητα ή προκαθορισμένος ρόλος;	47

4.2. Παραγωγή σημειωτικών καρτελών	49
4.2.1. Πορτραίτα	49
4.2.2. Πολυπρόσωπες	63
4.2.3. Πλήθους	75
4.3. Γυναίκα-πρόσφυγας: αποτελέσματα έρευνας	101
5^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ	
5.1. Συζήτηση	105
5.2. Προτάσεις για περαιτέρω έρευνες	108
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	110
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	111
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	125

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Κατά την προσφυγική κρίση, που τα τελευταία χρόνια βιώνεται όλο και με εντονότερους ρυθμούς στο ελληνικό έδαφος και όχι μόνο, με πρωτοφανείς αριθμούς προσφυγικών πληθυσμών να καταφθάνουν στα ευρωπαϊκά παράλια, η καταγραφή αυτών των γεγονότων και ειδικώς μέσω φωτογραφικών τεκμηρίων συντελεί σε μια άμεση και κρίσιμη θέαση της τρέχουσας πραγματικότητας και ιστορίας. Όχι μόνο η καταγραφή, αλλά κυρίως η αναπαραγωγή αυτών των φωτογραφικών αναπαραστάσεων από τα διεθνή διαδικτυακά μέσα, ειδικότερα λόγω της δύναμης της διαδικτυακής πληροφόρησης, δημιουργεί καταλυτικά και ταχύτατα νέες κοινωνικές συνθήκες, τάσεις και αντιλήψεις.

Ειδικότερα, η διαδικτυακή φωτογραφική απεικόνιση των προσφυγικών πληθυσμών, ιδίως των γυναικών, και αυτά που οι φωτογραφίες μαρτυρούν κατά στιγμή και περίπτωση, διαμορφώνουν νέα πρότυπα αντιμετώπισης ανθρώπινων ομάδων, ενισχύουν ήδη υπάρχοντες στερεοτυπικούς ρόλους και άλλοτε αποσιωπούν. Βασικός σκοπός, λοιπόν, αυτής της έρευνας είναι να παρουσιάσει δείγμα αυτών των φωτογραφιών, που καταγράφουν ψηφιακά την παρουσία των Σύριων γυναικών-προσφύγων σε ελληνικό έδαφος, να περιγράψει τον τρόπο, που αυτή η θεματική παρουσιάζεται μέσω σημειωτικής ανάλυσης δημοσίου λόγου και να ανιχνεύσει τις κυρίαρχες ταυτότητες - ετερότητες, που αναπαράγονται.

Επιπροσθέτως, ως προς το είδος του υλικού, η έρευνα είναι δειγματοληπτική και επιλέχτηκε με τη μέθοδο της βολικής (convenience) δειγματοληψίας χωρίς πιθανότητες και το δείγμα αφορά καθαρά στην κρίση της ερευνήτριας. Συγκεντρώθηκε μια τυχαία βάση φωτογραφικών δεδομένων που βρίσκονται αναρτημένα σε διεθνή ψηφιακά διαδικτυακά μέσα και απεικονίζουν Σύριες γυναίκες πρόσφυγες στην Ελλάδα. Το κείμενο στην συγκεκριμένη περίπτωση είναι το φωτογραφικό υλικό και η ανάλυσή του περιλαμβάνει διαίρεση σε ομάδες προτάσεων, δηλαδή τμήματα κειμένου, και τον προσδιορισμό του νοήματος κάθε ομάδας προτάσεων (Creswell, 2016: 23).

Λέξεις – κλειδιά: Σύριες πρόσφυγες, Γυναίκα, φωτογραφία, διαδίκτυο, σχέσεις φύλου.

ABSTRACT

In the refugee crisis, that the last years has been perceived in a more intense rate, in the Greek area and not only, phenomenal mazes of refugees are arriving to the European coastlines and the recording of these events, especially through photographic evidences, lead to an immediate and crucial view of the current reality and history. Not only the recording, but especially the reproduction of these photographic interpretations from the international internet media channels, and especially because of the internet information's power, has the ability to create crucially with rapid rate new social circumstances, tendencies and dispositions.

Particularly, the photographic representation of refugees on the internet, specifically women's, and the meaning that photographs reveal by moment and by occasion, form new management's types of human groups, amplify existing stereotypical roles and other times obscure. Research's basic aim is to present a sample of those photographs, that record digitally the Syrian women's presence at Greek ground, to describe the way, that this theme is presented via semiotics' analysis of public discourse and to define the dominant identities and diversities, that are produced.

Furthermore, about the material's category, the research is selected by the convenient sampling method without probabilities and the sample is only on the researcher's judgment. A random photographic data basis was selected, that was posted on the internet and is depicted Syrian women refugees in Greece. The text in this case is the photographic sample and the analysis of it requires the division in proposals' categories, namely text's sections, and defines the meaning of each of this proposals' category (Creswell, 2016: 23).

Keys – words: Syrian refugees, Woman, photography, internet, gender role

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

*«Η Εκάβη είναι σαν κι εμένα.
Έχασε τους αγαπημένους και την οικογένειά της.
Ήταν κι αυτή βασίλισσα στο σπιτικό της, όπως κι εμείς.
Η Εκάβη κάποτε διαφέντευε αυτόν τον τόπο
και τώρα είναι ένα τίποτα.
Αυτές είμαστε εμείς τώρα»¹.*

Δεν είμαστε εδώ για να σας διασκεδάσουμε ή για να τραγουδήσουμε ένα τραγούδι. Έχουμε θυμό. Κι ένα μήνυμα για εσάς. Ήρθαμε από την Τροία των τωρινών καιρών ή από κάπου χειρότερα. Χάσαμε τα πάντα. Είναι το ξεκίνημα της αφήγησης για την ταινία «We Are Not Princesses», που διηγείται το «ταξίδι» της Mona, της Wala'a, της Fadwa, της Hiba και άλλων γυναικών από τη Συρία μέχρι τους προσφυγικούς καταυλισμούς. Σύριες γυναίκες-πρόσφυγες υποδύονται τον πολυσχιδή χαρακτήρα της Αντιγόνης, ενισχύοντάς τον με προσωπικές, βιωματικές εμπειρίες. Πρόκειται για ένα εγχείρημα, το οποίο διέρρηξε τη ρουτίνα των προσφυγικών καταυλισμών. Μέσα από ασκήσεις οικοδόμησης εμπιστοσύνης και αυτοέκφρασης ενισχύθηκε η αυτοπεποίθηση των γυναικών, ένιωσαν ασφαλείς, ώστε να αρχίσουν την επεξεργασία των προσωπικών τους εμπειριών με στόχο την αποδόμηση των τραυμάτων, που τους προκάλεσε ο πόλεμος στον τόπο τους.

Αυτές οι γυναίκες-πρόσφυγες, οι «πυγολαμπίδες» του Παζολίνι, που

¹ Η θεατρική ομάδα «Βασίλισσες της Συρίας», που αποτελείται από 13 γυναίκες-πρόσφυγες από τη Συρία, ξεκίνησε την περιοδεία της στη Μεγάλη Βρετανία στις 5 Ιουλίου του 2016. Η παράσταση σε σκηνοθεσία της Zoe Lafferty βασίστηκε σε διασκευή της τραγωδίας του Ευριπίδη «Τρωάδες», όπου το αρχαίο κείμενο συνδέθηκε με μαρτυρίες Σύριων γυναικών-προσφύγων. Η ταινία είναι διαθέσιμη στο: <http://www.openartfoundation.org/we-are-not-princesses>

«αναβοσβήνουν στην καρδιά της νύχτας, μακριά από τους εκτυφλωτικούς προβολείς, τα ΜΜΕ και τις μεγαλοστομίες των πολιτικών, σέρνουν μαζί τους μαρτυρίες ζωής [...] «ζωογόνα φωτάκια ελπίδας, που έχουν χαθεί, λόγω της πολιτικής παρακμής» σχολιάζει ο Β. Ντιέτρ στην ταινία του «Orlando ferito»², εξηγώντας τη μεταγραφή του ιστορικού παραδείγματος μετά τα ελπιδοφόρα χρόνια της μεταπολεμικής ανασυγκρότησης (Γκιωνάκης & Στυλιανίδης, 2018). Στο ίδιο πλαίσιο κινείται κι ο Ζ. Ντιντί-Ουμπερμάν, σαράντα χρόνια μετά τον Παζολίνι, με την Ευρώπη σε ιστορικό μεταίχιμο και ορατή παρακμή, υπογραμμίζοντας ότι «οι πυγολαμπίδες υπάρχουν, έχουν επιζήσει», εννοώντας ότι «μπορούμε να αναπτύξουμε μια πολιτική της επιβίωσης, της ελπίδας, της αυτονομίας, αν και οι δυνάμεις του χάους και της υποταγής είναι πάντοτε παρούσες» (Παράρτημα, 126).

Στη σύγχρονη πολιτική συγκυρία, ο Κ. Ναιδοο, Γενικός Γραμματέας της Διεθνούς Αμνηστίας (Παράρτημα, 127) καταγγέλλει «την αποτυχία των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων να ανοίξουν ασφαλείς και νόμιμες διαδρομές για τους πρόσφυγες», ώστε να αποφευχθούν, όσα περιγράφουν γυναίκες-πρόσφυγες στην έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας με τίτλο «Θέλω να αποφασίσω για το μέλλον μου: ξεριζωμένες γυναίκες στην Ελλάδα μιλούν ανοιχτά» (Παράρτημα, 128). Περιγράφουν αφενός τους κινδύνους με τους οποίους έρχονται αντιμέτωπες καθημερινά και τις ταλαιπωρίες κατά τη διάρκεια του επισφαλούς ταξιδιού προς τις χώρες υποδοχής, αφετέρου μέσα από τις αφηγήσεις διαφαίνεται η ανθεκτικότητα και η εσωτερική δύναμη, που τις ωθείς να υπερνικήσουν τις αντιξοότητες που αντιμετωπίζουν.

Αποτυπώνοντας το χάσμα της ζωής στη Συρία, πριν και μετά τη ρήξη, ο Azar αναφέρει ότι «όλα χάθηκαν, τα δάκρυα έχουν στεγνώσει», ενώ η Ademar ότι «η ζωή είναι ένα χαμόγελο... Στη ζωή πρέπει να έχεις υπομονή, αν έχεις υπομονή και θέληση όλα γίνονται και ευτυχώς έχω ανθρώπους που έχουν απομείνει και έχω θέληση...», καταδεικνύοντας ότι η παρουσία σημαντικών ανθρώπων γύρω της αποτελεί πηγή έμπνευσης και ενδυνάμωσης (Γαλικά, 2018: 39 & 52).

Αντιλαμβανόμενοι ως χρέος μας την πρακτική ενόραση του σημερινού κόσμου, υπερβαίνοντας τη μεταμοντέρνα ακηδία να «δημιουργήσουμε» τις «πυγολαμπίδες», να τις υποδείξουμε, να καταδείξουμε τις δυνατότητες τους», εκεί, στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, όπου με τις ψυχές των προσφύγων παίζεται ένα απάνθρωπο και συστημικό σενάριο δίχως όριο.

² Η ταινία προβλήθηκε το 2014 στο 8ο Φεστιβάλ Πρωτοποριακού Κινηματογράφου. Τα δύο κεντρικά μοτίβα της είναι ο *Μαινόμενος Ορλάνδος* του Αριόστο, όπως παρουσιάζεται στο τοπικό λαϊκό κουκλοθέατρο και οι *πυγολαμπίδες* του Παζολίνι.

Η επιλογή της ερευνητικής μου ενασχόλησης με το προσφυγικό ζήτημα και ειδικότερα τις οπτικές αναπαραστάσεις γυναικών-προσφύγων σε ψηφιακά μέσα προέκυψε από το γενικότερο προβληματισμό, που ανέπτυξα για τη θεματική αυτή κατά τη διάρκεια της φοίτησής μου στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δημόσιος Λόγος και Ψηφιακά Μέσα» του Τμήματος Νηπιαγωγών και του Τμήματος Ψηφιακών Μέσων και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

Η παρούσα μελέτη με τίτλο *Φωτογραφικές αναπαραστάσεις Σύριων γυναικών προσφύγων στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2015-2020 σε ψηφιακά μέσα*, προσεγγίζει την οπτική αναπαράσταση της γυναίκας-πρόσφυγα ως ταυτότητα και ετερότητα καθώς και την έμφυλη διάσταση του προσφυγικού ζητήματος σε άμεση συνάφεια με τις ιδεολογικές του συνιστώσες, τόσο σε θεωρητική, όσο και ερευνητική βάση.

Για την εκπόνηση της εργασίας αυτής οφείλω να ευχαριστήσω την επόπτρια της εργασίας καθηγήτρια κ. Ιφιγένεια Βαμβακίδου, η οποία με παρότρυνε να εμβαθύνω στη συγκεκριμένη θεματική και στήριξε τα ερευνητικά ενδιαφέροντά μου. Την ευχαριστώ για τις παρατηρήσεις, τις υποδείξεις και τις συμβουλές της.

Ίδιες είναι οι οφειλές μου σε όσους στάθηκαν πλάι μου πρακτικά και συναισθηματικά σε όλη τη διάρκεια δημιουργίας και πραγματοποίησης αυτής της μελέτης και ιδιαίτερα ευχαριστώ στην οικογένειά μου για τη συμπαράσταση και την υπομονή της.

Φλώρινα, Σεπτέμβρης 2020

Π. Τ.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

*Αχ θάλασσα
άσε τα κύματά σου να μας λυπηθούν
και να μας φροντίσουν σαν μητέρα.
Αχ, για μας τους Σύριους η μοίρα είναι βαριά.
Αφήστε μας να έχουμε ειρήνη.
Μόνο αυτό θέλουμε.
Και τώρα...
θα πορευτούμε για να βρούμε κάποια γαλήνη.*
Κασίτας, Α. (2016)

Τα προσφυγικά κύματα, που προέκυψαν από την κλιμακούμενη κοινωνική και πολιτική αποσταθεροποίηση των χωρών της Μέσης Ανατολής, αποτελούν μείζον ζήτημα συζητήσεων στις χώρες υποδοχής, αλλά και στο παγκόσμιο γίνεσθαι. Ειδικότερα, ο εμφύλιος πόλεμος στη Συρία δημιουργεί τη μεγαλύτερη προσφυγική ροή, που έχει καταγραφεί μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, με την Ελλάδα να αποτελεί για πολλούς Σύριους πρόσφυγες τη χώρα εισόδου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Από τον Ιανουάριο του 2015 ένας σημαντικός αριθμός προσφύγων και μεταναστών διένυσε τα σύνορα της Ελλάδας με προορισμό άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Μικρό μέρος αυτού του πληθυσμού παρέμεινε στην Ελλάδα, συσσωρευόμενο κυρίως στα νησιά εισόδου απ' όπου προοδευτικά μετακινήθηκε προς την ενδοχώρα.

Στα πλαίσια αυτής της κατάστασης, οι διαδοχικές ελληνικές κυβερνήσεις, ο κρατικός μηχανισμός και οι κοινωνικοί φορείς (Μ.Κ.Ο. κ.ά.) βρέθηκαν αντιμέτωποι με την αναγκαιότητα διαχείρισης των πληθυσμών αυτών αναφορικά με την τήρηση του διεθνούς δικαίου για τη διασφάλιση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Κατά την προσπάθεια αυτή, πραγματοποιήθηκαν αλλαγές στη νομοθεσία με στόχο την

ουσιαστική και πρακτική εφαρμογή των όρων διαχείρισης των ροών, καθώς η αντιμετώπισή τους συνιστά ζήτημα πολιτικής βούλησης του εκάστοτε αρμόδιου κρατικού φορέα.

Η εισροή και εγκατάσταση προσφύγων απασχολεί τα τελευταία χρόνια τα διεθνή μέσα πληροφόρησης, τα οποία εστιάζουν στην αποτύπωση των δυσκολιών ενσωμάτωσης των μεταναστευτικών και προσφυγικών πληθυσμών σε διαφορετικές κοινωνίες καθώς και τις αντιδράσεις, που «γεννούν» και αναπαράγουν οι κοινωνικές πολιτικές σχετικά με αυτούς τους πληθυσμούς. Η κατάσταση των προσφύγων, ειδικότερα γυναικών και παιδιών «δεν αφήνει αδιάφορους τους πολίτες και συχνά προκύπτουν πολωτικές αντιδράσεις, οι οποίες εκφράζονται από τα ΜΜΕ και τη διεθνή διαδικτυακή κοινότητα, ιδιαιτέρως σε Web.02 εφαρμογές, με τη χρήση πολυμέσων σε άρθρα και αναρτήσεις (Gallego, Gualda & Rebollo, 2017: 39). Η χρήση της εικόνας, ακόμη και εάν αυτή είναι κινούμενη (βίντεο) αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα ενός άρθρου ή μιας ανάρτησης στον παγκόσμιο ιστό, γεγονός που οδηγεί σε νέα είδη γλωσσικών κωδίκων και εγγραμματοτισμών, που με τη σειρά τους, διαμορφώνουν τάσεις και επηρεάζονται από αυτές (Πλειός, 2001: 117-119).

Αφορμή για την πορεία της έρευνας αποτέλεσε η στερεοτυπική αναπαράσταση της γυναίκας-πρόσφυγα και οι έμφυλες διαστάσεις του προσφυγικού στην προσπάθειά μας για αποδόμηση της εικόνας του άντρα-πρόσφυγα ως ενσάρκωση της κινητικότητας, της εργασίας σε αντιδιαστολή με την εικόνα της γυναίκας-πρόσφυγα ως ευπαθούς μέλους, εξουσιαζόμενου, χωρίς δυνατότητα επιλογής. Σύμφωνα με έρευνα των Βάϊου & Στρατηγάκη (2009) το φύλο όχι μόνο συγκροτείται και βρίσκεται υπό συνεχή διαπραγμάτευση στη διαδικασία της μετακίνησης, αλλά αποτελεί καθοριστικό παράγοντα στη διαμόρφωση προσφυγικών σχεδιασμών, ατομικών ή και συλλογικών, οικογενειακών διαδρομών και επιλογών εγκατάστασης.

Η Ν. Behera (2006) συνηγορεί παραπληρωματικά, αναφέροντας ότι, τόσο σε ερευνητικό επίπεδο, όσο και στον τρόπο παρέμβασης των ανθρωπιστικών οργανώσεων και ΜΚΟ, η γυναίκα-πρόσφυγας αντιμετωπίζεται ως «θύμα», επειδή αφενός είναι «εκτοπισμένο άτομο», αφετέρου «γυναίκα». Γενικότερα, αντιμετωπίζονται στερεοτυπικά ως «θύματα βίας, βιασμών, κακοποιήσεων, διακίνησης, ως ευάλωτη υπόσταση ή και φύλο». Η ερευνήτρια, υποστηρίζει ότι «οι αναφορές σε έμφυλες διαστάσεις παρεμβάσεων σε καταυλισμούς προσφύγων, στην πράξη σημαίνουν παρεμβάσεις για τις γυναίκες.

Στο ίδιο πλαίσιο κινείται και η έρευνα της Φ. Τσιμπιρίδου (2008), η οποία παρουσιάζει πρακτικές και εμπειρίες που έχουν υιοθετήσει οι μουσουλμάνες γυναίκες για να αντισταθούν στις σχέσεις εξουσίας, αποδεικνύοντας το πώς οι ίδιες αντιλαμβάνονται και αντιμετωπίζουν ζητήματα, που αφορούν τη μαντήλα, την πολιτειότητα και την πρόσβαση τους στο δημόσιο χώρο, αλλά και την πατριαρχία, την παγκοσμιοποίηση.

Η προσπάθεια βιβλιογραφικής επισκόπησης, που συντελέστηκε από την ερευνήτρια αναφορικά με έρευνες σχετικές με Σύριους πρόσφυγες, ανάδειξε ότι αυτές εστιάζουν στην ποσοτική μελέτη των διαδικασιών επιπολιτισμού (Berry et al, 2006), προσαρμογής, ανθεκτικότητας και επιπτώσεων, που έχει η μετακίνηση στη ψυχική υγεία των προσφύγων, καθώς και τη χρήση αντίστοιχων υπηρεσιών (Anagnostaki et. al., 2016; Κασιμάτη, 2003; Παυλόπουλος & Μπεζεβέγκης, 2008; Παυλόπουλος & Μπεζεβέγκης, 2009; Σπανέα & Καλαντζή-Αζίζι, 2008). Παράλληλα τονίζεται η έλλειψη και η σημασία ποιοτικών ερευνών αναφορικά με τη μελέτη της οπτικής των ίδιων των προσφύγων σχετικά με τη ζωή, τις εμπειρίες και τις ανάγκες τους (Kiaga et al., 2010).

Η διαπίστωση αυτή, σχετικά με την ανάδειξη της «φωνής» των προσφύγων, εντοπίζεται και ευρύτερα μέσα από την αντίθεση του αυξημένου ενδιαφέροντος των δυτικών ΜΜΕ και της μικρής παρουσίας, συγκριτικά με το μέγεθος του ζητήματος, των προσωπικών ιστοριών των προσφύγων σε αυτά (Jovanović, 2017). Το κενό αυτό έρχεται να καλύψει η έρευνα της Α. Γαλικά, στην οποία αναδεικνύονται ζητήματα, που αφορούν στην ταυτότητα και τη βιογραφική ρήξη π.χ. μετάβαση από την ιδιότητα του πολίτη σε αυτή του πρόσφυγα, απώλεια οικείων προσώπων, απώλεια εργασίας και ανατροπή των επαγγελματικών σχεδίων, που επηρεάζουν τις σταθερές και την πορεία ζωής, δημιουργώντας αβεβαιότητα για τον μέλλον.

Η Ε. Σαχούντ (2018) στη μελέτη της αποτυπώνει ότι προτεραιότητα για τους Σύριους πρόσφυγες συνιστά η μετεγκατάσταση τους, καθώς στην Ελλάδα νιώθουν εγκλωβισμένοι, γεγονός το οποίο προκαλεί μετατραυματικό στρες ως συνέπεια του ξεριζωμού τους σε συνάρτηση με το καθημερινό άγχος για φυγή δυσχεραίνει την προσαρμογή τους στην Ελλάδα.

Η έρευνα των Νάκου & Στεργίου (2018) κινείται κυρίως γύρω από την κοινωνική αλληλεγγύη για πρόσφυγες και υποδομές φιλοξενίας, ενώ σε μικρότερο ποσοστό αφορά την παραβατική συμπεριφορά των προσφύγων.

Η Ε. Αραμπατζή (2019) μελετά και αναλύει τον τρόπο με τον οποίο τα εγχώρια

M.M.E. αποτυπώνουν την κρίση στη Συρία, η οποία είναι άμεσα σχετιζόμενη με τις στάσεις που διαμορφώνουν οι πολίτες, ενώ οι Fotopoulos & Kaimaklioti (2016) διερευνούν τον τρόπο με τον οποίο ο ελληνικός, γερμανικός και βρετανικός τύπος αντιμετωπίζουν το ζήτημα της προσφυγικής κρίσης στην Ευρώπη, εστιάζοντας στα παιδιά των προσφύγων. Παρομοίως, οι αναπαραστάσεις σε τοπικές και εθνικές τουρκικές εφημερίδες γυναικών-προσφύγων από τη Συρία και των παιδιών τους μελετώνται από τις N. Narli & M. Özazçilar (2019) με σκοπό την ανάδειξη του ανθρωπιστικού αισθήματος, που κινητοποιεί την ηθική συλλογική ευθύνη με στόχο την αναζήτηση διορθωτικών μέτρων.

Με εστίαση στις γυναίκες-πρόσφυγες, που έρχονται αντιμέτωπες με ευπάθεια και βία, τόσο κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους όσο και στους καταυλισμούς, η έρευνα των Gallego, et al (2017) εστιάζει στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι γυναίκες από κοινωνικά μέσα δικτύωσης, όπως το Twitter. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι γυναίκες-πρόσφυγες αποτελούν στόχο λόγω φύλου και υφίστανται κακοποίηση λόγω στερεοτυπικής αντίληψης, ρατσισμού και ξενοφοβίας ενώ η έρευνα της Y. Asaf (2017) εστιάζει στην αντιμετώπιση των προσφύγων ανάλογα με το φύλο. Παρομοίως, η έρευνα της J. Freedman (2016) εστιάζει στις ευπάθειες και ανασφάλειες των γυναικών-προσφύγων αναφορικά με τις μορφές σεξουαλικής βίας και κακοποίησης.

Τέλος, η Σ. Πιτροπάκη (2018) επιχειρεί να καταγράψει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες πρόσφυγες λόγω φύλου και την επίδραση της συμμετοχής τους σε εκπαιδευτικά προγράμματα με στόχο την ενδυνάμωση και την ένταξή τους στη χώρα υποδοχής.

Αναφορικά με τη φωτογραφική αποτύπωση των γυναικών-προσφύγων τόσο στον ελληνικό παράλιο χώρο όσο και σε άλλους προσφυγικούς χώρους εγκατάστασης προσφύγων δεν εντοπίζονται σχετικές μελέτες κι εδώ έγκειται και η πρωτοτυπία της έρευνας. Άλλωστε, η αναδίφηση της βιβλιογραφίας είχε ως κύριο στόχο την αιτιολόγηση του ερευνητικού προβλήματος, παρά τη διαμόρφωση κατεύθυνσης των ερευνητικών ερωτημάτων και υποθέσεων (Creswell, 2016: 17).

Στο πλαίσιο αυτό, η γενική κατεύθυνση της παρούσας έρευνας, εκφραζόμενη μέσα από το σκοπό και τους στόχους που θέτει η ερευνήτρια, παρουσιάζει δείγμα φωτογραφικού υλικού, που αποτυπώνει την παρουσία Σύριων γυναικών-προσφύγων σε ελληνικό έδαφος κατά τα έτη 2015 - 2020 σε ψηφιακά μέσα. Ουσιαστικά μελετάται ο τρόπος με τον οποίο αναπαρίσταται η Σύρια γυναίκα-πρόσφυγας σε διαδικτυακές σελίδες μέσω ανάλυσης δημοσίου λόγου με στόχο την ανίχνευση των

κυρίαρχων ταυτοτήτων – ετεροτήτων, που οι φωτογραφικές αναπαραστάσεις γυναικών είτε σε ατομικό (πορτραίτο) είτε σε συλλογικό επίπεδο αναπαράγουν.

Η θεματολογία κινείται κυρίως γύρω από τη γυναίκα-μητέρα, γυναίκα-σύζυγο, γυναίκα-θύμα σεξουαλικής, κοινωνικής και πολιτικής βίας, ενώ σε μικρότερο ποσοστό αφορά στην αποτύπωση της νεότητας.

Το περιεχόμενο της μελέτης αναπτύσσεται σε δύο μέρη: το θεωρητικό, το οποίο περιλαμβάνει δύο κεφάλαια και το ερευνητικό, που αποτελείται από δύο κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται συνοπτικά το ιστορικό πλαίσιο της προσφυγικής κρίσης στη χώρα μας και ο τρόπος με τον οποίο μεταδίδονται οι ειδήσεις στα εγχώρια και διεθνή μέσα μαζικής επικοινωνίας και ενημέρωσης στο διαδίκτυο.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναπτύσσεται συνοπτικά η δυναμική της διαδικτυακής εικόνας. Ειδικότερα, αναφερόμαστε στη δύναμη και επιρροή της εικόνας στο τομέα της ενημέρωσης και πώς εκφράζεται η προσφυγική κρίση μέσω του χαρακτήρα του διαδικτύου.

Στο δεύτερο μέρος αναπτύσσονται μεθοδολογικά ζητήματα, δηλαδή παρουσιάζεται η ερευνητική διαδικασία, το ερευνητικό υλικό και τα μεθοδολογικά εργαλεία. Αναλυτικότερα, στο τρίτο κεφάλαιο αποσαφηνίζεται ο σκοπός της έρευνας, διατυπώνονται τα ερευνητικά ερωτήματα και οι υποθέσεις της έρευνας και γίνεται παρουσίαση των ερευνητικών εργαλείων, που επιλέχτηκαν για την ανάλυση του οπτικού υλικού.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται κωδικοποίηση του φωτογραφικού υλικού σε σημειωτικές καρτέλες και ακολουθεί η ανάλυση των κατηγοριών, που εστιάζει στην αποτύπωση της γυναίκα-πρόσφυγα στα ψηφιακά μέσα: έμφυλη ταυτότητα ή προκαθορισμένος ρόλος;

Τέλος, η συζήτηση γύρω από τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την ερευνητική διαδικασία, τα οποία συσχετίζονται με τις θεωρήσεις του επιστημονικού λόγου, παρουσιάζονται στο πέμπτο κεφάλαιο.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

1.1. Ιστορικό πλαίσιο προσφυγικής κρίσης

Η Ευρώπη αντιμετωπίζει μια πρωτοφανή άφιξη προσφύγων την τελευταία πενταετία ως αποτέλεσμα του εμφυλίου πολέμου, που ξεκίνησε το 2011 και διενεργείται ακόμη και σήμερα στη Συρία. Η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα περισσότερα από 250.000 θύματα, εκατομμύρια πρόσφυγες και άτομα οικειοθελούς αποχώρησης από τη χώρα. Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης μόνο το 2015 πλέον του ενός εκατομμυρίου πρόσφυγες και μετανάστες διέσχισαν παράνομα την Ευρώπη. Όπως είναι αναμενόμενο, το γεγονός αυτό επέφερε αλλαγές σε θέματα ασφάλειας και προστασίας στον ευρωπαϊκό χώρο.

Αρκετά Μ.Μ.Ε. κάνουν λόγο για τη μεγαλύτερη μετακίνηση πληθυσμών που η Ευρώπη έχει να βιώσει από το 1945 (Fotopoulos & Kaimaklioti, 2016). Αλλα, ακολουθούν επικριτική στάση ως προς το ζήτημα, τονίζοντας την άμεση και προσυμφωνημένη αναγκαιότητα για δράση από την πλευρά της Ευρώπης (Barakat & Zyck 2015). Από το 2011 αρκετές ανθρωπιστικές οργανώσεις έχουν κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου για τη συνεχώς αυξανόμενη προσφυγική ροή.

Αναμενόμενη η συγκέντρωση ανθρώπινων ροών σε ευρωπαϊκό έδαφος με τρεις χώρες να αναλαμβάνουν την υποδοχή των προσφύγων: η Ελλάδα με ποσοστό 62.9 %, η Γερμανία με ποσοστό 36,1 % και το Ηνωμένο Βασίλειο με ποσοστό 71% (Fotopoulos & Kaimaklioti, 2016). Αυτές οι ανθρώπινες ροές μπορεί να είναι πρόσφυγες, μετανάστες ή αναζητητές ασύλου με το μεγαλύτερο μέρος αυτών να είναι γυναίκες και ασυνόδευτα ανήλικα. Συγκεκριμένα, μέχρι το 2015 οι γυναίκες αριθμούσαν το 47% του συνόλου των προσφύγων, ενώ τα παιδιά κάτω των 18 ετών ανέρχονταν στο 51% (UNHCR, 2016).

Η Ελλάδα ως χώρα υποδοχής κλήθηκε να διαχειριστεί την εισροή προσφύγων, όπου κρατικοί και μη φορείς εντατικοποίησαν τις προσπάθειές τους, ώστε να ανταποκριθούν στην πληθώρα αναδυόμενων αναγκών σε πολλαπλά επίπεδα: εγκατάσταση, ψυχοκοινωνική στήριξη, κάλυψη καθημερινών αναγκών των προσφύγων κλπ. Με την ένταξη προσφύγων σε ομάδα ειδικών προνομίων - αφορά κυρίως τις ευάλωτες ομάδες

- προκύπτει συχνά μια ένταση, η οποία αναδύεται από τη μαζική, απρόσωπη και τεχνοκρατική διαχείριση των προσφυγικών πληθυσμών από τον κρατικό μηχανισμό της χώρας υποδοχής, καθώς οι πρόσφυγες διεκδικούν την άρση των περιορισμών που τους επιβάλλονται, η οποία προκύπτει ως ανάγκη να δράσουν ως ενεργά υποκείμενα, ανακτώντας έτσι ένα μέρος από τη «χαμένη» τους υπόσταση (Γκιωνάκης & Στυλιανίδης, 2017).

Αντιλαμβανόμαστε την προσφυγική κρίση ως κοινωνικό, ιστορικό, πολιτικό και οικονομικό φαινόμενο, ώστε να κατανοήσουμε τις ουσιαστικές αιτίες, που αναγκάζουν ανθρώπους να εγκαταλείψουν τις χώρες τους. Αν δεχθούμε ότι η καπιταλιστική κρίση, που βρίσκεται εν εξελίξει, είναι παγκόσμια και κυρίως δομική, τότε ένας από τους τρόπους να προσπελαστεί είναι η καταστροφή παραγωγικών μέσων και δυνάμεων, ώστε το συσσωρευμένο κεφάλαιο να μπορέσει να επενδυθεί για να ξεκινήσει ένας νέος κύκλος κινητικότητας. Ο Β΄ Παγκόσμιος πόλεμος ήταν η λύση στην καπιταλιστική κρίση του 1929. Ωστόσο, «η εντυπωσιακότερη πλευρά των κρίσεων [...] είναι οι δραματικές αλλαγές στον τρόπο σκέψης και κατανόησης, στους θεσμούς και τις κυρίαρχες ιδεολογίες, στις πολιτικές εντάσεις και διαδικασίες, στις πολιτικές υποκειμενικότητες, στις τεχνολογίες και τις οργανωτικές μορφές, στις κοινωνικές σχέσεις, στις πολιτισμικές συνήθειες και προτιμήσεις που διαμορφώνουν την καθημερινότητα. Οι κρίσεις κλονίζουν συθέμελα τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο και τη θέση μας μέσα σε αυτόν» (Harvey, 2016: 14).

Ωστόσο, αυτή η θέση, στη μικροκλίμακα των τοπικών και εθνικών διαδικασιών,

που διαδραματίζονται σε διεθνές επίπεδο, δεν μπορεί να σημαίνει την συλλήβδην απόρριψη οποιασδήποτε ολιστικής προσέγγισης των χωρικών συνθηκών με μία επιχειρηματολογία που δίνει έμφαση στο πώς διαμορφώνονται στο χώρο οι σχέσεις εξουσίας μεταξύ διαφορετικών υποκειμένων με τρόπο, ώστε να αποσυναρμολογείται κάθε ενοποιητική τους σχέση. Το γεγονός, ότι η κρίση «δεν συνοδεύεται από μια έννοια, αποτελεί ασφαλώς μian αυταπάτη, ένα φαντασιακό συνονθύλευμα. Η αναδίπλωση της επιχειρηματολογίας στη δημοσιογραφική καθημερινότητα αποτελεί ομολογία στρατηγικής αδυναμίας» (Μπενσαϊντ, 2006: 21). Άλλωστε, η καθημερινότητα όλων αποτελεί διασταύρωση μιας σειράς άνισων κοινωνικών σχέσεων, βασισμένων σε μία ιεραρχία, που καθορίζεται από την καπιταλιστική οργάνωση της κοινωνίας» (Wolf, 2015: 98).

Οι εθνικές πολιτικές για το προσφυγικό δεν μπορούν να χαρακτηριστούν αμιγώς τοπικές ή εθνικές από την άποψη ότι η χρηματοδότηση για τα προγράμματα προστασίας των προσφύγων προέρχονται από τον ΟΗΕ (UNHCR) και την ΕΕ³ σημαντικό μέρος των οποίων διατίθεται απευθείας στις ΜΚΟ, που έχουν αναλάβει σχεδόν εξ ολοκλήρου τη διαχείριση των καταυλισμών. Συνεπώς, στις πολιτικές που σχεδιάζονται μεταξύ θεσμών ή οργανισμών κρατικών, διακρατικών ή και μη κυβερνητικών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, η UNHCR έχει προεξέχοντα ρόλο. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι οδηγίες επιβάλλονται στην εκάστοτε κυβέρνηση, αλλά ακολουθείται οικειοθελής αποδοχή των όρων, που θέτουν οι χρηματοδοτικοί οργανισμοί για την υλοποίηση μιας χωρικής πολιτικής, την ίδια στιγμή που ίσως παρέχουν και πολιτική στήριξη.

Σε εθνικό επίπεδο, ένας άξονας που τίθεται υπό αμφισβήτηση για τη διαχείριση των χρηματοδοτήσεων είναι η διαμόρφωση των χώρων εγκατάστασης για τους πρόσφυγες, αλλά σε αυτή την περίπτωση το όριο της γεωγραφικής απόστασης δυσκολεύει αυτές τις πρακτικές και κυρίως υπονομεύει τις δυνατότητες ανάπτυξης κοινών προσεγγίσεων μεταξύ ντόπιων και προσφύγων (Massey, 1994). «Ο φυσικός χώρος της πόλης με τις αντικειμενικές του δυνατότητες επιδρά καταλυτικά στη διαμόρφωση κοινωνικών σχέσεων και μπορεί να λειτουργήσει ως προνομιακό πεδίο διεκδίκησης της ελευθερίας και ως ανασταλτικός παράγοντας προς μία χειραφετητική κατεύθυνση» (Μακρυγιάννη, 2014: 24). Επομένως, οι κοινωνικές πρακτικές και

³ Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, τα κονδύλια του Μηχανισμού Έκτακτης Βοήθειας της Ε.Ε., που έχουν προβλεφθεί στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ελλάδα ανέρχονται στα 570 εκ. €. Από αυτά τα 182 εκ. € κατανέμονται σε κρατικούς φορείς (32%) και 388 εκ. € (68%) σε μη κρατικούς οργανισμούς.

αυτές που μπορεί να υιοθετήσει ο αστικός σχεδιασμός αναμετρώνται με τα όρια, κοινωνικά ή και χωρικά, που παράγουν οι χώροι υποδοχής.

Σύμφωνα με τις αρχές ετεροτοπίας του Foucault (2012), οι καταυλισμοί αποτελούν χώρους ετερότητας ή ετεροτοπικούς χώρους, όπου ο πρόσφυγας γίνεται ο «παρεκκλίνων», ο «Άλλος», χρησιμοποιούμενος για την ενδυνάμωση των κοινωνικών, πολιτικών, οικονομικών και πολιτισμικών ταυτοτήτων του «εθνικού» εαυτού (Sanyal, 2014: 559). Αν και ο καταυλισμός, ως χώρος, έχει μια καθορισμένη λειτουργία, η παροδική φύση, η μεταβατικότητα και οι δυναμικές σχέσεις που τον συγκροτούν, χωρικά και χρονικά, διαμορφώνουν ένα εύρος δυναμικών ρόλων που μπορεί να προσλάβει (Soja, 1996: 89). Επιπροσθέτως, το στοιχείο του παροδικού και μεταβατικού χαρακτήρα των καταυλισμών καταστρατηγείται, καθώς οι πρόσφυγες οικειοποιούνται ένα χώρο, που προοριζόταν για φιλοξενία σε χώρο-τόπο ημιμόνιμης εγκατάστασης, όντας χρονικά εγκλωβισμένοι σε αυτή την «σταθερότητα», σε πλήρη αντίθεση ή και σύγκρουση με τον εξωτερικό κοινωνικό χρόνο.

Γενικότερα, οι πρόσφυγες αντιμετωπίζονται ως παθητικά αντικείμενα, ως σώματα που σιωπηρά υπομένουν και όχι ως ενεργά κοινωνικά υποκείμενα που με την ενσώματη παρουσία τους (Βαΐου & Καλαντίδης, 2011: 17) και τις πρακτικές τους νοηματοδοτούν το χώρο. Αυτή η χωρική πρακτική περιθωριοποίησης δεν επιβάλλεται μόνο από μια «πολιτική από τα πάνω», αλλά και τα κοινωνικά υποκείμενα γίνονται φορείς αυτής της περιθωριοποίησης μέσω μιας διαδικασίας αποθάρρυνσης από τη διεκδίκηση της ζωής, με την έννοια της αστικής ζωής. Δημιουργείται έτσι ένας συμβολικός κόσμος, που αποκτά υλική υπόσταση - ακόμα και δια της απουσίας του - στον πραγματικό κόσμο, ένα «είδος απόλυτης ρήξης με τον παραδοσιακό τους χρόνο» (Foucault, 2012). Αντίθετοι με τη λογική της απλής ένταξης ή ενσωμάτωσης, οι πρόσφυγες συνιστούν «δρώντα υποκείμενα με δυναμική αυτονομία και ικανότητες να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο σε επερχόμενες κοινωνικές μεταβολές, χωρίς να είναι σαφές ποια συγκεκριμένη θέση θα επιλέγουν κάθε φορά, στο βαθμό που αποτελούν εν δυνάμει «συν-διαμορφωτές» μίας ευρύτερης κοινωνικής και πολιτικής ατζέντας» (Σαββάκης, 2012: 73-93).

Εγείρεται επομένως μία εγγενής χωρική και κοινωνική αντίφαση, με την έννοια ότι οι καταυλισμοί θεωρητικά αποτελούν «ιδανικούς» χώρους εγκατάστασης, σύμφωνα με τις προθέσεις της κρατικής εξουσίας, στους οποίους έχει «απομονωθεί» αυτό που χαρακτηρίζεται ως «μολυσματικό», αλλά την ίδια στιγμή, οι πρόσφυγες καθημερινά νοηματοδοτούν με εναλλακτικούς τρόπους το χώρο, «παραβιάζοντας» ίσως την

τελειότητά του.

1.2. «Πρόσφυγας» και «Μετανάστης»

Παρατηρώντας το συνεχώς μεταλλασσόμενο πεδίο αναφορικά με τη διαχείριση αυτών των ανθρώπων, θα επιχειρήσουμε να διασαφηνίσουμε τις αντιπαραβαλλόμενες έννοιες «πρόσφυγας» και «μετανάστης», ώστε να αναδείξουμε την πολιτική διάσταση, την πολυπλοκότητα και σε κάποιο βαθμό τα όριά τους. Στο πρώτο άρθρο της σύμβασης της Γενεύης (1951) αναφέρεται ότι ως «πρόσφυγας» ορίζεται «ένα άτομο που βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής του ή του τόπου κατοικίας του, έχει δικαιολογημένο φόβο δίωξης για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, συμμετοχής σε ορισμένη κοινωνική ομάδα ή λόγω πολιτικών πεποιθήσεων και εξαιτίας αυτού του φόβου δίωξης αδυνατεί ή δεν επιθυμεί να απολαμβάνει την προστασία αυτής της χώρας ή την επιστροφή σ' αυτήν». Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε., η βασική διαφοροποίηση μεταξύ «πρόσφυγα» και «μετανάστη» είναι ότι ο πρώτος φεύγει από τη χώρα επειδή κινδυνεύει, ενώ ο δεύτερος μετακινείται κυρίως για οικονομικούς λόγους. Η διαφοροποίηση αυτή είναι σημαντική καθώς δίνει πρόσβαση σε μια σειρά από δικαιώματα, που εξασφαλίζει η ιδιότητα του πρόσφυγα και στα οποία δεν έχουν πρόσβαση οι μετανάστες. Σημαντικότερο ίσως όλων των δικαιωμάτων είναι το δικαίωμα παραμονής στη χώρα υποδοχής (UNHCR, 2002).

Στο πλαίσιο αυτό, αντιλαμβανόμαστε ότι η ταυτότητα του πρόσφυγα στη σύγχρονη έντονη κινητικότητα πληθυσμών προς τις ανεπτυγμένες χώρες δομείται στον αποκλεισμό μίας άλλης ομάδας ανθρώπων, με τους οποίους οι πρόσφυγες πολύ συχνά μοιράζονται αντίστοιχες εμπειρίες, κινδύνους, ελπίδες και όνειρα. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με το πλεονέκτημα ορισμένων εθνικοτήτων για άμεση πρόσβαση στην ιδιότητα του πρόσφυγα, ενώ άλλες αποκλείονται εξ αρχής, καθώς δεν αναγνωρίζεται ότι στη χώρα τους υφίσταται αιτιολογημένη φυγή, δημιουργεί εσωτερικούς ανταγωνισμούς και αποκλεισμούς μεταξύ ανθρώπων, που μοιράζονται τους ίδιους χώρους υποδοχής και τις ίδιες, συχνά περιορισμένες, υπηρεσίες σε αναμονή απόκτησης ή και απόρριψης της προσφυγικής ασυλίας.

Ο διαχωρισμός αυτός αναπαράγεται συχνά και στο λόγο των ΜΜΕ και της τοπικής κοινωνίας στη χώρα υποδοχής, καθώς οι πρόσφυγες παρουσιάζονται ως «θύματα» κάποιας καταστροφής, εξαιτίας της οποίας αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τον τόπο τους και να θέσουν σε κίνδυνο τη ζωή τους. Η επικράτηση της χρήσης του όρου «καταστροφή» με τους επιθετικούς προσδιορισμούς που τη συνοδεύουν, καθώς και

ο τρόπος με τον οποίο ο κυρίαρχος ηγεμονικός λόγος εστιάζει στις συνέπειες αυτής της καταστροφής στο ανθρώπινο δράμα και όχι στις αιτίες που την προκάλεσαν, έχει ως αποτέλεσμα αυτή να γίνεται αντιληπτή ως σχεδόν αναπόφευκτη καταστροφή.

Ως συνέπεια αυτού προκύπτει η αντιμετώπιση του προσφυγικού ζητήματος με όρους έκτακτης ανάγκης, κατάσταση που αιτιολογεί το νευραλγικό ρόλο του στρατού στη διαχείρισή του, όπου μαζί με τις ανθρωπιστικές οργανώσεις συνιστούν τους πυλώνες στους οποίους στηρίζεται η όλη διαδικασία. Παρατηρώντας σχετικές εικόνες, που κατακλύζουν τα ΜΜΕ, ο στρατός σπεύδει πρώτος να περισυλλέξει τους πρόσφυγες στη θάλασσα ή στις ακτές και να τους οδηγήσει σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους υποδοχής. Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται με σχεδόν φυσικό τρόπο το πέρασμα από μία ρητορική, που αντιμετωπίζει τους πρόσφυγες ως θύματα που χρήζουν βοήθειας σε μία ρητορική κινδυνολογίας, όπου αντιμετωπίζονται ως εισβολείς με σκοπό την κοινωνική και οικονομική αποσταθεροποίηση. Το πέρασμα της ιστορίας -εάν το εκλάβουμε αναλογικά- ούτως ή άλλως, από το ένα «κοινωνικοοικονομικό» σύστημα στο άλλο έδειξε ότι δεν υπάρχει σφαίρα της κοινωνικής ζωής που δεν συνταράχθηκε από το θάνατο του παλιού και τη γέννηση του καινούριου (Κολλοντάι, 2019: 13). Πρόκειται για μια ρητορική, η οποία δημιουργεί ξενοφοβικά αισθήματα, δομώντας μια ταυτότητα του πρόσφυγα ως εχθρικά Άλλου, μια απειλή για το εθνικό σώμα, επιδρώντας αρνητικά τόσο στην τοπική κοινωνία της χώρας υποδοχής, όσο και στον ίδιο τον πρόσφυγα, στο βαθμό που γύρω του αντιμετωπίζει καχυποψία ή και ρατσιστικές συμπεριφορές.

Η άλλη όψη αυτής της ρητορικής είναι η θυματοποίηση των προσφύγων, η οποία εντείνει τη σχέση ανισότητας με την τοπική κοινωνία. Πέραν της αδιαμφισβήτητης ανάγκης για βοήθεια που έχουν, το ζήτημα που εγείρεται είναι κατά πόσο η βοήθεια αυτή δίνει δυνατότητα ενδυνάμωσης, ανεξαρτητοποίησης του ατόμου. Εν τέλει, εάν η ένταξη με όρους ισότητας και κανονικότητας στο νέο περιβάλλον έχει ως αποτέλεσμα τη «θυματοποίηση» και την παθητικότητα του καθώς και την εξάρτησή του από τα φιλανθρωπικά αισθήματα της τοπικής κοινωνίας (Φιλιππίδης, 2015).

Ένα επιπλέον χαρακτηριστικό της προσφυγικής ταυτότητας στη σύγχρονη εποχή είναι ότι η προσφυγική φιγούρα περιορίζεται σε εικόνες καταστροφής και ανθρώπινου πόνου για τα Μ.Μ.Ε., χωρίς να μπορεί η ίδια να έχει «φωνή». Σύμφωνα με τον Χ. Φιλιππίδη (2015: 24-25) «μέσα στη σιωπή, οι πρωταγωνιστές των καταστροφών αυτού του κόσμου υποβάλλονται σε μία βιογραφική απογύμνωση, που τους μετατρέπει σε ανώνυμες και α-ιστορικές φιγούρες, που απλώς κατοικούν σε κατεστραμμένα τοπία

και τυποποιημένες υποδομές μαζικής σίτισης και περίθαλψης. Φιγούρες [...], χωρίς προσωπικές ιστορίες, που το μόνο που τις ενώνει είναι το γεγονός ότι μοιράζονται, τελικά, τον ίδιο μοιραίο τρόπο να σχετίζονται με την καταστροφή».

Το γεγονός ότι ο πρόσφυγας αντιμετωπίζεται ως βιολογική οντότητα, αποκομμένος από το παρελθόν του, χωρίς κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά δικαιώματα, χωρίς να φέρει την ιδιότητα του πολίτη, ταυτίζεται με αυτό που ο G. Agamben (2005) ονομάζει «γυμνή ζωή». Οι φυσικές ανάγκες φαίνεται να είναι οι μόνες ανάγκες, γύρω από τις οποίες περιστρέφεται η ζωή των προσφύγων στη νέα αυτή συνθήκη (Κέντρο Διοτίμα, 2016).

1.3. Προσφυγική ταυτότητα – Ετερότητα

Αναφορικά με τις διαφορετικές θεωρητικές κριτικές προσεγγίσεις σε σχέση με τις βασικές συνιστώσες της έρευνας, δηλαδή την απεικόνιση της γυναίκας-πρόσφυγα παρουσιάζονται συνοπτικά με στόχο την ανάδειξη υφιστάμενων πολιτικών και πρακτικών, σχετικά με το πλαίσιο διασφάλισης των δικαιωμάτων των γυναικών-προσφύγων. Η φεμινιστική κριτική προσφέρει μια προνομιακή προσέγγιση, ακριβώς επειδή φέρει στο επίκεντρο της δημόσιας συζήτησης το ζήτημα της ανθρώπινης διάστασης.

Η προσφυγική ταυτότητα και η απεικόνιση των προσφύγων από τα ΜΜΕ έχει ως κυρίαρχο στίγμα την αντικειμενοποίηση και αποανθρωποποίηση, με στόχο την πρόκληση φόβου στους ευρωπαίους πολίτες και την εκμετάλλευση των ανησυχιών για τα πλήθη των μεταναστών, που επιχειρούν να εισβάλουν στην Ευρώπη. Εστιάζοντας στο έργο του G. Agamben (2005), υιοθετούμαι τη θέση ότι οι κυρίαρχες και ηγεμονικές (νέες) μιντιακές αφηγήσεις, περιστρεφόμενες γύρω από ένα συναισθηματικά φορτισμένο διχοτομικό λόγο, οδηγούν στη «σίγαση» πληθώρα άλλων θεωρήσεων. Η έννοια της «γυμνής ζωής», όπως την καταγράφει ο G. Agamben (2005) αποκτά νόημα, καθώς ο πρόσφυγας ως οντότητα αποσπάται από το πολιτικό και κοινωνικό πεδίο και υφίσταται μόνον σε αντιπαραβολή με τους «Άλλους». Μεταλλάσσεται επομένως σε «μια οντότητα στερημένη από κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά δικαιώματα».

Κεντρικής σημασίας πολιτικό ζήτημα, σε μια τέτοια κριτική της συγκρότησης της ταυτότητας του πρόσφυγα στο συλλογικό φαντασιακό του συγκεκριμένου τρόπου αναπαράστασης και απεικόνισης τους, αποτελούν προσπάθειες διαμόρφωσης μιας κοινής πρόσληψης της προσφυγικής κρίσης, που αντανακλά τα καθεστώτα εξουσίας

καθώς και τους συλλογικούς φόβους και τις φαντασιώσεις αναφορικά με το μέλλον της Ευρώπης για κοινές αντιλήψεις από τις οποίες συχνά παραλείπονται οι οποιεσδήποτε ευθύνες πολιτικών αποφάσεων και πρακτικών. Για να αξιοποιήσουμε τον Foucault, κατανοούμε τις πολιτικές διαμορφώσεις μιας κοινής πρόσληψης ως οριοθετήσεις του πληθυσμού, του οποίου η ζωή πρέπει να προστατευτεί από τον «Άλλο», τον πρόσφυγα εν προκειμένω, ο οποίος αναπαρίσταται ως εισβολέας και ως απειλή, η οποία πρέπει να απομακρυνθεί.

Μέσω του θεσμικού, είτε του ριζοσπαστικού λόγου και πρακτικής, συγκροτούνται αντιστάσεις και αντικρούσεις αυτών των διαμορφώσεων με στόχο να υπάρξει μια μετατόπιση των συμβόλων και των νοημάτων τους κατ' αναλογία του γκραμισιανού όρου του «πολέμου θέσεων». Η ευαισθητοποίηση ενός τέτοιου κόσμου γύρω από το κοινωνικοπολιτικό και συμβολικό πλαίσιο, που παράγουν οι εμπειρίες των προσφύγων μπορεί να προσφέρει εναλλακτικές δυνατότητες ή και προοπτικές για την παραγωγή νοηματοδοτήσεων και την ουσιαστική απόκριση στα διακυβεύματα, τα οποία εγείρονται.

Στο πλαίσιο αυτό, η φεμινιστική προσέγγιση μέσα από τη θεωρία της διαθεματικότητας μας βοηθά να κατανοήσουμε τις διαδικασίες υποκειμενοποίησης για την ανάδειξη έμφυλων, φυλετικοποιημένων και ταξικών διαστάσεων (Phoenix, 2006: 28). Η προσέγγιση αυτή μας προτρέπει να αναρωτηθούμε σχετικά με έμφυλα, πολιτισμικά, ταξικά και φυλετικά χαρακτηριστικά, τα οποία αποδίδουμε στην κατηγορία «πρόσφυγες» σε συγκεκριμένο κάθε φορά κοινωνικό, πολιτικό και ιδεολογικό συγκείμενο.

Η διαχείριση της ταυτότητας συνιστά μια δυναμική σύνθεση και υπόσταση, που αναγκαστικά εμπεριέχει ετεροπροσδιορισμούς και αυτοπροσδιορισμούς. Ο όρος πρόσφυγας, ως μια θεσμική ετικέτα, νομικά και διοικητικά προσδιοριζόμενη μέσα από διεθνείς και διακρατικές συμφωνίες, «επανανοηματοδοτείται μέσα από γραφειοκρατικούς μηχανισμούς, προσαρμόζεται σύμφωνα με τις ιστορικές, πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο, ανασκευάζεται, ανακαλείται, ενίοτε αυτοαποδομείται ή καταργείται, όταν δίνεται τελικά άσυλο [...]. Η έννοια «πρόσφυγας» ανάγεται τότε σε σύμβολο, στο οποίο επενδύονται πολλαπλές ερμηνείες, οδηγώντας συχνά σε αντιφατικές πρακτικές διαχείρισης ή και «πυκνή περιγραφή», δίνοντας έμφαση στην αυτοαναφορικότητα των υποκειμένων και των διαδικασιών στρατηγικής διαχείρισης αυτής της ταυτότητας» (Αβραμοπούλου, 2016). Με τον τρόπο αυτό, δημιουργούνται παραλληλισμοί, που

παράγουν νόημα και διευκολύνουν την πρόσληψη του εαυτού, συμβάλλοντας στην οικοδόμηση αλληλοκατανοήσεων και αλληλεγγύης, όπως η αλληλεγγύη φύλου μεταξύ ατόμων διαφορετικής πολιτισμικής προέλευσης.

Ωστόσο, η υιοθέτηση ενός πολιτισμικού σχετικισμού είναι δυνατόν να διαιωνίσει καταστάσεις, που μπορούν να προκαλέσουν ζητήματα, όπως, για παράδειγμα, περιπτώσεις γυναικών που έχουν υποστεί έμφυλη βία. Ως εκ τούτου, οι διαφορετικές κουλτούρες δεν μπορεί να κατανοούνται ως ενιαίες, συνεκτικές και λειτουργικά ολοκληρωμένες, καθώς όλα τα άτομα που μετέχουν σε μια κουλτούρα ίσως δεν δρουν με τρόπους, που αντανακλούν τα γενικότερα πολιτισμικά πρότυπα.

Η αποδοχή ή μη των κανονιστικών θεμελιώσεων των πολιτισμικών συστημάτων, συνιστά πολιτική πράξη και παράγει πολιτική ανάλογη με την πρόκληση απάντησης στην ερώτηση: «αυτές οι κανονιστικές απόψεις τίνος κουλτούρα και ποιων τα συμφέροντα εκπροσωπούν;». Από μια άλλη σκοπιά, κριτική έχει αναπτυχθεί αναφορικά με την προβληματικοποίηση της ίδιας της έννοιας και της θέσης του/της πρόσφυγα, η οποία εκλαμβάνει *a grigori* τους/τις πρόσφυγες ως παθητικά θύματα που βρίσκονται σε ανάγκη παρέμβασης και παροχής βοήθειας, αντί της ανάδειξης και διερεύνησης της καθημερινότητας των προσφύγων και των ενσώματων εμπειριών του εκτοπισμού, των υποκειμενικοτήτων και της εμπρόθετης δράσης τους (Ehrkamp, 2016).

Απάντηση στο ερώτημα σχετικά με την πρόληψη αυτής της αντιμετώπισης προφέρει η D. Indra (2008), υποστηρίζοντας ότι βασική προϋπόθεση είναι η ενσυναίσθηση και η συναισθηματική εμπλοκή στην κατανόηση της βιωμένης εμπειρίας των προσφύγων ως μέσο για κινητοποίηση σε δράση. Παραδειγματικά αναφέρουμε ότι, αν και ακούμε διαρκώς για προσφυγική κρίση, τα συνθήματα και τα σλόγκαν, που χρησιμοποίησε ως φωτογραφικό της υλικό στην έκθεσή της η B. Stanton (2015), «μας δείχνουν τους ανθρώπους πίσω από τις στατιστικές, βασίζοντας τη δουλειά της στις σπαραξικάρδιες ιστορίες τους» (Cutler, 2015: 2). Για να προσθέσει η J. Steans (1998: 120), ότι «ο φεμινιστικός λόγος, δίνοντας έμφαση στην ανθρώπινη συνεκτικότητα και διασύνδεση, το διάλογο και τη συνεργασία έναντι της κυριαρχίας και της βίαιης αντιπαράθεσης», παρέχει υποστήριξη στην κάλυψη βασικών αναγκών των προσφύγων, αντί για την ασφάλεια των κρατικών συνόρων, διότι «όταν βλέπουμε την ασφάλεια εκτός του πλαισίου του έθνους-κράτους, εστιάζοντας στις πολλαπλές ανασφάλειες τις οποίες αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες, η συζήτηση για το τι είναι πραγματικά αναγκαίο από την οπτική της παγκόσμιας κοινότητας για την ασφάλεια,

γίνεται αμέσως κατανοητή και πειστική» (Steans, 1998, 127).

Τις τελευταίες δεκαετίες, η «κουλτούρα της σιωπής», που έχει περιβάλει όλες τις μορφές βίας κατά των γυναικών, έχει αρχίσει να διαβρώνεται, συμβάλλοντας στην ανάληψη δράσεων για την αντιμετώπιση αυτής της κατ'επανάληψιν παραβίασης των γυναικείων ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι ιδεολογίες φύλου λειτουργούν μέσω της ηγεμονίας και κυριαρχίας στη διαμόρφωση των συμπεριφορών μας, δεν είναι σταθερές, ποικίλλουν από κοινωνία σε κοινωνία και από τη μια εποχή στην άλλη, είναι δυναμικές και συνεχώς υπό διαπραγμάτευση, λόγω των αλλαγών που λαμβάνουν χώρα σε διάφορα κοινωνικά επίπεδα. Επίσης, καθίστανται κυρίαρχες, μέσω της βίας ή του φόβου της βίας που αναγκάζει τα άτομα να συμμορφώνονται ή να συμφωνούν με συμπεριφορές και πρακτικές. Η απονομιμοποίηση της βίας κατά των γυναικών επιφέρει ριζική αλλαγή στις ηγεμονικές ιδεολογίες φύλου και τις αντιλήψεις των «νόμιμων» έμφυλων σχέσεων εξουσίας.

Η διαχείριση της έμφυλης βίας σε προσφυγικούς πληθυσμούς συνδέεται με εμπόδια που απορρέουν από έναν διάχυτο πολιτισμικό σχετικισμό, ο οποίος οδηγεί σε ευρέως εδραιωμένες αντιλήψεις σχετικά με την ανωτερότητα του δυτικού πολιτισμού. Οι αντιλήψεις αυτές πηγάζουν από την οριενταλιστική ανάγνωση των υποκειμένων και των συμβόλων που τους ταυτοποιούν (Said, 1996). Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η μουσουλμανική μαντήλα, κατεξοχήν έμφυλο στερεότυπο, η οποία κατοχυρώνει στο δυτικό φαντασιακό την εικόνα της ετερότητας - θρησκευτικής, πολιτισμικής και έμφυλα σωματοποιημένης ετερότητας-, υψώνοντας το όριο μεταξύ «εαυτού» και «Άλλου». Η μαντήλα «σε ένα δυτικό, χριστιανικό ή εκκοσμικευμένο πλαίσιο, αποτελεί ένα κοινότοπο χαρακτηριστικό για τη μουσουλμανική κοινωνία, σε σημείο ταύτισης με την εικόνα της γυναίκας στις αραβικές χώρες». Για την ιστορία αναφέρουμε ότι οι στρατηγικές διαχείρισης αυτής της ταυτότητας έχουν οδηγήσει στο κίνημα της νέας μαντηλοφορίας ως πρακτική αντίστασης στον ετεροκαθορισμό (Αβραμοπούλου, 2016).

1.4. Η παρουσίαση της προσφυγικής κρίσης στο διαδίκτυο

Το διαδίκτυο βρήθει άρθρων σχετικών με την προσφυγική κρίση. Αποσπασματικά αναφέρουμε ότι «αρνητικά κρίνει μεγάλο ποσοστό των Ελλήνων την παρουσία μεταναστών και προσφύγων στη χώρα και την επίδρασή τους σε αρκετούς τομείς της ζωής. Το 85,2% των Ελλήνων που συμμετείχαν στην έρευνα απάντησε ότι ο αριθμός των μεταναστών που βρίσκονται στην Ελλάδα είναι υπερβολικά μεγάλος/αρκετά

μεγάλος. Μόνο το 12,1% βρίσκει τον αριθμό των μεταναστών «κανονικό», δηλαδή ούτε μεγάλο ούτε μικρό. Η δημοσιευμένη έρευνα με τίτλο «Αντιλήψεις περί εθνικής ταυτότητας, μετανάστευσης και προσφυγών στην Ελλάδα» εστιάζει στο αίσθημα της εθνικής ταυτότητας και στις απόψεις για τη μετανάστευση και τους πρόσφυγες. Ίσως η Ελλάδα έχει επηρεαστεί βαθιά από τις οικονομικές συνέπειες της χρηματοοικονομικής κρίσης και την κρίση που επέφερε το προσφυγικό ζήτημα, στο οποίο η Ελλάδα λειτούργησε αρχικά ως χώρα προσωρινής μετάβασης και κατόπιν ως χώρα υποδοχής. Αυτό συμβάλλει στην πρόκληση έντονης δυσαρέσκειας στον ελληνικό λαό· όμως, το σημαντικότερο εύρημα αυτής της μελέτης είναι ότι για τους περισσότερους Έλληνες αυτή η δυσαρέσκεια δεν στράφηκε ενάντια σε εκείνους που ήρθαν στην Ελλάδα για να ζητήσουν προστασία (Παράρτημα, 102).

Σε έρευνα του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες με τίτλο «Χαρτογράφηση των ειδικών χαρακτηριστικών και αναγκών των κοινοτήτων προσφύγων και μεταναστών που διαβιούν στην Ελλάδα» (Λάκκα & Κωνσταντίνου, 2016) προκύπτει ότι το μείζον πρόβλημα που αντιμετωπίζουν ακόμη και σήμερα τα μέλη των μεταναστευτικών και προσφυγικών κοινοτήτων είναι η δυσκολία πρόσβασης σε διαδικασίες νομιμοποίησης ή προστασίας και εξασφάλισης της νόμιμης παραμονής στην Ελλάδα⁴.

Παρόμοια έρευνα με τίτλο «Προφίλ προσφύγων, αιτούντων άσυλο και υπηκόων τρίτων χωρών που δεν έχουν καταγραφεί από την Υπηρεσία Ασύλου» (Mæhlumshagen, 2019), αναλύει τις βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι υπήκοοι τρίτων χωρών που δεν έχουν καταγραφεί από την Υπηρεσία Ασύλου, οι οποίες συνδέονται με την έλλειψη ρύθμισης του νομικού καθεστώτος των ανθρώπων αυτών.

Με τίτλο «Τι θα γίνει τώρα με τους νέους πρόσφυγες στη Λέσβο», η σχετική έρευνα χαρακτηρίζει τους πρόσφυγες ως θύματα-πιόνια ενός πολιτικού αγώνα που θυμίζει παρτίδα σκακιού μεταξύ Ευρώπης και Τουρκίας. Τα ευρήματα καταλήγουν σε ερωτήματα σχετικά με την ευρωπαϊκή τακτική απελάσεων και σε περίπτωση νέας ροής προσφύγων, αν θα επανέλθει η δυνατότητα υποβολής αιτήσεων χορήγησης ασύλου;

⁴ Η μελέτη διεξήχθη στο πλαίσιο του έργου «Ενδυνάμωση του διαπολιτισμικού διαλόγου και ενίσχυση των κοινοτήτων Υπηκόων Τρίτων Χωρών για την προάσπιση και άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους». Χρηματοδοτήθηκε από την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία στο πλαίσιο του Προγράμματος «Είμαστε όλοι Πολίτες», μέρος του συνολικού Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του ΕΟΧ για την Ελλάδα, γνωστού ως ΕΕΑ Grants. Διαχειριστής Επιχορήγησης του Προγράμματος είναι το Ίδρυμα Μποδοσάκη. <https://www.gcr.gr/el/ekdoseis-media/reports/item/569-2406201601>

(Βαχτσεβάνου, 2020).

Στην εφημερίδα Η ΑΥΓΗ διαβάζουμε για την «Αντίδραση - όαση από φαντάρους στην Κομοτηνή, οι οποίοι κατήγγειλαν τις επιχειρήσεις σε βάρος των προσφύγων. Μάχη εντυπώσεων δόθηκε τα τελευταία εικοσιτετράωρα στο Διαδίκτυο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με σκοπό τη δημιουργία πολεμικού κλίματος στον Έβρο (Παπαντωνίου, 2020).

Πολωμένη εμφανίζεται η ελληνική κοινωνία όσον αφορά τη φιλοξενία προσφύγων στη χώρα μας, σύμφωνα με έρευνα εταιρίας δημοσκοπήσεων, που πραγματοποιήθηκε με αφορμή την Παγκόσμια ημέρα προσφύγων. Αναφέρεται ότι αν και οι Έλληνες θεωρούν σημαντικό ζήτημα το προσφυγικό, διχάζονται ανάμεσα στη θετική και αρνητική προσέγγιση του «Άλλου», του πρόσφυγα/μετανάστη και γενικότερα των προσώπων άλλου χρώματος (Παράρτημα, 130). Στα αξιοσημείωτα της έρευνας προκύπτει ότι ένας στους τέσσερις Έλληνες θεωρεί τέταρτο σημαντικότερο πρόβλημα το μεταναστευτικό-προσφυγικό (24,8%), συγκρινόμενο με την πορεία της οικονομίας (43,4%), την ανεργία (34,4%), τα ελληνοτουρκικά (29%). Η πλειοψηφία επιθυμεί αποσυμφόρηση των νησιών και μεταφορά των προσφύγων σε κλειστές δομές της ηπειρωτικής Ελλάδας. Το 51% δηλώνει ότι δεν έχει πρόβλημα αν στην πολυκατοικία του μένουν πρόσφυγες, ενώ το 46.9 % το αντίθετο. Αναφορικά με την ερώτηση αν η ελληνική κοινωνία είναι ρατσιστική, το 47,5% πιστεύει ότι είναι ρατσιστική, ενώ το 45,5% δηλώνει το αντίθετο.

Καταληκτικά αναφέρουμε ότι η σχέση έντασης που προκύπτει σε μία διαχείριση που στηρίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα για πρόσφυγες, ίσους απέναντι στον νόμο, ανεξάρτητα από έθνος, φύλο ή τάξη και από την άλλη η επιθυμία του να «ακουστούν» οι προσωπικές ιστορίες τους, να φροντιστούν τα «τραύματα» και όχι απλά να ικανοποιηθούν οι βιολογικές τους ανάγκες, ώστε να ενδυναμωθούν, να καταστούν ενεργά υποκείμενα και όχι παθητικοί δέκτες ανθρωπισμού. Καθίσταται επομένως δύσκολη η αποδόμηση της έντασης, διότι όσο οι προσωπικές τους ιστορίες ξεδιπλώνονται, τόσο τα δικαιώματα τους περιορίζονται ή τουλάχιστον οριοθετούνται. Παράλληλα, προκύπτει ένταση από τη σύγκρουση που υπάρχει ανάμεσα στη μαζική, απρόσωπη και τεχνοκρατική διαχείριση των προσφυγικών πληθυσμών από τον κρατικό μηχανισμό της εκάστοτε χώρας υποδοχής, με σκοπό να οριοθετήσει και να ελέγξει όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος της ζωής των προσφύγων (Γκιωνάκη & Στυλιανίδη, 2017). Από την άλλη, ένταση προκαλείται και από τους τρόπους που εφευρίσκουν οι ίδιοι οι πρόσφυγες για να παραπλανήσουν «τους θεσμούς, ώστε να

άρουν τους περιορισμούς που τους επιβάλλονται, να αρθρώσουν διεκδικήσεις σπάζοντας τη σιωπή που τους περιβάλλεται, να δράσουν τελικά ως ενεργά υποκείμενα, ανακτώντας έτσι ένα μέρος από τη χαμένη τους προσωπικότητα. Επομένως, «η φιγούρα του πρόσφυγα, η οποία θα έπρεπε να ενσωματώνει τον άνθρωπο των δικαιωμάτων, σημασιοδοτεί, αντιθέτως, τη ριζική κρίση αυτής της έννοιας» (Arendt, 1979: 299).

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

2.1. Η επιρροή της εικόνας στον τομέα ενημέρωσης

Στη συζήτηση για την εικόνα ακολουθούμε τον προβληματισμό του W. Mitchell (1996), ο οποίος σημειώνει ότι η λειτουργία κάθε οπτικού υλικού είναι δυναμική, εφόσον δημιουργεί προϋποθέσεις θέασης, αλλά το τελικό αποτέλεσμα εξαρτάται άμεσα από την οπτική του θεατή. Ορίζει την οντότητα της εικόνας ως «μη κατοπτρική μίμηση της πραγματικότητας», άρα ως «ετερότητα σε σχέση με την πραγματικότητα». Μια εικονική ετερότητα, η οποία προσπαθεί να παρακινήσει το θεατή, ωθώντας τον να ανακινήσει το υπόβαθρο των γνώσεών του, συνειδητών και υποσυνειδητών.

Η προσπάθειά του R. Barthes (2007: 11) να διαχωρίσει τη φωτογραφία από την κοινότητα των εικόνων καταλήγει στο συλλογισμό ότι η «φωτογραφία αναπαράγει στο άπειρο κάτι που έχει συμβεί μόνο μια φορά μηχανικά και δεν μπορεί ποτέ να επαναληφθεί υπαρξιακά», υποστηρίζοντας ότι «η φωτογραφία κατά βάση πιστοποιεί μια παρουσία», την ύπαρξη δηλαδή του αντικειμένου που απεικονίζεται σε παρελθόντα χρόνο. Προσεγγίζει τη φωτογραφία ως «υπέρτατη έκφραση του Πραγματικού», εισάγοντας τη θέση ότι «οι φωτογραφίες κρύβουν μία δική τους σημειολογία, αναγνώσιμη μεν, αλλά σπάνια απόλυτα συνειδητά» από τον θεατή (Barthes, 2007: 12-13).

Ακολουθώντας τη σημειωτική προσέγγιση του C. Peirce (1958: 7-8), δεχόμαστε ότι το οπτικό υλικό διαθέτει οντική υπόσταση και δράση, συμπυκνώνει κοινωνικές αξίες και τις αμαλγαματοποιεί με την πραγματικότητα ή τμήμα της πραγματικότητας που απεικονίζει, λειτουργώντας ως δείκτης της περαιτέρω ανθρώπινης δράσης. Η

συνολικότητα της εικόνας προκύπτει από τον υψηλό βαθμό συνάφειας, που διατηρεί με την εξωτερική πραγματικότητα.

Οι Ausburn & Ausburn (1978) υποστηρίζουν ότι ζούμε στην εποχή της κυριαρχίας του οπτικού πολιτισμού, που επηρεάζει τις στάσεις, τα πιστεύω, τις αξίες και τον τρόπο ζωής μας. Στο ίδιο πλαίσιο κινείται και ο P. Burke (2003: 227), ο οποίος υποστηρίζει ότι το νόημα των εικόνων εξαρτάται από το κοινωνικό τους πλαίσιο, δηλαδή το γενικό πολιτισμικό πλαίσιο και το πολιτικό υπόβαθρο, τις περιστάσεις κάτω από τις οποίες παράχθηκαν καθώς και τα υλικά συμφραζόμενα, δηλαδή το φυσικό χώρο στον οποίο αρχικά υπάρχει η πρόθεση να παρουσιαστούν. Ο M. Certau (1984) συμπληρώνει ότι η ανάλυση των εικόνων ολοκληρώνεται, αν μελετηθεί η πρόσληψη θέασης, που κατασκευάζει ο πολιτισμικός καταναλωτής.

Οι Kress & Van Leeuwen (2010: 104) εστιάζουν στη γραμματική του οπτικού σχεδιασμού ως πηγή για τη δημιουργία και την επικοινωνία νοήματος μέσα από τη σύγκλιση διαφορετικών σημασιολογικών συστημάτων. Αντιμετωπίζουν τις οπτικές δομές μέσα στη σφαίρα των πραγματώσεων και των συγκεκριμενοποιήσεων της ιδεολογίας. Υπογραμμίζουν ότι δεν είναι τυπικές, αλλά λειτουργούν ως μέσα για τη διατύπωση ιδεολογικών σχέσεων, καθώς αναπαράγουν «στιγμιότυπα» της πραγματικότητας με σημασιολογική διάσταση, που σχετίζεται άμεσα με τα ενδιαφέροντα των κοινωνικών θεσμών εντός των οποίων παράγονται, κυκλοφορούν ή «διαβάζονται».

Στην τριγωνική σχέση πραγματικότητας - αναπαράστασης - δέκτη, η εικόνα δίνει βαρύτητα στην επιμέρους σχέση πραγματικότητας - αναπαράστασης. Αν η εικόνα αποδίδει το θέμα της, τότε το μήνυμα που θα περάσει στο θεατή είναι συγκεκριμένο. Δεν είναι τυχαία, σύμφωνα με τον Γ. Πλειό (2001), η κυριαρχία της εικόνας στην επικοινωνία, αλλά παράγεται σε ένα σύνθετο πλέγμα οικονομικών, κοινωνικών, πολιτικών και πολιτιστικών συνθηκών, που διαμορφώνονται στην ώριμη και ύστερη νεωτερικότητα. Η κατασκευή της δεν είναι μια αυθόρμητη διαδικασία, καθώς ασκείται άμεση και έντονη επιρροή στον τρόπο με τον οποίο οι παραγωγοί της εικόνας κατασκευάζουν το προϊόν τους με σκοπό την αναπαραγωγή κωδικοποιημένων μηνυμάτων στη βάση μιας ιδεολογίας και πεποίθησης με σκοπό την πρόκριση προτύπων συμπεριφοράς και στάσεων.

Η εικόνα ως κώδικας επικοινωνίας λειτουργεί αναλογικά ως προς την πραγματικότητα. Κατά τον M. Foucault (1986: 50-53), η αναλογία συμπυκνώνει τα ουσιωδέστερα χαρακτηριστικά όλων των υπολοίπων τρόπων της ανθρώπινης σκέψης,

καθώς προϋποθέτει την ύπαρξη δύο μερών, τα οποία φέρει ταυτόχρονα σε γειτνίαση και αντιπαράσταση. Η αναλογία με τη σειρά της, σχετίζεται με την ομοιότητα, που αποτελεί θεμελιώδη αρχή για την οικοδόμηση της γνώσης.

Παρατηρώντας μία φωτογραφία, διακρίνουμε κοινά αποδεκτούς κανόνες, που καθορίζουν τη ζωή μας. Παραδειγματικά αναφέρουμε ότι ένα πορτραίτο, υποδεικνύει συγκεκριμένους κώδικες στάσης, έκφρασης ή και ένδυσης (Gell, 1998). Υπό αυτό το πρίσμα, οι φωτογραφίες μπορεί να θεωρηθούν δευτερογενή κοινωνικά προϊόντα (Alberti & Bray, 2009; Zedeño, 2009) με σχετική αυτονομία, εφόσον η ύπαρξη και η κατανάλωσή τους έχει επιρροές στην ανθρώπινη δράση.

Ο J. Baudrillard (2007: 33-34), χαρακτηρίζοντας τις σύγχρονες εικόνες «ιπτάμενα είδωλα» ή «τεχνοεικόνες» (Flusser, 2008: 113-115), υποστηρίζει την αυτονομία τους σε σχέση με το δέκτη και την πραγματικότητα, καθώς αποτελούν τόσο ισχυρές προσομοιώσεις της πραγματικότητας, ώστε είναι ικανές να την υποκαταστήσουν. Αυτός ο ενεργός ρόλος των τεχνοεικόνων αποδίδεται συνήθως στη δυνατότητα των ψηφιακών τεχνικών για υπερπροσφορά πληροφορίας (Thompson, 2007). Παραδειγματικά αναφέρεται ότι πολλοί άνθρωποι θεωρούν ότι ο κόσμος των διαφημίσεων δεν είναι απλά υπαρκτός, αλλά προσφέρει τον κανόνα της κοινωνικής συμπεριφοράς. Επίσης ακραίο, αλλά ενδεικτικό παράδειγμα, είναι η παρατηρημένη αλλαγή στη σεξουαλική συμπεριφορά ανθρώπων λόγω της διάδοσης της πορνογραφίας (Baudrillard, 2007: 33-34).

Σύμφωνα με τον J. Fiske (1992: 120) «η οπτική γλώσσα χρησιμοποιείται από τους διαφημιστές, επειδή αξιοποιούν τη μεταφορά και τη μετωνυμία: «το σημείο μιας μητέρας που σερβίρει ένα συγκεκριμένο δημητριακό για το πρωινό των παιδιών της είναι μια μετωνυμία όλων των μητρικών της δραστηριοτήτων μαγειρέματος, καθαρισμού και ένδυσης, αλλά είναι μεταφορά για την αγάπη και την ασφάλεια που τους προσφέρει».

Υπό την οπτική αυτή, γίνεται κατανοητό, ότι η εικόνα αποκτά συμβολική αξία με την έννοια ότι αυτό που αναπαριστά είναι ένα ορατό και χειροπιαστό αντικείμενο, μια ιδέα, ένα πρότυπο ή μια αξία που είναι αφηρημένη, που δεν είναι ορατή και συγκεκριμένη. Στην περίπτωση μας, η γυναίκα-πρόσφυγας, που αναπαρίσταται ως μητέρα και συμπαραδηλωτικά ομοιάζει με την εικόνα της Παναγίας (βλ. 4^ο Κεφάλαιο, σημειωτική καρτέλα 6). Η συμβολική αξία δίνει ορατότητα σε αφανείς, αλλά σημαντικές ιδιότητες των πραγμάτων, που αναφέρονται σε κοινωνικές σχέσεις που αναπτύσσονται γύρω από αυτά (Πλειός, 2001: 213).

Το σύμβολο δίνεται πλέον μέσα στο εμπόρευμα, αλλά και το ίδιο το εμπόρευμα μέσα στο σύμβολο. Όπως, άλλωστε, παρατηρείται στο σύνολο του δείγματος των φωτογραφιών που συγκεντρώθηκε, όλες οι φιγούρες που αναπαρίστανται, τίθενται ως προϊόντα θέασης προς τον αναγνώστη των άρθρων. Ως εκ τούτου, δεν εμπορευματοποιείται μόνο το σύμβολο, αλλά συμβολοποιείται και το εμπόρευμα. Ταυτόχρονα, δεν μετατρέπεται μόνο η επικοινωνία σε εργασιακή δραστηριότητα, αλλά και η εργασία σε επικοινωνιακή δραστηριότητα (Πλειός, 1993: 62).

2.2. Ο χαρακτήρας του διαδικτύου και η προσφυγική κρίση

Η εκρηκτική ανάπτυξη του διαδικτύου σε ολόκληρο τον κόσμο, η συσπείρωση online χρηστών και η εξάπλωση του world wide web, το καθιστά νέο χώρο δραστηριότητας, όπου αναπτύσσονται και υιοθετούνται νέες στρατηγικές στην παραγωγή και την κατανάλωση. Η σύνδεση των πολιτισμικών αγαθών με την παραγωγή και την καταναλωτική οικονομική δραστηριότητα της παγκόσμιας αγοράς δεν έχει ως συνέπεια μόνο την εμπορευματοποίηση στον τομέα των πολιτισμικών και συμβολικών αγαθών, αλλά κάθε αγαθό αποκτά μια συμβολική αξία από τη στιγμή που εντάσσεται στην κοινωνία και στην επικρατούσα κουλτούρα (Πλειός, 1993: 211).

Το διαδίκτυο διαφέρει από τα παραδοσιακά MME ως προς τη δυνατότητα της αμφίδρομης επικοινωνίας με τους πελάτες, καταναλωτές και χρήστες. Επιπροσθέτως, καταρρίπτει την έννοια των συνόρων, εφόσον δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες να επικοινωνούν με αποτέλεσμα την παγκοσμιοποίηση κάθε είδους συναλλαγών (Βλαχοπούλου, 2003), λόγω της «information intensity» (Glazer, 1991). Χαρακτηρίζεται ως τεχνολογική και επιχειρηματική καινοτομία (Parazafeiropoulou, et al., 2002), χρησιμοποιείται δε ως επιπρόσθετο κανάλι διανομής και επικοινωνίας με τοπικές, αλλά και διεθνείς αγορές (Βλαχοπούλου 2003: 379) και η σημαντικότητά του ως διαφημιστικού μέσου είναι αδιαμφισβήτητη (Kotler et al. 2002: 811).

Μια τέτοια τεχνολογία επικοινωνίας συνηγορεί στην δημιουργία μιας παγκοσμιοποιημένης κουλτούρας, καθώς ακολουθεί μια ιδιότυπη και περίπλοκη χωροθέτηση, που συνδέει διαφορετικά επίπεδα αλληλεπίδρασης: το τοπικό και το παγκόσμιο, το περιφερειακό και το εθνικό, αφήνοντας το αποτύπωμά του στην τοπικότητα, που ήδη έχει αποδυναμωθεί από την παγκοσμιοποίηση (Terranova, 2004: 54). Οι δραστηριότητες που παράγουν πολιτισμικό καταναλωτικό περιεχόμενο, το «άυλο» έργο δηλαδή, συνήθως δεν αναγνωρίζονται ως «εργασία», σε αντιπαράβολή με τις οικονομικές δραστηριότητες, που εμπλέκονται στον προσδιορισμό και τον

καθορισμό των πολιτισμικών και αισθητικών προτύπων, όπως μόδα, διατροφή, καταναλωτικά πρότυπα, επηρεάζοντας αποτελεσματικά την κοινή γνώμη (Terranova, 2004: 82). Αυτό συμβαίνει αφενός γιατί δεν γνωρίζουμε τη σύσταση αυτού του εργατικού δυναμικού, ίσως του πιο δημοσκοπημένου, αλλά αδιαφανούς διερευνημένου δυναμικού παγκοσμίως. Εάν αυτό το εργατικό δυναμικό αποτελείται κυρίως από «επιστήμονες», μια παγκόσμια ελίτ, τότε σημασία έχει αν αυτοί ανήκουν στην πολιτισμική και οικονομική ελίτ ή στους avant-garde εργαζόμενους, μια εργασιακή σχέση, η οποία δεν διασφαλίζει τη θέση τους στην ελίτ (Terranova, 2004: 81). Αφετέρου, διότι το εμπόρευμα-σύμβολο ικανοποιεί βιοτικές ανάγκες, ενώ παράλληλα γίνεται όχημα πολλαπλών πολιτισμικών και κοινωνικών ταυτίσεων και διαφοροποιήσεων. Τα καταναλωτικά αυτά αγαθά γίνονται «η γέφυρα για εκείνα τα εκτοπισμένα νοήματα, που ο καταναλωτής δεν μπορεί να αφομοιώσει εύκολα: τρόπο ζωής σε άλλον τόπο, στο μακρινό παρελθόν, στο μέλλον, σε μια άλλη κοινωνική τάξη κλπ» (Πλειός, 2001: 223).

Η έκρηξη τέτοιων παραγωγικών διαδικτυακών δραστηριοτήτων επικρίθηκε από σχολιαστές αναφορικά με τον παγκόσμια προνομιακό χαρακτήρα του διαδικτύου, αλλά και του διαδικτυακού πληθυσμού. Θα μπορούσαμε ίσως να υποστηρίξουμε ότι το να αναγνωρίσουμε την ύπαρξη «άυλης» εργασίας ως ένα διάχυτο, συλλογικό χαρακτηριστικό της μεταβιομηχανικής εργασίας δεν αναιρεί την ύπαρξη ιεραρχίας στη γνώση, τόσο τεχνικής, όσο και πολιτισμικής, οι οποίες αναδιαρθρώνουν, αλλά δεν καθορίζουν τη φύση αυτών των δραστηριοτήτων.

Οι ιεραρχίες αυτές διαμορφώνουν το βαθμό στον οποίο οι εικονικότητες γίνονται πραγματικότητα, δηλαδή τείνουν να πραγματοποιηθούν ως διαδικασία, αποτελώντας στοιχεία της πολιτισμικής, συναισθηματικής και τεχνικής παραγωγής. Ούτε το Κεφάλαιο ούτε η «δια ζώσης» εργασία επιθυμούν ένα εργατικό δυναμικό, το οποίο αποκλείεται μόνιμα από τις δυνατότητες της «άυλης» εργασίας. Στο σημείο αυτό επέρχεται η σύγκρουση. Το Κεφάλαιο επιδιώκει να διατηρήσει τον έλεγχο της εξέλιξης αυτών των εικονικοτήτων και των διαδικασιών αξιοποίησης. Η σχετική αφθονία της πολιτισμικής, τεχνικής και συναισθηματικής παραγωγής στο διαδίκτυο δεν προκρίνεται ως ελεύθερη μεταβιομηχανική ουτοπία, αλλά ως πλήρης, αμοιβαία αλληλεπίδραση με τον ύστερο καπιταλισμό (Terranova, 2004: 82-84).

Από αυτή την άποψη, η ευρεία αντίληψη ότι το διαδίκτυο διαμορφώνει «συλλογική νοημοσύνη» δεν είναι εντελώς άτοπο. Το διαδίκτυο υποστηρίζει την ύπαρξη δικτύων «άυλης» εργασίας και επιταχύνει την πρόσφυσή τους σε μια συλλογική οντότητα. Οι παραγωγικές δυνατότητες της «άυλης» εργασίας περιλαμβάνουν τη γνώση και την εξοικείωση ποικίλων εγγραμματισμών. Αυτές οι δραστηριότητες δεν εμπίπτουν στην έννοια της «άυλης εργασίας», την οποία ο Μαρξ όρισε ως πρόβλεψη προθεσμίας για την υπεραξία, ανεξάρτητα από τη χρησιμότητα του προϊόντος. Υποστηρίζουν μια επιθυμητή επένδυση σε παραγωγή πολιτισμικών προϊόντων, που σχετίζονται με την κατανάλωση.

Αν όμως αυτά τα εμπορεύματα-σύμβολα έχουν την ιδιότητα να μεταφέρουν ή να παράγουν στη συνείδηση του καταναλωτή φαντασιώσεις, πολιτισμικές ταυτίσεις, διάκριση και εξατομίκευση συμβαίνει, επειδή η συμβολική αξία, με την έννοια ότι μεταλλάσσει το εμπόρευμα σε μορφή, ένδειξη, φωνή, προβολή, αξιολογικά φορτισμένη κοινωνική κατάσταση, είναι κατά βάση εικόνα και κοινωνική σχέση.

Η συμβολική σχέση αποτελεί εικόνα τόσο ως προς τη δομή της όσο και ως προς την κοινωνική σχέση. Ως αναπαράσταση αποτελεί αφαίρεση και ως προς την οπτική του θεατή και ως προς του δημιουργού με την απαθανάτιση του στιγμιότυπου από το ευρύ χωρικό, χρονικό και νοηματικό περιβάλλον, σε σχέση με τη χρηστική αξία και την υλικότητα που αναπαριστά (σχήμα, χρώμα, μορφή κλπ). Ως κοινωνική σχέση η συμβολική αξία δεν είναι αυθαίρετη, αλλά διαμορφώνεται από την διαπλοκή της με «αξίες» του εμπορεύματος, όπως την ανταλλακτική. Η συμβολική αυτή σχέση είτε ως αναπαράσταση είτε ως κοινωνική σχέση είναι φορέας και παραγωγός ιδεολογίας. Ως εκ τούτου, οι ιδεολογικές προκειμένες της εικόνας αποκτούν παραγωγικό προσανατολισμό. Με την έννοια αυτή, η εικόνα ως ιδεολογία «φυσικοποιείται», γίνεται δεδομένη και αυτονόητη. Ο ιδεολογικός χαρακτήρας της εικόνας αποκρύπτεται, όμως η συμβολική της αξία αν συνεχίζει να έχει ιδεολογικό χαρακτήρα, αποϊδεολογοποιείται. Γίνεται ιδεολογία δευτέρου βαθμού ή άλλως πραγματοποιείται. Από εκεί και στο εξής, αποκτά την ικανότητα να αφηγείται ιστορίες, να περικλείει ιεραρχικά και αξιολογικά συγκροτημένους κόσμους και πραγματικότητες, προσφέροντας συμβολικές σημασίες, επιθυμητούς αλλά αόρατους στο γυμνό μάτι κόσμους στον δέκτη, ο οποίος τις εσωτερικεύει ή και τις ιδιοποιείται (Πλειός, 2001: 225-229).

Το διαδίκτυο, στο πλαίσιο εγκαθίδρυσης των εμπορικών του σχέσεων, χρησιμοποιεί την εικόνα όχι μόνο ως εμπόρευμα, αλλά και ως φορέας νοήματος, το

οποίο διαμορφώνει κοινωνικές συνιστώσες. Αντιστοίχως, στη λιτότητα που βιώνει τα τελευταία χρόνια η χώρα μας, προστέθηκαν και οι συνέπειες της προσφυγικής κρίσης. Για την κατάσταση που έχει προκύψει αναφέρουμε ενδεικτικά τίτλους σχετικά με τους Σύριους πρόσφυγες και γενικότερα την προσφυγική κρίση από τη διαδικτυακή ενημέρωση: Η Συριακή Προσφυγική Κρίση (Μπαξεβάνης, 2018), 18 συγκλονιστικές φωτογραφίες προσφύγων που ρισκάρουν τις ζωές τους (Παράρτημα, 131), Τα Αντιπροσφυγικά Memes που Πλημμύρισαν το Διαδίκτυο Είναι Ψεύτικα (Παράρτημα, 132), Οι φωτογραφίες της χρονιάς - Ελλάδα 2019, Οδύσσεια προς την Ευρώπη (Παράρτημα, 133), Πέντε χρόνια μετά την προσφυγική κρίση του 2015 (Παράρτημα, 134), «Όχι» σε ασυνόδευτα προσφυγόπουλα από την Ελλάδα από τη γερμανική Βουλή (Παράρτημα, 135), Η μεταναστευτική κρίση αποκαλύπτει τον υπαρξιακό κίνδυνο της ΕΕ (Παράρτημα, 136), Μεταναστευτικό: Σε κλειστά κέντρα της ηπειρωτικής χώρας μεταφέρονται 1.560 μετανάστες από τα νησιά (Παράρτημα, 137), Τρόμος σε Ελλάδα, Ευρώπη από μια νέα προσφυγική κρίση – Τα «φρούρια», τα κλειστά σύνορα, η αδυναμία διαχείρισης (Παράρτημα, 138), Μπορεί η Ευρώπη να αντέξει μια νέα προσφυγική κρίση; (Κοτσοβού, 2020). Διακριτική παρουσία στη θεματολογία των άρθρων αποτελεί η πολιτική, που περιορίζει τη δυνατότητα χορήγησης ασύλου με αποτέλεσμα να εντείνονται φαινόμενα ρατσισμού, παρότι φαινομενικά οι κοινωνίες έχουν διαμορφωθεί ως «πολυπολιτισμικές». Ο συνδυασμός ρατσισμού και μη νομιμοποίησης αποτελεί έναν μηχανισμό που, διατηρώντας τους πρόσφυγες σε συνθήκη θεσμικής αβεβαιότητας, επιτρέπει την εντονότερη εκμετάλλευσή τους.

Ενδεικτικά αναφέρουμε την ανάρτηση με τίτλο «Καντοί» πρόσφυγες. Ένας λογαριασμός στο Instagram που διχάζει το διαδίκτυο» (Παράρτημα, 139), καθώς προκάλεσε αντιδράσεις στα social media, με τους χρήστες να κατηγορούν τον ανώνυμο δημιουργό για εκμετάλλευση της τραγωδίας των προσφύγων. Ανάλογη δημοσίευση «Το πορνό με πρόσφυγες» στο διαδίκτυο αυξάνεται ενώ η Ευρώπη αντιμετωπίζει τη μεταναστευτική κρίση (Παράρτημα, 140), η πλειοψηφία της πορνογραφίας, αφορά γυναίκες που «κυριαρχούνται από λευκούς άνδρες», και φορώντας χιτζάμπ, το οποίο θεωρείται φετίχ, καθώς συνιστά σύμβολο των γυναικών-προσφύγων.

Το FRANCE 24 με το άρθρο «Πλαστές οι «φωτογραφίες-σοκ» γυναικών που δέχτηκαν σεξουαλική επίθεση από πρόσφυγες» (Παράρτημα, 141), αποκαλύπτει ότι οι περισσότερες από τις φωτογραφίες αυτές κυκλοφορούν στο διαδίκτυο αρκετά

χρόνια ή έχουν πρωτοδημοσιευτεί σε συνομωσιολογικό μπλογκ, που καταφέρονταν κατά των μεταναστών, ενώ κάποια από τις φωτογραφίες έχει χρησιμοποιηθεί το 2015 από site «Fdesouch», το οποίο απηχεί εθνικιστικές απόψεις. Οι φωτογραφίες προκάλεσαν κίνημα ξενοφοβίας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με τους χρήστες τους να κατηγορούν τους πρόσφυγες και τους μετανάστες, «καταθέτοντας» μάλιστα «πειστήρια» των «εγκλημάτων» τους.

Άλλες αναρτήσεις εστιάζουν στην επίκληση συναισθημάτων για αλληλεγγύη, αξιοπρεπή διαβίωση και αρμονική συμβίωση ντόπιων και προσφύγων: Μια φωτογραφία, εκατομμύρια λέξεις ανθρωπιάς. Η ιστορία πίσω από το καρέ με τις γιαγιάδες και το προσφυγόπουλο (Παράρτημα, 142), Φιλόξενη αγκαλιά για 25 οικογένειες προσφύγων στη Θεσσαλονίκη (Παράρτημα, 143), Χασάν, ο ανάπηρος πρόσφυγας που «λύγισε» το διαδίκτυο (Παράρτημα, 144), Η φωτογραφία με τον ανήλικο πρόσφυγα που συγκλονίζει το διαδίκτυο (Παράρτημα, 145), Η φωτογραφία του πρόσφυγα που κάνει τον γύρο του διαδικτύου (Παράρτημα, 146), Προσφυγόπουλα προσέφεραν λουλούδια στους αστυνομικούς των ΜΑΤ στα Διαβατά (Παράρτημα, 147), Μόρια - Στα όριά τους κάτοικοι και μετανάστες: «Συγγνώμη άνθρωποι της Λέσβου» (Παράρτημα, 148).

Επειδή η παρούσα μελέτη έχει ως θεματική τη γυναίκα-πρόσφυγα, αναφέρουμε ειδήσεις στα μέσα διαδικτυακής αρθρογραφίας, που εστιάζουν στη «γυναίκα»: «Γυναίκες-πρόσφυγες: αντιμέτωπες με βία, εκμετάλλευση και σεξουαλική παρενόχληση, καθώς διασχίζουν την Ευρώπη (Παράρτημα, 149). Αντιμέτωπες με εκμετάλλευση και παρενοχλήσεις οι γυναίκες πρόσφυγες από τη Συρία (Παράρτημα, 150). Η γυναίκα πρόσφυγας στην Ελλάδα αντιμετωπίζει προβλήματα που αφορούν την ασφάλεια και τη ζωή της (Παράρτημα, 151). Γυναίκες πρόσφυγες από τη Συρία: «Η ζωή στην εξορία έχει αγώνα και πόνο» (Παναγιωτάκη, 2014). Η μεγαλύτερη δυστυχία: να είσαι γυναίκα στη Μόρια (Παράρτημα, 152). Συγκλονιστική φωτογραφία: Παναγιά η... πρόσφυγας (Παράρτημα, 153). Τιμώντας τις γυναίκες πρόσφυγες την Παγκόσμια Ημέρα Γυναίκας (Παράρτημα, 153). Η φωτογραφία με την Καρυάτιδα-Πρόσφυγα που κάνει τον γύρο του Διαδικτύου (Παράρτημα, 154). Όπως είναι αναμενόμενο, στη φωτογραφική αναπαράσταση των γυναικών-προσφύγων, διατηρείται στερεότυπη κοινωνικά απόδοση, ενισχύοντας ταυτότητες και ρόλους, που αποδίδονται στη γυναίκα με εκείνες της μητέρας, του θύματος βιασμού, ξυλοδαρμού, του σεξουαλικού αντικειμένου (θύματος trafficking) να κυριαρχούν σύμφωνα με έρευνα των Gallego, et al (2017) περί των αναρτήσεων tweeters προπαγανδίζουν παρόμοιες στάσεις.

Η διά της οθόνης διακίνηση των πληροφοριών ακολουθεί μια αισθητική, η οποία προϋποθέτει νέους τρόπους νοητικής επεξεργασίας. Οι ψηφιακές τεχνολογίες «εκπαιδεύουν» τους χρήστες σε επιφανειακούς και παθητικούς τρόπους επεξεργασίας της πληροφορίας (Ντάβου, 2019). Η ποσότητα των πληροφοριών, ο ρυθμός και η ταχύτητα με την οποία μεταδίδονται δημιουργήσε ανησυχίες αναφορικά με τη συμπτωματική ή σκόπιμη παραπλάνηση, που δημιουργούσε στους δέκτες. Ο A. Wilden (1980) αναφέρεται στη γνώση «ως εμπόρευμα», το οποίο παράγεται από τη «βιομηχανία της γνώσης» και έχει ως κυριότερη παρενέργεια τη ρύπανση, στην προκειμένη περίπτωση, του νου. Ενώ ο R. Abbot (1999) σχολιάζει σκωπτικά ότι «κάθε μέρα καταγράφονται 20 εκατομμύρια λέξεις σε κείμενα, που περιέχουν νέες τεχνικές πληροφορίες, τις οποίες για να επεξεργαστεί ο αναγνώστης χρειάζεται έξι εβδομάδων οκτάωρο ημερήσιο διάβασμα με ταχύτητα 1.000 λέξεων το λεπτό.

Πριν από την ευρεία διάδοση του διαδικτύου, ο Giddens (1991) επισημαίνει την «επίδραση της συρραφής», που δημιουργούν τα μέσα ενημέρωσης με τον τρόπο που παρουσιάζουν τις πληροφορίες. Αυτό το είδος «συρραφής» αντικαθιστά τις ενιαίες αφηγήσεις και οδηγεί στην αποδυνάμωση της ενεργητικής και εις βάθος νοητικής επεξεργασίας, παρακινώντας σε μια προσέγγιση παθητική, όπου σημασία δεν είχε τόσο η ουσία των πληροφοριών, όσο η ποσότητα και η πρόσκαιρη θεαματικότητά τους. Πρόσφατη έρευνα έδειξε ότι τουλάχιστον οι νέοι έχουν τη δυνατότητα να εναλλάσσουν τις μεθόδους με τις οποίες προσεγγίζουν την ανάγνωση, ανάλογα με το μέσο και, κυρίως, ανάλογα με το πόσο αποφασισμένοι είναι να το κατανοήσουν (Sidirovoulou & Davou, 2018).

Αναφορικά με το διαδικτυακά προσφερόμενο υλικό, έρευνες υποστηρίζουν ότι οι αναγνώστες τείνουν να το προσεγγίζουν με την αναγνωστική τεχνική skim-reading (ξάφρισμα), προσπαθώντας βιαστικά να διαχωρίσουν την ουσιαστική από την ανούσια πληροφορία (Nielsen, 2006). Ακόμη και εάν οι αναγνώστες έχουν την τάση να σαρώσουν το κείμενο με διαδρομή F (Shrestha & Lenz, 2007), επιστρέφουν αυθόρμητα στο σημείο της ιστοσελίδας που παραμέλησαν με στόχο να την μελετήσουν (Nielsen, 2006). Φυσικά, στις χρονικά περιορισμένες και απαιτητικές συνθήκες της σύγχρονης εποχής, η ανάγνωση τύπου skim-reading, όπως και η «σάρωση» τύπου F⁵ μπορεί ενδεχομένως να βελτιώνουν την αποτελεσματικότητα σε ζητήματα γενικής

⁵ Η τεχνική της οφθαλμικής ανίχνευσης ακολουθεί μια διαδρομή σε σχήμα F, δηλαδή ένα είδος επιλεκτικής ανάγνωσης, κατά την οποία ο αναγνώστης εστιάζει στην αριστερή πλευρά της σελίδας.

πληροφόρησης, αλλά δεν συμβάλλουν στην κατανόηση και κατάκτηση της γνώσης (Duggan & Payne, 2009), η οποία φαίνεται να χάνει όλο και περισσότερο έδαφος προς χάριν της επιφανειακής πληροφόρησης (Lavie, 2010; Sweller et al, 2011).

Τη γενικευμένη στροφή των θεατών προς το διαδίκτυο υποστηρίζει και η αυξανόμενη διείσδυση των «έξυπνων» φορητών συσκευών στην καθημερινότητα των καταναλωτών (Παράρτημα 155). Παράλληλα, η άνθιση των social media και η έννοια του online available και unavailable, οι followers, τα status updates και τα likes ή +1 αποτελούν κομβικούς όρους της online επικοινωνίας. Στον αντίποδα της eye-to eye επικοινωνίας βρίσκονται οι συζητήσεις των διαφόρων chats, με τα emoticons να εκφράζουν κάθε ίχνος συναισθηματικής εμπλοκής του χρήστη (Κοσκινάς & Μπράϊλας, 2015).

Το ερώτημα που προκύπτει είναι το εξής: αυτό που ζούμε στο διαδίκτυο είναι πραγματικό ή εικονικό; (Μπράϊλας, 2015). Μια virtual πραγματικότητα⁶ έχει την ισχύ και τη δυνατότητα να είναι μια ισχυρή πραγματικότητα και είναι τέτοια τόσο στην ουσία όσο στο αποτέλεσμα. Η δυνητική πραγματικότητα δεν αποτελεί πλασματική απεικόνιση, «φθηνή» απομίμηση μιας πραγματικότητας του φυσικού χώρου: είναι μια αυθύπαρκτη πραγματικότητα, η οποία αναπτύσσεται στον κυβερνοχώρο ή σε ένα άλλο διαμεσολαβούμενο χώρο (Baudrillard, 1994: 81). Επομένως, το δυνητικό βίωμα, το ανθρώπινο βίωμα στο διαδίκτυο, στον κυβερνοχώρο, είναι πραγματικό βίωμα με διαφορετικά ποιοτικά χαρακτηριστικά που δημιουργούν νέα affordances, νέες δυναμικές, πρωτόγνωρες για τον άνθρωπο.

Σύμφωνα με τη θεωρία «Looking Glass Self» του Ch. H. Cooley, «η κοινότητα ως συλλογικά συγκροτημένος καθρέπτης διαμορφώνει την αυτοεικόνα του ατόμου, τη στιγμή που το άτομο με το είδωλό του συνδιαμορφώνει τον συλλογικά συγκροτημένο καθρέπτη. Στο ίδιο πλαίσιο, η αλληλεπίδραση του ατόμου με το διαδίκτυο διαμορφώνει την εικόνα που έχει το άτομο για τον εαυτό του. Μια εικόνα δυνητική, ωστόσο πραγματική ως προς τις συνέπειές της: Ο εαυτός συγκροτείται διαμέσου της εσωτερίκευσης του Άλλου, ή και της διαφοροποίησης από τον Άλλο. Η αυτοσυνείδηση που συγκροτείται με την άρνηση του εαυτού και του Άλλου, επιτρέπει τη δημιουργία ενός χώρου ο οποίος καταλαμβάνεται από νοήματα και σύμβολα, τα οποία συμμετέχουν στη διεργασία επαναπροσδιορισμού και συγκρότησης της νέας κουλτούρας» (Κοσκινάς, 1996: 445-446).

⁶ Η απόδοση του όρου virtual στα Ελληνικά ως εικονικός ευθύνεται ενδεχόμενα για την υποτίμηση της πραγματικής διάστασης του ανθρώπινου βιώματος στον κυβερνοχώρο.

Ως κουλτούρα νοούμε έναν τρόπο ζωής και αποδεκτή συμπεριφοράς σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικοπολιτισμικό συγκείμενο. Τα άτομα μαθαίνουν τις πολιτισμικές νόρμες της κοινότητας ανατροφής τους μέσα από μια διαδικασία, που ορίζεται ως *enculturation*. Η επαφή με ένα νέο πολιτισμικό πλαίσιο κάνει το άτομο κοινών της κουλτούρας του μέσα από μια διαδικασία, που ορίζεται ως *acculturation* (επιπολιτισμός)⁷. Πρόκειται για ένα νεολογισμό, ο οποίος χρησιμοποιήθηκε για την πολιτισμική ένταξη κατά τον εποικισμό της Αμερικής, αργότερα επικεντρώθηκε στην πολιτισμική ένταξη των μεταναστών στις κουλτούρες υποδοχής, ενώ πρόσφατα, λόγω της εμφάνισης πολυπολιτισμικών κοινωνιών, αξιοποιήθηκε στη μελέτη της αμοιβαίας πολιτισμικής προσαρμογής, ανάμεσα σε διαφορετικές εθνοπολιτισμικές ομάδες (Berry, 2005). Συγκρίνοντας τις διαφορετικές κουλτούρες του διαδικτύου και τον τρόπο που οι χρήστες αξιοποιούν το συγκεκριμένο μέσο, κατανοούμε εν μέρη τη συγκρότηση της κουλτούρας του YouTube, των likes και των vids-pranking των παρωδιών και των ιντερνετικών trolls (Γεωργιακώδη, 2020).

Στην κοινωνία της πληροφορίας, η πολιτισμική ένταξη αφορά, πλέον, την ένταξη του υποκειμένου στην κουλτούρα του διαδικτύου και στις επιμέρους δυναμικές κουλτούρες. Τα άτομα καλούνται να προσαρμοστούν, να τροποποιήσουν τη δράση τους και να ενσωματώσουν τη νέα πληροφορία, που εισάγεται στο πολιτισμικό τους σύστημα, συχνά αντιστεκόμενα, συνεισφέροντας με αυτό τον τρόπο στη συγκρότηση μιας νέας κουλτούρας. Όπως παρατηρεί ο J. Valsiner (2003), το άτομο δέχεται διαρκώς κοινωνικές επιρροές, ενώ συχνά αντιστέκεται σε αυτές, παράγοντας τα «αντισώματα της προσωπικής του κουλτούρας» (Παπαμιχαήλ, 2003: 114). Αν το άτομο προσαρμοστεί, αλλάζει και το περιβάλλον υποδοχής (Haviland et al, 2010).

Όσον αφορά στο οπτικό διαδικτυακό υλικό σχετικά με τους πρόσφυγες που αξιοποιούμε στην έρευνά μας, παρατηρούμε ότι επιχειρεί να αποδώσει το άτομο, το γεγονός ή την υφιστάμενη κατάσταση με την «τοπολογική» του ομοιότητα ή αναλογία, από την άλλη οργανώνει την αναπαράσταση με τρόπο που να δημιουργεί συναισθηματική «ομοιότητα», «φόρτιση» ή «ταύτιση». Ουσιαστικά αποσκοπεί ώστε ο θεατής να προσλάβει συγκινησιακά, συναισθηματικά την αναπαράσταση, εντάσσοντάς την στο σύστημα αξιών του, όπως άλλωστε πράττει και ο δημιουργός του προπαγανδιστικού ή και ιδεολογικού λόγου. Ενώ φαινομενικά περιγράφει την «πραγματικότητα», τα πρόσωπα που αναπαρίστανται απευθύνονται άμεσα στους

⁷ Άλλες αποδόσεις του *acculturation*: πολιτιστική αφομοίωση, πολιτιστική επαγωγή, πολιτιστική διαπίδυση.

θεατές, απευθύνουν προτροπές, αξιολογήσεις, κλπ., εντάσσοντάς άμεσα τους θεατές στο δικό τους κόσμο και το αντίστροφο.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί σε διαδικτυακά μέσα πληροφόρησης η αποτύπωση των δυσκολιών ενσωμάτωσης τόσο μεταναστευτικών πληθυσμών όσο και προσφυγικών σε διαφορετικές κοινωνίες καθώς και οι αντιδράσεις και απόψεις που γεννούν και αναπαράγουν κοινωνικές πολιτικές σχετικά με αυτούς τους πληθυσμούς. Η τραγική κατάσταση των προσφύγων ειδικά των γυναικών και παιδιών δεν αφήνει αδιάφορους τους πολίτες και πολλές φορές με πολωμένες αντιδράσεις να εκφράζονται σε ΜΜΕ και Δικτύωσης για το τι συμβαίνει (Gallego, M., Gualda, E. & Rebollo, C., 2017: 39).

Σε αυτό το πλαίσιο σκέψης (παράρτημα, 156), η γενική κατεύθυνση της παρούσας έρευνας εκφράζεται μέσα από το βασικό σκοπό της να παρουσιάσει δείγμα φωτογραφιών, που καταγράφουν την παρουσία των Σύριων γυναικών-προσφύγων σε ελληνικό έδαφος, να περιγράψει τον τρόπο, που αυτή η θεματική παρουσιάζεται μέσω ανάλυσης δημοσίου λόγου και να ανιχνεύσει τις κυρίαρχες ταυτότητες - ετερότητες, που οι φωτογραφικές αναπαραστάσεις των γυναικών αναπαράγουν είτε σε ατομικό (πορτραίτο) είτε σε συλλογικό επίπεδο (πολυπρόσωπες, πλήθους).

Η παρούσα μελέτη αποτελεί είδος ποιοτικής έρευνας. Ο λόγος επιλογής ποιοτικής έρευνας συνίσταται στο γεγονός ότι τα ερευνητικά ερωτήματα, που στάθηκαν αφορμή για τη δημιουργία της μελέτης, μπορούν να προσεγγιστούν καταλληλότερα, καθώς οι μεταβλητές που τα επηρεάζουν δεν είναι σαφείς (Creswell, 2016: 17).

Επιπλέον, παρόλη τη βιβλιογραφική επισκόπηση που συντελέστηκε και

παρουσιάστηκε στο Εισαγωγικό σημείωμα (βλ. σσ. 5-7), οι βιβλιογραφικές αναφορές πάνω στο παρόν θέμα ήταν ελάχιστες και κατά κύριο λόγο δεν υπάρχουν μελέτες που διερευνούν συγκεκριμένα την περίπτωση της φωτογραφικής αποτύπωσης των γυναικών-προσφύγων όχι μόνο στον ελληνικό παράλιο χώρο, αλλά και στους υπόλοιπους φυσικούς χώρους εντοπισμού των γεγονότων.

Επιπροσθέτως, ως προς το είδος του υλικού, η έρευνα είναι δειγματοληπτική. Συγκεντρώθηκε μια τυχαία βάση φωτογραφικών δεδομένων - στην ποιοτική έρευνα δεν συνιστά γενίκευση της εκάστοτε περίπτωσης μελέτης - που βρίσκονται αναρτημένα σε διεθνή ψηφιακά διαδικτυακά μέσα και απεικονίζουν Σύριες γυναίκες πρόσφυγες στην Ελλάδα. Το κείμενο στην συγκεκριμένη περίπτωση είναι το φωτογραφικό υλικό και η ανάλυσή του περιλαμβάνει διαίρεση σε ομάδες προτάσεων, δηλαδή τμήματα κειμένου, και τον προσδιορισμό του νοήματος κάθε ομάδας προτάσεων (Creswell, 2016: 23). Σε αυτό συμβάλει η χρήση μεθοδολογικών προσεγγίσεων, κυρίως της κοινωνικής σημειωτικής ανάλυσης, ώστε να περιγραφεί το φαινόμενο της γυναικείας προσφυγικής απεικόνισης σε διεθνές βεληνεκές πληροφόρησης.

3.1. Ο σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η μελέτη φωτογραφικών αναπαραστάσεων σε διαδικτυακά μέσα, που υποδεικνύουν την παρουσία Σύριων γυναικών-προσφύγων σε ελληνικό έδαφος κατά τα έτη 2015 – 2020 με στόχο την ανίχνευση των κυρίαρχων ταυτοτήτων – ετεροτήτων, που οι φωτογραφικές αναπαραστάσεις αναπαράγουν.

3.2. Το υλικό της έρευνας

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 13 φωτογραφίες που εντοπίστηκαν μέσω μηχανών αναζήτησης διαδικτύου (Google) και στις απεικονίσεις τους αναπαριστούν ή συμπεριλαμβάνουν Σύριες γυναίκες-πρόσφυγες σε ελληνικό έδαφος κατά την χρονική περίοδο 2015 - 2020.

Το ερευνητικό υλικό επιλέχτηκε με τη μέθοδο της βολικής (convenience) δειγματοληψίας χωρίς πιθανότητες. Το δείγμα αφορά καθαρά στην κρίση της ερευνήτριας. Όπως το δηλώνει και το όνομά του, το δείγμα αυτό είναι ευκαιριακό. Καθώς, λοιπόν, ήταν ευκαιριακό, δεν εκπροσωπεί καμιά άλλη ομάδα, εκτός από τον εαυτό του και έτσι δεν γίνονται γενικεύσεις στο γενικότερο πληθυσμό (Cohen, Manion & Morrison, 2005: 103).

3.3. Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν στην παρούσα μελέτη είναι:

- α) Ποιος είναι ο κυρίαρχος (έμφυλος) ρόλος/ταυτότητα με τον/την οποία προβάλλεται η *γυναίκα-πρόσφυγας* στα διεθνή διαδικτυακά μέσα;
- β) Υπάρχει αλλαγή στις επιπλέον ταυτότητες - κώδικες στον όρο *γυναίκα* με την προβολή της με την ταυτότητα του πρόσφυγα;
- γ) Ποια είναι η πρόσληψη της ταυτότητας γυναίκας – πρόσφυγα από το/τη φωτογράφο και εάν αυτό ακολουθείται μέσα στο κείμενο που βρίσκεται;
- δ) Κυριαρχεί ο κώδικας εικόνας στις αναπαραστάσεις των φωτογραφιών ή επιλέγεται και ο κώδικας κειμένου για να υποστηρίξει το μήνυμα του φωτογράφου;

Αναφορικά με τις ερευνητικές υποθέσεις, αναμένουμε ότι μετά την ανάλυση των φωτογραφιών θα προκύψουν τα εξής:

- 1) Κώδικες που λάμπουν δια της απουσίας τους.
- 2) Κυριαρχία οπτικών μετωνυμιών και συνδηλώσεων παρά λεκτικών συνειρμών.
- 3) Πρόκληση συνειρμικών στερεοτυπικών προδιαθέσεων στους θεατές.
- 4) Ανάδυση έμφυλου ρόλου των γυναικών-προσφύγων ως κυρίαρχη ταυτότητα και μοτίβο αναπαραγωγής από τα διαδικτυακά μέσα.
- 5) Κυριαρχία της νεότητας και της μητρότητας στις φωτογραφικές απεικονίσεις των γυναικών - προσφύγων.
- 6) Πρόκριση αντρικής φιγούρας άμεσα και κυρίαρχα στη θέαση σε σχέση με τη φιγούρα της γυναίκας.

3.4. Μεθοδολογικά εργαλεία

Ο Α. Kaplan (1973) υποστηρίζει ότι σκοπός της μεθοδολογίας είναι «να μας βοηθήσει να κατανοήσουμε με τους ευρύτερους δυνατούς όρους, όχι τα προϊόντα της επιστημονικής έρευνας, αλλά την ίδια την πορεία της». Στην έρευνά μας εξειδικεύουμε στη χρήση διαφορετικών μεθόδων, καθώς κρίνεται απαραίτητη, γιατί εξυπηρετεί το σκοπό της έρευνας και εξασφαλίζει ένα ελάχιστο εχέγγυο εγκυρότητας και αξιοπιστίας. Τα ερευνητικά εργαλεία που επιλέγουμε προσφέρουν ποιοτικά δεδομένα και τα ευρήματα, που ενδεχομένως θα προκύψουν, θα μπορέσουν να αξιοποιηθούν ή να φανούν χρήσιμα σε μελλοντικές παρόμοιες συζητήσεις.

Για την περιγραφή και την ανάλυση των φωτογραφιών προτείνεται το μοντέλο των Kress & Van Leeuwen (2010), όσον αφορά στην ανάγνωση της οπτικής επικοινωνίας. Για τη σημειωτική ανάλυση χρησιμοποιούμε τη συμπαραδήλωση και τη θεωρία του βλέμματος. Η εμφανέστερη τυπολογία βασίζεται στο ποιος κοιτάζει, οπότε διακρίνουμε: το βλέμμα του θεατή, το εσωαφηγηματικό βλέμμα, το άμεσο ή εξωδιηγηματικό βλέμμα προς το θεατή. Στην έρευνα που εκπονούμε μας ενδιαφέρει το ζήτημα του βλέμματος, γιατί συνδέεται με την *ταύτιση*.

Η σημειωτική ως μέθοδος ανάλυσης προσδιορίζει μια σημειακή συνάρτηση και την τυπολογία των τρόπων παραγωγής σημείων. Εφαρμόζεται σε οτιδήποτε μπορεί να εκληφθεί ως σημασιακό υποκατάστατο κάποιου άλλου πράγματος. Σύμφωνα με τον Barthes (1983: 40), οι φωτογραφίες είναι κωδικοποιημένα μηνύματα. Στην πραγματικότητα όμως, το καθένα από τα μηνύματα αυτά, αναπτύσσει με τρόπο άμεσο και εμφανή, εκτός από το ίδιο το αναλογικό περιεχόμενο, δηλαδή πρόσωπο, σκηνή, αντικείμενο, τοπίο, ένα συμπληρωματικό μήνυμα. Πρόκειται για μία δεύτερη έννοια, της οποίας το σημαίνον είναι μια ορισμένη μεταχείριση της εικόνας, οφειλόμενη στη δράση του δημιουργού και της οποίας το σημαινόμενο, αισθητικό ή ιδεολογικό, παραπέμπει σε μία ορισμένη κουλτούρα. Ειδικότερα, οι μιμητικές αυτές τέχνες περιλαμβάνουν δύο μηνύματα: ένα μήνυμα καταδηλούμενο, που είναι το ίδιο το ανάλογο και ένα μήνυμα συμπαραδηλούμενο, που είναι ο τρόπος με τον οποίο η κοινωνία προσφέρει προς ανάγνωση το τι σκέφτεται περί αυτού.

Για την κατηγοριοποίηση και την ανάλυση του δημοσίου λόγου που χρησιμοποιήθηκε, ακολουθούμε την τυπολογία των Richards και Morris, σύμφωνα με την οποία ο λόγος διακρίνεται ανάλογα με τον τρόπο χρήσης των σημειωτικών συστημάτων (Πλειός, 2001: 62). Σύμφωνα με την τυπολογία των Richards και Morris, ο πρώτος τύπος λόγου, μπορεί να οριστεί ως «πραγματιστικός». Πρόκειται για τον λόγο, ο οποίος είναι προσανατολισμένος στα εξωτερικά γεγονότα και απέχει από στοιχεία υποκειμενικότητας. Ο πραγματιστικός λόγος, είναι συνώνυμος της πληροφοριακής γλώσσας (Πλειός, 2001: 67-79). Ο δεύτερος τύπος λόγου, μπορεί να χαρακτηριστεί συμβατικά ως «νοηματικός». Σε αυτόν τον τύπο λόγου, η σχέση μεταξύ του αναπαριστώμενου αντικειμένου και της αναπαράστασής του δεν υπακούει κατ' ανάγκη την αρχή της πραγματικότητας. Ο συντάκτης του νοηματικού λόγου διατυπώνει και διαμορφώνει το νόημα με ένα άγνωστο κώδικα. Η γλώσσα που χρησιμοποιεί είναι «καλλιτεχνική» (Πλειός, 2001: 80 & 84). Ο τρίτος τύπος λόγου, χαρακτηρίζεται ως «προπαγανδιστικός». Πρόκειται για τον ενδιάμεσο λόγο, μεταξύ

του πραγματιστικού και νοηματικού, προκύπτει ουσιαστικά από την σύνθεση αυτών των δυο. Ο προπαγανδιστικός λόγος επιδιώκει να πείσει τον αποδέκτη του και υποτάσσει στις καθιερωμένες και αποδεκτές από το κοινωνικό περιβάλλον αντιλήψεις αξίες και ιδέες (Πλειός, 2001: 89 & 95). Όλοι οι παραπάνω «λόγοι», δεν είναι παρά ιδεότυποι που αναφέρονται σε τρεις διαφορετικές ποιοτικά καταστάσεις του λόγου. Οι διάφορες μορφές του λόγου, όπως διαμορφώνονται ιστορικά, μπορούν να συνδυάζουν περισσότερες πτυχές από περισσότερους τύπους λόγου και όχι μόνο από έναν (Πλειός, 2001: 107).

3.5. Κατηγορίες ανάλυσης

1^η ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

1.1. Δόμηση σεναρίου: Ο φωτογράφος μας «καθοδηγεί» να συντάξουμε νοηματοδοτημένες προτάσεις μέσω της οπτικής σύνταξης και της λεζάντας, εστιάζοντας στο δυνητικό νόημα των αφηγηματικών διαδικασιών, των γεγονότων,

των πράξεων και των σχέσεων (Chatman, 1978: 148).

1.2. Λεζάντα: Για την ανάλυση της βασιζόμαστε στις «λεκτικές λειτουργίες» του Halliday (1985), ως μέρος μιας διεπιδραστικής δυάδας με «αναμενόμενη» και «επιλεκτική» κοινωνική ανταπόκριση.

1.3. Γλωσσική ανάλυση τίτλου: Τα γλωσσικά στοιχεία αξιοποιούνται για να «αγκιστρώσουν» ή να περιορίσουν τις προτιμητέες αναγνώσεις μιας εικόνας, και αντιστρόφως η επεξηγηματική χρήση της εικόνας μπορεί να αγκιστρώσει ένα διαφορούμενο λεκτικό κείμενο (Barthes, 1977: 37).

2^η ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ: ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΙΡΜΟΙ

2.1. Μορφές/Συμμετέχοντες: Οι μορφές/συμμετέχοντες εκλαμβάνονται ως διακριτές οντότητες, προεξέχουσες και παίζουν σημαντικό ρόλο στη γραμματική δομή, που συγκροτεί το νόημα της φωτογραφίας. Η σχέση που πραγματώνεται οπτικά μεταξύ των μορφών, γίνεται αντιληπτή και μεταδίδεται από τις ανυσματικές σχέσεις ανάμεσα στους όγκους (Kress & Van Leeuwen, 2010: 107-108).

2.2. Σύνθεση: Ως σύνθεση ορίζεται η οργάνωση και η διάταξη της φωτογραφίας σε ένα ενιαίο σύνολο. Η σύνθεση βασίζεται στα δομικά στοιχεία και υπόκειται στις γενικότερες «αρχές της σύνθεσης» (Kandinsky, 1996: 138).

3^η ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ: ΑΝΑΠΑΡΙΣΤΑΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

3.1. Χρώματα: Το χρώμα ως μέσο μετάδοσης πληροφορίας ή διέγερσης συναισθημάτων αποτελεί βασικό επικοινωνιακό εργαλείο, είναι στοιχείο νοηματοδότησης ως αναπόσπαστο κομμάτι του κώδικα αισθητικής των σημείων που αντικατοπτρίζει ένα σύστημα αξιών, κοινό για φωτογράφους και δέκτες (Thwaites et al, 1994). Η παρατήρηση των χρωμάτων επενεργεί στο θεατή/δέκτη, προκαλώντας συγκίνηση του θυμικού και η εμφάνιση της ψυχικής δύναμης του χρώματος προκαλεί ψυχική δόνηση (Αλτίνη, 2017). Επίσης, η θερμότητα ή η ψυχρότητα ενός χρώματος είναι μια μεταβολή, που προκύπτει από την οριζόντια κίνηση, με αποτέλεσμα όταν κινείται το ζεστό χρώμα πάνω στην οριζόντια επιφάνεια τείνει προς τον θεατή, ενώ το ψυχρό απομακρύνεται από αυτόν (Kandinsky, 1981). Τα χρώματα είναι συμβολικά φορτισμένα σε συνταγματικό επίπεδο και η συμπαράθεσή τους και μόνο δημιουργεί νοήματα (Σκαρπέλος, 2000: 70), που συνδέονται με τα πολιτισμικά δεδομένα της εποχής και της περιοχής που δημιουργήθηκαν.

3.2. Φόντο: Επιχειρούμε τη διάκριση εικόνας/φόντου προκειμένου να εστιάσουμε στο σημαντικό στοιχείο, ώστε να εντοπίσουμε ομοιότητες/διαφορές (οπτική διάκριση) και να κατανοήσουμε τη θέση αντικειμένων/μορφών στο χώρο (αντίληψη χωρικών σχέσεων).

3.3. Τροπικότητα: Αναφερόμαστε στην αξιοπιστία των πληροφοριών για το θεατή/δέκτη με δείκτες τροπικότητας, τον κορεσμό χρωμάτων (έγχρωμο, ασπρόμαυρο), τη χρωματική διαφοροποίηση (πολύχρωμο, μονόχρωμο), την πλαισιοποίηση (με φόντο, χωρίς φόντο) και τον φωτισμό (ύπαρξη, απουσία φωτοσκιάσεων) (Kress & Van Leeuwen, 2010: 256-259).

Η ΓΥΝΑΙΚΑ-ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ ΣΤΑ ΨΗΦΙΑΚΑ ΜΕΣΑ

*Δεν γεννιέται κανείς γυναίκα,
γυναίκα γίνεται*
Simone de Beauvoir

4.1. Γυναίκα: έμφυλη ταυτότητα ή προκαθορισμένος ρόλος;

Η έννοια του φύλου στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες αποτελεί θέμα προς συζήτηση και διαφωνία, τόσο για τον ορισμό, όσο και για την αντιμετώπισή του ως έννοια. Μια ανθρωπιστική φεμινιστική θεώρηση ενδέχεται να κατανοεί το φύλο ως γνώρισμα ενός προσώπου, που δηλώνει μια οικουμενική ικανότητα για λόγο, ηθική διαβούλευση ή γλώσσα. Η οικουμενική σύλληψη του προσώπου, ωστόσο, εκτοπίζεται ως αφετηρία για μια κοινωνική θεωρία του φύλου από τις ιστορικές και ανθρωπολογικές εκείνες θέσεις, που κατανοούν το φύλο ως σχέση μεταξύ κοινωνικά θεσπισμένων υποκειμενικών σε προσδιορισμένα συγκείμενα. Η σχεσιακή ή συγκειμενική αυτή σκοπιά υποστηρίζει ότι αυτό που *είναι*, το πρόσωπο, και ακόμα περισσότερο αυτό που είναι το *φύλο*, είναι πάντοτε σχετικό προς τις κατασκευασμένες σχέσεις εντός των οποίων καθορίζεται (Scott, 1986: 52-88). Όπως αναφέρει η M. Wittig (1984: 64) το φύλο εκλαμβάνεται ως «άμεσο δεδομένο», «αισθητό δεδομένο», ως «φυσικό χαρακτηριστικό», σα να ανήκει σε μία φυσική

τάξη. Αυτό όμως που πιστεύουμε ότι είναι φυσική και άμεση αντίληψη είναι μόνο μια εκλεπτυσμένη και μυθική κατασκευή, ένα φανταστικό μόρφωμα, το οποίο μεθερμηνεύει φυσικά γνωρίσματα, ουδέτερα καθαυτά, αλλά σημασμένα από ένα κοινωνικό σύστημα. Η ερμηνεία αυτή επιτυγχάνεται μέσω του δικτύου σχέσεων στο οποίο γίνονται αντιληπτά, αλλά σ' ένα πλαίσιο που υπερβαίνει το μυθολογικό κατασκεύασμα στο οποίο βρίσκεται.

Στη φράση της Beauvoir (2009), *Δεν γεννιέται κανείς γυναίκα, γυναίκα γίνεται*, διαφαίνεται η δυαδική κατηγοριοποίηση του φύλου, μία πρωταρχική κατηγοριοποίηση, ανάμεσα στο φυσικό και το ανώμαλο, κυρίαρχο και το υποδεέστερο και εν κατακλείδι στο Αρσενικό και το Άλλο. Η Beauvoir ήθελε να πει απλώς ότι η κατηγορία των γυναικών είναι μεταβλητό ή πολιτισμικό ή επίτευγμα, ένα σύνολο νοημάτων που λαμβάνονται ή αναλαμβάνονται μέσα σε ένα πολιτισμικό πεδίο και ότι κανείς δεν γεννιέται με κοινωνικό φύλο – το κοινωνικό φύλο είναι πάντοτε επίκτητο, το βιολογικό φύλο δεν προκαλεί το κοινωνικό και το κοινωνικό δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αντανακλά ή εκφράζει το βιολογικό (Butler, 2009: 149).

Μια τέτοια θεώρηση, όπως αυτή της Beauvoir, περιχαρακώνει την έννοια του *φύλου* σε μια αντιθετική σχέση, σε ένα δίπολο αξιών, ταυτοτήτων και υποστάσεων, ως ένα αρχετυπικό φιλοσοφικό σχήμα τριαδικότητας, όπου επικρατεί μία έννοια, εκείνη της ανθρώπινης φύσης και η οποία διακλαδώνεται σε δύο βασικούς πυλώνες, εκ των οποίων ο ένας είναι το σταθερό σημείο (Αρσενικό) ως το καθρεπτικά αντίθετό του (Θηλυκό), όμως διαφορά που δεν μπορεί να κατανοηθεί ως απλή *άρνηση* ή ως *Άλλος* του πάντοτε ήδη αρσενικού υποκειμένου (Butler, 2009: 49).

Με μια κίνηση που περιπλέκει ακόμα περισσότερο τη συζήτηση, η L. Irigaray (1985) υποστηρίζει ότι οι γυναίκες συνιστούν ένα παράδοξο, αν όχι μια αντίφαση, εντός του ίδιου του λόγου της ταυτότητας. Οι γυναίκες είναι το *φύλο* που δεν είναι *ένα*. Μέσα σε μια διάχυτα ανδροκρατούμενη γλώσσα, μια γλώσσα που γεννά φαλλοκρατισμό, οι γυναίκες συνιστούν το μη αναπαραστάσιμο. Με άλλα λόγια, οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν το φύλο που δεν είναι νοητό, μια γλωσσική απουσία, μια αδιαφάνεια.

Μέσα σε μια γλώσσα που δεν βασίζεται σε μονοσήμαντη σημασιοδότηση, το θηλυκό φύλο συνιστά το αδέσμευτο, το ακαθόριστο. Μ' αυτή την έννοια, οι γυναίκες είναι το φύλο που δεν είναι *ένα*, αλλά *πολλαπλά*. Σε αντίθεση με την Beauvoir, για την οποία οι γυναίκες προσδιορίζονται ως το «Άλλο», για την Irigaray οι γυναίκες προσδιορίζονται μέσα από ανδρικά ερείσματα μιας φαλλοκρατικής σημασιοδοτικής

οικονομίας, η οποία επιτυγχάνει τον ολοποιητικό της στόχο μέσω του ολοσχερούς αποκλεισμού του γυναικείου. Για την Beauvoir, οι γυναίκες είναι το αρνητικό των ανδρών, η έλλειψη βάσει της οποίας διαφοροποιείται η ανδρική ταυτότητα, για την Irigaray, η συγκεκριμένη αυτή διαλεκτική συγκροτεί ένα σύστημα που αποκλείει μια εντελώς διαφορετική οικονομία σημασιολόγησης. Οι γυναίκες όχι μόνο αναπαρίστανται ψευδώς στο σαρτρικό πλαίσιο του σημαίνοντος – υποκειμένου και του σημαινόμενου – Άλλου, αλλά, επιπλέον, το ψεύδος της σημασιολόγησης καταδεικνύει ολόκληρη τη δομή της αναπαράστασης ως ανεπαρκή. Έτσι, το φύλο, που δε είναι ένα, γίνεται αφετηρία για μια κριτική της δυτικής αναπαράστασης και της μεταφυσικής της ουσίας που δομεί την ίδια την ιδέα του υποκειμένου (Butler, 2009: 35).

Αυτή η αναπαράσταση της έννοιας φύλου είτε σε οπτικούς είτε σε λεκτικούς κώδικες συνεπικουρεί στην επιμονή μιας έμφυλης ασυμμετρίας. Για την L. Irigaray το γυναικείο φύλο είναι ένα σημείο γλωσσικής απουσίας, το ανέφικτο μιας γραμματικά δηλωμένης υπόστασης και επομένως η σκοπιά που εκθέτει την υπόσταση αυτή ως διαρκή και θεμελιακή αυταπάτη ενός ανδροκρατούμενου λόγου (Butler, 2009: 36).

Η κατηγορία του φύλου είναι μια πολιτική κατηγορία που εγκαθιδρύεται στην κοινωνία, τη διαμορφώνει και διαμορφώνεται από αυτή, προτάσσοντας την ετεροφυλοφιλική ταυτότητα ως φύση. Στην παρούσα έρευνα, αξιοποιώντας οπτικό υλικό φωτογραφιών αναπαραστάσεων Σύριων γυναικών προσφύγων, παρατηρείται και ανακαλύπτεται η τάση για την προβολή και εδραίωση της έμφυλης ταυτότητας των γυναικών, ενός προκαθορισμένου ρόλου, μη σημασμένης ταυτότητας και ετεροκαθοριζόμενης από το αρσενικό ή τουλάχιστον αναδεικνύεται ο εξωραϊσμός και η προπαγάνδα για τα δικαιώματα των γυναικών μητέρων και παιδιών εκτός μιας οικογενειακής αναπαράστασης.

Η σημασία της διαδραμάτισης και καταγραφής τέτοιων αποτυπώσεων σε ένα χώρο όπως ο ελλαδικός, είναι κρίσιμη και εξυπηρετεί την ανάπτυξη τέτοιων γεγονότων αρχικώς λόγω της γεωγραφικής της θέσης ως σταυροδρόμι ηπείρων, άρα και κοινό σημείο συνάντησης λαών με διαφορετικές πολιτισμικές συνιστώσες. Οι νέες κοινωνικές διαφοροποιήσεις αντανακλώνται σε διάφορα πρότυπα της πολιτισμικής συμπεριφοράς των ποικίλων κοινωνικών ομάδων και υποομάδων στο συγκεκριμένο χώρο που αποτελεί σημείο εκδήλωσης της σύγχρονης προσφυγικής κρίσης. Το μαζικό επίπεδο του πολιτισμικού συστήματος είναι ο δίαυλος εισόδου στον ελληνικό χώρο ξένων κοινωνικών και πολιτισμικών προτύπων και συγχρόνως ο κύριος παράγοντας

επιβολής μιας πολιτισμικής ομοιομορφίας (Γκιζέλης, 1994: 34), που εν τέλει προσπαθεί να αναχθεί σε κοινό πανανθρώπινο χαρακτήρα και τάση.

Τελικώς, οι ίδιες οι φωτογραφίες ακόμη και εάν θεωρηθούν τεκμήρια μαρτυριών και όχι απλώς υποκειμενικές καλλιτεχνικές οπτικές και θεάσεις που προπαγανδίζουν συγκεκριμένα πρότυπα, συνεχίζουν να διαμορφώνουν φορείς ιδεών και να συμβάλουν στη διαστρωμάτωση και καλλιέργεια σκέψεων και στάσεων, στη συγκεκριμένη περίπτωση προκαθορισμένων ρόλων και ταυτοτήτων. Άλλωστε, όπως αναφέρει ο M. Foucault, και παραδόξως συμφωνεί και η M. Wittig (1984), η ίδια η κατηγορία του φύλου θα εξαφανιζόταν, θα διαλυόταν μάλιστα, μέσω της διάρρηξης και του εκτοπισμού της ετεροφυλοφιλικής ηγεμονίας (Butler, 2009: 45), μιας ηγεμονίας που αποτυπώνεται καθημερινώς στα ψηφιακά και όχι μόνο μέσα.

Κάθε οπτικό ενημερωτικό υλικό συνιστά εκδηλώσεις των λόγων και των νοημάτων τους, αποτελώντας «χώρους» ενημέρωσης, προβολής ή δημόσιας διαμάχης με στόχο τον επιτυχημένο διάλογο με τον θεατή. Το κίνητρο του πομπού είναι έναρξη ενός «σιωπηλού» διαλόγου με τον θεατή, ο οποίος με την πρόσληψη της είδησης βιώνει μια υπερπραγματικότητα ή μια «κατασκευασμένη» πραγματικότητα, επειδή την ερμηνεύει με βάση τις ατομικές του αντιλήψεις, την εμπειρία, τον τρόπο ζωής, την ιδεολογία του. Ουσιαστικά «βιώνει» τη συμβολοποιητική λειτουργία της φωτογραφίας/είδησης, τη συμβολική διάσταση, τη συμβολική αξία. Πρόκειται για την προσομοίωση του βιώματος, μια ιδεολογική λειτουργία της εικόνας, η οποία συνιστά εξ αποστάσεως και ελεγχόμενη συμμετοχή του θεατή στις πολιτικές και κοινωνικές διαδικασίες (Πλειός, 2001: 390).

Αυτός ο διαμεσολαβημένος λόγος, που προκρίνουν οι φωτογραφίες, εμπεριέχει, υπό μία έννοια, βιωματικής συμμετοχή του θεατή. Αν και προκύπτει οικειότητα που προκύπτει μεταξύ πομπού και δέκτη, ωστόσο απουσιάζει η αμοιβαιότητα των διαπροσωπικών σχέσεων και η ανάγκη διαρκούς προσαρμογής στον άλλο και έτσι γίνονται μέσα αυτενεργούς και αυτοπαθούς διαμόρφωσης του εαυτού. Ο θεατής βιώνει γεγονότα ή και καταστάσεις χωρίς να υπόκειται στους περιορισμούς, στη δράση ή και στις σχέσεις που αυτά εκρέουν, εκεί που διαδραματίζονται και τα έχει συλλάβει ο φωτογραφικός φακός.

Με στόχο την πληρέστερη ανάλυση του ερευνητικού υλικού της παρούσας έρευνας, επιλέξαμε να το παράγουμε σε σημειωτικές καρτέλες και να τις κατηγοριοποιήσουμε στις εξής θεματικές: Α. Πορτραίτα (τρεις φωτογραφίες), Β. Πολυπρόσωπες (τέσσερις φωτογραφίες), Γ. Πλήθους (έξι φωτογραφίες), ώστε να

γίνουν αντιληπτά τα genre που θα προκύψουν, όπως ιδεολογία, γνώση, ιεραρχία κ.ά.
με στόχο την πρόκληση διαλόγου.

4.2. Παραγωγή σημειωτικών καρτελών

1^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ: ΠΟΡΤΡΑΙΤΑ

1^η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΡΘΡΟΥ ΛΕΖΑΝΤΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ	<i>Stranded on the island of Lesbos, refugees remain in limbo</i> Η Amira, μια Σύρια πρόσφυγας, καπνίζει έξω από τον προσφυγικό καταυλισμό της Μόριας στο νησί της Λέσβου.
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ	Sarah El-Rashidi
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	24 Σεπτεμβρίου 2019
ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	
ΠΗΓΗ	https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/stranded-on-the-island-of-lesbos-refugees-remain-in-limbo
ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	Φωτογραφία
ΕΙΔΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Φωτογραφικός ρεαλισμός
ΕΙΔΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ	Ηλεκτρονική ιστοσελίδα διεθνούς ερευνητικού ινστιτούτου

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	
ΒΛΕΜΜΑ	Εξωαφηγηματικό βλέμμα
ΧΩΡΟΣ	Προσφυγικός καταυλισμός
ΧΡΩΜΑ	Πολύχρωμη
ΕΙΔΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΟΥ	Έμφυλος προσφυγικός λόγος υπέρ της γυναίκας
ΕΙΔΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Ηλεκτρονική ιστοσελίδα διεθνούς ερευνητικού ινστιτούτου
ΒΛΕΜΜΑ	Εξωαφηγηματικό βλέμμα
ΧΩΡΟΣ	Προσφυγικός καταυλισμός
ΧΡΩΜΑ	Πολύχρωμη
ΕΙΔΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΟΥ	Πραγματιστικός προσφυγικός λόγος υπέρ της γυναίκας

1η κατηγορία: *Εννοιολογική προσέγγιση*

Δόμηση σεναρίου

Στη φωτογραφία παρουσιάζεται η Αμίρα, μια Σύρια πρόσφυγας, να καπνίζει έξω από τον καταυλισμό στη Μόρια Λέσβου. Στερεοτυπική φωτογραφική κατασκευή με έντονους χρωματισμούς, που στοχεύει στην ενημέρωση και τη συναισθηματική κινητοποίηση του θεατή.

Λεζάντα

Ο λόγος της λεζάντας είναι επεξηγηματικός σε γλώσσα απλή, λιτή και ύφος δηλωτικό μιας συγκεκριμένης κοινωνικής κατάστασης. Η λειτουργία της είναι συμπληρωματική ως προς τη φωτογραφία, στοχεύοντας στη θετική απόκριση από τους δέκτες. Πρόκειται για λεζάντα παροχής πληροφοριών για τις συνθήκες ζωής των προσφύγων στους καταυλισμούς της Μόριας. Το είδος του εικονογραφικού δημόσιου λόγου είναι πραγματιστικός και προπαγανδιστικός, ο οποίος περιγράφει ένα πραγματικό γεγονός (συνήθειες προσφύγων), προπαγανδίζοντας παράλληλα υπέρ της ελευθερίας της γυναικείας φύσης σε συνθήκες προσφυγικού καταυλισμού. Γίνεται δηλαδή μια προβολή δυναμικής γυναίκας σε δημόσια καπνιστική χειρονομία δυτικής

ελευθερίας.

Γλωσσική ανάλυση τίτλου

Η λειτουργία της αγκίστρωσης (Barthes, 1977) στο λεκτικό κείμενο (τίτλος) επιβεβαιώνει όσα παρουσιάζονται στη φωτογραφία, δηλώνοντας την ταυτότητα της γυναίκας που απεικονίζεται. Παράλληλα, η εύστοχη επιλογή χρήσης των λέξεων έντονου συναισθηματικού φορτίου *stranded* [καραβοτσακισμένοι, απομονωμένοι] και *limbo* [αποθετήριο ψυχών, σε θρησκευτικό υπόβαθρο κατοικία αβάφτιστων ψυχών], επιτείνουν τη συναισθηματική κινητοποίηση του αναγνώστη και στη μετωπιαία στάση που αυτή φωτογραφίζεται με την εμφάνιση του καπνού από το τσιγάρο και την εμφάνιση των πλεγμάτων στο βάθος του φόντου, που συμπαραδηλωτικά ο φωτογράφος πιθανά να αποφασίζει να την απαθανάτισει εκεί για να θυμίζουν συρματοπλέγματα σαν άλλα στρατόπεδα συγκέντρωσης ή φυλακές, υπογραμμίζει τις δυσκολίες της καθημερινότητας των προσφύγων. Συνεπώς, τα γλωσσικά σημαίνοντα του τίτλου ενισχύουν τη δυναμική της φωτογραφίας.

2^η κατηγορία: Αφηγηματικοί συνειρμοί

Μορφές/συμμετέχοντες

Στη φωτογραφία απεικονίζεται ένα πρόσωπο, η Αμίρα, μια Σύρια πρόσφυγας. Η γυναίκα είναι σε μετωπιαία θέση και προκρίνεται ως απαίτηση προς αναγνώριση και προσφορά στο θεατή. Η εμφάνιση της μαντήλας σε συνδυασμό με την καταγραφή μιας γυναίκας της συγκεκριμένης θρησκείας και κοινωνίας να καπνίζει και μάλιστα με τη συγκεκριμένη κίνηση χεριού, που μάλλον παραπέμπει σε πρότυπα της ποπ κουλτούρας ή κινηματογραφικών μοιραίων γυναικών της δεκαετίας του '50, συνηγορούν σε ένα οξύμωρο οπτικό σχήμα, που καυτηριάζει στερεότυπες απεικονίσεις γυναικείας σεξουαλικότητας και θελκτικότητας. Αυτό συγκρούεται με το φόντο που θυμίζει φυλακές και την ταλαιπωρημένη όψη της Αμίρα με εμφανή τα σημάδια του χρόνου στο πρόσωπό της. Η κίνηση στην εικόνα είναι ισορροπημένη, καθώς η ελαφρά κίνηση των χεριών της γυναίκας εναλλάσσεται με την στατικότητα του σώματός της. Η φωτογραφία είναι ανθρωποκεντρική και ο θεατής τοποθετείται στο ίδιο ύψος με τους εικονιζόμενους.

Σύνθεση

Σύμφωνα με τις αρχές της σύνθεσης, η φωτογραφία χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη αρμονίας, καθώς τα στοιχεία της έχουν ενότητα και λογική ακολουθία σε σχέση με το λεκτικό κείμενο, που εντείνονται από την επιλογή βασικών και συμπληρωματικών

χρωμάτων (πορφυρό και μαύρο) σε ουδέτερο φόντο.

3^η κατηγορία: Αναπαριστατική διεπίδραση

Χρώματα

Η φωτογραφία είναι πολύχρωμη. Η εστίαση του φακού στο έντονο πορφυρό χρώμα και στις λεπτομέρειες της μαντήλας επενεργεί ευεργετικά στο δέκτη, καθώς στο χρώμα αυτό ενυπάρχει ένταση, κεντρίζοντας το βλέμμα του θεατή σε αντιδιαστολή με την ουδετερότητα των υπολοίπων χρωμάτων, καθιστώντας έντονη την αντίθεση με τα χρωματικά μοτίβα στο οπτικό σύνολο. Το μαύρο χρώμα στο ρούχο της Αμίρα συμβολίζει τον κύκλο που έκλεισε ή κάτι που έχει εκλείψει, είναι μια παύση πριν το ξεκίνημα ενός άλλου κόσμου. Το μαύρο ως χρώμα του βαθύτερου πένθους είναι για τους ανθρώπους το σύμβολο του θανάτου. Ο γκρι τόνος συνηγορεί στη διλημματική κατάσταση, ουσιαστικά στην απαρηγόρητη ακινησία. Όσο πιο πολύ σκουραίνει, τόσο πιο αποπνικτικό και ανέλπιδο γίνεται. Γενικότερα, οι χρωματικές επιλογές της φωτογραφίας δημιουργούν ένα αίσθημα αντίθεσης και πάλης προς το θεατή, αναβαθμίζοντας το οπτικό σύνολο σε δυναμικό και ισχυρό.

Φόντο

Η φιγούρα του γυναίκας στο κέντρο της φωτογραφίας και μάλιστα σε τόσο κοντινή λήψη αποκτά ιδεολογική χροιά με την ευρεία αλληγορική έννοια, ενώ δημιουργεί αντίθεση με γκρι φόντο και την εμφάνιση των πλεγμάτων στο βάθος του τοίχου, που προσδίδει ένταση στα χρώματα.

Τροπικότητα

Η χρωματική κλίμακα και ο φυσικός φωτισμός συνιστούν δείκτες που συγκλίνουν προς την υψηλή τροπικότητα της φωτογραφίας. Συνεπώς, προσφέρεται στο θεατή μια «πραγματικότητα» ανάλογη με τον κοινωνικό περίγυρο και την πραγματικότητα της δυτικής ανεξαρτοποίησης, που βιώνει η γυναικεία μορφή.

2^η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΡΘΡΟΥ	<i>Είναι δύσκολο για τους Πρόσφυγες να καταγγείλουν κακοποίηση</i>
ΛΕΖΑΝΤΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ	Για δύο μήνες, από τον Μάιο μέχρι τον Ιούλιο του 2018, οι ερευνήτριες/τες του Κέντρου Γυναικείων Ερευνών και Μελετών <i>Διοτίμα</i> , συνάντησαν 146 άτομα σε Αττική, Θεσσαλονίκη, Έβρο, και Λέσβο. Στόχος τους ήταν να καταγράψουν πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι για έναν πρόσφυγα, άντρα ή γυναίκα, ενήλικο ή μη, να αναζητήσει βοήθεια μετά από ένα περιστατικό έμφυλης βίας.
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ	Ομάδα Vice Greece
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	16 Ιανουαρίου 2020
ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	
ΠΗΓΗ	https://www.vice.com/gr/article/m7qvg4/poso-eykolo-einai-gia-enanmia-prosfyga-na-kataggeilei-kakopoihsh
ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	Φωτογραφία
ΕΙΔΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Φωτογραφικός ρεαλισμός

ΕΙΔΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Ηλεκτρονική ειδησεογραφική ιστοσελίδα
ΒΛΕΜΜΑ	
ΧΩΡΟΣ	Προσφυγικός καταυλισμός
ΧΡΩΜΑ	Πολύχρωμη
ΕΙΔΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΟΥ	Προπαγανδιστικός και πραγματιστικός προσφυγικός λόγος υπέρ της γυναίκας

1η κατηγορία: *Εννοιολογική προσέγγιση*

Δόμηση σεναρίου

Στη φωτογραφία παρουσιάζεται νεαρή Σύρια πρόσφυγας με σημάδια της έμφυλης βίας, που δέχτηκε μέσα στον προσφυγικό καταυλισμό. Στερεοτυπική φωτογραφική κατασκευή με σκοτεινούς χρωματισμούς με στόχο την ενημέρωση και τη συναισθηματική κινητοποίηση του θεατή.

Λεζάντα

Ο λόγος της λεζάντας είναι επεξηγηματικός σε γλώσσα απλή και ύφος δηλωτικό μιας συγκεκριμένης κοινωνικής κατάστασης. Η λειτουργία της είναι συμπληρωματική ως προς τη φωτογραφία, στοχεύοντας στη θετική απόκριση από τους δέκτες. Πρόκειται για λεζάντα παροχής πληροφοριών για τις συνθήκες βίας που δέχονται πρόσφυγες στους καταυλισμούς και την αδυναμία αντιμετώπισης αυτών των περιστατικών.

Το είδος του εικονογραφικού δημόσιου λόγου είναι πραγματιστικός και προπαγανδιστικός, ο οποίος περιγράφει ένα πραγματικό γεγονός (συνθήκες βίας στην καθημερινότητα προσφύγων), προπαγανδίζοντας παράλληλα υπέρ της ανθρώπινης ισότητας και προστασίας τόσο σώματος όσο και ψυχικής υγείας.

Γλωσσική ανάλυση τίτλου

Η λειτουργία της αγκίστρωσης στο λεκτικό κείμενο επιβεβαιώνει όσα παρουσιάζονται στη φωτογραφία, δηλώνοντας την κατάσταση έμφυλης βίας που βιώνεται από πρόσφυγες. Παράλληλα, η επιλογή χρήσης των λέξεων **δύσκολο** και **κακοποίηση**, μάλλον λειτουργούν πιο ουδέτερα σε σχέση με την ένταση που αποπνέεται από το φωτογραφικό ντοκουμέντο με τον ελάχιστο φωτισμό και τη θέαση σε πρώτο πλάνο της μεγάλης αμυχής στην πλάτη της κοπέλας. Ιδιαίτερος το επίθετο

δύσκολος αποδυναμώνει το σημασιολογικό και συναισθηματικό φορτίο, που δηλώνει συνειρμικά η λέξη **κακοποίηση**. Συνεπώς, τα γλωσσικά σημαίνοντα του τίτλου μάλλον περιορίζουν τη δυναμική της φωτογραφίας.

2^η κατηγορία: Αφηγηματικοί συνειρμοί

Μορφές/συμμετέχοντες

Στη φωτογραφία απεικονίζεται ένα πρόσωπο, μια νεαρή Σύρια πρόσφυγας. Το κορίτσι φωτογραφίζεται με την πλάτη γυρισμένη στο φακό και προκρίνεται ως απαίτηση προς αναγνώριση και προσφορά στο θεατή. Η χρήση της σιλουέτας και φιγούρας της κοπέλας και όχι η απαθανάτιση του προσώπου της, πέρα από την καταγραφή του σημαδιού έμφυλης βίας στο κορμί της, δημιουργεί ένα ουδέτερο σκηνικό, όπου πολλές γυναίκες και όχι μόνο, θα μπορούσαν να τοποθετήσουν τον εαυτό τους, μεταδίδοντας ένα κοινό ανθρώπινο μήνυμα.

Δεν υπάρχει κίνηση στην εικόνα, πέρα μάλλον από την ελαφρά συνειρμική δήλωση κίνησης αγκαλιάς με τη διλημματική εμφάνιση της άκρης του χεριού του νεαρού κοριτσιού. Η φωτογραφία είναι ανθρωποκεντρική και ο θεατής τοποθετείται στο ίδιο ύψος με την εικονιζόμενη σε μια άμεση θέαση ίσης αντιμετώπισης.

Η θέαση του γυμνού δέρματος καταδεικνύει αμεσότητα, αλήθεια της ανθρώπινης φύσης και αφοπλίζει. Τα πλεγμένα μαλλιά που μάλλον φανερώνουν έντονες προηγούμενες κινήσεις, συνειρμικά συνυποδηλώνουν έννοια μάχης, τόσο της σωματικής που μάλλον προηγήθηκε, όσο και της καθημερινής και της ψυχικής που βιώνεται από τους πρόσφυγες.

Ειδικά, η αμυδρή εμφάνιση κορδέλας στα μαλλιά της νεαρής κοπέλας δηλώνει παιδικότητα, μια παιδικότητα που πλέον χάθηκε, όπως η κορδέλα «χάνεται» μέσα στα μαλλιά της, με το οξύμωρο σχήμα του σημαδιού βίας και του επιτηδευμένου ελλιπούς φωτισμού.

Σύνθεση

Σύμφωνα με τις αρχές της σύνθεσης, η φωτογραφία χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη αρμονίας, καθώς τα στοιχεία της έχουν ενότητα και λογική ακολουθία σε σχέση με το λεκτικό κείμενο.

3^η κατηγορία: Αναπαριστατική διεπίδραση

Χρώματα

Το φωτογραφικό ενσταντανέ σε σκοτεινούς χρωματικούς τόνους δηλώνει

κατηγορηματικά καταστάσεις βίας που εκδηλώνονται και ανθούν στους προσφυγικούς καταυλισμούς. Η κλιμακωτή φωτεινότητα και οι πολυεπίπεδες σκιάσεις τείνουν να δημιουργήσουν ένα αποπνικτικό και ανέλπιδο σκηνικό. Γενικότερα, η χρωματική παλέτα προκαλεί ένα αίσθημα απόγνωσης για την ανθρώπινη μοίρα, προκαλώντας στον θεατή σύμπνοια και συμπόνια, αναβαθμίζοντας έτσι το οπτικό σύνολο σε δυναμικό και ισχυρό.

Φόντο

Η φιγούρα της γυναίκας στο κέντρο της φωτογραφίας και μάλιστα φωτογραφημένη με την πλάτη στο φακό αποκτά ιδεολογική χροιά με την ευρεία αλληγορική έννοια, ενώ δημιουργεί αντίθεση με το γκρι θολό φόντο και την εμφάνιση σε πρώτο πλάνο της αμυχής, που προσδίδει ένταση στα χρώματα.

Τροπικότητα

Ο τεχνικός και επιτηδευμένα ελλιπής φωτισμός συνιστούν δείκτες που συγκλίνουν προς την υψηλή τροπικότητα της φωτογραφίας.

3^η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΡΘΡΟΥ *Γυναίκα, πρόσφυγας ζωής*

ΛΕΖΑΝΤΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ	Η γυναίκα πρόσφυγας και μετανάστης είναι η πεμπτούσια του θύματος. Είναι το πιο ευάλωτο θύμα από όλα τα θύματα και συχνά θήραμα κυρίως για τους εμπόρους σκλάβων και εμπόρους σάρκας.
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ	Άγνωστος
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	7 Μαρτίου 2020
ΠΗΓΗ	https://apopseis.gr/gyneka-prosfigas-zois
ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	Φωτογραφία
ΕΙΔΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Φωτογραφικός ρεαλισμός
ΕΙΔΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ	Ηλεκτρονική ειδησεογραφική εφημερίδα
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	
ΒΛΕΜΜΑ	Εξωαφηγηματικό βλέμμα
ΧΩΡΟΣ	Προσφυγικός καταυλισμός
ΧΡΩΜΑ	Πολύχρωμη
ΕΙΔΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΟΥ	Έμφυλος προσφυγικός λόγος υπέρ της γυναίκας
ΠΗΓΗ	https://apopseis.gr/gyneka-prosfigas-zois
ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	Φωτογραφία
ΕΙΔΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Φωτογραφικός ρεαλισμός
ΕΙΔΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ	Ηλεκτρονική ειδησεογραφική εφημερίδα
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	
ΒΛΕΜΜΑ	Εξωαφηγηματικό βλέμμα
ΧΩΡΟΣ	Προσφυγικός καταυλισμός
ΧΡΩΜΑ	Πολύχρωμη
ΕΙΔΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΟΥ	Πραγματιστικό και νοηματικός προσφυγικός λόγος υπέρ της γυναίκας

1η κατηγορία: *Εννοιολογική προσέγγιση*

Δόμηση σεναρίου

Στη φωτογραφία παρουσιάζεται μια Σύρια πρόσφυγας σε δομή απασχόλησης προσφυγικού καταυλισμού. Στερεοτυπική φωτογραφική κατασκευή με ουδέτερους χρωματισμούς και τονισμένη λήψη προσώπου σε θολωμένο φόντο, που στοχεύει στην ενημέρωση και τη συναισθηματική κινητοποίηση του θεατή.

Λεζάντα

Ο λόγος της λεζάντας είναι επεξηγηματικός σε γλώσσα καταγγελτική με έντονη χρήση κοσμητικών επιθέτων και ύφος δηλωτικό μιας συγκεκριμένης κοινωνικής κατάστασης. Η λειτουργία της είναι συμπληρωματική ως προς τη φωτογραφία, στοχεύοντας στη θετική απόκριση από τους δέκτες.

Πρόκειται για λεζάντα παροχής πληροφοριών για τις συνθήκες εργασίας των προσφύγων σε ειδικές δομές των καταυλισμών. Το είδος του εικονογραφικού δημόσιου λόγου είναι πραγματιστικός και προπαγανδιστικός, ο οποίος περιγράφει ένα πραγματικό γεγονός (συνθήκες εργασίας γυναικών προσφύγων), προπαγανδίζοντας παράλληλα υπέρ της ισότητας στην εργασία χωρίς έμφυλες και κοινωνικές διακρίσεις.

Γλωσσική ανάλυση τίτλου

Η λειτουργία της αγκίστρωσης στο λεκτικό κείμενο δεν αποσαφηνίζει όσα παρουσιάζονται στη φωτογραφία. Μάλιστα, το ελαφρύ μειδίαμα της γυναίκας-πρόσφυγα δεν ακολουθεί συνειρμικά τις συνυποδηλώσεις των λέξεων του τίτλου. Η λέξη *γυναίκα* προβάλλεται πρώτη στη φράση του τίτλου και επιβεβαιώνει την παρουσία που απεικονίζεται στη φωτογραφία. Ο τίτλος είναι γενικού νοηματικού περιεχομένου, συνεπώς, τα γλωσσικά σημαίνοντα του τίτλου αποδυναμώνουν τη δυναμική της φωτογραφίας.

2η κατηγορία: *Αφηγηματικοί συνειρμοί*

Μορφές/συμμετέχοντες

Στη φωτογραφία απεικονίζεται κυρίως ένα πρόσωπο. Μια Σύρια πρόσφυγας, η οποία εργάζεται σε κάποια δομή απασχόλησης προσφυγικών καταυλισμών, ενώ πρόσωπα διαγράφονται στο βάθος της φωτογραφίας χωρίς ξεκάθαρα χαρακτηριστικά, λειτουργώντας ως συμπλήρωμα του περιβάλλοντος που βρίσκεται η απεικονιζόμενη, τα οποία ουσιαστικά αποσιωπούνται.

Η γυναίκα είναι σε μετωπιαία θέση προκρίνεται ως απαίτηση προς αναγνώριση και προσφορά στο θεατή. Η έκφραση της γυναίκας είναι διστακτική, παρά το ελαφρύ

μειδιάμα που σκιαγραφείται στο πρόσωπό της, το βλέμμα της δηλώνει αμηχανία και λύπη. Εντύπωση δημιουργεί η λήψη πορτραίτου σε τέτοια φωτογραφική σύνθεση μιας γυναίκας μεγαλύτερης ηλικίας, καθώς συνήθως φωτογραφικά πορτραίτα τέτοιου τύπου απεικονίζουν νεαρότερες μορφές.

Η κίνηση στην εικόνα είναι ισορροπημένη, καθώς η κίνηση των μορφών στο βάθος του φόντου εναλλάσσεται με την στατικότητα του σώματος της γυναίκας, δημιουργώντας ένα έντονο και ισοδύναμο αντιθετικό δίπολο. Η φωτογραφία ομοιάζει σαν να έχει «παγώσει» το χρόνο στην έκφραση της γυναίκας-πρόσφυγα, όπως παγωμένη φαίνεται και εκείνη στη στάση του σώματός της ή όπως έχουν «παγώσει» οι συνθήκες διαβίωσης και εργασίας αυτών των γυναικών, όπως καταγράφεται στο άρθρο στο οποίο βρίσκεται η φωτογραφία.

Η φωτογραφία είναι ανθρωποκεντρική και ο θεατής τοποθετείται στο ίδιο ύψος με την εικονιζόμενη.

Σύνθεση

Σύμφωνα με τις αρχές της σύνθεσης, η φωτογραφία χαρακτηρίζεται από ύπαρξη αρμονίας, καθώς τα στοιχεία της έχουν ενότητα και λογική ακολουθία σε σχέση με το λεκτικό κείμενο.

3^η κατηγορία: Αναπαραστατική διεπίδραση

Χρώματα

Η φωτογραφία είναι μονοτονική με τις γήινες αποχρώσεις να κυριαρχούν. Γίνεται χρήση συγγενικής χρωματικής παλέτας και τα μόνο συμπληρωματικά χρώματα που φαίνεται να διαφοροποιούνται είναι εκείνα στο φόντο, τα οποία προέρχονται από άλλες μορφές - θολωμένες μάλιστα- και όχι από την κεντρική γυναικεία φιγούρα που πρωταγωνιστεί. Ο φακός εστιάζει στο πρόσωπο, καθοδηγώντας το βλέμμα του θεατή στη μορφή της αναπαριστώμενης γυναίκας και ίσως στα δαντελένια σχέδια της μονόχρωμης μαντήλας. Προφανώς ο στόχος είναι μέσω της χρωματικής μονοτονίας να τονιστεί το πρόσωπο και η έκφραση της γυναίκας.

Φόντο

Η φιγούρα της γυναίκας στο κέντρο της φωτογραφίας και μάλιστα σε κοντινή λήψη αποκτά ιδεολογική χροιά με την ευρεία αλληγορική έννοια, ενώ δημιουργεί αντίθεση με το θολωμένο φόντο χωρίς να διευκρινίζεται άμεσα ο τόπος που απαθανάτιστηκε η φωτογραφία ή τα λοιπά πρόσωπα που βρίσκονται στο χώρο και τα γεγονότα που διαδραματίζονταν εκείνη τη στιγμή.

Τροπικότητα

Η χρωματική κλίμακα και ο φυσικός φωτισμός συνιστούν δείκτες που συγκλίνουν προς την υψηλή τροπικότητα της φωτογραφίας.

2^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ: ΠΟΛΥΠΡΟΣΩΠΕΣ

4^η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΡΘΡΟΥ	<i>Thousands stranded as Greece becomes a migrant “warehouse”</i>
ΛΕΞΑΝΤΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ	Ο μεγάλος αριθμός προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών στα τέλη Νοεμβρίου του 2015 στα σύνορα ανάμεσα στην Ελλάδα και τη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας.
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ	Robert Atanasovski
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	27 Νοεμβρίου 2015
ΠΗΓΗ	https://www.timesofisrael.com/thousands-stranded-as-greece-becomes-a-migrant-warehouse
ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	Φωτογραφία
ΕΙΔΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Φωτογραφικός ρεαλισμός
ΕΙΔΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Ηλεκτρονική ειδησεογραφική ιστοσελίδα
ΒΛΕΜΜΑ	Εξωδιηγηματικό

ΧΩΡΟΣ	Αυτοσχέδιος προσφυγικός καταυλισμός
ΧΡΩΜΑ	Πολύχρωμη
ΕΙΔΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΟΥ	Έμφυλος προσφυγικός λόγος υπέρ της μητρότητας και της παιδικότητας
ΕΙΔΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Ηλεκτρονική ειδησεογραφική ιστοσελίδα
ΒΛΕΜΜΑ	Εξωδιηγηματικό
ΧΩΡΟΣ	Αυτοσχέδιος προσφυγικός καταυλισμός
ΧΡΩΜΑ	Πολύχρωμη
ΕΙΔΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΟΥ	Αναπαράσταση μητρότητας

1η κατηγορία: *Εννοιολογική προσέγγιση*

Δόμηση σεναρίου

Στη φωτογραφία απεικονίζεται μια γυναίκα-πρόσφυγας με τα τρία της παιδιά στον αυτοσχέδιο καταυλισμό προσφύγων στα σύνορα τη Ελλάδα με τη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας. Στερεοτυπική φωτογραφική κατασκευή με έντονους χρωματισμούς, που στοχεύει στην ενημέρωση και τη συναισθηματική κινητοποίηση του θεατή.

Λεζάντα

Ο λόγος της λεζάντας είναι επεξηγηματικός σε γλώσσα απλή, λιτή και ύφος δηλωτικό μιας συγκεκριμένης κοινωνικής κατάστασης. Η λειτουργία της είναι συμπληρωματική ως προς τη φωτογραφία. Πρόκειται για λεζάντα παροχής πληροφοριών σχετικά με τις συνθήκες και τα γεγονότα που εξελίσσονταν στα ελληνικά σύνορα με τις ανθρώπινες ροές.

Το είδος του εικονογραφικού δημόσιου λόγου είναι πραγματιστικός και προπαγανδιστικός, ο οποίος περιγράφει ένα πραγματικό γεγονός (ανθρώπινες ροές στα ελληνικά σύνορα για διαφυγή προς την Ευρώπη), προπαγανδίζοντας παράλληλα υπέρ της μητρότητας στις συνθήκες των αυτοσχέδιων προσφυγικών καταυλισμών.

Γλωσσική ανάλυση τίτλου

Η λειτουργία της αγκίστρωσης στο λεκτικό κείμενο (τίτλος) επιβεβαιώνει όσα

παρουσιάζονται στη φωτογραφία, δηλώνοντας την τραγική κατάσταση στην οποία βρίσκονταν οι προσφυγικοί πληθυσμοί. Παράλληλα, η εύστοχη επιλογή χρήσης των λέξεων έντονου συναισθηματικού φορτίου *stranded* [απομονωμένοι] και *warehouse* [αποθήκη], επιτείνουν τη συναισθηματική κινητοποίηση του αναγνώστη και στη μετωπιαία στάση που η μητέρα και τα παιδιά της φωτογραφίζονται ξεπροβάλλοντας μέσα από τα αδιάβροχα ρούχα, καθήμενοι στο έδαφος δίπλα στις σιδηροδρομικές γραμμές, υπογραμμίζονται οι δυσκολίες της καθημερινότητας των προσφύγων. Συνεπώς, τα γλωσσικά σημαίνοντα του τίτλου ενισχύουν τη δυναμική της φωτογραφίας.

2^η κατηγορία: Αφηγηματικοί συνειρμοί

Μορφές/συμμετέχοντες

Στη φωτογραφία απεικονίζονται τέσσερα πρόσωπα, η μητέρα πρόσφυγας, η μεγαλύτερη κόρη της, ο μικρότερος γιος της και το αποκοιμισμένο μωρό της. Η γυναίκα είναι σε μετωπιαία θέση και προκρίνεται ως απαίτηση προς αναγνώριση και προσφορά στο θεατή και το ίδιο ισχύει για το μικρότερο γιο και το μωρό της, σ' αντίθεση με την κόρη που «χάνεται» στο οπτικό σύνολο των αδιάβροχων υφασμάτων. Η στοίχιση των προσώπων σε τριγωνικό σχήμα με το ύφασμα να τους καλύπτει ομοιάζει με αυτοσχέδια σκηνή που ίσως οι ίδιοι δεν διαθέτουν για να προστατευτούν από τις καιρικές συνθήκες στα σύνορα το Νοέμβριο του 2015, προκαλώντας με αυτό τον οπτικό συνειρμό συγκίνηση στο θεατή. Τυχαία δεν είναι και η σκηνή σε έντονο κόκκινο χρώμα που βρίσκεται ακριβώς πίσω από τις αναπαριστάμενες μορφές ως αναλογία σχήματος. Η κίνηση στην εικόνα είναι ισορροπημένη, καθώς η ελαφρά κίνηση των χεριών της γυναίκας εναλλάσσεται με την στατικότητα του σώματός της και η μόνη ένδειξη εντονότερης κίνησης αποτελεί η εμπρόσθια τοποθέτηση του μικρότερου γιου. Η φωτογραφία είναι ανθρωποκεντρική και ο θεατής τοποθετείται στο ίδιο ύψος με τους εικονιζόμενους.

Σύνθεση

Σύμφωνα με τις αρχές της σύνθεσης, η φωτογραφία χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη αρμονίας, καθώς τα στοιχεία της έχουν ενότητα και λογική ακολουθία σε σχέση με το λεκτικό κείμενο, που εντείνονται από την επιλογή βασικών και συμπληρωματικών χρωμάτων (αποχρώσεις μπλε, πράσινου και κόκκινου) σε γκρι φόντο φυσικού περιβάλλοντος.

3^η κατηγορία: Αναπαραστατική διεπίδραση

Χρώματα

Η φωτογραφία είναι πολύχρωμη. Οι αποχρώσεις του μπλε και του πράσινου καθώς και το έντονο κόκκινο που βρίσκεται στο φόντο της φωτογραφίας επενεργεί ευεργετικά στο δέκτη, καθώς στο χρώμα αυτό ενυπάρχει η δυνατότητα της επαναδραστηριοποίησης. Το αστικό δομημένο τοπίο του φόντου, θολωμένο σε γήινες αποχρώσεις με ελάχιστες χρωματικές «πινελιές» αφήνει αδιάφορο τον θεατή. Αυτή η επιλογή του φωτογράφου προφανώς έγινε με στόχο να μην παρεκκλίνει το βλέμμα του θεατή από τις προεξέχουσες κεντρικές φιγούρες.

Φόντο

Η φιγούρα του γυναίκας στο κέντρο της φωτογραφίας και μάλιστα σε τόσο κοντινή λήψη καθώς και η διαπεραστικότητα που αντανακλά το βλέμμα της μαζί με το απορημένο βλέμμα ενός από τα παιδιά της κλιμακώνουν την ένταση συναισθημάτων στο θεατή.

Τροπικότητα

Η χρωματική κλίμακα και ο φυσικός φωτισμός συνιστούν δείκτες που συγκλίνουν προς την υψηλή τροπικότητα της φωτογραφίας.

5^η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΡΘΡΟΥ	<i>Stranded in Greece, Women Refugees Live with Fear and Hunger</i>
ΛΕΞΑΝΤΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ	Η Leen Issa παρηγορεί την εντεκάχρονη κόρη της, Rezan, η οποία πάσχει από τις επιπτώσεις της έκθεσης σε δακρυγόνα από συγκρούσεις της προηγούμενης νύχτας. Η οικογένεια από τη Συρία διαμένει σε τέντες, που έχουν τοποθετηθεί στις ράγες των τραίνων στην Ιδομένη, ενός άτυπου καταυλισμού στην ελληνική μεριά των ελληνικών συνόρων με τη Βόρεια Μακεδονία.
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ	Jodi Hilton
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	17 Μαρτίου 2017
ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	
ΠΗΓΗ	https://www.newsdeeply.com/refugees/articles/2017/03/17/stranded-in-greece-women-refugees-live-with-fear-and-hunger
ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	Φωτογραφία
ΕΙΔΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Φωτογραφικός ρεαλισμός
ΕΙΔΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ	Ηλεκτρονική ειδησεογραφική ιστοσελίδα
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	
ΒΛΕΜΜΑ	Εξωδιηγητικό
ΧΩΡΟΣ	Άτυπος προσφυγικός καταυλισμός
ΧΡΩΜΑ	Πολύχρωμη
ΕΙΔΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ	Πραγματιστικός προσφυγικός λόγος υπέρ μητρότητας και
ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΟΥ	γυναικείας αλληλεγγύης

1η κατηγορία: *Εννοιολογική προσέγγιση*

Δόμηση σεναρίου

Στη φωτογραφία παρουσιάζεται η Leen Issa, μια Σύρια μητέρα πρόσφυγας, να παρηγορεί την κόρη της καθήμενες στις ράγες τρένου του άτυπου προσφυγικού καταυλισμού. Φωτογραφική κατασκευή με έντονους χρωματισμούς, που στοχεύει στην

ενημέρωση και τη συναισθηματική κινητοποίηση του θεατή.

Λεζάντα

Ο λόγος της λεζάντας είναι επεξηγηματικός σε γλώσσα απλή, λιτή και ύφος δηλωτικό μιας συγκεκριμένης κοινωνικής κατάστασης. Η λειτουργία της είναι συμπληρωματική ως προς τη φωτογραφία, στοχεύοντας θετική απόκριση από τους δέκτες. Πρόκειται για λεζάντα παροχής πληροφοριών για τις συνθήκες ζωής των προσφύγων στη συνοριακή περιοχή της Ιδομένης.

Το είδος του εικονογραφικού δημόσιου λόγου είναι πραγματιστικός και προπαγανδιστικός, ο οποίος περιγράφει ένα πραγματικό γεγονός (συνθήκες διαβίωσης προσφύγων), προπαγανδίζοντας παράλληλα υπέρ της μητρότητας και της γυναικείας αλληλεγγύης.

Γλωσσική ανάλυση τίτλου

Η λειτουργία της αγκίστρωσης στο λεκτικό κείμενο (τίτλος) επιβεβαιώνει όσα παρουσιάζονται στη φωτογραφία. Παράλληλα, η εύστοχη επιλογή χρήσης των λέξεων έντονου συναισθηματικού φορτίου *stranded* [απομονωμένοι], *fear* [φόβος] και *hunger* [πείνα], επιτείνουν τη συναισθηματική κινητοποίηση του αναγνώστη και σε συνδυασμό με την πλάγια στάση που η μητέρα και η κόρη της φωτογραφίζονται, Συνεπώς, τα γλωσσικά σημαίνοντα του τίτλου ενισχύουν τη δυναμική της φωτογραφίας.

2^η κατηγορία: Αφηγηματικοί συνειρμοί

Μορφές/συμμετέχοντες

Στη φωτογραφία απεικονίζονται κυρίαρχα και καθαρά δύο πρόσωπα, εκείνο της Σύριας μητέρας-πρόσφυγα και της κόρης της, ενώ στο βάθος διακρίνονται άλλες δύο φιγούρες ανδρικού γένους. Αξιοσημείωτο είναι ότι στη συγκεκριμένη φωτογραφία προβάλλεται κυρίαρχα και ως υποκείμενο η γυναικεία μορφή, παρόλη την ύπαρξη ανδρικής στο πλάνο. Η γυναίκα είναι σε πλάγια θέση και προκρίνεται ως απαίτηση προς αναγνώριση και προσφορά στο θεατή.

Η κίνηση στην εικόνα είναι ισορροπημένη, καθώς η αποφασιστική και στιβαρή κίνηση των χεριών της γυναίκας που προστατευτικά αγκαλιάζουν την κόρη της εναλλάσσονται με το τρυφερό άγγιγμα του ενός χεριού της κόρης στη μητέρα, δημιουργώντας ένα δίπολο σχήμα σχέσεων εξουσίας οπτικών κωδίκων.

Η φωτογραφία είναι ανθρωποκεντρική και ο θεατής τοποθετείται στο ίδιο ύψος με τους εικονιζόμενους.

Σύνθεση

Σύμφωνα με τις αρχές της σύνθεσης, η φωτογραφία χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη αρμονίας, καθώς τα στοιχεία της έχουν ενότητα και λογική ακολουθία σε σχέση με το λεκτικό κείμενο, που εντείνονται από την επιλογή βασικών και συμπληρωματικών χρωμάτων (μπλε, πράσινο και κόκκινο) σε ουδέτερο φόντο.

3^η κατηγορία: Αναπαριστατική διεπίδραση

Χρώματα

Η φωτογραφία είναι πολύχρωμη με ψυχρούς χρωματικούς τόνους τόσο βασικών όσο και συμπληρωματικών χρωμάτων.

Μητέρα και κόρη απεικονίζονται σε αποχρώσεις του γαλάζιου, ενώ στο φόντο προβάλλονται οι σκηνές σε ψυχρούς τόνους (πράσινο, γαλάζιο), ενώ τα κουβαριασμένα ρούχα σε έντονο κόκκινο χρώμα και τα κίτρινα κορδόνια στα παπούτσια, δημιουργούν οπτική αντίθεση, υποβοηθώντας τον δέκτη να εστιάσει στις αναπαριστώμενες φιγούρες.

Γενικότερα, οι ψυχροί χρωματικοί τόνοι της φωτογραφίας δημιουργούν ένα αίσθημα συμπάθειας στον θεατή, αναβαθμίζοντας το οπτικό σύνολο σε δυναμικό και ισχυρό.

Φόντο

Η φιγούρα του μητέρα στο κέντρο της φωτογραφίας και της κόρης της στη δεξιά πλευρά του κάδρου σε στάση αγκαλιάς αποκτά ιδεολογική χροιά με την ευρεία αλληγορική έννοια, ενώ δημιουργεί οπτική συνειρμική αντίθεση με τις ράγες του τραίνου που βρίσκονται στο φόντο και υποδηλώνουν αποχωρισμό, σ' αντίθεση με το αίσθημα ενότητας και αγάπης που προκύπτει από τα σώματα των δύο θηλυκών μορφών.

Τροπικότητα

Η χρωματική κλίμακα και ο φυσικός φωτισμός συνιστούν δείκτες που συγκλίνουν προς την υψηλή τροπικότητα της φωτογραφίας. Συνεπώς, προσφέρεται στο θεατή μια «πραγματικότητα» ανάλογη με τον κοινωνικό περίγυρο και την πραγματικότητα που βιώνουν οι γυναίκες.

ΤΙΤΛΟΣ ΑΡΘΡΟΥ *Mothers of newborns in Greek refugee camps cope and hope*

ΛΕΞΑΝΤΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ Την Τρίτη 13 Σεπτεμβρίου 2016, η 39χρονη Hanan Halawa, η Σύρια μητέρα από την πόλη Idlib φωτογραφίζεται με το αγοράκι της Ahmad Hanash στην σκηνή που δόθηκε από τη UNCHR στο στρατόπεδο προσφύγων στην Ριτσώνα στην Ελλάδα. Η Hanan είναι μία από τις εκατοντάδες γυναίκες πρόσφυγες που γέννησαν κατά την παραμονή τους στην Ελλάδα. Ο Ahmad, το τέταρτο παιδί της οικογένειας, γεννήθηκε την Κυριακή 10 Ιουλίου 2016 στο νοσοκομείο της γειτονικής πόλης, στη Χαλκίδα.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ Πέτρος Γιαννακούρης

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	3 Νοεμβρίου 2016
ΠΗΓΗ	https://apimagesblog.com/blog/2016/11/3/mothers-of-newborns-in-greek-refugee-camps-cope-and-hope
ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	Φωτογραφία
ΕΙΔΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Φωτογραφικός ρεαλισμός
ΕΙΔΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ	Ιστοσελίδα φωτογραφικού περιεχομένου
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	
ΒΛΕΜΜΑ	Εξωαφηγηματικό βλέμμα, προφίλ σε μετωπιαία πόζα
ΧΩΡΟΣ	Φωτογραφικό στούντιο (Δεν αποσαφηνίζεται στο άρθρο, αλλά το πιο πιθανό να είναι αυτοσχέδιο στούντιο στον προσφυγικό καταυλισμό)
ΧΡΩΜΑ	Πολύχρωμη
ΕΙΔΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ	Προπαγανδιστικός υπέρ μητρότητας και εξωραϊστικός
ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΟΥ	λόγος

1η κατηγορία: *Εννοιολογική προσέγγιση*

Δόμηση σεναρίου

Στη φωτογραφία παρουσιάζεται η μητέρα, κρατώντας αγκαλιά το γιο της. Στερεοτυπική φωτογραφική κατασκευή με έντονους χρωματισμούς, που στοχεύει στην ενημέρωση και τη συναισθηματική κινητοποίηση του θεατή.

Λεζάντα

Ο λόγος της λεζάντας είναι επεξηγηματικός σε γλώσσα απλή, λιτή και ύφος δηλωτικό και καταγγελτικό μιας συγκεκριμένης κοινωνικής ή και πολιτικής κατάστασης. Η λειτουργία της είναι συμπληρωματική ως προς τη φωτογραφία, στοχεύοντας στην ενημέρωση και θετική απόκριση από τους δέκτες. Πρόκειται για λεζάντα «παροχής πληροφοριών», όπου η επιθυμητή απόκριση είναι η «συμφωνία» και η θετική πρόκριση μιας απαιτούμενης σχέσης με τα εικονιζόμενα υποκείμενα, συνδεδεμένη άμεσα με τα κοινωνικά συμφραζόμενα της εποχής μας.

Το είδος του εικονογραφικού δημόσιου λόγου, που προκρίνεται στη λεζάντα, είναι ο εξωραϊστικός και προπαγανδιστικός, ο οποίος περιγράφει ένα πραγματικό γεγονός (γέννηση παιδιών), προπαγανδίζοντας παράλληλα υπέρ της μητρότητας και της

παιδικότητας σε συνθήκες προσφυγικού καταυλισμού ή και φωτογραφικού εργαστηρίου.

Γλωσσική ανάλυση τίτλου

Η λειτουργία της αγκίστρωσης στο λεκτικό κείμενο (τίτλος) επιβεβαιώνει όσα παρουσιάζονται στη φωτογραφία, δηλώνοντας την ταυτότητα της μητέρας και του νεογέννητου που απεικονίζονται. Παράλληλα, η εύστοχη επιλογή χρήσης των ρημάτων *cope* [αντιμετωπίζω μία δύσκολη κατάσταση] και *hope* [ελπίζω], μέσω του χαμόγελου που σκιαγραφείται στο πρόσωπο της μητέρας και στη μετωπιαία στάση που αυτή φωτογραφίζεται, υπογραμμίζει τις δυσκολίες της καθημερινότητας των προσφύγων. Συνεπώς, τα γλωσσικά σημαίνοντα του τίτλου ενισχύουν τη δυναμική της φωτογραφίας.

2^η κατηγορία: Αφηγηματικοί συνειρμοί

Μορφές/συμμετέχοντες

Στη φωτογραφία απεικονίζονται δύο πρόσωπα, η μητέρα με το νεογέννητο αγόρι στην αγκαλιά. Η μητέρα είναι σε μετωπιαία θέση και προκρίνεται ως απαίτηση προς αναγνώριση και προσφορά στο θεατή. Η συγκεκριμένη στάση σώματος προσομοιάζει με εκείνη της Θεοτόκου στις αγιογραφίες της χριστιανικής λατρείας (συνυποδήλωση). Η χρήση μαντήλας ως κάλυμμα κεφαλής δημιουργεί οξύμωρο οπτικό συνειρμικό σχήμα, το οποίο συνδηλωτικά παραπέμπει στη μουσουλμανική θρησκεία. Η έκφραση της μητέρας, παρά το μειδίαμα είναι μελαγχολική, προβληματισμένη, αλλά υποταγμένη στη μητρότητα, ενώ το παιδί είναι μάλλον αδιάφορο, χαλαρό ή και απορημένο.

Η κίνηση στην εικόνα είναι ισορροπημένη, καθώς η ελαφρά κίνηση των χεριών του παιδιού εναλλάσσεται με την στατικότητα της μητέρας, που αν και φαίνεται ακίνητη, η στάση της προδίδει ετοιμότητα για κίνηση.

Η φωτογραφία είναι ανθρωποκεντρική και ο θεατής τοποθετείται στο ίδιο ύψος με τους εικονιζόμενους.

Σύνθεση

Σύμφωνα με τις αρχές της σύνθεσης, η φωτογραφία χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη αρμονίας, καθώς τα στοιχεία της έχουν ενότητα και λογική ακολουθία σε σχέση με το λεκτικό κείμενο, που εντείνονται από την επιλογή βασικών και συμπληρωματικών χρωμάτων (ροζ και πράσινο) σε σκούρο φόντο.

3^η κατηγορία: Αναπαριστατική διεπίδραση

Χρώματα

Η φωτογραφία είναι πολύχρωμη. Το ροζ χρώμα στη μαντίλα της κεντρικής φιγούρας ελκύει το βλέμμα και διεγείρει οπτικά τον δέκτη του μηνύματος, δημιουργώντας μια δυναμική, προκαλώντας ενεργητικότητα, δραστηριοποίηση και χαρούμενη διάθεση.

Το πράσινο χρώμα στο ρούχο του αγοριού επενεργεί ευεργετικά στο δέκτη, καθώς στο χρώμα αυτό ενυπάρχει η δυνατότητα επαναδραστηριοποίησης, ενώ η έντονη αντίθεση με τα χρωματικά μοτίβα του ρούχου καθιστά το οπτικό σύνολο ιδιαίτερα ενδιαφέρον.

Το μπλε, ένα βαθύ και εσωτερικό χρώμα, στο μανίκι το ενδύματος, προσδίδει ηρεμία και ισορροπία στη φωτογραφία. Η βαθιά απόχρωσή του επιδρά ψυχικά στο δέκτη, δίνοντας την αίσθηση της παρήχησης μιας απέραντης ανθρώπινης θλίψης και ενός καλέσματος προς το άπειρο.

Το μαύρο στο φόντο συμβολίζει τον κύκλο που έκλεισε ή κάτι που έχει εκλείψει, είναι μια παύση πριν το ξεκίνημα ενός άλλου κόσμου. Το μαύρο ως χρώμα του βαθύτερου πένθους είναι για τους ανθρώπους το σύμβολο του θανάτου. Ο γκρι τόπος συνηγορεί στη διλημματική κατάσταση, ουσιαστικά στην απρηγόρητη ακινησία. Όσο πιο πολύ σκουραίνει, τόσο πιο αποπνικτικό και ανέλπιδο γίνεται.

Γενικότερα, οι χρωματικοί τόνοι της φωτογραφίας δημιουργούν ένα αίσθημα αισιοδοξίας και κίνησης προς το θεατή, ενώ η έντονη αντίθεση μεταξύ τους αναβαθμίζει το οπτικό σύνολο σε δυναμικό, ισχυρό και χαρούμενο. Ωστόσο, η επιλογή μαύρου φόντου εντείνει τα χρώματα που βρίσκονται δίπλα του, τονίζοντας εν προκειμένω τις μορφές με αποτέλεσμα να δημιουργεί ένα οξύμωρο οπτικό συνειρμικό σχήμα με αναγωγή σε αγιογραφίες της χριστιανικής λατρείας (συνήθως χρυσοί ή ανοιχτόχρωμοι συνδυασμοί). Η αναγωγή αυτή σε συνδυασμό με τη χρήση των ρημάτων στον κειμενικό τίτλο του ενισχύουν την ελπίδα (*hope*) των μορφών παρά τη δύσκολη καθημερινότητα που αντιμετωπίζουν (*cope*) στους καταυλισμούς.

Φόντο

Η φιγούρα του μητέρας στο κέντρο παράλληλα με την γωνιακή-ισομετρική προοπτική του παιδιού αποκτά ιδεολογική χροιά με την ευρεία αλληγορική έννοια, ενώ δημιουργεί αντίθεση με το μαύρο και γκρι φόντο, που προσδίδει ένταση στα χρώματα.

Τροπικότητα

Η χρωματική κλίμακα και ο ικανοποιητικός φωτισμός συνιστούν δείκτες που συγκλίνουν προς την υψηλή τροπικότητα της φωτογραφίας. Συνεπώς, προσφέρεται στο

θεατή μια «πραγματικότητα» ανάλογη με τον κοινωνικό περίγυρο και την πραγματικότητα που βιώνουν οι αναπαριστώμενες μορφές.

7^η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΡΘΡΟΥ	<i>Animations Illustrate Trauma of Syrian Children</i>
ΛΕΞΑΝΤΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ	Δημιουργήθηκε συλλογή από εικονογραφημένες φωτογραφίες παιδιών προσφύγων για να εξηγηθεί η καταστρεπτική επίπτωση τραύματος στη ζωή τους ύστερα από τον πόλεμο.
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ	Nick Ballon (φωτογράφος) & Alma Haser (καλλιτέχνης)
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	16 Μαρτίου 2017
ΠΗΓΗ	https://www.newsdeeply.com/refugees/articles/2017/03/16/terrorism-and-tears-animations-illustrate-trauma-of-syrian-

	children
ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	Φωτογραφία
ΕΙΔΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Φωτογραφικός ρεαλισμός
ΕΙΔΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Ηλεκτρονική ειδησεογραφική ιστοσελίδα
ΒΛΕΜΜΑ	Εξωδιηγητικό
ΧΩΡΟΣ	Φανταστικό τοπίο
ΧΡΩΜΑ	Πολύχρωμη
ΕΙΔΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΟΥ	Προπαγανδιστικός και νοηματικός λόγος με σημαινόμενο το βάρος της μητρότητας

1η κατηγορία: *Εννοιολογική προσέγγιση*

Δόμηση σεναρίου

Η φωτογραφία του Nick Ballon με την επεξεργασία της καλλιτέχνιδας Alma Haser προβάλλεται πάνω σε τεχνητή ψηφιακή επιφάνεια, δημιουργώντας μια κινούμενη εικόνα (animation) όπου παρουσιάζει μια μητέρα να κουβαλά στην πλάτη το μικρό γιο της, ο οποίος πάσχει από εγκεφαλική ατροφία, με ανικανότητα βαδίσματος και ομιλίας. Γήινοι χρωματισμοί με την προσθήκη διαφορετικών υφών και επιπέδων διεγείρουν συναισθηματικά τον θεατή.

Λεζάντα

Ο λόγος της λεζάντας είναι επεξηγηματικός σε γλώσσα απλή, λιτή και ύφος δηλωτικό και καταγγελτικό μιας συγκεκριμένης κοινωνικής ή και πολιτικής κατάστασης. Η λειτουργία της είναι συμπληρωματική ως προς τη φωτογραφία, στοχεύοντας στην ενημέρωση και θετική απόκριση από τους δέκτες. Πρόκειται για λεζάντα «παροχής πληροφοριών», σε ένα αρχικό στάδιο για τη μορφή της φωτογραφίας και σε ένα δεύτερο στάδιο για τα δεδομένα της συγκεκριμένης προσφυγικής κατάστασης.

Το είδος του εικονογραφικού δημόσιου λόγου που προκρίνεται στη λεζάντα, είναι ο πραγματιστικός, νοηματικός και προπαγανδιστικός, ο οποίος περιγράφει ένα πραγματικό γεγονός (δημιουργία τραύματος), προπαγανδίζοντας παράλληλα υπέρ του βάρους της μητρότητας.

Γλωσσική ανάλυση τίτλου

Η λειτουργία της αγκίστρωσης στο λεκτικό κείμενο (τίτλος) επιβεβαιώνει όσα παρουσιάζονται στη φωτογραφία, δηλώνοντας το είδος της φωτογραφίας. Παράλληλα, η χρήση του ουσιαστικού *trauma* [τραύμα] δημιουργεί τόσο οπτικές συνειρμικές εικόνες σωματικών τραυματισμών όσο και ψυχικών υπογραμμίζοντας τις δυσκολίες της καθημερινότητας των προσφύγων. Συνεπώς, τα γλωσσικά σημαίνοντα του τίτλου ενισχύουν τη δυναμική της φωτογραφίας.

2^η κατηγορία: Αφηγηματικοί συνειρμοί

Μορφές/συμμετέχοντες

Στη φωτογραφία απεικονίζονται δύο πρόσωπα, η μητέρα και το μικρό αγόρι ακουμπισμένο στην πλάτη. Η μητέρα και το αγόρι είναι σε πλαγιομετωπική θέση και προκρίνεται ως απαίτηση προς αναγνώριση και προσφορά στο θεατή. Η φωτογραφία είναι ανθρωποκεντρική και ο θεατής τοποθετείται στο ίδιο ύψος με τους εικονιζόμενους.

Σύνθεση

Σύμφωνα με τις αρχές της σύνθεσης, η φωτογραφία χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη αρμονίας, καθώς τα στοιχεία της έχουν ενότητα και λογική ακολουθία σε σχέση με το λεκτικό κείμενο, που εντείνονται από την επιλογή βασικών και συμπληρωματικών χρωμάτων (ροζ, πράσινο και μωβ) σε ανοιχτόχρωμο φόντο.

Τέλος, ενδιαφέρον παρατηρείται στην επιλογή διαφορετικών επιπέδων και βάθους στην εικονογραφημένη φωτογραφία με τη μορφή τσαλακωμένων λωρίδων χαρτιού που ξεκινούν από το κέντρο της φωτογραφίας και «ανοίγουν» προς το βάθος της, λες και κάποιος άνεμος υποδηλώνεται συνειρμικά και τις φυσά. Οι λωρίδες παρομοιάζονται σε ένα συμπαραδηλωτικό επίπεδο με τις ψυχές και ζωές των προσφύγων που παρασέρνονται από τη δύνη του ανέμου των πολιτικών και κοινωνικών καταστάσεων.

3^η κατηγορία: Αναπαριστατική διεπίδραση

Χρώματα

Η φωτογραφία είναι πολύχρωμη. Η επιλογή του ροζ ως κυρίαρχο στο φόντο της φωτογραφίας, όσο και ως επιχρωματισμός στο σύνολό της ελκύει το βλέμμα και διεγείρει οπτικά τον δέκτη του μηνύματος, δημιουργώντας μιαν αίσθηση εσωτερικής κινητικότητας. Η ψυχική αίσθηση που δημιουργείται στο δέκτη είναι δυναμική, προκαλώντας ενεργητικότητα, δραστηριοποίηση και συμπονετική διάθεση.

Η χρήση του μωβ στα ρούχα της μητέρας ενισχύει συνδηλωτικά το αίσθημα πένθους, στεναχώριας, ωθώντας τον θεατή να συμπάσχει με το τραύμα των προσφυγόπουλων. Ενώ, το πράσινο χρώμα που κυριαρχεί στο ρουχισμό της παιδικής μορφής δηλώνει την ανάγκη για ζωή ακόμη και μέσα στις δυσμενείς συνθήκες πολέμου και ξενιτιάς, προσδίδοντας την ελπίδα στην κατάσταση.

Γενικότερα, οι χρωματικές επιλογές της φωτογραφίας δημιουργούν ένα αίσθημα αισιοδοξίας και ελπίδας προς το θεατή, ενώ η έντονη αντίθεση μεταξύ του ροζ επιχρωματισμού και του μωβ ρουχισμού αναβαθμίζει το οπτικό σύνολο σε δυναμικό και ισχυρό.

Φόντο

Η φιγούρα του μητέρας και του αγοριού στο κέντρο και ειδικά σε κοντινή λήψη θέτει τη θεματική της μητρότητας σε πρώτο πλάνο θέασης.

Τροπικότητα

Η χρωματική κλίμακα και ο ικανοποιητικός φωτισμός συνιστούν δείκτες, που συγκλίνουν προς την υψηλή τροπικότητα της φωτογραφίας.

8^η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΡΘΡΟΥ	<i>Greece announces plans to close overcrowded refugee camps</i>
ΛΕΖΑΝΤΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ	Η Ελλάδα ανακοινώνει ότι θα κλείσει τους καταυλισμούς και θα τα αντικαταστήσει με κέντρα κράτησης.
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ	Costas Baltas
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	20 Νοεμβρίου 2015
ΠΗΓΗ	https://www.dw.com/en/greece-announces-plans-to-close-overcrowded-refugee-camps/a-51333216
ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	Φωτογραφία
ΕΙΔΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Φωτογραφικός ρεαλισμός
ΕΙΔΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Ηλεκτρονική ειδησεογραφική ιστοσελίδα

ΒΛΕΜΜΑ	Εξωδιηγητικό
ΧΩΡΟΣ	Αποβάθρα λιμανιού
ΧΡΩΜΑ	Πολύχρωμη
ΕΙΔΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΟΥ	Πραγματιστικός λόγος με οικογενειακό σημαινόμενο και προπαγανδιστικός

1η κατηγορία: *Εννοιολογική προσέγγιση*

Δόμηση σεναρίου

Στη φωτογραφία απεικονίζονται πέντε πρόσωπα σε μετωπιαία θέση με κυρίαρχη τη φιγούρα του άνδρα-πρόσφυγα σε πρώτο πλάνο, τη φιγούρα του νεαρού κοριτσιού να ακολουθεί και, τέλος, τις γυναικείες μορφές και μία ανδρική να αναπαρίστανται. Απαθανατίζονται στην αποβίβαση τους από πλοίο με βαριές αποσκευές να τους συνοδεύουν. Στερεοτυπική φωτογραφική κατασκευή με έντονους χρωματισμούς που στοχεύει στην ενημέρωση και τη συναισθηματική κινητοποίηση του θεατή.

Λεζάντα

Ο λόγος της λεζάντας είναι επεξηγηματικός σε γλώσσα απλή, λιτή και ύφος δηλωτικό της επικείμενης πολιτικής κατάστασης, που θα ισχύσει για τους προσφυγικούς πληθυσμούς. Η λειτουργία της είναι συμπληρωματική ως προς τη φωτογραφία και προσφέρει πληροφορία στον αναγνώστη του άρθρου. Το είδος του εικονογραφικού δημόσιου λόγου είναι πραγματιστικός, προπαγανδιστικός και πολιτικός, ο οποίος περιγράφει ένα πραγματικό γεγονός (προσφυγικές ροές στα ελληνικά λιμάνια), προπαγανδίζοντας παράλληλα για τις έμφυλες ταυτότητες μεταξύ των προσφυγικών πληθυσμών και δηλώνοντας μια πολιτική και κοινωνική κατάσταση που βρίσκεται σε εξέλιξη.

Γλωσσική ανάλυση τίτλου

Η λειτουργία της αγκίστρωσης στο λεκτικό κείμενο (τίτλος) δεν επιβεβαιώνει όσα παρουσιάζονται στη φωτογραφία, παρά μόνο σε ένα γενικό νοηματικό πλαίσιο. Επιπλέον, η επιλογή χρήσης των λέξεων **refugees camps** [καταυλισμοί προσφύγων] και του κοσμητικού επιθέτου **overcrowded** [υπερπλήρης] επιτείνουν τη συναισθηματική κινητοποίηση του αναγνώστη ιδιαίτερα με τη χρήση του επιθέτου.

Συνεπώς, τα γλωσσικά σημαίνοντα του τίτλου αγκιστρώνουν τη δυναμική της φωτογραφίας.

2^η κατηγορία: Αφηγηματικοί συνειρμοί

Μορφές/συμμετέχοντες

Στη φωτογραφία απεικονίζονται πέντε πρόσωπα με καθαρή όψη, δύο άνδρες πρόσφυγες, ένα μικρό κορίτσι και δύο γυναίκες-πρόσφυγες, γεγονός που δηλώνει ίση φυλετική κατανομή ενήλικων. Ο άνδρας-πρόσφυγας σε πλαγιομετωπιαία θέση προκρίνεται ως απαίτηση προς αναγνώριση και προσφορά στο θεατή, εδραιώνοντας θέση εξουσίας και ισχυρής παρουσίας στη φωτογραφική απεικόνιση. Στο φόντο της φωτογραφίας σκιαγραφούνται αμυδρά ανθρώπινες μορφές με αυτές της λιμενικής εξουσίας σε αρχικό πλάνο και οπίσθια όψη, ενώ των προσφυγικών ροών σε εμπρόσθια που «χάνεται» στο βάθος.

Η κίνηση στην εικόνα είναι έντονη με την επίδειξη κινήσεων μόχθου για το βάρος των αποσκευών, που οι μορφές κουβαλούν ακόμη και το μικρό κορίτσι, δημιουργώντας συνειρμικά οπτικό μετωπικό σχήμα. Τα βάρη της τραγικής κατάστασης στη ζωή αυτών των ανθρώπων οπτικοποιούνται με τη μεταφορά των βαρέων αποσκευών τους. Ιδιαίτερα η εξουσιαστική φιγούρα του άνδρα-πρόσφυγα μπορεί να παραλληλιστεί με εκείνη ενός σύγχρονου δούλου, ενώ ακόμη και στον τρόπο με τον οποίο αυτός κρατά τις αποσκευές του σκιαγραφείται έμφυλο συνειρμικό σχήμα σ' αντίθεση με τον τρόπο που οι γυναικείες μορφές ή ο νεαρότερος άνδρας κουβαλά. Προβάλλεται ως ο οδηγός και κεφαλή της οικογένειας.

Συχνό φαινόμενο που παρατηρήθηκε στις παρούσες φωτογραφικές αναπαραστάσεις η μεταβλητή της ηλικίας να ξεπερνά σε θέση ισχύος εκείνη του φύλου. Η φωτογραφία είναι ανθρωποκεντρική.

Σύνθεση

Σύμφωνα με τις αρχές της σύνθεσης χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη αρμονίας, καθώς τα στοιχεία της έχουν ενότητα και λογική ακολουθία σε σχέση με το λεκτικό κείμενο, που εντείνονται από την επιλογή βασικών και συμπληρωματικών χρωμάτων (αποχρώσεις γαλάζιου, άσπρου και μαύρου και κόκκινου) σε γαλάζιο φόντο φυσικού περιβάλλοντος.

3^η κατηγορία: Αναπαριστατική διεπίδραση

Χρώματα

Η φωτογραφία είναι πολύχρωμη και κυριαρχούν σκούρες αποχρώσεις στις μορφές, ενώ στο φόντο ανοιχτόχρωμες, δημιουργώντας έτσι ένα οπτικό χρωματικό δίπολο. Η επιλογή αποχρώσεων του μαύρου χρώματος στα ρούχα συνυποδηλώνουν τις ζοφερές συνθήκες που βιώνουν οι πρόσφυγες, ενώ το λευκό χρώμα που ξεπροβάλλει από τα ρούχα των ανδρικών μορφών δηλώνει συνειρμικά την ελπίδα ότι το εναργές και δυναμικό αρσενικό στοιχείο μπορεί να προσφέρει. Αξιοσημείωτη είναι η παρουσία ανοιχτόχρωμων αποχρώσεων μόνο στα ρούχα του μικρού κοριτσιού υποδηλώνοντας έτσι, την ελπίδα για ζωή, επενεργώντας ευεργετικά στο δέκτη, καθώς το χρώμα αυτό είναι το συμβολικό συμβολικό της γέννησης. Αν και προκαλεί μια αίσθηση ακινησίας και σιωπηλότητας, παραπέμπει τον θεατή στο αίσθημα της «καθαρής» χαράς και της άσπιλης αγνότητας σε αντιδιαστολή με τους σκούρους τόνων των υπόλοιπων ανθρώπινων μορφών, καθιστώντας έντονη την αντίθεση με τα χρωματικά μοτίβα στο οπτικό σύνολο.

Φόντο

Η φιγούρα του άνδρα στο κέντρο της φωτογραφίας και μάλιστα σε τόσο κοντινή λήψη σε πλαγιομετωπική στάση κλιμακώνουν την ένταση συναισθημάτων του θεατή.

Τροπικότητα

Επιπλέον, η χρωματική κλίμακα και ο φυσικός φωτισμός συνιστούν δείκτες που συγκλίνουν προς την υψηλή τροπικότητα της φωτογραφίας.

9^η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΡΘΡΟΥ	<i>RRDP: Women fear violence and rape in refugee camps</i>
ΛΕΖΑΝΤΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ	Το RRDP αναφέρει ότι οι γυναίκες αντιμετωπίζουν σοβαρούς κινδύνους, όντας πρόσφυγες.
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ	Γιάννης Παπανίκος
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	24 Ιανουαρίου 2017
ΠΗΓΗ	https://www.aljazeera.com/news/2017/01/rrdp-women-fear-violence-rape-refugee-camps-170123180556027.html
ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	Φωτογραφία
ΕΙΔΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Φωτογραφικός ρεαλισμός
ΕΙΔΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Ηλεκτρονική ειδησεογραφική ιστοσελίδα
ΒΛΕΜΜΑ	Εξωδιηγητικό
ΧΩΡΟΣ	Προσφυγικός καταυλισμός
ΧΡΩΜΑ	Πολύχρωμη
ΕΙΔΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΟΥ	Έμφυλος πραγματιστικός λόγος με σημαινόμενο τη βία ενάντια γυναικών και παιδιών

1η κατηγορία: *Εννοιολογική προσέγγιση*

Δόμηση σεναρίου

Στη φωτογραφία αναπαρίσταται ένα γεγονός συμπλοκής μεταξύ προσφύγων και αστυνομικών δυνάμεων στα ελληνικά σύνορα. Κυρίαρχη θέση στη φωτογραφία κατέχει η μητέρα-πρόσφυγας με τα δύο παιδιά στα χέρια να προσπαθεί να διαφύγει από το χώρο εκτύλιξης των γεγονότων.

Επίσης, σε πρώτο πλάνο βρίσκεται και η απεικόνιση ενός νεαρού πρόσφυγα σε οπίσθια στάση να ετοιμάζεται να εκσφενδονίσει πέτρα προς το μέρος των αστυνομικών. Φωτογραφική προσέγγιση με έντονους χρωματισμούς, που στοχεύει στην ενημέρωση και τη συναισθηματική κινητοποίηση του θεατή.

Λεζάντα

Ο λόγος της λεζάντας είναι επεξηγηματικός σε γλώσσα απλή, λιτή και ύφος δηλωτικό και καταγγελτικό μιας συγκεκριμένης κοινωνικής συνθήκης. Η λειτουργία της είναι συμπληρωματική ως προς τη φωτογραφία, στοχεύοντας στην ενημέρωση και θετική απόκριση από τους δέκτες. Πρόκειται για λεζάντα «παροχής πληροφοριών», όπου η επιθυμητή απόκριση είναι η «συμφωνία» και η θετική πρόκριση μιας απαιτούμενης σχέσης με τα εικονιζόμενα υποκείμενα, συνδεδεμένη άμεσα με τα κοινωνικά συμφραζόμενα της εποχής μας.

Το είδος του εικονογραφικού δημόσιου λόγου, που προκρίνεται στη λεζάντα, είναι ο πραγματιστικός και προπαγανδιστικός, ο οποίος περιγράφει ένα πραγματικό γεγονός (ανησυχία για την επιβίωση λόγω συμπλοκών μεταξύ προσφύγων και αστυνομικών δυνάμεων), προπαγανδίζοντας παράλληλα υπέρ της μητρότητας, της παιδικότητας, αλλά και κατά των βίαιων γεγονότων.

Γλωσσική ανάλυση τίτλου

Η λειτουργία της αγκίστρωσης στο λεκτικό κείμενο επιβεβαιώνει ένα μέρος από όσα παρουσιάζονται στη φωτογραφία, και συγκεκριμένα το φόβο των γυναικών απέναντι σε μορφές βίας. Παράλληλα, η επιλογή χρήσης των λέξεων αρχικά με βασικό άξονα το ρήμα **fear** [φοβάμαι] και η απόδοση της ενέργειας αυτού στα ουσιαστικά **violence** [βία] και **rape** [βιασμός] φορτίζει συναισθηματικά τον αναγνώστη, ενώ παράλληλα οι φράσεις ενισχύουν το νόημα της εικόνας κυρίως μέσω του φόβου και της απόγνωσης, που διαγράφεται αδρά τόσο στο πρόσωπο της μητέρας όσο και στων παιδιών. Συνεπώς, τα γλωσσικά σημαίνοντα του τίτλου ενισχύουν τη δυναμική της φωτογραφίας.

2^η κατηγορία: Αφηγηματικοί συνειρμοί

Μορφές/συμμετέχοντες

Στη φωτογραφία απεικονίζονται αρκετά πρόσωπα, με εκείνα της μητέρας και των δύο της παιδιών να βρίσκονται στο κέντρο θέασης, με την ανδρική φιγούρα στο ένα άκρο του πλαισίου της φωτογραφίας να ακολουθεί στη θέαση, ενώ φιγούρες ανδρών

και γυναικών σε μετωπιαία ή οπίσθια θέση να πλαισιώνουν το φόντο της φωτογραφίας με θολωμένες μορφές. Η μητέρα είναι σε μετωπιαία θέση και προκρίνεται ως απαίτηση προς αναγνώριση και προσφορά στο θεατή, το ίδιο ισχύει και για τα παιδιά.

Η κίνηση στην εικόνα είναι έντονη και δημιουργεί αίσθημα εγρήγορσης και αγωνίας στο θεατή, τόσο με τη στάση σώματος του άνδρα-πρόσφυγα που ετοιμάζεται να εκσφενδονίσει μία πέτρα, ομοιάζοντας ίσως με μορφές που αποτυπώνονται σε πορείες από άτομα με παρεμβατική ή αποκλίνουσα συμπεριφορά.

Επιπλέον, το στιγμιότυπο που ο φωτογράφος έχει απαθανάτισει την κίνηση της μητέρας και των παιδιών προκαλεί επιπλέον δραστηριοποίηση και συναισθηματική φόρτιση στο θεατή με την ένταση στις κινήσεις των χεριών που το ένα κρατά σφιχτά το άλλο, συνυποδηλώντας τον οικογενειακό και μητρικό δεσμό, την προστατευτικότητα και τη δυναμική καθώς και ενστικτώδη προσπάθεια για επιβίωση. Οι εκφράσεις των προσώπων στη φωτογραφία παίζουν καταλυτικό ρόλο στη θέασή της και στην πρόσληψη αυτής. Τα πρόσωπα κραυγάζουν αγωνία, απελπισία, φόβο και πόνο. Δημιουργούνται αισθήματα στο θεατή που του μεταδίδουν φόρτιση, προκαλώντας συναισθηματικό μούδιασμα.

Η φωτογραφία είναι ανθρωποκεντρική και ο θεατής τοποθετείται στο ίδιο ύψος με τους εικονιζόμενους.

Σύνθεση

Σύμφωνα με τις αρχές της σύνθεσης, η φωτογραφία χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη αρμονίας, καθώς τα στοιχεία της έχουν ενότητα και λογική ακολουθία σε σχέση με το λεκτικό κείμενο, που εντείνονται από την επιλογή κυρίως συμπληρωματικών χρωμάτων (γκρι, μαύρο, μωβ, σκούρο μπλε) σε ουδέτερο χρωματικά φόντο.

3^η κατηγορία: Αναπαριστατική διεπίδραση

Χρώματα

Στη φωτογραφία κυριαρχούν οι γήινοι και ψυχροί τόνοι με ελάχιστες χρωματικές εντάσεις. Ο πορτοκαλόχρωμος τόνος στο πανωφόρι κεντρικής φιγούρας προσδίδει ένταση και φωτεινότητα, προσελκύοντας το μάτι του θεατή, αλλά και προκαλώντας πόνο (επενέργεια του κίτρινου χρώματος). Το πορτοκαλί ως θερμό, διεγερτικό και ίσως δημιουργεί ένταση και ανησυχία στο μάτι, το οποίο για να ηρεμήσει αναζητά να βυθιστεί σε ένα χρώμα όπου ενυπάρχει το μπλε.

Αυτόν τον ρόλο αναλαμβάνει το μωβ στη μαντήλα της κεντρικής γυναικείας φιγούρας, αλλά και στο πανωφόρι του μικρού κοριτσιού ελκύουν το βλέμμα και διεγείρουν οπτικά τον δέκτη του μηνύματος, δημιουργώντας μια αίσθηση εσωτερικής κινητικότητας. Στην προκειμένη περίπτωση είναι θερμό, έτσι το οπτικό σύνολο λειτουργεί με απόλυτη ισορροπία.

Στη φωτογραφία διαφαίνεται μία κυρίαρχη χρωματική αντίθεση ανάμεσα στους σκούρους χρωματισμούς, που επικρατούν, τόσο στα ρούχα των απεικονιζόμενων προσώπων, όσο και στο περιβάλλον της φωτογραφίας με εκείνα στο φόντο της (ανοιχτό μπλε γκρι στον ουρανό) και στη παιδική μορφή του αγοριού (ώχρα).

Η επιλογή του μπλε, βαθύ και εσωτερικό χρώμα, στο μανίκι το ενδύματος, προσδίδει ηρεμία και ισορροπία. Η βαθιά απόχρωση του μπλε στα ρούχα του άνδρα- πρόσφυγα, ο οποίος βρίσκεται σε οπίσθια στάση επιδρά ψυχικά στο δέκτη, δίνοντας την αίσθηση της παρήχησης, μιας απέραντης ανθρώπινης θλίψης και ενός καλέσματος προς το άπειρο.

Γενικότερα, οι χρωματικοί τόνοι της φωτογραφίας δημιουργούν ένα αίσθημα απαισιοδοξίας και κίνησης προς το θεατή, ενώ η έντονη αντίθεση μεταξύ τους αναβαθμίζει το οπτικό σύνολο σε δυναμικό, ισχυρό και χαρούμενο.

Φόντο

Η φιγούρα του μητέρας στο κέντρο της φωτογραφίας και των παιδιών να την πλαισιώνουν αποκτά ιδεολογική χροιά με την ευρεία αλληγορική έννοια, ενώ δημιουργεί αντίθεση με το γκρι φόντο, που προσδίδει ένταση στα χρώματα. Το γκρι, η ισορροπία μεταξύ μαύρου και άσπρου, είναι το χρώμα της απαρηγόρητης ακινησίας. Στην περίπτωση μας, βοηθά το οπτικό σύνολο να αναπνεύσει, κρύβοντας μέσα του μια μικρή έστω ελπίδα. Την ισορροπία στο σύνολο δίνει το πράσινο, το οποίο ηρεμεί τον θεατή, δημιουργώντας συγκίνηση του θυμικού.

Τροπικότητα

Η χρωματική κλίμακα και ο ικανοποιητικός φωτισμός συνιστούν δείκτες που συγκλίνουν προς την υψηλή τροπικότητα της φωτογραφίας. Συνεπώς, προσφέρεται στο θεατή μια «πραγματικότητα» ανάλογη με τον κοινωνικό περίγυρο και την πραγματικότητα που βιώνουν οι αναπαριστώμενες μορφές.

10^η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΡΘΡΟΥ *UNHCR: Migrants in Greek camps at risk of sexual violence*

ΛΕΞΑΝΤΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ Δεκάδες αναζητητές ασύλου έχουν αναφερθεί ως άμεσοι στόχοι σεξουαλικής κακοποίησης στους κατάμεστους καταυλισμούς στα ελληνικά νησιά.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ Bernd Langer

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ 9 Φεβρουαρίου 2018

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ

ΠΗΓΗ <https://www.dw.com/en/unhcr-migrants-in-greek-camps-at-risk-of-sexual-violence/a-42525256>

ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ Φωτογραφία

ΕΙΔΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Φωτογραφικός ρεαλισμός

ΕΙΔΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ Ηλεκτρονική ειδησεογραφική ιστοσελίδα

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

ΒΛΕΜΜΑ Εξωδιηγητικό

ΧΩΡΟΣ Προσφυγικός καταυλισμός

ΧΡΩΜΑ Πολύχρωμη

1η κατηγορία: *Εννοιολογική προσέγγιση*

Δόμηση σεναρίου

Στη φωτογραφία παρουσιάζεται στο κεντρικό πλάνο η μητέρα καθήμενη στο πάτωμα, κρατώντας αγκαλιά το γιο της και στο βάθος της φωτογραφίας ένας άνδρας μεγάλης ηλικίας καθήμενος σε καρέκλα. Στερεοτυπική φωτογραφική προσέγγιση με έντονους χρωματισμούς, που στοχεύει στην ενημέρωση και τη συναισθηματική κινητοποίηση του θεατή.

Λεζάντα

Ο λόγος της λεζάντας είναι ενημερωτικός σε γλώσσα απλή και λιτή. Η λειτουργία της είναι συμπληρωματική ως προς τη φωτογραφία, στοχεύοντας στην ενημέρωση και θετική απόκριση από τους δέκτες. Πρόκειται για λεζάντα «παροχής πληροφοριών» σχετικά με τα τεκταινόμενα μέσα στους προσφυγικούς καταυλισμούς.

Το είδος του εικονογραφικού δημόσιου λόγου, που προκρίνεται στη λεζάντα, είναι ο πραγματιστικός και προπαγανδιστικός, ο οποίος περιγράφει ένα πραγματικό γεγονός (συνωστισμός στους προσφυγικούς καταυλισμούς).

Γλωσσική ανάλυση τίτλου

Η λειτουργία της αγκίστρωσης στο λεκτικό κείμενο (τίτλος) ενημερώνει επιμέρους όσα παρουσιάζονται στη φωτογραφία και συγκεκριμένα για τον συνωστισμό των προσφυγικών δομών, χωρίς όμως να έχουμε αγκίστρωση τίτλου – λεζάντας. Παράλληλα, η επιλογή χρήσης των φράσεων **sexual violence** [σεξουαλική βία] και **risk** [ρίσκο], φορτίζουν συναισθηματικά τον αναγνώστη και θεατή της φωτογραφίας και φέρνουν στο προσκήνιο θέματα ταμπού ακόμη και για τις δυτικές κοινωνίες. Υπογραμμίζονται οι δυσκολίες της καθημερινότητας των προσφύγων και η αμφίβολη και επικίνδυνη κατάσταση στους υπερπλήρεις προσφυγικούς καταυλισμούς ιδιαίτερα με τη χρήση της λέξης **risk**.

2η κατηγορία: *Αφηγηματικοί συνειρμοί*

Μορφές/συμμετέχοντες

Στη φωτογραφία απεικονίζονται τρία πρόσωπα. Σε πρώτο πλάνο η μητέρα με το

μικρό αγόρι στην αγκαλιά της. Η μητέρα και το παιδί βρίσκονται σε μετωπιαία θέση και προσφέρονται ως απαίτηση προς αναγνώριση. Τα βλέμματα των ενήλικων μορφών της φωτογραφίας κοιτούν άμεσα στο φακό, ενώ το μικρό αγόρι, που έρχεται άμεσα προς θέαση, κοιτά αλλού, σαν να απορρίπτει τη διαδικασία και να μη θέλει να μετάσχει. Σε συμπαραδηλωτικό επίπεδο αυτό δηλώνει τη συνείδηση που οι ενήλικες μορφές έχουν για την κατάσταση που βιώνουν, ενώ το μικρό αγόρι, εάν και σαστισμένο, δεν είναι σε θέση να την κατανοήσει και προτιμά την επιλογή της τροφής. Ενδιαφέρον, παρουσιάζει το ότι παρόλο που υπάρχει ανδρική μορφή στη φωτογραφία αυτή δεν προβάλλεται άμεσα και εξουσιαστικά, αλλά θολωμένη στο βάθος, σ' αντίθεση με τη γυναικεία. Αυτό ίσως συμβαίνει γιατί η φιγούρα που τίθεται άμεσα προς θέαση από το φωτογραφικό φακό είναι το μικρό αγόρι, μοτίβο που παρατηρήθηκε στις παρούσες φωτογραφικές αναπαραστάσεις της έρευνας με τη μεταβλητή της ηλικίας να υπερβαίνει το φύλο.

Σύνθεση

Στη φωτογραφία εικόνα υπάρχει αρμονία, εφόσον όλα τα στοιχεία δημιουργούν ένα σύνολο με ενότητα και συνοχή, δημιουργώντας έτσι μιαν οπτική ηρεμία. Υπάρχει ισορροπία και ιεραρχία, καθώς τα επίπεδα της εικόνας δομούνται από αριστερά προς τα δεξιά, παράλληλα με την πορεία της γραφής, δημιουργώντας λογικού ρυθμού.

3^η κατηγορία: Αναπαριστατική διεπίδραση

Χρώματα

Πολυχρωματικό φωτογραφικό στιγμιότυπο που υποδεικνύει οπτικό μονοπάτι ανάγνωσης για τον θεατή. Η επιλογή του κόκκινου τόνου με έντονη φωτεινότητα, στο κέντρο της φωτογραφίας, τόσο στα ρούχα της γυναίκας, αλλά και της κουβέρτας προσδίδει επιπλέον βάρος και ένταση στην εικόνα, κεντρίζει το βλέμμα και διεγείρει οπτικά τον δέκτη, δημιουργώντας μιαν αίσθηση εσωτερικής κινητικότητας. Η ψυχική αίσθηση που δημιουργείται στο δέκτη είναι δυναμική, προκαλώντας ενεργητικότητα και δραστηριοποίηση. Η επιλογή του έντονου κόκκινου χρώματος που συνυποδηλωτικά ερμηνεύεται με τη ζωή και την αναγέννηση, προβάλλεται στη φιγούρα της μητέρας, ενός ρόλου που από τη φύση του χαρίζει ζωή.

Η φωτεινότητα των χρωμάτων εντοπίζεται στο κέντρο της φωτογραφίας (κόκκινο) ενώ στο βάθος τα χρώματα γίνονται πιο σκούρα και αυτό δίνει επιπλέον προοπτική και ένταση στην εικόνα. Με αποκορύφωμα τα χρώματα που σκιαγραφούν την ανδρική μορφή, η οποία παρουσιάζεται με σκούρους μπλε τόνους. Συντελείται έτσι μια εσωτερική χρωματική αντίθεση που δηλώνει πιθανά την ενάργεια στη μορφή της

μητέρας λόγω ηλικίας και φύλου και την παθητικότητα της ανδρικής φιγούρας λόγω ηλικίας.

Φόντο

Αν και υπερτερούν οι ψυχροί τόνοι (μπλε, γκρι, μαύρο) στο φόντο έναντι των θερμών (κίτρινο, κόκκινο) του πρώτου επιπέδου, δημιουργείται ένα αίσθημα αισιοδοξίας και η αίσθηση κίνησης προς τον θεατή. Η αντίθεση μεταξύ τους είναι έντονη, ενισχύοντας έτσι το οπτικό σύνολο σε πιο δυναμικό, ισχυρό και χαρούμενο.

Τροπικότητα

Η χρωματική κλίμακα και ο ικανοποιητικός φωτισμός συνιστούν δείκτες, που συγκλίνουν προς την υψηλή τροπικότητα της φωτογραφίας.

11^η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΡΘΡΟΥ «Η Μόρια είναι κόλαση»: Γυναίκες πρόσφυγες διαδηλώνουν στη Μυτιλήνη

ΛΕΖΑΝΤΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ Η Μόρια είναι κόλαση, δεν είναι για γυναίκες και παιδιά» το κεντρικό σύνθημα της διαμαρτυρίας.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ Άγνωστος

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ 30 Ιανουαρίου 2020

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ

ΠΗΓΗ	https://www.koutipandoras.gr/article/i-moria-einai-kolasi-gynaikes-prosfyges-diadilonoy-n-sti-mytilini
ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	Φωτογραφία
ΕΙΔΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Φωτογραφικός ρεαλισμός
ΕΙΔΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ	Ηλεκτρονική ειδησεογραφική ιστοσελίδα
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	
ΒΛΕΜΜΑ	Εξωδιηγητικό
ΧΩΡΟΣ	Προσφυγικός καταυλισμός
ΧΡΩΜΑ	Πολύχρωμη
ΕΙΔΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΟΥ	Έμφυλος προπαγανδιστικός λόγος

1η κατηγορία: *Εννοιολογική προσέγγιση*

Δόμηση σεναρίου

Στη φωτογραφία παρουσιάζεται πλήθος γυναικών να διαδηλώνουν για τις συνθήκες διαβίωσης στη Μόρια και ένα μικρό αγόρι να κρατά ένα πλακάτ σε φόντο με αφισοκολλημένες φωτογραφίες σε τοίχο.

Λεζάντα

Ο λόγος της λεζάντας είναι επεξηγηματικός και πληροφοριακός. Η λειτουργία της είναι συμπληρωματική ως προς τη φωτογραφία, στοχεύοντας στην ενημέρωση και θετική απόκριση από τους δέκτες. Προσδίδει επιπλέον πληροφορίες από αυτές που δηλώνονται μέσω των οπτικών σχημάτων και μορφών, όσο και με τις πληροφορίες από γλωσσικούς κώδικες, που απαθανατίζονται στη φωτογραφία.

Το είδος του εικονογραφικού δημόσιου λόγου, που προκρίνεται στη λεζάντα, είναι ο πραγματιστικός και προπαγανδιστικός, ο οποίος περιγράφει ένα πραγματικό γεγονός (διαδήλωση, συνθήκες διαβίωσης), προπαγανδίζοντας παράλληλα υπέρ της μητρότητας και της παιδικότητας σε συνθήκες προσφυγικού καταυλισμού.

Γλωσσική ανάλυση τίτλου

Η λειτουργία της αγκίστρωσης στο λεκτικό κείμενο επιβεβαιώνει όσα παρουσιάζονται στη φωτογραφία, καταδεικνύοντας τις δυσμενείς συνθήκες διαβίωσης

στους προσφυγικούς καταυλισμούς. Παράλληλα, η επιλογή χρήσης του ουσιαστικού **κόλαση**, κάνει επίκληση στο συναίσθημα του δέκτη και ενισχύεται από τις εκφράσεις, που σκιαγραφούνται αδρά στα πρόσωπα των γυναικών προσφύγων. Συνεπώς, τα γλωσσικά σημαίνοντα του τίτλου ενισχύουν τη δυναμική της φωτογραφίας.

2^η κατηγορία: Αφηγηματικοί συνειρμοί

Μορφές/συμμετέχοντες

Στη φωτογραφία απεικονίζονται έξι πρόσωπα άμεσα και δύο υπονοούνται με την ύπαρξη ενός χεριού στο τοίχο και ενός καπέλου.

Η κίνηση στην εικόνα είναι ισορροπημένη, καθώς η ελαφρά κίνηση των χεριών του παιδιού που κρατά το πλακάτ και η στάση χεριών των δύο γυναικών εναλλάσσεται με την στατικότητα όλων των μορφών της φωτογραφίας, που αν και φαίνονται ακίνητες, η στάση τους προδίδει ετοιμότητα για κίνηση και αντίδραση, ενισχύοντας το μήνυμα της διαδήλωσης.

Η φωτογραφία είναι ανθρωποκεντρική και ο θεατής τοποθετείται στο ίδιο ύψος με τους εικονιζόμενους.

Σύνθεση

Σύμφωνα με τις αρχές της σύνθεσης, η φωτογραφία χαρακτηρίζεται από ύπαρξη αρμονίας, καθώς τα στοιχεία της έχουν ενότητα και λογική ακολουθία σε σχέση με το λεκτικό κείμενο, που εντείνεται από την επιλογή συμπληρωματικών κατά βάση χρωμάτων (μαύρο, σκούρο πράσινο, κόκκινο και μωβ) σε ένα ανοιχτόχρωμο φόντο.

3^η κατηγορία: Αναπαριστατική διεπίδραση

Χρώματα

Η φωτογραφία είναι πολύχρωμη. Η επιλογή σκουρόχρωμων αποχρώσεων στα ρούχα των ανθρώπινων μορφών συνυποδηλώνουν τη δύσκολη συναισθηματική και ψυχολογική κατάσταση των προσώπων. Συγκεκριμένα η παρουσία του μαύρου, σκούρου πράσινου, κόκκινου και μωβ χρώματος συμβολίζει την απώλεια, τόσο κυριολεκτική αυτών των ανθρώπων είτε υλική είτε έμφυχη, όσο και τη μεταφορική, την απώλεια της αξιοπρέπειας και της συναισθηματικής ισορροπίας και γαλήνης. Η μετάδοση του αισθήματος της θλίψης και του θρήνου είναι διάχυτη προς τον δέκτη, ενώ ο γκρι-γαλάζιος τόπος στο φόντο συνηγορεί στη διλημματική κατάσταση, ουσιαστικά στην απρηγόρητη ακινησία. Όσο πιο πολύ σκουραίνει, τόσο πιο αποπνικτικό και

ανέλπιδο γίνεται. Γενικότερα, οι χρωματικές επιλογές της φωτογραφίας διέπονται από ισορροπία με ομαλές μεταβάσεις χρώματος χωρίς ιδιαίτερες αντιθέσεις.

Φόντο

Οι φιγούρες τοποθετούνται από το ένα άκρο του πλαισίου της φωτογραφίας έως λίγο πέρα από το κέντρο, δηλώνοντας έτσι, την ενότητα που διέπει τη συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων.

Σε άμεσο πλάνο θέασης τοποθετείται σχεδόν το μήνυμα του πλακάτ με το τρομοκρατημένο και σαστισμένο βλέμμα του μικρού αγοριού.

Τροπικότητα

Σε επίπεδο οπτικής επικοινωνίας, η φωτογραφία παρουσιάζει υψηλό βαθμό τροπικότητας, καθώς θεωρεί εφήμερη την επιφανειακή λεπτομέρεια και δεν ενδιαφέρεται για ότι μπορεί απλά να παρατηρήσει ο θεατής, αλλά σε ότι προσλαμβάνει, αν τοποθετήσει τη συγκεκριμένη αναπαράσταση σε συγκεκριμένο κοινωνικό, πολιτικό και ιστορικό συγκείμενο. Ένας «ρεαλισμός» παράγεται από μια ορισμένη ομάδα ως αποτέλεσμα του συμπλέγματος των πρακτικών, που ορίζουν και συνιστούν αυτήν την ομάδα.

12^η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΡΘΡΟΥ	<i>Γυναίκες πρόσφυγες διαδηλώνουν στη Μυτιλήνη για τις συνθήκες στη Μόρια</i>
ΛΕΖΑΝΤΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ	Διαδήλωση 300 γυναικών αιτούντων άσυλο, κυρίως από το Αφγανιστάν και των παιδιών τους πραγματοποιείται αυτή τη στιγμή στο κέντρο της Μυτιλήνης. Με σύνθημα «η Μόρια είναι κόλαση δεν είναι για γυναίκες και παιδιά» διεκδικούν τη μετακίνησή τους από τον καταυλισμό και διαμαρτύρονται για τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ζουν εκεί.
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ	Άγνωστος
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	30 Ιανουαρίου 2020
ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	
ΠΗΓΗ	https://www.kar.org.gr/2020/01/30/gynaikes-prosfyges-diadilonoy-n-sti-mytilini-gia-tis-synthikes-sti-moria
ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	Φωτογραφία
ΕΙΔΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Φωτογραφικός ρεαλισμός
ΕΙΔΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ	Ηλεκτρονική κοινωνική ιστοσελίδα
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	
ΒΛΕΜΜΑ	Εξωδιηγητικό
ΧΩΡΟΣ	Δρόμος
ΧΡΩΜΑ	Πολύχρωμη
ΕΙΔΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ	Έμφυλος προπαγανδιστικός και συναισθηματικός
ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΟΥ	λόγος

1η κατηγορία: Εννοιολογική προσέγγιση
Δόμηση σεναρίου

Στη φωτογραφία παρουσιάζονται γυναίκες πρόσφυγες να διαδηλώνουν στους δρόμους της Μόρια, αιτούμενες άσυλο, με κεντρικές φιγούρες εκείνες του μικρού αγοριού να υψώνει το χέρι ως πρόσταγμα διεκδίκησης σε συνδυασμό με τη φιγούρα της μητέρας-πρόσφυγα πίσω του σε ίδια στάση. Στερεοτυπική φωτογραφική προσέγγιση με έντονους χρωματισμούς, που στοχεύει στην ενημέρωση και τη συναισθηματική κινητοποίηση του θεατή.

Λεζάντα

Ο λόγος της λεζάντας είναι επεξηγηματικός με ύφος δηλωτικό και καταγγελλικό μιας συγκεκριμένης κοινωνικής ή και πολιτικής κατάστασης. Η λειτουργία της είναι συμπληρωματική ως προς τη φωτογραφία, στοχεύοντας στην ενημέρωση και θετική απόκριση από τους δέκτες. Πρόκειται για λεζάντα «παροχής πληροφοριών» σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσης των προσφύγων στους καταυλισμούς στη Μόρια και τις ιδιαίτερες συνθήκες που αντιμετωπίζουν ειδικά οι γυναίκες και τα παιδιά. Το είδος του εικονογραφικού δημόσιου λόγου, που προκρίνεται στη λεζάντα, είναι ο πραγματιστικός, συναισθηματικός και προπαγανδιστικός, ο οποίος περιγράφει ένα πραγματικό γεγονός (διαδήλωση γυναικών προσφύγων), προπαγανδίζοντας παράλληλα υπέρ της μητρότητας και της παιδικότητας σε συνθήκες προσφυγικού καταυλισμού και, τέλος, πολιτικός, καθώς η πράξη αυτή αποτελεί πολιτική κινητοποίηση.

Γλωσσική ανάλυση τίτλου

Η λειτουργία της αγκίστρωσης στο λεκτικό κείμενο επιβεβαιώνει όσα παρουσιάζονται στη φωτογραφία, δηλώνοντας τη φύση της κινητοποίησης και την ταυτότητα των ανθρώπινων μορφών της φωτογραφίας. Οι λέξεις που επιλέγονται δεν έχουν ιδιαίτερο σημασιολογικό φορτίο, λειτουργούν με κυρίαρχο τον πληροφοριακό τους ρόλο. Συνεπώς, τα γλωσσικά σημαίνοντα του τίτλου αγκιστρώνουν τη δυναμική της φωτογραφίας.

2^η κατηγορία: Αφηγηματικοί συνειρμοί

Μορφές/συμμετέχοντες

Στη φωτογραφία απεικονίζονται τέσσερα πρόσωπα σε άμεση θέαση και επιπλέον στο βάθος της εικόνας κατά βάση σε οπίσθια όψη. Η μητέρα και το μικρό αγόρι είναι σε μετωπιαία θέση και προκρίνονται ως απαίτηση προς αναγνώριση και προσφορά στο θεατή.

Η κίνηση στην εικόνα είναι έντονη, τόσο από τη στάση των σωμάτων των μορφών, όσο και από τις κινήσεις των χεριών που είναι απαιτητικές και καταγγελτικές. Οι κινήσεις προκαλούν ενάργεια και δραστηριοποίηση στον δέκτη. Δηλώνουν άμεσα τον σκοπό της συνθήκης που διαδραματίζεται και απαθανατίζεται από το φωτογραφικό φακό και σε ένα συμπαραδηλωτικό επίπεδο δηλώνεται η έννοια της ελευθερίας και της απαίτησης για ζωή, όπως σκιαγραφείται και από τους μορφασμούς που δείχνουν τις μορφές να κραυγάζουν.

Η φωτογραφία είναι ανθρωποκεντρική και ο θεατής τοποθετείται στο ίδιο ύψος με τους εικονιζόμενους. Το βλέμμα του μικρού αγοριού, αθώο και γελαστό, σε συνδυασμό με τη γεμάτη ενθουσιασμό έκφρασή του ενισχύει το μήνυμα ελπίδας και αθωότητας απέναντι στις ζοφερές συνθήκες που βιώνουν οι πρόσφυγες δημιουργώντας έτσι ένα μετωνυμικό συνειρμικό οπτικό σχήμα αντίθεσης.

Σύνθεση

Σύμφωνα με τις αρχές της σύνθεσης, η φωτογραφία χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη της χρυσής αναλογίας. Για το λόγο αυτό υπάρχει ισορροπία και ιεραρχία με βάση το μέγεθος και την θέση τους των αναπαριστάμενων. Η επιλογή θερμών και ψυχρών χρωμάτων με την ταυτόχρονη ύπαρξη επανάληψη στοιχείων (σηκωμένα χέρια) δημιουργεί ρυθμό και αίσθηση κίνησης. Τέλος, η φωτογραφία χαρακτηρίζεται από αρμονία, διευκολύνοντας τον θεατή στην ανάγνωσή της.

3^η κατηγορία: Αναπαραστατική διεπίδραση

Χρώματα

Η φωτογραφία είναι πολύχρωμη. Η επιλογή του μπορντό και λευκού χρώματος στις μαντήλες των δύο κεντρικών γυναικών προσφύγων ελκύει το βλέμμα και διεγείρει οπτικά τον δέκτη του μηνύματος, δημιουργώντας μιαν αίσθηση εσωτερικής κινητικότητας. Η ψυχική αίσθηση που δημιουργείται στο δέκτη είναι δυναμική, προκαλώντας ενεργητικότητα, δραστηριοποίηση και ενάργεια. Το πράσινο στο ρούχο του αγοριού σε συνδυασμό με την κουκούλα του ρούχου σε έντονο κόκκινο χρώμα και το κίτρινο αδιάβροχο επενεργεί ευεργετικά στο δέκτη, καθώς στο χρώμα αυτό ενυπάρχει η δυνατότητα επαναδραστηριοποίησης, ενώ η έντονη αντίθεση με τα χρωματικά μοτίβα του ρούχου καθιστά το οπτικό σύνολο ιδιαίτερα ενδιαφέρον. Το μαύρο στην εξωτερική στρώση των γυναικείων ρούχων συμβολίζει τον κύκλο που έκλεισε, είναι μια παύση πριν το ξεκίνημα ενός άλλου κόσμου. Μάλιστα όταν αυτό

συνοδεύεται από εσωτερική επίστρωση σε λευκό χρώμα, συμβολίζει την ελπίδα και την αναγέννηση. Το έντονο ροζ χρώμα στην ένδυση του μωρού στα χέρια της γυναίκας-πρόσφυγα και μάλιστα ως κεντρικό μοτίβο σε ανυψωμένη προοπτική ενισχύει το μήνυμα ελπίδας και ζωής, καθώς έλκει το βλέμμα του θεατή προκαλώντας θέρμη και συμπόνια.

Γενικότερα, οι χρωματικές επιλογές της φωτογραφίας δημιουργούν ένα αίσθημα αισιοδοξίας και κίνησης προς το θεατή, ενώ η έντονη αντίθεση μεταξύ των ανοιχτόχρωμων και σκουρόχρωμων αποχρώσεων να διαπλέκονται ακόμη και μέσα στις μορφές αναβαθμίζει το οπτικό σύνολο σε δυναμικό, ισχυρό και χαρούμενο.

Φόντο

Η φιγούρα του μητέρας στο βάθος του κέντρου και του αγοριού σε περίοπτη θέση αιχμαλωτίζει το βλέμμα του δέκτη και ισχυροποιεί το μήνυμα της εναντίωσης και του αγώνα απέναντι στις δυσμενείς συνθήκες.

Τροπικότητα

Αν και η τροπικότητα πραγματώνεται από μια πολύπλοκη αλληλεπίδραση οπτικών ενδείξεων, στη συγκεκριμένη φωτογραφία, η υψηλή τροπικότητα προκύπτει από την ένταση των θερμών χρωματικών τόνων και την αξία του εικονοκειμένου, τα οποία θεωρούμε ως κοινωνική ανάγκη και πεποίθηση ή και αξία για την κοινωνική ομάδα την οποία αναπαριστά. Συνεπώς, πραγματώνεται από τις αλληλεπιδράσεις των οπτικών ενδείξεων, προσφέροντας στον θεατή μια «πραγματικότητα» ανάλογη με τον κοινωνικό περίγυρο και την ιστορική πραγματικότητα που βιώνει.

13^Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΡΘΡΟΥ	<i>Τρανς Γυναίκες Πρόσφυγες – Γυναίκες που δεν θα μιλήσει για αυτές κανείς</i>
ΛΕΞΑΝΤΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ	Συνομιλώντας με τρανς γυναίκες πρόσφυγες που έπεσαν θύματα σεξουαλικής βίας και βιασμού, είτε από άνδρες στις χώρες καταγωγής τους, είτε από διακινητές ή από άνδρες ίδιας εθνικότητας κατά το ταξίδι τους, μπορεί κανείς να παρατηρήσει μία «φυσιολογικοποίηση» και «κανονικοποίηση» της βίας. Από τις περιγραφές τους η κακοποίηση που υπέστησαν αποτελεί μία κανονικότητα λόγω της ταυτότητας ή της έκφρασης του φύλου τους.
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ	Άγνωστος
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	8 Μαρτίου 2020
ΠΗΓΗ	https://t-zine.gr/trans-gynaikes-prosfyges-gynaikes-p
ΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	Φωτογραφία
ΕΙΔΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	Φωτογραφικός ρεαλισμός
ΕΙΔΟΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	Ηλεκτρονική ιστοσελίδα περιοδικού
ΒΛΕΜΜΑ	Εξωδιηγητικό
ΧΩΡΟΣ	Προσφυγικός καταυλισμός
ΧΡΩΜΑ	Πολύχρωμη
ΕΙΔΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΟΥ	Έμφυλος προπαγανδιστικός και νοηματικός λόγος

1η κατηγορία: Εννοιολογική προσέγγιση

Δόμηση σεναρίου

Στη φωτογραφία παρουσιάζονται τρανς γυναίκες-πρόσφυγες που διαμένουν σε προσφυγικούς καταυλισμούς. Στερεοτυπική φωτογραφική σύνθεση με έντονους χρωματισμούς, που στοχεύει στην ενημέρωση και τη συναισθηματική κινητοποίηση του θεατή.

Λεζάντα

Ο λόγος της λεζάντας είναι επεξηγηματικός με ύφος δηλωτικό και καταγγελτικό της βίαιης κοινωνικής κατάστασης που βιώνουν οι τρανς γυναίκες λόγω έμφυλων χαρακτηριστικών. Η λειτουργία της είναι συμπληρωματική ως προς τη φωτογραφία, στοχεύοντας στην ενημέρωση και θετική απόκριση από τους δέκτες, προσφέροντας επιπλέον πληροφορίες και επεξηγήσεις. Το είδος του εικονογραφικού δημόσιου λόγου, που προκρίνεται στη λεζάντα, είναι ο πραγματιστικός, νοηματικός και προπαγανδιστικός, ο οποίος περιγράφει ένα πραγματικό γεγονός (ύπαρξη τρανς γυναικών σε προσφυγικούς καταυλισμούς), προπαγανδιστικός παράλληλα υπέρ της γυναίκας ως κοινωνικό φύλο και ιδιαίτερα σε συνθήκες προσφυγικού καταυλισμού.

Γλωσσική ανάλυση τίτλου

Η λειτουργία της αγκίστρωσης στο λεκτικό κείμενο επιβεβαιώνει όσα παρουσιάζονται στη φωτογραφία, δηλώνοντας την ταυτότητα των τρανς γυναικών που απεικονίζονται. Επιπλέον, η δεύτερη περίοδος του τίτλου με το εμφατικό **δεν** και το **κανείς** αποτελεί σχόλιο της συντάκτριας του άρθρου και αποσκοπεί στην επίκληση συναισθήματος του δέκτη, δημιουργώντας ένα φορτισμένο μήνυμα. Συνεπώς, τα γλωσσικά σημαίνοντα του τίτλου ενισχύουν τη δυναμική της φωτογραφίας.

2^η κατηγορία: Αφηγηματικοί συνειρμοί

Μορφές/συμμετέχοντες

Στη φωτογραφία απεικονίζονται έξι πρόσωπα τρανς γυναικών-προσφύγων. Τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά είναι έκδηλα, τόσο από την αμφίεση, όσο και στο μακιγιάζ των γυναικών-προσφύγων.

Η φράση που βρίσκεται εντυπωμένη στην μπλούζα της πρώτης προς θέαση γυναίκειας μορφής, **love**, συνυποδηλώνει αισθήματα ελπίδας και ενότητας, τόσο μέσα στην συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων, όσο και στη στάση που επιθυμούν δυνητικά να διατηρούν έναντι στις βίαιες συνθήκες που βιώνουν καθημερινά λόγω έμφυλων ταυτοτήτων και σεξουαλικών προσδιορισμών κατά κύριο λόγο.

Η κίνηση στην εικόνα είναι ισορροπημένη, καθώς η ελαφρά κίνηση των χεριών των γυναικών που θυμίζει αγκαλιά, εναλλάσσονται με την στατικότητα της θέσης τους.

Η φωτογραφία είναι ανθρωποκεντρική και ο θεατής τοποθετείται στο ίδιο ύψος με τους εικονιζόμενους.

Τα βλέμματά τους, άλλα κοιτούν το φακό και τον αποφεύγουν, προδίδουν μία σύγχυση που ίσως μετωνυμικά αναφέρεται στο αντίστοιχο αίσθημα σύγχυσης και φόβου για τα γεγονότα που βιώνουν.

Σύνθεση

Σύμφωνα με τις αρχές της σύνθεσης, η φωτογραφία χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη αρμονίας, καθώς τα στοιχεία της έχουν ενότητα και λογική ακολουθία σε σχέση με το λεκτικό κείμενο, που εντείνονται από την επιλογή βασικών και συμπληρωματικών χρωμάτων (κόκκινο, μωβ, κίτρινο, γαλάζιο, καφέ) σε ανοιχτόχρωμο φόντο.

3^η κατηγορία: Αναπαριστατική διεπίδραση

Χρώματα

Πολυχρωματική φωτογραφική εκτύπωση σε βασικούς και συμπληρωματικούς χρωματικούς τόνους, τόσο στα ρούχα, όσο και στο μακιγιάζ των γυναικών- προσφύγων, που επενεργεί ευεργετικά στο δέκτη, καθώς στα χρώματα αυτά ενυπάρχει η δυνατότητα επαναδραστηριοποίησης του. Επιπλέον, η χρήση των συγκεκριμένων χρωμάτων ομοιάζει με τη συνυφασμένη χρήση χρωμάτων στο σύμβολο της LGBTQ κοινότητας, της οποίας η παρουσία δηλώνεται συνεκδοχικά.

Η χρήση έντονων και ανοιχτών χρωματικών στα ρούχα και το μακιγιάζ των τρανς γυναικών δημιουργεί οπτικό σχήμα αντίθεσης με τη σκουρόχρωμη επιδερμίδα τους, τονίζοντας περισσότερο τα χαρακτηριστικά τους. Επιπρόσθετο οπτικό χρωματικό σχήμα αντίθεσης διενεργείται με το ανοιχτόχρωμο γαλανό φόντο του ουρανού, δημιουργώντας έτσι μια ευχάριστη και αισιόδοξη διάθεση στον θεατή, αναβαθμίζοντας παράλληλα το οπτικό σύνολο σε δυναμικό, ισχυρό και χαρούμενο.

Φόντο

Οι φιγούρες των γυναικών έχουν τεθεί σε οριζόντια προοπτική, δημιουργώντας βάθος στη φωτογραφία χωρίς απαραίτητα να δηλώνεται κάποιου είδους κυριαρχία ή εξουσιαστική θέση.

Τροπικότητα

Η χρωματική κλίμακα και ο φυσικός φωτισμός συνιστούν δείκτες που συγκλίνουν προς την υψηλή τροπικότητα της φωτογραφίας. Συνεπώς, προσφέρεται στο θεατή μια «πραγματικότητα» ανάλογη με τον κοινωνικό περίγυρο και την πραγματικότητα που βιώνουν οι αναπαριστώμενες μορφές.

4.3. Γυναίκα- πρόσφυγας: Αποτελέσματα έρευνας

Στο άνωθεν μέρος της κοινωνικής σημειωτικής ανάλυσης του ίδιου κεφαλαίου συγκεντρώθηκαν και αναλύθηκαν ένα τυχαίο δείγμα φωτογραφιών Σύριων γυναικών-προσφύγων με διαφορετικές φωτογραφικές τεχνοτροπίες, θεματικές, αλλά και ενταγμένες σε διαφορετικά κειμενικά περιβάλλοντα των ψηφιακών μέσων από τα οποία αλιεύτηκαν. Φαίνεται, λοιπόν, να επιβεβαιώνονται όλα τα αρχικά ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν -όπως θα περιγραφεί αναλυτικά ακολούθως- με μόνο το πρώτο ερευνητικό ερώτημα να παρουσιάζει κάποια αμφισημία στο εάν τελικά επικρατεί ο έμφυλος ρόλος προβολής. Επιπλέον, τόπους επαλήθευσης βρίσκουν και οι ερευνητικές υποθέσεις, με επιπλέον διαπιστώσεις από τις αρχικές να καταγράφονται.

Αρχικώς, τα αποτελέσματα χωρίζονται σε τέσσερις ευρύτερες κατηγορίες. Η πρώτη είναι εκείνη του (έμφυλου) ρόλου – ταυτότητας και η φωτογραφική πρόσληψη, και τα ερευνητικά ερωτήματα που επαληθεύει είναι το πρώτο (Ποιος είναι ο κυρίαρχος (έμφυλος) ρόλος/ταυτότητα με τον/την οποία προβάλλεται η γυναίκα-πρόσφυγας στα διεθνή διαδικτυακά μέσα;) και το δεύτερο (Υπάρχει αλλαγή στις επιπλέον ταυτότητες - κώδικες στον όρο γυναίκα με την προβολή της με την ταυτότητα του πρόσφυγα;) μαζί με την τέταρτη ερευνητική υπόθεση (Ανάδυση έμφυλου ρόλου των γυναικών-προσφύγων ως κυρίαρχη ταυτότητα και μοτίβο αναπαραγωγής από τα διαδικτυακά μέσα.). Αναλυτικά, και όσον αφορά στο 1ο ερευνητικό ερώτημα και ακολούθως την 4η ερευνητική υπόθεση φαίνεται πώς ο κυρίαρχος ρόλος / ταυτότητα που παρουσιάζεται η γυναίκα – πρόσφυγας στα διεθνή διαδικτυακά μέσα είναι μάλλον έμφυλος ή τουλάχιστον θα μπορούσε να διατυπωθεί ως εξωραϊσμός της γυναικείας φύσης και συγκεκριμένα της προβολής της μητρότητας. Διαπιστώθηκε, λοιπόν, στις φωτογραφίες που μελετήθηκαν, η γυναικεία απεικόνιση να περιγράφεται αδρά στο επίπεδο των πορτραίτων (φωτ. 1, 2, 3), ενώ τα θεματικά μοτίβα, με τα οποία οι γυναίκες πρόσφυγες προβάλλονται και τα οποία αντικατοπτρίζουν κοινωνικές τάσεις, κυριαρχούν και φαίνεται να προβάλλουν και να ενδυναμώνουν έναν μάλλον έμφυλο ρόλο στη φωτογραφική αποτύπωση της γυναίκας: η ταυτότητα της μητέρας (φωτ. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12), η ταυτότητα του θύματος σεξουαλικής, ενδοοικογενειακής, πολιτικής

ή αστυνομικής βίας (φωτ. 2, 8, 11, 12), η ταυτότητα του σεξουαλικού αντικειμένου (φωτ. 2 & 13), η ταυτότητα της συζύγου (φωτ. 10 & 7). Ενώ, το θεματικό μοτίβο της αλλόθρησκης (φωτ. 1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13) με τα έκδηλα ιδιαίτερα θρησκευτικά χαρακτηριστικά να προβάλλονται, είναι μάλλον και αυτό που διαφοροποιεί αυτές τις γυναικείες αποτυπώσεις από μια δυτική γυναικεία αποτύπωση μέσα από το φωτογραφικό φακό και στηρίζει το 2ο ερευνητικό ερώτημα.

Όσον αφορά τις ταυτότητες, εντύπωση προκαλεί εκείνη της επαναστάτριας (φωτ. 1, 11, 12) – ειδικά για την πρώτη ο όρος επαναστάτρια λειτουργεί συμπαραδηλωτικά με τη χρήση του τσιγάρου ως θηλυκής ανεξαρτησίας ενάντια στις ηθικές και θρησκευτικές επιταγές του συγκεκριμένου πολιτισμικού υποβάθρου – ίσως αποτελεί ένδειξη των έντονων γεγονότων και αντιθέσεων που εμπεριέχονται στο ζήτημα της προσφυγικής κρίσης και μιας ενδεχόμενης κοινωνικής πόλωσης που δημιουργείται. Άλλωστε, όταν τα σημαίνονται είναι «ρεαλιστικά» – όπως στην περίπτωση μιας φωτογραφίας – είναι ιδιαίτερα εύκολο να ολισθήσεις στο να τα θεωρείς ταυτόσημα με τα σημαινόμενά τους. Όπως «η λέξη δεν είναι το πράγμα» και «ο χάρτης δεν είναι ο χώρος» ούτε η φωτογραφία ή οι εικόνες των ειδήσεων είναι αυτό που απεικονίζουν. Και όμως με τη στάση που υπαγορεύει η «κοινή λογική» της καθημερινής ζωής χειριζόμαστε συνήθως κατ' αυτό τον τρόπο τα υψηλού τρόπου σημαίνοντα. Έτσι η φωτογραφία περιγράφεται συχνά ως «παράθυρο στον κόσμο» και συνήθως υποθέτουμε ότι «η κάμερα δεν ψεύδεται ποτέ (Hall, 1980: 131).

Ακολούθως, η δεύτερη κατηγορία αποτελεσμάτων επιβεβαιώνει το τρίτο (Ποια είναι η πρόσληψη της ταυτότητας γυναίκας – πρόσφυγα από το/τη φωτογράφο και εάν αυτό ακολουθείται μέσα στο κείμενο που βρίσκεται;) και τέταρτο ερευνητικό ερώτημα (Κυριαρχεί ο κώδικας εικόνας στις αναπαραστάσεις των φωτογραφιών ή επιλέγεται και ο κώδικας κειμένου για να υποστηρίξει το μήνυμα του φωτογράφου;), παράλληλα με την πρώτη (Κώδικες που λάμπουν δια της απουσίας τους;) και δεύτερη ερευνητική υπόθεση (Κυριαρχία οπτικών μετωνυμιών και συνδηλώσεων παρά λεκτικών συνειρμών).

Στις φωτογραφικές αποτυπώσεις παρατηρείται η προβολή της γυναίκας- πρόσφυγας σε πρώτο πλάνο, τόσο στις πολυπρόσωπες, όσο και στις φωτογραφίες πλήθους και στο κέντρο της φωτογραφίας και όχι στο βάθος ή στο περιθώριό της (φωτ. 4, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 13). Αυτό πιθανά παρατηρείται για την σύνδεση του γλωσσικού κώδικα του κειμένου με εκείνο του οπτικού της φωτογραφίας, έτσι ώστε ο λεκτικός κώδικας να αγκιστρώνει τον οπτικό και το μήνυμα του φωτογράφου να υποστηρίζεται. Πάντως, ο

ενδεικτικός χαρακτήρας των εικόνων αυτών είναι που ενθαρρύνει τους ερμηνευτές να τις χρησιμοποιούν ως «αντικειμενικά» ντοκουμέντα της «πραγματικότητας».

Οι φωτογραφικές και κινηματογραφικές εικόνες μπορεί να είναι επίσης συμβολικές: σε μίαν εμπειρική μελέτη των ειδήσεων, οι Davis και Walton (1983: 45). βρήκαν ότι μίαν σχετικά μικρή αναλογία του συνολικού αριθμού πλάνων είναι εικονική ή άμεσα αναπαραστατική των ανθρώπων, τόπων και γεγονότων, που αποτελούν αντικείμενο των ειδήσεων. Μία μεγαλύτερη αναλογία εικόνων έχει πλάγια σχέση με τις ειδήσεις. Αναπαριστούν το αντικείμενο ενδεικτικά ή συμβολικά.

Επιπλέον, η προσέγγιση των κωδίκων της γλώσσας - με τον όρο κώδικας εννοείται ο όρος των σημειωτικών συστημάτων- παρατηρήθηκε ότι οι οπτικοί κώδικες των φωτογραφιών επιβάλλονται και κυριαρχούν στους λεκτικούς (το σύνολο των φωτογραφιών). Αυτό συμβαίνει τόσο σε σχέση με τους λεκτικούς κώδικες των κειμένων που εμπεριέχονται οι φωτογραφίες όσο και με τυχόν γλωσσικούς κώδικες που συνυπάρχουν μέσα σε αυτές. Πιθανή εξήγηση η δύναμη της εικόνας σε σχέση με εκείνη του λεκτικού σημείου που την ανάγει σε ευρύτερα κατανοητή γλώσσα σε σχέση με συγκεκριμένα λεκτικά σημαίνοντα. Το ίδιο μοτίβο ισχύει και για τις οπτικές και τις γλωσσικές μετωνυμίες πάλι στο σύνολο των φωτογραφιών.

Η τρίτη κατηγορία αφορά στην έκτη ερευνητική υπόθεση (Πρόκριση αντρικής φιγούρας άμεσα και κυρίαρχα στη θέαση σε σχέση με τη φιγούρα της γυναίκας). Στις φωτογραφικές αναπαραστάσεις που εμπεριέχουν και άλλα πρόσωπα, η παρουσία του άνδρα ή του παιδιού μπορεί να μετατοπίζει τη φωτογραφική εστίαση (άνδρας: φωτ. 8 & παιδιού: φωτ. 4, 5, 6, 9, 10, 12). Αυτό επιβεβαιώνει στερεοτυπικές τάσεις απεικόνισης, όπου ο άνδρας είναι ένα ιδιαίτερο ον, που βιώνεται ως καθολικό ον, ο οποίος έχει το μονοπώλιο, και αντικειμενικά και δικαιωματικά μετέχει του ανθρώπινου, δηλαδή του καθολικού, ο οποίος είναι κοινωνικά εξουσιοδοτημένος να αισθάνεται κομιστής ολόκληρης της μορφής της ανθρώπινης κατάστασης [...] ο έντιμος άνθρωπος είναι εξ ορισμού ένας άντρας και όλες οι αρετές που τον χαρακτηρίζουν και που αδιακρίτως συνιστούν εξουσίες, δικαιώματα, ικανότητες, καθήκοντα ή προσόντα, αποτελούν χαρακτηριστικά καθαρά ανδρικά (Bourdieu, 1999: 18).

Επιπλέον, τάση αποσιώπησης στην κατηγοριοποίηση ως γυναίκα – πρόσφυγας στις φωτογραφικές αναπαραστάσεις είναι εκείνη της πρόσληψης του φύλου ως βιολογικό ή κοινωνικό. Εντοπίστηκε μία μόνο φωτογραφική αποτύπωση της γυναίκας ως κοινωνικό φύλο (φωτ. 13). Οι λόγοι αυτής της τάσης μάλλον έκδηλοι με το σημείο της στερεότυπης αναπαράστασης και των κοινωνικών ταμπού να διαφωτίζουν την

περίπτωση. Όπως αναφέρει ο Foucault, η υποστασιακή γραμματική φύλου/σεξουαλικότητας επιτάσσει μια τεχνητή εσωτερική συνοχή σε κάθε όρο αυτού του δίπολου. Η δυαδική ρύθμιση της σεξουαλικότητας καταστέλλει την ανατρεπτική πολλαπλότητα μιας σεξουαλικότητας που διαρρηγνύει τις ετεροφυλικές αναπαραγωγικές και ιατρο-νομικές ηγεμονίες. Επιπλέον, διανοητά φύλα είναι εκείνα που κατά κάποιον τρόπο θεσπίζουν και διατηρούν σχέσεις συνοχής και συνέχειας ανάμεσα στο βιολογικό φύλο, το κοινωνικό φύλο, τη σεξουαλική πρακτική και την επιθυμία. Με άλλα λόγια, τα φαντάσματα της ασυνέχειας και της ασυνάφειας, νοητά τα ίδια και μόνο σε σχέση με υπάρχοντες κανόνες συνέχειας και συνάφειας, διαρκώς απαγορεύονται και παράγονται, αξιοποιούν τους ίδιους νόμους, οι οποίοι επιδιώκουν να θεσπίσουν αιτιώδεις ή εξωτερικές συνδέσεις ανάμεσα στο βιολογικό φύλο, τα πολιτισμικά συγκροτημένα κοινωνικά φύλα και την έκφραση ή το αποτέλεσμα αμφότερων στην εκδήλωση της σεξουαλικής επιθυμίας μέσω της σεξουαλικής πρακτικής (Butler. 2009: 49).

Και η τελευταία κατηγορία αποτελεσμάτων επαληθεύει τη θέση, η ηλικία «νικά» το φύλο και αφορά στην πέμπτη ερευνητική υπόθεση (Κυριαρχία της νεότητας και της μητρότητας στις φωτογραφικές απεικονίσεις των γυναικών - προσφύγων.) Προχωρώντας, λοιπόν, στη σημειωτική ανάλυση, παρατηρείται ότι στην εστίαση του φωτογραφικού φακού αυτό που επιλέγεται να αναπαρασταθεί εντονότερα είναι το υποκείμενο, του οποίου η ηλικία είναι νεαρότερη και όχι η μεταβλητή του φύλου (φωτ. 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11). Έτσι, σε περιπτώσεις που υπάρχουν παιδιά ή νεαρότερες γυναίκες, εκείνες τοποθετούνται σε πρώτο πλάνο, ως υποκείμενα προς άμεση θέαση σε σχέση με υπερήλικες ή ακόμη και στις φωτογραφίες με μητέρα και παιδί/-α. Επιπλέον, όσον αφορά την επιλογή της φωτογραφικής εστίασης στα παιδιά, αυτό πιθανά οφείλεται στην προβολή της γυναίκας και ειδικότερα της γυναίκας- πρόσφυγα με την ταυτότητα της μητέρας ως τεχνική επίκλησης στο συναίσθημα του θεατή για την προσέλκυση στο άρθρο και τη φωτογραφία. Βέβαια, η επιλογή εστίασης του φωτογραφικού φακού στις παιδικές μορφές θα μπορούσε να θεωρηθεί και μια ένδειξη αντιμετώπισης των παιδιών ως το εμπόρευμα που αποτελεί το φθινό εργατικό μέλλον στην καπιταλιστική δυτική κοινωνία (Ghodsee, 2019).

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη φωτογραφία με το πορτραίτο της υπερήλικης γυναίκας, το οποίο από την ευρύτερη αναζήτηση φωτογραφικών αποτυπώσεων είναι από τις ελάχιστες στο είδος της, καθώς η πλειονότητα των πορτραίτων απαντά σε γυναίκες εφηβικής ή νεαρής ηλικίας. Πιθανός λόγος είναι η πρόκληση συγκίνησης στον

θεατή για την τραγική ανθρώπινη μοίρα των προσφύγων και ιδιαίτερα όταν αυτή βιώνεται σε μικρές ηλικίες, οι οποίες σημαδεύονται ψυχικά καθώς και δεν διαθέτουν την εμπειρία και τη γνώση να αντιμετωπίσουν τέτοιες καταστάσεις ζωής. Συμπερασματικά, λοιπόν, η μεταβλητή της ηλικίας «νικά» το φύλο, μια διαπίστωση που δεν συναντήθηκε σε κάποια προηγούμενη έρευνα σε αντίστοιχη θεματική από τη βιβλιογραφική αναδίφηση.

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

*Ως είδος, οι άνθρωποι,
μοιάζει να εμπνεόμαστε από την επιθυμία σημασιοδότησης
(δηλαδή απόδοσης νοημάτων):
πάνω απ' όλα είμαστε σίγουρα
Homo significans,
δηλαδή σημασιοδότες.
G. Turner, (1992)*

5.1. Συζήτηση

Στην παρούσα έρευνα ύστερα από τη συγκέντρωση και σημειωτική ανάλυση του τυχαίου δείγματος φωτογραφικών αναπαραστάσεων των Σύριων γυναικών προσφύγων στην Ελλάδα κατά τα έτη 2015 – 2020 ανιχνεύτηκαν μοτίβα και τάσεις που επιβεβαιώνουν τις αρχικές ερευνητικές υποθέσεις και στόχους της έρευνας. Επίσης, η αξιοποίηση των φωτογραφιών ως ιστορικού τεκμηρίου, ως ιστορικής γραφής, ως διασημειωτικής μετάφρασης και μεταγραφής τεκμηριώνονται από τη μελέτη της ιστορίας των «μαζών» και των επιμέρους ομάδων, των ανωνύμων και των άλλων πληθυσμών, δηλαδή η «ιστορία από τα κάτω» (Βαμβακίδου, 2015).

Αρχικά, επιβεβαιώνεται η συνειρμική στερεοτυπική προδιάθεση στους δέκτες από τη θέαση των φωτογραφιών κυρίως στις αρνητικά πολιτικές συνιστώσες έναντι των προσφύγων, αλλά και στη διαιώνιση έμφυλων ταυτοτήτων απέναντι στην έννοια γυναίκα τόσο ως κοινωνικό και βιολογικό φύλο, αλλά και τα κοινωνικά χαρακτηριστικά που αυτές οι μεταβλητές προϋποθέτουν. Αυτή η στερεότυπη διαίρεση του κοινωνικού

χώρου σε δημόσιο και ιδιωτικό αμφισβητήθηκε από τη φεμινιστική ανάλυση, καθώς οι γυναίκες, των οποίων οι αρετές (συναίσθημα, αφοσίωση, ευαισθησία, αυτοθυσία, αυταπάρνηση) συνδέονται άρρηκτα με την ιδιωτική σφαίρα διεκδίκησαν το κοινωνικό φύλο, καθώς η ανισότητα των δύο φύλων είναι διαμορφωμένη ιστορικά (Βαμβακίδου & Γκόλια, 2009). Επίσης, ο ρόλος τέτοιων γυναικείων αναπαραστάσεων κατά την αναπαραγωγή των ηγεμονικών έμφυλων ταυτοτήτων φωτίζει ότι η «παραδοσιακή» έμφυλη ταυτότητα οικοδομείται στη βάση των κατηγοριών που σχετίζονται με την ιδιωτική σφαίρα, ενώ η «προοδευμένη» έμφυλη μέσα στις κατηγορίες της δημόσιας σφαίρας (Stamou, Maroniti & Dinas, 2012).

Ο αμέριμος ισχυρισμός ότι είμαι γυναίκα και ότι είμαι ετεροφυλόφιλη είναι σύμπτωμα αυτής της μεταφυσικής των ουσιών φύλου. Τόσο στην περίπτωση των ανδρών όσο των γυναικών, ο ισχυρισμός αυτός τείνει να υπάγει την ιδέα του φύλου στην ιδέα της ταυτότητας, οδηγώντας στο συμπέρασμα ότι ένα πρόσωπο είναι και όχι ότι φαίνεται. Η εμπειρία ενός έμφυλου ψυχικού μηχανισμού ή μιας έμφυλης πολιτισμικής ταυτότητας εκλαμβάνεται ως επίτευγμα. Έτσι, το *νιώθω γυναίκα*, αληθεύει στο βαθμό που υιοθετεί η επωδός της A. Franklin (1967) απέναντι σε ένα προσδιοριστικό Άλλο: «Με κάνεις να νιώθω σα φυσική γυναίκα». Το επίτευγμα αυτό απαιτεί μια διαφοροποίηση από το αντίθετο φύλο. Άρα, είναι κανείς του στο βαθμό που δεν είναι το άλλο φύλο, μια διατύπωση που προϋποθέτει και επιβάλλει την περιστολή του φύλου εντός αυτού του δυαδικού ζευγαριού (Butler, 2009: 46).

Επιπλέον, επιβεβαιώθηκε ότι οι οπτικές μετωνυμίες και συνδηλώσεις επικρατούν έναντι των λεκτικών στις φωτογραφίες. Όπως αναφέρει και ο Peirce μια φωτογραφία είναι ενδεικτική και οι φωτογραφίες, ειδικά οι στιγμιαίες, είναι πολύ ενημερωτικές, επειδή γνωρίζουμε ότι από μερικές απόψεις είναι ακριβώς όπως τα πράγματα που αναπαριστούν. Αλλά η ομοιότητα αυτή οφείλεται στο ότι οι φωτογραφίες έχουν παραχθεί κάτω από τέτοιες συνθήκες που υποχρεώθηκαν φυσικά να αντιστοιχούν σημείο προς σημείο στη φύση. Από την άποψη αυτή, λοιπόν, ανήκουν στην τάξη των σημείων φυσικής συσχέτισης, την ενδεικτική τάξη (Wollen, 1969: 123-124). Με την έννοια αυτή, κάθε ανεπεξέργαστη φωτογραφική εικόνα είναι ενδεικτική. Τέτοιες εικόνες μοιάζουν φυσικά με αυτό που απεικονίζουν και οι D. Deacon et al. (1999: 188) σχολιάζουν ότι ενώ από υλική άποψη, η φωτογραφική απεικόνιση είναι ενδείκτης της επίδρασης του φωτός στο φωτογραφικό χαρτί, η πραγματική της δύναμη έγκειται στην εικονική της σημασιодότηση. Πάντως, ο ενδεικτικός χαρακτήρας των εικόνων αυτών είναι που ενθαρρύνει τους ερμηνευτές να τις χρησιμοποιούν ως «αντικειμενικά»

ντοκουμένα της «πραγματικότητας».

Οι φωτογραφικές εικόνες μπορεί να είναι επίσης συμβολικές: σε μίαν εμπειρική μελέτη των τηλεοπτικών ειδήσεων, οι Davis και Walton (1983: 45) υποστηρίζουν ότι μια σχετικά μικρή αναλογία του συνολικού αριθμού πλάνων είναι εικονική ή άμεσα αναπαραστατική των ανθρώπων, τόπων και γεγονότων, που αποτελούν αντικείμενο των ειδήσεων. Μία μεγαλύτερη αναλογία εικόνων έχει πλάγια σχέση με τις ειδήσεις. Αναπαριστούν το αντικείμενο ενδεικτικά ή συμβολικά.

Τέλος, σημαντικής αναφοράς αποτέλεσμα είναι η κατάδειξη του έμφυλου ρόλου που αποδίδεται στις γυναίκες μέσω της κυρίαρχης ταυτότητας της μητρότητας και με την επιβεβαίωση των προτύπων μιας ανδροκρατούμενης κοινωνίας με τις ανδρικές φιγούρες να αναπαρίστανται σε πρώτο πλάνο σε σχέση με εκείνες των γυναικών, εάν υπάρχουν και οι δύο σε μια φωτογραφία. Οι εικόνες και τα πολυτροπικά κείμενα εν γένει προωθούν τον θεατή σε στοχασμό και κριτική σκέψη (Σιδηροπούλου, 2008: 138 - 139). Τα πρότυπα, με τα οποία η ανθρωπότητα γενικά, κι οι κοινωνίες και τα άτομα ειδικότερα, εκτίμησαν τις αξίες του αρσενικού και του θηλυκού, δεν είναι ουδέτερα, αλλά καθεαυτά ανδρικά. Μέσα από την επιτελεστική διαδικασία του φύλου κατανοούμε τον τρόπο που κατασκευάζεται η έντονη και υπόρρητη ανισότητα στο επίπεδο λόγου και κουλτούρας (Βαμβακίδου κ.ά., 2015).

5.1. Προτάσεις για περαιτέρω έρευνες

Ύστερα από την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας, αλλά και κατά τη διάρκεια της, ανέκυψαν επιπλέον ζητήματα και ερωτήματα, τα οποία δεν θα μπορούσαν να διαπραγματευτούν στην παρούσα μελέτη, τόσο από άποψη χρόνου και έκτασης όσο και γιατί αυτοί οι νέοι προβληματισμοί μπορούν ευκόλως να αποτελέσουν εναύσματα για διαφορετικές και μοναδικές έρευνες.

Μία τέτοια έρευνα θα μπορούσε να συντελεστεί με την χρήση οπτικών ερωτηματολογίων χρησιμοποιώντας έναν τυχαίο αριθμό φωτογραφιών και ζητώντας από τους συμμετέχοντες τη συνειρμική απόδοση εννοιών και συναισθημάτων που τους προκαλούνται κατά τη θέαση των φωτογραφιών αυτών και έτσι να ανιχνευτούν πιθανές κοινωνικές τάσεις, στερεοτυπικές απόψεις και ρόλοι. Για παράδειγμα, *Παρατηρήστε την παραπάνω φωτογραφία καταγράψτε στο κενό παρακάτω τα πρώτα 3 συναισθήματα ή τις πρώτες τρεις λέξεις που σας γεννά η θέασή της.* Ή και ακόμη ερωτηματολογίων, όπου στο τελευταίο τμήμα τους θα είχαν προτάσεις – φράσεις σχετικά με διαφορετικές θεματικές του προσφυγικού ζητήματος και αντιστοίχως οι ερωτηθέντες να σχολίαζαν

εάν, συμφωνούν ή διαφωνούν με την παραπάνω δήλωση και έτσι να διεξάγονταν αποτιμήσεις σχετικά με κοινωνικές τάσεις πάνω στο συγκεκριμένο ζήτημα. Για παράδειγμα, *«Οι άνδρες πρόσφυγες είναι επικίνδυνοι»*, συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την παραπάνω δήλωση;

Τέλος, μία ακόμη ερευνητική προσέγγιση θα μπορούσε να είναι η αποδελτίωση συγκεκριμένου ψηφιακού μέσου (Twitter, Instagram, Facebook) ή και περισσότερων με συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ή συγκεκριμένο χωρικό προσδιορισμό εκδήλωσης του προσφυγικού φαινομένου και να αναλυθούν οι τάσεις αποδοχής, απόρριψης της νέας κοινωνικής διαστρωμάτωσης και αλλαγής.

Οι καλλιτεχνικές αποτυπώσεις και δημιουργίες στα πλαίσια της εικαστικής αφήγησης και οι οπτικές μαρτυρίες μεταφηγούνται και κατασκευάζουν για τους δέκτες μεταϊστορικά παράγωγα. Το ίδιο συνέβη και αναδεικνύει η παρούσα έρευνα, θεωρώντας τις φωτογραφικές αποτυπώσεις Σύριων γυναικών-προσφύγων ως τεκμήρια και ντοκουμέντα, είτε επιτόπιων γεγονότων της προσφυγικής κρίσης στην Ελλάδα, είτε αποτυπώσεις με εικαστική παρέμβαση, είτε καλλιτεχνικά φωτογραφικά σενάρια, αναδύοντας έτσι ταυτότητες και έμφυλους ρόλους να αποδίδονται και να οριοθετούν την έννοια γυναίκα- πρόσφυγα.

Η ιστορία μιας έννοιας άλλωστε δεν είναι, συνολικά για όλες τις περιστάσεις, εκείνη της προοδευτικής εκλέπτυνσης, της συνεχώς αυξανόμενης ορθολογικότητάς της, του συντελεστή αφαίρεσης, αλλά η ιστορία των διαφόρων πεδίων συγκρότησης και ισχύος της, εκείνη των διαχρονικών κανόνων χρήσης της, διαφόρων θεωρητικών κύκλων όπου συντελέστηκε και περατώθηκε επεξεργασία τους (Foucault, 1987: 11).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Agamben, G. (2005). *Homo sacer, Κυρίαρχη εξουσία και γυμνή ζωή*. Αθήνα: Scripta.
- Barthes, R. (1983). *Εικόνα-μουσική-κείμενο*. Αθήνα: Πλέθρον.
- Barthes, R. (2007). *Ο Φωτεινός Θάλαμος: Σημειώσεις για τη Φωτογραφία*. Αθήνα: Κέδρος.
- Bourdieu, P. (1999). *Η ανδρική κυριαρχία* (επιμ.- επίλογος: Ν. Παναγιωτόπουλος). Αθήνα: Στάχυ.
- Burke, P. (2003). *ΑΥΤΟΨΙΑ. Οι χρήσεις των εικόνων ως ιστορικών μαρτυριών* (μτφρ. Α. Ανδρέου). Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Butler, J. (2009). *Αναταραχή φύλου. Ο Φεμινισμός και η ανατροπή της ταυτότητας* (μτφρ. Γ. Καραμπελας). Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.
- Creswell, J. (2016). *Η έρευνα στην εκπαίδευση. Σχεδιασμός, Διεξαγωγή και Αξιολόγηση Ποσοτικής και Ποιοτικής Έρευνας*. Αθήνα: Εκδοτικός Όμιλος ΙΩΝ.
- Fiske, J. (1992). *Εισαγωγή στην Επικοινωνία, Επικοινωνία και Κουλτούρα*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταυράκου.
- Flusser, V. (2008). *Προς το σύμπαν των τεχνικών εικόνων* (μτφρ. Γ. Ηλιόπουλος). Αθήνα: Σμίλη.
- Foucault, M. (1986). *Οι λέξεις και τα πράγματα. Μια αρχαιολογία των επιστημών του ανθρώπου* (μτφρ. Κ. Παπαγιώργης). Αθήνα: Γνώση.
- Foucault, M. (2012). *Ετεροτοπίες και άλλα κείμενα*. Αθήνα: Πλέθρον.
- Harvey, D. (2013). *Εξεγερμένες πόλεις*. Αθήνα: Εκδόσεις ΚΨΜ.
- Harvey, D. (2017). *Δεκαεφτά αντιφάσεις και το τέλος του καπιταλισμού*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

- Kandinsky, W. (1981). *Για το πνευματικό στην τέχνη* (μτφρ. Μ. Παράσχος). Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη.
- Kress, G. & Van Leeuwen, T. (2010). *Η ανάγνωση των εικόνων. Η Γραμματική του Οπτικού Σχεδιασμού*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.
- Mæhlumshagen, K. (2019). *Θεσσαλονίκη: Προφίλ προσφύγων, αιτούντων άσυλο και υπηκόων τρίτων χωρών που δεν έχουν καταγραφεί από την Υπηρεσία Ασύλου*. Ανακτήθηκε από <https://www.jips.org/uploads/2020/01/Greece-Thessaloniki-profiling-report-Dec2019-GREEK.pdf>
- Wollen, P. (1969). *Η σημειολογία του κινηματογράφου* (μτφρ. Π. Πολυκάρπου). Αθήνα: Κάλβος.
- Αβραμοπούλου, Ε. (2016). *Σημειώσεις από σεμινάριο για την πολιτισμική διαφορά*. Θεσσαλονίκη: ΚΓΜΕ ΔΙΟΤΙΜΑ - ΚΕΘΙ.
- Αλτίνη, Τ. (2017). *Σοβιετικές Αφίσες από τη Συλλογή του Σέργκο Γκριγκοριάν, 1918-1921: Αισθητική και ιστορική ανάλυση* (Μεταπτυχιακή Εργασία). Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Φλώρινα. Ανακτήθηκε από <https://dspace.uowm.gr/xmlui/handle/123456789/438>
- Αραμπατζή, Ε. (2019). *ΜΜΕ και προσφυγική κρίση* (Μεταπτυχιακή Εργασία). Τμήμα Δημοσιογραφίας & ΜΜΕ, ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη. Ανακτήθηκε από <http://ikee.lib.auth.gr/record/305594/files/GRI-2019-24583.pdf>
- Βαΐου, Ντ. & Καλαντίδης, Α. (2011). Πόλεις των «άλλων»: Δημόσιος χώρος και καθημερινές πρακτικές. Στο Γ. Αδηλενίδου (επιμ.). *PS: Δημόσιος Χώρος... αναζητείται*. Θεσσαλονίκη: Cannot Not Design Publications.
- Βαΐου, Ντ. & Στρατηγάκη, Μ. (2009). *Το φύλο της μετανάστευσης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Βαμβακίδου, Ι., Σολάκη, Α., Παπαδήμα, Α. (2015). Έμφυλες αναπαραστάσεις του Πρώτου παγκοσμίου Πολέμου: Οι Σουφραζέτες επιστρέφουν {;}. Πρακτικά 5^{ου} Τακτικού Συνεδρίου της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας «*Η ελληνική κοινωνία στο σταυροδρόμι της κρίσης – έξι χρόνια μετά*». Ανακτήθηκε από <https://ktisis.cut.ac.cy/bitstream/10488/13013/1/46403169.pdf>
- Βαμβακίδου, Ι., Γκόλια, Π. (2009). Οι αναπαραστάσεις της γυναίκας στην εικονογράφηση: σχολικά εγχειρίδια νεοελληνικής Ιστορίας του δημοτικού σχολείου. *Σύγχρονη Εκπαίδευση: Τρίμηνη Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, 159, 80-94.
- Βαχτσεβάνου, Χρ. (2020). *Τι θα γίνει τώρα με τους νέους πρόσφυγες στη Λέσβο*; Ανακτήθηκε από <https://www.capital.gr/epikairo/3415195/ti-tha-ginei-tora->

me- tous-neous-prosfuges-sti-lesbo

- Βλαχοπούλου, Μ. (2003). *e-Marketing. Διαδικτυακό Μάρκετινγκ*. Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.
- Γαλικά, Α. (2018). *Αφηγήσεις ζωής Σύριων προσφύγων* (Μεταπτυχιακή εργασία). Σχολή Επιστημών της Αγωγής, Σχολή Κοινωνικών, Πολιτικών, Οικονομικών Επιστημών και Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης, ΕΚΠΑ, Αθήνα. Ανακτήθηκε από <https://pergamos.lib.uoa.gr/uoa/dl/frontend/file/lib/default/data/2751088/theFile/2751096>
- Γεωργιακώδη, Ν. (2020). Τρολάρισμα: Ένα ιντερνετικό φαινόμενο. *In2life*. Ανακτήθηκε από <https://www.in2life.gr/delight/hobbies/article/267778/trolarisma-ena-internetiko-fainomeno.html>
- Γεωργιοπούλου, Τ. (2020). Αρνητικοί οι Έλληνες για την παρουσία μεταναστών στη χώρα. *Εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ*: Ανακτήθηκε 10 Ιουνίου 2020, από <https://www.kathimerini.gr/1061152/gallery/epikairothta/ellada/arnhtikoi-oi-ellhnes-gia-thn-paroysia-metanastwn-sth-xwra>
- Γκιζέλης, Γρ. (1994). Οι αλλαγές στην ελληνική πολιτισμική ταυτότητα και οι επιπτώσεις τους στον παλινοστούντα μετανάστη. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 84 (84-85), 34-42.
- Γκιωνάκης Ν., Στυλιανίδης Σ. (2018). Έχουν οι πρόσφυγες ψυχή; *ΕΠΙΨΥ*: Ανακτήθηκε από <http://www.epapsy.gr/index.php/nea/nea-anakoinoseis/item/239-03-01-2018>
- Κασιμάτη, Κ. (επιμ.). (2003). *Πολιτικές μετανάστευσης και στρατηγικές ένταξης. Η περίπτωση των Αλβανών και Πολωνών μεταναστών*. Αθήνα: Gutenberg.
- Κασίτας, Α. (2016) (επιμ). *Ένα ποίημα για τους πρόσφυγες*. Τετράδια Μαρξισμού, 1. Ανακτήθηκε από <http://tetradia-marxismou.gr/ένα-ποίημα-για-τους-πρόσφυγες/>
- Κέντρο Διοτίμα, (2016). *Μελέτη ανίχνευσης αναγκών γυναικών προσφύγων*. Ανακτήθηκε από <https://diotima.org.gr/ylopoiisi-ereynas-se-synergasia-me-to/>
- Κοσκινάς, Κ. (1996). *Η Κοινωνιολογία της Εξουσίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Συμεών.
- Κολλοντάι, Μ. Α. (2019). *Βασίλισσα Μαλιγκίνα* (μτφρ. Ρ. Ελευθεριάδου). Αθήνα: Σύγχρονη Εποχή.
- Κοσκινάς, Κ., Μπράϊλας, Α.Β. (επιμ.) (2015). *Η Κουλτούρα του Διαδικτύου. Η συλλογική αφήγηση μιας δικτυωμένης ζωής*. Αθήνα: Εργαστήριο Δυνητικής Πραγματικότητας, Διαδικτυακής Έρευνας και Εκπαίδευσης, Τμήμα Ψυχολογίας,

- Πάντειο Πανεπιστήμιο. Ανακτήθηκε από <https://www.openbook.gr/i-koultoura-tou-diadiktyou/>
- Κοτσοβού, Α. (2020). Μπορεί η Ευρώπη να αντέξει μια νέα προσφυγική κρίση; *Ναυτεμπορική*. Ανακτήθηκε από <https://m.naftemporiki.gr/story/1561382>
- Λάκκα, Λ., Κωνσταντίνου, Α. (2016). *Χαρτογράφηση των ειδικών χαρακτηριστικών και αναγκών των κοινοτήτων προσφύγων και μεταναστών που διαβιούν στην Ελλάδα. Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες*. Ανακτήθηκε από <https://www.gcr.gr/media/k2/attachments/Meleti.pdf>
- Λιάπη, Μ., Χαρίδη, Έλ., Τυροβολάς, Θ. (2016). *Μελέτη ανίχνευσης αναγκών γυναικών προσφύγων*. Αθήνα: ΚΕΝΤΡΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ «ΔΙΟΤΙΜΑ», ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ. Ανακτήθηκε από <https://diotima.org.gr/wp-content/uploads/2017/02/ΜΕΛΕΤΗ-ΑΝΙΧΝΕΥΣΗΣ-ΑΝΑΓΚΩΝ-ΓΥΝΑΙΚΩΝ-ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ.pdf>
- Μακρυγιάννη, Β. (2014). Μετακινούμενοι πληθυσμοί και χειραφετητικές πρακτικές στην Αθήνα της κρίσης. *Περιοδικό Γεωγραφίες*, 24. Ανακτήθηκε από <https://www.academia.edu>
- Μπαξεβάνης, Χρ. (2018). *Η συριακή κρίση*. Ανακτήθηκε από <http://www.lecourrierdiplomatique.eu/2018/02/i-siriaki-prosfigiki-krisi/>
- Μπενσαϊντ, Ν., (Α)πολιτικές του Φουκώ. *Περιοδικό Ουτοπία*.
- Μπράιλας, Α. (2015). *Η μάθηση στο χρονότοπο του διαδικτύου: κοινότητες, ψηφιακή κουλτούρα, Wikipedia και MOOCs*. Αθήνα: Εργαστήριο Δυνητικής Πραγματικότητας, Πάντειο Πανεπιστήμιο.
- Μπωβουάρ, Σ. (2009). *Το δεύτερο φύλο*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Νάκου, Σ., Στεργίου, Λ. (2018). Η προσέγγιση της προσφυγικής κρίσης από τις ιστοσελίδες ενημέρωσης στην Ήπειρο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, 11(2). Ανακτήθηκε από <file:///C:/Users/HOMESW~1/AppData/Local/Temp/15870-42080-1-PB-2.pdf>
- Ντάβου, Μπ., (2019). Τύπος και διαδίκτυο: Διαφορετικές αναγνώσεις. *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. Ανακτήθηκε από https://www.efsyn.gr/nisides/218325_typos-kai-diadiktyo-diaforetikes-anagnoseis
- Παναγιωτάκη, Μ. (2014). *Γυναίκες πρόσφυγες από τη Συρία: «Η ζωή στην εξορία έχει αγώνα και πόνο»*. Ανακτήθηκε από <https://symvstathmos.wordpress.com>
- Παπαμιχαήλ, Γ. (2003). *Μάθηση και Κοινωνία. Η εκπαίδευση στις θεωρίες της*

γνωστικής ανάπτυξης. Αθήνα: Εκδόσεις Οδυσσέας.

- Παπαντωνίου, Κ.(2020). Εθνικιστικός παροξυσμός στο Διαδίκτυο. Εφημερίδα *Η ΑΥΓΗ*. Ανακτήθηκε από <http://www.avgi.gr/article/10842/10780978/1-ethnikistikos-paroxysmos-sto-diadiktyo>
- Παυλόπουλος, Β., & Μπεζεβέγκης, Η. (2008). Διεργασίες επιπολιτισμού των μεταναστών. Στο Η. Μπεζεβέγκης (επιμ.). *Μετανάστες στην Ελλάδα: Επιπολιτισμός και ψυχοκοινωνική προσαρμογή* (σσ. 54-71). Αθήνα: Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής.
- Παυλόπουλος, Β., Ντάλλα, Μ., Καλογήρου, Σ., Θεοδώρου, Ρ., Μαρκούση, Δ., Μόττη-Στεφανίδη, Φ. (2009). Επιπολιτισμός και προσαρμογή μεταναστών εφήβων στο σχολικό πλαίσιο. *Ψυχολογία*, 16(3), 400-421.
- Πιτροπάκη, Σ. (2018). *Γυναίκες Πρόσφυγες. Από τα camps στην διεκδίκηση μιας κανονικότητας. Μελέτη περίπτωσης ενός Κέντρου Ημέρας για γυναίκες πρόσφυγες στην Αθήνα* (Μεταπτυχιακή Εργασία). Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Σχολή Κοινωνικών Επιστήμων, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Κόρινθος. Ανακτήθηκε από <http://amitos.library.uop.gr>
- Πλειός, Γ. (1993). *Κινούμενη εικόνα και καλλιτεχνική επικοινωνία*. Αθήνα: Δελφίνι.
- Πλειός, Γ. (2001). *Ο λόγος της εικόνας. Ιδεολογία και πολιτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Σαββάκης, Μ. (2012). Μετανάστες, Πρόσφυγες, Κοινωνικοί Παρίες: Πέρα από το Δίλλημα Κοινωνική Ένταξη ή Ενσωμάτωση. Στο: Σ., Τρουμπέτα (επιμ.). *Το Προσφυγικό και Μεταναστευτικό Ζήτημα - Μελέτες και Διαβάσεις Συνόρων*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Σαχούντ, Ε. (2018). *Καταγραφή εμπειριών και προβλημάτων από το ταξίδι του Σύριου πρόσφυγα* (Μεταπτυχιακή εργασία). Τμήμα Ιατρικής, ΕΚΠΑ, Αθήνα. Ανακτήθηκε από <https://pergamos.lib.uoa.gr/uoa/dl/object/uoadl:2715492>
- Σιδηροπούλου, Χρ. (2008). Όταν ο κινηματογράφος πάει σχολείο... Μια παράλληλη ανάγνωση των ταινιών του Φ. Τρυφώ: Τα 400 χτυπήματα & Το Χαρτζιλίκι. *Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού*, 9, 126-140.
- Σκαρπέλος, Γ. (2000). *Ιστορική μνήμη και ελληνικότητα στα κόμικς*. Αθήνα: Κριτική.
- Σπανέα, Ε., Καλαντζή-Αζίζι, Α. (2008). Ψυχοκοινωνικοί παράγοντες, διαδικασία επιπολιτισμού και ψυχική υγεία σε οικονομικούς μετανάστες από την Αλβανία και τη Βουλγαρία στην Ελλάδα. *Ψυχολογία*, 15(1), 32-54.
- Τσιμπιρίδου, Φ. (2008) (επιμ). *Μουσουλμάνες της Ανατολής*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Φιλιππίδης, Χ. (2015). *Βιοπολιτικές αφηγήσεις σε φόντο λευκό, η ιατρική αστυνομία ως χαρτογράφος της πόλης*. Αθήνα: Futura.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Abbot, R. (1999). *The World as Information*. Exeter: Intellect.
- Agier, M. (2002). Between war and city, towards an urban anthropology of refugee camps. *Ethnography*, 3(3). doi:10.1177/146613802401092779
- Alberti, B. & Bray, T.L. (2009). Special section: animating archaeology: of subjects, objects and alternative ontologies: introduction. *CAJ*, 19, 337-343.
- Anagnostaki, L., Pavlopoulos, V., Obradović, J., Masten, A., Motti-Stefanidi, F. (2016). Academic resilience of immigrant youth in Greek schools: Personal and family resources. *European Journal of Developmental Psychology*, 13(3), 377-393.
- Arendt, H. (1979). *The origins of totalitarianism*. New York: Harcourt Brace
- Asaf, Y. (2017). Syrian Women and the Refugee Crisis: Surviving the Conflict, Building Peace, and Taking New Gender Roles. *Soc. Sci.*, 6. doi:10.3390/socsci6030110
- Ausburn, L., & Ausburn, F. (1978). Visual Literacy: Background, theory and practice. *PLET*, 15(4), 291-297.
- Barakat, S., & Zyck, S. A. (2015). The Syrian refugee crisis and the erosion of Europe's moral authority. *Brookings*. Ανακτήθηκε από <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2015/09/15/the-syrian-refugee-crisis-and-the-erosion-of-europes-moral-authority/>.
- Baudrillard, J. (1994). *Simulacra and simulation*. Michigan: University of Michigan Press.
- Baudrillard, J. (2007). *Forget Foucault*. Los Angeles: Semiotext(e).
- Behera, N. (2006) (ed.). *Gender, Conflict and Migration*. New Delhi: Sage Publications.
- Behera, N. (2016). The Kashmir Conflict: Multiple Fault Lines. *Journal of Asian Security and International Affairs*, 3(1), 41-63. doi: 10.1177/2347797015626045
- Berry, J.W. (2005). Acculturation: Living successfully in two cultures. *International Journal of Intercultural Relations*, 29(6), 697-712. doi: 10.1016/j.ijintrel.2005.07.013
- Berry, J.W., Phinney, J.S., Sam, D.L., & Vedder, P. (2006). Immigrant youth: Acculturation, identity and adaptation. *Applied Psychology: An International*

- Review*, 55, 303-332. Ανακτήθηκε από https://www.pedocs.de/volltexte/2012/6943/pdf/Berry_Phinney_Sam_Vedder_Immigrant_youth.pdf
- Certau, M. (1984). *The Practice of Everyday Life*. Berkley, Calif.: University of California Press.
- Chatman, S. (1978). *Story and Discourse*. Ithaca, NY: Cornell University Press. Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education*. New York: Routledge.
- Creswell, (2016). *Qualitative inquiry & research design choosing among five approaches*. Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage Publications.
- Cutler, J.A. (2015). *Ends of Assimilation: the formation of Chicano literature*. Oxford University Press.
- Davis, H. & Walton, P. (1983). *Language, Image, Media*. London: Blackwell.
- Deacon, D., Fenton, N, Bryman, Al. (1999). From inception to reception: The natural history of a news item. *Media Culture & Society*, 21(1), 5-31. Ανακτήθηκε από https://www.researchgate.net/profile/Natalie_Fenton/publication/249722946_From_inception_to_reception_The_natural_history_of_a_news_item/links/540703fa0cf23d9765a82e97.pdf
- Duggan, G.B. & Payne S.J. (2009). Text Skimming: The process and effectiveness of foraging through text under time pressure. *Journal of Experimental Psychology*, 15 (3), 228 - 242. Ανακτήθηκε από file:///C:/Users/HOMESW~1/AppData/Local/Temp/Duggan_Payne_JEPA_2009.pdf
- Ehrkamp, P. (2016) Geographies of Migration I: Refugees. *Progress in Human Geography*, 41(6), 813-822. Ανακτήθηκε από https://www.researchgate.net/publication/307440069_Geographies_of_migration_I_Refugees
- Fotopoulos, S., Kaimaklioti, M. (2016). Media Discourse on the Refugee Crisis: On what have the Greek, German and British Press Focused? *European View*, 15(2), 265-279. Ανακτήθηκε από <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1007/s12290-016-0407-5>
- Franklin A. (1967). *You Make Me Feel Like A Natural Woman* (Song written by Gerry Goffin, Carole King & Jerry Wexler). Album: Lady Soul.
- Freedman, J. (2016). Sexual and gender-based violence against refugee women: a

hidden aspect of the refugee “crisis”. *Reproductive Health Matters*, 24(47), 18-26. Ανακτήθηκε από

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1016/j.rhm.2016.05.003>

Gallego, M., Gualda, E. & Rebollo, C. (2017). Women and Refugees in Twitter: Rhetoric’s on Abuse, Vulnerability and Violence from a Gender Perspective. *Journal of Mediterranean Knowledge*, 2(1), 37-58. Ανακτήθηκε από <http://rabida.uhu.es/dspace/handle/10272/15200?show=full>

Gell, A. (1998). *Art and agency. An anthropological theory*. Oxford: Oxford University Press.

Ghodsee, K. (2019). *Why women have better sex under Socialism and other arguments for economic independence*. London: Penguin.

Giddens, A. (1991). *Modernity and Self Identity*. Cornwall: Polity Press.

Glazer, R. (1991). Marketing in an Information-Intensive Environment: Strategic Implications of Knowledge as an Asset. *The Journal of Marketing*, 55(4), 1-19.

Hall, S. (1980). Cultural studies: two paradigms. *Media Culture Society*, 2(57). doi: 10.1177/016344378000200106

Halliday, M.A.K. (1985). *An Introduction to Functional Grammar*. London: Edward Arnold.

Haviland, W.A., Prins, H.E.L., McBride, B., & Walrath, D. (2010). *Cultural Anthropology: The Human Challenge*. Cengage Learning.

Indra, D. (2008). *Engendering forced migration: theory and practice*. Berghahn books.

Irigaray, L. (1985). *This sex is not one*. Ithaca: Cornell University Press.

Jovanović, M. (2017). “I Refuse to Sink”: Narratives of the Dispossessed Within Refugee Stories on the Balkan Route. *Cultural Studies-Critical Methodologies*, 1-8. Ανακτήθηκε από <https://doi.org/10.1177/1532708617737097>

Kaplan, A. (1973). *The conduct of Inquiry*. Aylesbury: Intertext Books.

Kiaga, M., Kriona, M., Georgaca, E. (2010). Social integration of refugees and asylum applicants in Greece. *Hellenic Journal of Psychology*, 7, 38-68.

Kotler, P., Roberto, N., Lee, N. (2002). *Social Marketing, Improving the Quality of Life*. London: Sage Publications.

Lavie, N. (2010). Attention, distraction and cognitive control under load. *Current Directions in Psychological Science*, 19(3), 143-148. Ανακτήθηκε από <https://doi.org/10.1177/0963721410370295>

Massey, D. (1994). «A global sense of place», *Space, Place and Gender*. Minneapolis:

University of Minnesota Press.

Mitchell, W.J.T. (1996). *What do pictures “really” want?* The MIT Press, 77, 71-82.

Ανακτήθηκε από <https://bibliodarf.files.wordpress.com/2013/11/4c-mitchell-w-j-t-what-do-pictures-really-want.pdf>

Narli, N., Özaşçılar, M. (2019). Representation of Syrian Women and Children Refugees’ Health in Turkish Daily Newspapers. *Journal of International Migration and Integration*, 1-21. Ανακτήθηκε από

file:///C:/Users/HOMESW~1/AppData/Local/Temp/Representation_of_Syrian_Women_and_Child.pdf

Nielsen, J. (2006). F – shaped pattern for reading web content. *NN/g Nielsen Norman Group*. Ανακτήθηκε από <https://www.nngroup.com/articles/f-shaped-pattern-reading-web-content-discovered/>

Papazafeiropoulou, A., Pouloudi, A., Doukidis, G.J. (2002). A Framework for Best Practices in Electronic Commerce Awareness Creation. *Business Process Management and Data Systems*,10(3), 233-244. Ανακτήθηκε από <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.199.6499&rep=rep1&type=pdf>

Peirce, C.S. (1958). *Collected papers of Charles Sanders Peirce*. Cambridge MA: Belknap Press.

Phoenix, A. (2006). Interrogating intersectionality: Productive ways of theorising multiple positioning. *Kvinder, køn & forskning* 2-3, 21-30. Ανακτήθηκε από <https://tidsskrift.dk/KKF/article/view/28082/24710>

Rousseau, N. (2002). Charles Horton Cooley: Concept of the Looking Glass Self. *Self, Symbols & Society*, 1-5. Ανακτήθηκε από <http://www.csun.edu/~hbsoc126/soc1/Charles%20Horton%20Cooley.pdf>

Said, N.W. (1996). Extrusion of alternative ingredients: an environmental and a nutritional solution. *J. Appl. Poult. Res.*, 5, 395-407. Ανακτήθηκε από <https://en.engormix.com/feed-machinery/articles/extrusion-alternative-ingredients-environmental-t39123.htm>

Sanyal, R. (2014). Urbanizing Refuge: Interrogating Spaces of Displacement. *International Journal of Urban and Regional Research*, 38(2), 558-572. Ανακτήθηκε από <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/1468-2427.12020>

Scott, J. (1986). Gender as a useful category of historical analysis. *The American*

- Historical Review*, 91(5), 52-88. Ανακτήθηκε από <http://www.tonahangen.com/wsc/hi411/wp-content/uploads/2011/11/Scott.GenderUseful.pdf>
- Shrestha, S., Lenz, K. (2007). Eye gaze patterns while searching vs. browsing a website. *Usability News*, 9(1). Ανακτήθηκε από <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.561.296&rep=rep1&type=pdf>
- Sidiropoulou, A. & Davou, B. (2018). «It rings therefore I exist»: Issues of Emotional Development in the Digital World. *Journal of Educational Psychotherapy*, 24, 65-73. Ανακτήθηκε από http://psylab.media.uoa.gr/fileadmin/psylab.media.uoa.gr/uploads/Educational_Psychotherapy_-Abstract.pdf
- Soja, E. (1996). *Third space: Journeys to Los Angeles and Other Real-and-Imagined Places*. Oxford: Blackwell.
- Stamou, A., Maroniti, K., & Dinas, K. (2012). Representing “traditional” and “progressive” women in Greek television: The role of “feminine”/“masculine” speech styles in the mediation of gender identity construction. *Women's Studies International Forum*, 35(1): 38-52.
- Stanton, M. (2015). *Humans of New York*. New York: Macmillan
- Steans, J. (1998). *Gender and International Relations*. Cambridge: Polity.
- Sweller J., Ayres P., Kalyuga S. (2011). *Cognitive load Theory. Explorations in the learning sciences, instructional systems and performance technologies*. New York: Springer.
- Terranova, T. (2004). *Network Culture Politics for the Information Age*. London: Pluto Press.
- Thompson, G. (2007). *American culture in the 1980s*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Thwaites, T., Lloyd D., Warwick, M. (1994). *Tools for Cultural Studies: An Introduction*. South Melbourne: Macmillan.
- Turner, G. (1992). *British Cultural Studies: An Introduction*. New York: Routledge.
- UNHCR (2002). *The Global Report 2001*. Ανακτήθηκε από <https://www.unhcr.org/publications/fundraising/4a0d28726/global-report-2001.html>
- Valsiner, J. (2003). *Culture and its Transfer: Ways of Creating General Knowledge*

Through the Study of Cultural Particulars. *Online Readings in Psychology and Culture*, 2(1). Ανακτήθηκε από <https://scholarworks.gvsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1013&context=orpc>

Wilden, A. (1980). *System and Structure*. London: Tavistock Publications.

Wittig, M. (1984). The point of view: Universal or Particular? *Feminist Issues*, 4(2), 63-69. doi: 10.1007/BF02685543

Wolf, S. (2015). Marxism and identity politics: Unite and fight? *International Socialist Review*, 98. Ανακτήθηκε από <https://isreview.org/issue/98/unite-and-fight>

Ανακτήθηκε από <https://hdl.handle.net/2027/heb.08671.0001.001>

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

18 συγκλονιστικές φωτογραφίες προσφύγων που ρισκάρουν τις ζωές τους (16/3/2015). Ανακτήθηκε από www.lifo.gr <https://www.lifo.gr/team/u46519/49551>

OpenArt “We Are Not Princesses” (χ.χ.). Ανακτήθηκε από <http://www.openartfoundation.org/we-are-not-princesses>

The Global Report 2001 (30/6/2002). Ανακτήθηκε από <https://www.unhcr.org/publications/fundraising/4a0d28726/global-report-2001.html>

Αντιμέτωπες με την εκμετάλλευση και παρενοχλήσεις οι γυναίκες πρόσφυγες από τη Συρία. (8/7/2014). Ανακτήθηκε από <https://m.naftemporiki.gr/story/830601/oie-antimetopes-me-ekmetalleusi-kai-parenohliseis-oi-gunaikes-prosfuges-apo-ti-suria>

Γυναίκες πρόσφυγες από τη Συρία: «Η ζωή στην εξορία έχει αγώνα και πόνο» (17/7/2014). Ανακτήθηκε από <https://symvstathmos.wordpress.com/2014/07/17/γυναίκες-πρόσφυγες-από-τη-συρία-η-ζωή/>

Γυναίκες πρόσφυγες: αντιμέτωπες με βία, εκμετάλλευση και σεξουαλική παρενόχληση καθώς διασχίζουν την Ευρώπη (19/1/2016). Ανακτήθηκε από <https://www.amnesty.gr/news/press/article/20177/gynaikes-prosfyges-antimetopes-me-ekmetalleysi-kai-sexoyaliki-parenohlisi>

Ελλάδα: οι γυναίκες πρόσφυγες μιλούν ενάντια στη βία, τις επικίνδυνες συνθήκες και την παραμέληση από την πλευρά των επίσημων αρχών (5/10/2018). Ανακτήθηκε από <https://www.amnesty.gr/news/press/article/21632/ellada-oi-gynaikes->

prosfyges-miloy-n-entia-sti-tis-epikindynes-synthikes

Έρευνα του ΕΣΠ: Χαρτογράφηση των ειδικών χαρακτηριστικών και αναγκών των κοινοτήτων προσφύγων και μεταναστών που διαβιούν στην Ελλάδα (2016). Ανακτήθηκε από <https://www.gcr.gr/media/k2/attachments/Meleti.pdf>

Έρευνα: αντιλήψεις περί εθνικής ταυτότητας, μετανάστευσης και προσφύγων στην Ελλάδα (χ.χ.). Ανακτήθηκε από <https://www.humanrights360.org/el/ereyna-antilipseis-peri-ethnikis-taytotitas-metanasteysis-kai-prosfygon-stin-ellada/>

Η γυναίκα πρόσφυγας στην Ελλάδα αντιμετωπίζει προβλήματα που αφορούν την ασφάλεια και τη ζωή της (19/9/2019). Ανακτήθηκε από <https://www.amna.gr/macedonia/article/393692/I-gunaika-prosfugas-stin-Ellada-antimetopizei-problimata-pou-aforoun-tin-asfaleia-kai-ti-zoi-tis>

Η μεγαλύτερη δυστυχία: να είσαι γυναίκα στη Μόρια (19/10/2018). Ανακτήθηκε από <https://www.dw.com/el/η-μεγαλύτερη-δυστυχία-να-είσαι-γυναίκα-στη-μόρια/a-45941797>

Η μεταναστευτική κρίση αποκαλύπτει τον υπαρξιακό κίνδυνο της ΕΕ (5/7/2018). Ανακτήθηκε από https://www.huffingtonpost.gr/entry/e-metanasteetike-rise-apokaleptei-ton-eparxiako-kindeno-tes-e_gr_5b3dca58e4b07b827cbd7f47?utm_hp_ref=gr-prosfeyike-krise

Η φωτογραφία με την Καρυάτιδα-Πρόσφυγα που κάνει τον γύρο του Διαδικτύου (6/3/2017). Ανακτήθηκε από https://www.alfavita.gr/koinonia/214067_i-fotografia-me-tin-karyatida-prosfyga-poy-kanei-ton-gyro-toy-diadiktyoy

Η φωτογραφία με τον ανήλικο πρόσφυγα που συγκλονίζει το διαδίκτυο (25/2/2016). Ανακτήθηκε από <https://www.enikos.gr/society/372922/i-photografia-me-ton-aniliko-prosfyga-pou-sygklonizei-to-diadiktyo-photo>

Η φωτογραφία του πρόσφυγα που κάνει τον γύρο του διαδικτύου (15/9/2017). Ανακτήθηκε από <https://www.daynight.gr/fotografia-prosfygas-gyro-diadiktyou/>

ΘΕΛΩ ΝΑ ΑΠΟΦΑΣΙΣΩ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΜΟΥ. Ξεριζωμένες γυναίκες στην Ελλάδα μιλούν ανοιχτά. (5/10/2018). Ανακτήθηκε από https://www.amnesty.gr/sites/default/files/gender_greece_griego_web.pdf

Καντοί πρόσφυγες - Ένας λογαριασμός στο Instagram που διχάζει το διαδίκτυο (13/3/2016). Ανακτήθηκε από <https://www.iefimerida.gr/news/256113/kaytoi-prosfyges-enas-logariasmos-sto-instagram-poy-dihazei-diadiktyo-eikones>

Μεταναστευτικό: Σε κλειστά κέντρα της ηπειρωτικής χώρας μεταφέρονται 1.560 μετανάστες από τα νησιά (20/3/2020). Ανακτήθηκε από <https://www.protothema.gr/greece/article/986746/metanasteutiko-se-kleista-kedra-tis->

ipeirotikis-horas-metaferodai-1560-metanastes-apo-ta-nisia/

Μια φωτογραφία, εκατομμύρια λέξεις ανθρωπιάς. Η ιστορία πίσω από το καρέ με τις γιαγιάδες και το προσφυγόπουλο (17/10/2015). Ανακτήθηκε από <https://www.news247.gr/koinonia/mia-fotografia-ekatommyria-lexeis-anthropias-i-istoria-piso-apo-to-kare-me-tis-giagiades-kai-to-prosfygoroylo.6381008.html>

Μόρια - Στα όριά τους κάτοικοι και μετανάστες: «Συγγνώμη άνθρωποι της Λέσβου» (4/2/2020). Ανακτήθηκε από https://www.ethnos.gr/ellada/86623_moria-sta-oria-toys-katoikoi-kai-metanastes-syggnomi-anthropoi-tis-lesboy

Οι πυγολαμπίδες είναι ακόμη ζωντανές (21/12/2014). Ανακτήθηκε από <https://vlemma.wordpress.com/tag/πιερ-πάολο-παζολίνι>

Οι φωτογραφίες της χρονιάς - Ελλάδα 2019 (25/12/2019). Ανακτήθηκε από <https://www.naftemporiki.gr/slideshows/1545887/oi-fotografies-tis-xronias-ellada-2019/all>

Όχι σε ασυνόδευτα προσφυγόπουλα από την Ελλάδα από τη γερμανική Βουλή (6/3/2020). Ανακτήθηκε από <https://www.cnn.gr/politiki/story/210179/oxi-se-asynodeyta-prosfygoroyla-apo-tin-ellada-apo-ti-germaniki-voyli>

Πέντε χρόνια μετά την προσφυγική κρίση του 2015 (15/3/2020). Ανακτήθηκε από <https://www.dw.com/el/πέντε-χρόνια-μετά-την-προσφυγική-κρίση-του-2015/a-52766862>

Πλαστές οι «φωτογραφίες-σοκ» γυναικών που δέχτηκαν σεξουαλική επίθεση από πρόσφυγες (16/1/2016). Ανακτήθηκε από <https://tvxs.gr/news/kosmos/plastes-oi-fotografies-sok-gynaikon-roy-dextikan-seksoyaliki-epithesi-apo-prosfyges>

Προσφυγική κρίση: Οδύσσεια προς την Ευρώπη (2015). Ανακτήθηκε από <https://gr.boell.org/el/prosfygiki-krisi-odysseia-pros-tin-eyropi>

Προσφυγόπουλα προσέφεραν λουλούδια στους αστυνομικούς των ΜΑΤ στα Διαβατά (4/4/2019). Ανακτήθηκε από <https://www.patrisnews.com/prosfygoroula-proseferan-louloudia-stous-astynomikous-ton-mat-sta-diavata/>

Συγκλονιστική φωτογραφία: Παναγία η... πρόσφυγας (26/12/2015). Ανακτήθηκε από https://www.typosthes.gr/viral-news/85862_syglonistikiki-fotografia-panagia-i-prosfygas-foto

Τα Αντιπροσφυγικά Memes που Πλημμύρισαν το Διαδίκτυο Είναι Ψεύτικα (14/9/2015). Ανακτήθηκε από <https://www.vice.com/gr/article/kbq873/antirefugee-memes>

Τι προβλέπει η Σύμβαση της Γενεύης για το καθεστώς των προσφύγων (14/3/2016). Ανακτήθηκε από <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/voithitika-kemena/ti-provlepei-i-symvasi-tis-genevis-gia-kathestos-ton-prosfygon>

Τιμώντας τις γυναίκες πρόσφυγες την Παγκόσμια Ημέρα Γυναίκας (13/3/2019). Ανακτήθηκε από <https://www.unhcr.org/gr/11172-timontas-tis-gynaikes-prosfyges.html>

Το «πορνό με πρόσφυγες» στο διαδίκτυο αυξάνεται ενώ η Ευρώπη αντιμετωπίζει τη μεταναστευτική κρίση (2015). Ανακτήθηκε από <https://sputniknews.gr/internet/202001165949798-pornografia-prosfyges-diadiktyo/>

Το Διαδίκτυο «κλέβει» τηλεθέαση από την τηλεόραση (9/4/2016). Ανακτήθηκε από <https://www.sofokleousin.gr/to-diadiktyo-klevei-tiletheasi-apo-tin-tileorasi>

Τρόμος σε Ελλάδα, Ευρώπη από μια νέα προσφυγική κρίση – Τα «φρούρια», τα κλειστά σύνορα, η αδυναμία διαχείρισης (5/9/2019). Ανακτήθηκε από <https://www.in.gr/2019/09/05/greece/tromos-se-ellada-eyropi-apo-mia-nea-prosfygiki-krisi-ta-frouria-ta-kleista-synora-adynamia-diaxeirisis/>

Φιλόξενη αγκαλιά για 25 οικογένειες προσφύγων στη Θεσσαλονίκη (15/6/2016). Ανακτήθηκε από <https://tvxs.gr/news/ellada/filokseni-agkalia-gia-25-oikogeneies-prosfygon-sti-thessaloniki>

Χανιώτικα Νέα (20/6/2020). Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων: Διχασμένοι οι Έλληνες για το προσφυγικό. Ανακτήθηκε από <http://www.haniotika-nea.gr/pagkosmia-imeraprosfygon-dichasmenoi-oi-ellines-gia-to-prosfygiko/>

Χασάν, ο ανάπηρος πρόσφυγας που «λύγισε» το διαδίκτυο (15/3/2016). Ανακτήθηκε από <https://www.iefimerida.gr/news/256540/hasan-o-anapiros-prosfygas-poy-lygise-diadiktyo-eikones>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οι πυγολαμπίδες είναι ακόμη ζωντανές (21 Δεκεμβρίου 2014).

Ανακτήθηκε από <https://vlemma.wordpress.com/tag/πιερ-πάολο-παζολίνι>

Στα τέλη Νοεμβρίου, στο 8ο Φεστιβάλ Πρωτοποριακού Κινηματογράφου που οργάνωσε η Ταινιοθήκη της Ελλάδος, είδαμε στο διαγωνιστικό τμήμα την ταινία του Γάλλου Βενσάν Ντιέτρ «Orlando ferito» – Ορλάνδος πληγωμένος. Πρόκειται για ένα στοχαστικό ντοκιμαντέρ, με αφηγητή τον ίδιο τον σκηνοθέτη, ο οποίος πηγαίνει στη Σικελία για μια καταγραφή του συνόρου αλλά και του κέντρου, της ψυχής, της Ευρώπης. Στην ταινία, το κεντρικό μοτίβο είναι ο Μαινόμενος Ορλάνδος, του Αριόστο, όπως παρουσιάζεται στο τοπικό λαϊκό κουκλοθέατρο – μια αλληγορία για τις απαρχές της Ευρώπης του Καρλομάγνου. Το άλλο μοτίβο είναι οι περίφημες πυγολαμπίδες του Παζολίνι, από το αλληγορικό άρθρο του στην Κοριέρε ντελα Σέρα το 1975, λίγους μήνες πριν απ' το θάνατό του. Σ' εκείνη την πνευματική διαθήκη ο σπουδαίος ποιητής και στοχαστής έκανε μια στροφή προς τον πεσιμισμό: οι πυγολαμπίδες, ζωγόνα φωτάκια ελπίδας, έχουν χαθεί, όχι μόνο λόγω της οικολογικής υποβάθμισης, αλλά λόγω της πολιτικής παρακμής. Και εξηγεί πώς αλλάζει το ιστορικό Παράδειγμα, μετά τα ελπιδοφόρα χρόνια της μεταπολεμικής ανασυγκρότησης.

Ο σκηνοθέτης Ντιέτρ συζητά με εξέχοντες σύγχρονους στοχαστές για τις χαμένες πυγολαμπίδες του Παζολίνι. Κεντρικός συνομιλητής του ο Γάλλος φιλόσοφος και θεωρητικός τέχνης Ζωρζ Ντιντί-Ουμπερμάν. Ο Ουμπερμάν, με περίσσιο σεβασμό προς τον Παζολίνι, υποστηρίζει ότι σαράντα χρόνια μετά το άρθρο, με την Ευρώπη σε ιστορικό μεταίχμιο, σε ορατή παρακμή, οι πυγολαμπίδες παρ' όλ' αυτά υπάρχουν, αρκεί να έχουμε μάτια να τις δούμε. Σε μια έξοχη, συγκινητική ομιλία του προς τους Σικελούς, σε προβολή στο θέατρο Γκαριμπάλντι, ο Ουμπερμάν υποστηρίζει ότι οι πυγολαμπίδες έχουν επιζήσει, ότι δηλαδή μπορούμε να αναπτύξουμε μια πολιτική της επιβίωσης, της ελπίδας, της ομορφιάς, της αυτονομίας. Επισημαίνει ωστόσο ότι ο πόνος, οι δυνάμεις του χάους και της υποταγής είναι πάντα παρούσες.

Ο Ουμπερμάν πάει ένα βήμα πέρα από τους προσφιλείς του στοχαστές, τον Παζολίνι, τον Γκράμι, τον Μπένγιαμιν, προς μια ποιητική και συνάμα πρακτική ενόραση του κόσμου, υπερβαίνοντας την μεταμοντέρνα ακηδία: «Δουλειά μου, δουλειά μας, είναι να φτιάξουμε μικρά φωτάκια, να τα υποδείξουμε, να δείξουμε τις δυνατότητες»: μου το έλεγε τη βροχερή νύχτα της προπερασμένης Πέμπτης, καθώς αγναντεύαμε τα φώτα της πόλεως των Αθηνών, από τον Υμηττό ως τη θάλασσα. Την περασμένη βδομάδα, αυτός ο ξεχωριστός στοχαστής μιλούσε στην Αθήνα. Με αφορμή μια ταινία μικρού μήκους της Μαρίας Κουρκούτα, («Επιστροφή στην οδό Αιόλου»), έγραψε ένα δοκίμιο υπό μορφήν επιστολής προς τη σκηνοθέτρια, ουσιαστικά ζετούλιξε τη σκέψη του για τον χρόνο, για τις απροσδόκητες συναιρέσεις του παρελθόντος μες στο παρόν, για τη δυναμική του ποιητικού σινεμά, για την τόλμη του λυρισμού.

Μαζί με αυτό το δοκίμιο (βγαίνοντας από τον χρόνο, εκδόσεις ΚΙΠΚΕ), διάβασα ένα παλιότερο οξυδερκέστατο κείμενό του, για την σπουδαία ταινία του Φίλιππου Κουτσαφτή, «Η αγέλαστος πέτρα» (2002, όλη η ταινία). Και στις δύο περιπτώσεις εκπλήσσει η ελληνομάθεια του Ουμπερμάν, δηλαδή η ευρωπαϊκή του ευαισθησία, και η δημιουργική σύλληψη του λόγιου και του λαϊκού. Ο Σολωμός, ο Σεφέρης, ο Ελύτης, τα ρεμπέτικα, συνυπάρχουν με τον Αισχύλο και τον Πίνδαρο, τον Χάιντεγκερ και τον Χαίλντερλιν, τον Μπένγιαμιν, τον Ρίλκε. Όλα εκβάλλουν στην κατανόηση και την ενσυναίσθηση, σε μια βαθύτερη ενόραση του κόσμου, της ζωής σαν θαύμα και σαν ποίημα:

«Μας φοβίζει τόσο η γλώσσα και η σκέψη των αρχαίων Ελλήνων, το ιδρυτικό τους θαύμα, ώστε δεν ξέρουμε πια και τόσο πώς να κοιτάζουμε απλά, έτσι όπως είναι μπροστά στα μάτια μας, τους Έλληνες του σήμερα. Όταν ο Χάιντεγκερ έκανε την περίφημη κρουαζιέρα του στην Ελλάδα, δεν είδε τίποτα, καταρχάς επειδή δεν ήθελε να δει τίποτα από την αχρειότητα του σήμερα. Την καθαρή Ελλάδα που τόσο αγαπούσε, την αγαπούσε παρελθούσα, νεκρή για τα καλά.[...] Για να βγούμε όμως από τις παρελθούσες εποχές, πρέπει να ξέρουμε να επιστρέφουμε -διαρκώς- στην εμμένεια της εργασίας τους, στις επιστροφές τους, στις αναβιώσεις τους... Μπορεί να επιβιώνει εκεί που δεν το περιμένουμε καθολού, σε ένα λαϊκό ποίημα του ρεμπέτικου ή σε μια μικρή πειραματική ταινία. Δεν βρισκόμαστε μακριά από τους Έλληνες, έστω κι αν δεν πιστεύουμε πια στους θεούς του παγανισμού. Αρκεί να τους βλέπουμε επί τω έργω, να έχουμε ορθάνοιχτα τα μάτια -είναι η ετυμολογία της λέξης 'Ευρώπη' - στους τρόπους τους, ακόμη και σήμερα, να 'βγαίνουν από τον χρόνο'»

Ελλάδα: οι γυναίκες πρόσφυγες μιλούν ενάντια στη βία, τις επικίνδυνες συνθήκες και την παραμέληση από την πλευρά των επίσημων αρχών
(5/10/2018).

Ανακτήθηκε από <https://www.amnesty.gr/news/press/article/21632/ellada-oi-gynaikes-prosfyges-miloun-enantia-sti-tis-epikindynes-synthikes>

ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΜΝΗΣΙΑ

ΕΛΛΑΔΑ: ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΜΙΛΟΥΝ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΒΙΑ, ΤΙΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΕΥΡΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΑΡΧΩΝ

SHARE IT 0 SHARES Δημοσιεύθηκε στις 5 Οκτωβρίου 2018, 10:20

Οι γυναίκες που έφυγαν από τον πόλεμο και τις συγκρούσεις ενώνονται για να καταπολεμήσουν τις τρομακτικές κακοποιήσεις, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας, και να ζητήσουν μια καλύτερη ζωή στην Ευρώπη, όπως αποκαλύπτει η Διεθνής Αμνηστία σε μια νέα της έκθεση που δημοσιεύθηκε σήμερα.

Η έκθεση: Θέλω να αποφασίσω για το μέλλον μου: Ξεριζωμένες γυναίκες στην Ελλάδα μιλούν ανοιχτά, αποκαλύπτει τα επικίνδυνα ταξίδια των γυναικών και των κοριτσιών και τις φοβερές συνθήκες και τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν όταν καταφέρνουν επιτέλους να φτάσουν στα ελληνικά νησιά ή την ηπειρωτική χώρα. Επισημαίνει επίσης την τεράστια ανθεκτικότητα και δύναμη που έχουν οι γυναίκες αυτές, υπερισχύοντας τις αντιξοότητες που αντιμετωπίζουν.

“ Η τεράστια αποτυχία των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων να ανοίξουν ασφαλείς και νόμιμες διαδρομές προς τους/τις πρόσφυγες που φεύγουν από τον πόλεμο υποβάλλει τις γυναίκες και τα κορίτσια σε αυξημένο κίνδυνο κακοποιήσεων

**Θέλω να αποφασίσω για το μέλλον μου: ξεριζωμένες γυναίκες στην Ελλάδα
μιλούν ανοιχτά (5/10/2018)**

Ανακτήθηκε από <https://www.amnesty.gr/news/ektheseis/article/21664/thelo-na-apofasiso-gia-mellon-moy-xerizomenes-gynaikes-stin-ellada>

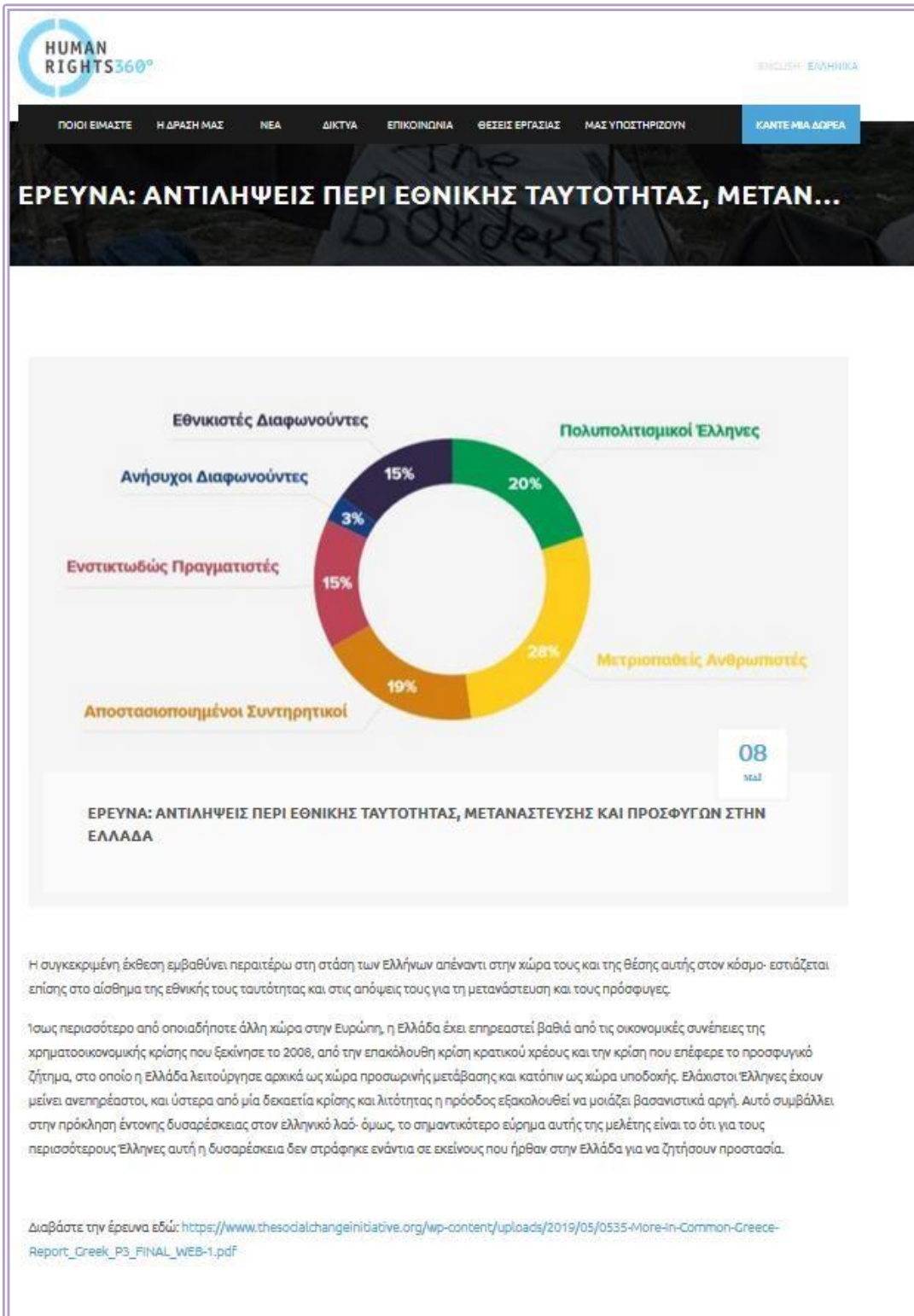

**«ΘΕΛΩ ΝΑ ΑΠΟΦΑΣΙΣΩ ΓΙΑ
ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΜΟΥ»**

Ξεριζωμένες γυναίκες στην Ελλάδα μιλούν ανοιχτά

Έρευνα: αντιλήψεις περί εθνικής ταυτότητας, μετανάστευσης και προσφύγων στην Ελλάδα (χ.χ.)

Ανακτήθηκε από <https://www.humanrights360.org/el/ereyna-antilipseis-peri-ethnikis-taytotitas-metanasteysis-kai-prosfygon-stin-ellada/>

Χανιώτικα Νέα (20/6/2020). Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων: Διχασμένοι οι Έλληνες για το προσφυγικό

Ανακτήθηκε από <http://www.haniotika-nea.gr/pagkosmia-imera-prosfygon-dichasmenoi-oi-ellines-gia-to-prosfygiko/>

Χανιώτικα νέα

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ

Αναζήτηση

ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ - ΣΧΟΛΙΑ - ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ - WEB T.V. - ΧΡΗΘΙΜΑ - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΕΛΛΑΔΑ

Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων: Διχασμένοι οι Έλληνες για το προσφυγικό

»Συμπεράσματα έρευνας

Μοιρασμένη στα δύο εμφανίζεται η ελληνική κοινωνία όσον αφορά τη φιλοξενία προσφύγων στη χώρα μας, σύμφωνα με έρευνα της εταιρίας δημοσκοπήσεων aboutrouple για το news247. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με αφορμή την σημερινή παγκόσμια ημέρα των προσφύγων.

Σύμφωνα με την έρευνα, οι Έλληνες θεωρούν ως σημαντικό ζήτημα το προσφυγικό ωστόσο σε πολλές ερωτήσεις το δείγμα διχάζεται ανάμεσα στη θετική και αρνητική προσέγγιση του «άλλου», του πρόσφυγα/ μετανάστευ, των προσώπων άλλου χρώματος. Ενδιαφέρον πάντως έχει το ότι οι μισοί από τους ερωτώμενους έχουν φίλο ή φίλη κάποιον/α μετανάστη/στρια.

Στα αξιοσημείωτα της έρευνας είναι μεταξύ άλλων ότι:

- ένας στους τέσσερις Έλληνες θεωρεί τέταρτο σημαντικότερο πρόβλημα το μεταναστευτικό- προσφυγικό. Ως σημαντικότερο ζήτημα αυτή την περίοδο οι ερωτώμενοι επιλέγουν την πορεία της οικονομίας (43,4%), ενώ έπονται η ανεργία (34,4%), τα ελληνοτουρκικά (29%), το μεταναστευτικό/προσφυγικό (24,8%), το βιοτικό επίπεδο (19,7%), ο κοροναϊός (19,5%), η παιδεία (7,2%) και η εγκληματικότητα (4,5%).
- Η πλειοψηφία, θέλει αποσυμφόρηση των νησιών και μεταφορά προσφύγων σε κλειστές δομές στην ηπειρωτική Ελλάδα. Συγκεκριμένα, υπέρ της αποσυμφόρησης των νησιών και της μετεγκατάστασης αναλογικά σε περιοχές της ηπειρωτικής Ελλάδας τάσσονται οι 7 στους 10, με το 17,2% να προτιμά την παραμονή τους στα νησιά.
- Η διαμονή των αιτούντων ασύλου πρέπει να γίνει σε κλειστές δομές λέει το 56,3%, σε ανοιχτές δομές απάντησε το 16% και σε διαμερίσματα το 19,8%.
- Το 51% δεν θα είχε πρόβλημα αν στην πολυκατοικία του (ή στο διπλανό σπίτι) έμειναν πρόσφυγες, ενώ το 46,9 % δηλώνει το αντίθετο. Τα αντίστοιχα ποσοστά σε έρευνα της aboutrouple το 2017 ήταν 36,3% και 60,4%.
- Μοιρασμένες είναι οι απόψεις για το αν η ελληνική κοινωνία είναι ρατσιστική. Το 47,5% πιστεύει ότι η ελληνική κοινωνία είναι ρατσιστική, ενώ το 45,5% θεωρεί το αντίθετο. Αξίζει να σημειωθεί ότι α) όσοι πιστεύουν ότι η ελληνική κοινωνία είναι ρατσιστική έδωσαν πιο φιλικές απαντήσεις προς τους πρόσφυγες και μετανάστες ενώ β) ότι η πλειοψηφία των ανδρών πιστεύει ότι η ελληνική κοινωνία δεν είναι ρατσιστική, ενώ η πλειοψηφία των γυναικών πιστεύει ότι είναι.
- Ένας στους τρεις ερωτώμενους θεωρεί ότι οι πρόσφυγες μπορούν να ενσωματωθούν στην ελληνική κοινωνία, ενώ διαφωνεί το 62,4%.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε 827 άτομα ηλικίας 18 ετών και άνω, στις 16 και 17 Ιουνίου, με τη μέθοδο ηλεκτρονικών συνεντεύξεων μέσω διαδικτύου.

18 συγκλονιστικές φωτογραφίες προσφύγων που ρισκάρουν τις ζωές τους (16/3/2015).

Ανακτήθηκε από [www.lifo.gr](https://www.lifo.gr/https://www.lifo.gr/team/u46519/49551)

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΑ CULTURE ΤΡΟΠΟΣ ΖΩΗΣ INSIDE Plus ▾

ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ | BLOGS | VIDEOS | LONG STORIES | LIGHTBOX | ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ | RETRONAUT | EROTICA | ΣΑΝ ΣΗΜΕΡΑ | ΑΡΧΕΙΟ

HOME > ΑΡΧΕΙΟ ΘΕΜΑΤΩΝ > ΚΟΣΜΟΣ

ΚΟΣΜΟΣ

18 συγκλονιστικές φωτογραφίες προσφύγων που ρισκάρουν τις ζωές τους

Βάρκες γεμάτες ανθρώπους και επιχειρήσεις διάσωσης στο πέρασμα για την Ευρώπη

LIFOTEAM, 16.3.2015 | 09:00

f t < > A A A 0

Ο φωτογράφος Massimo Sestini ακολούθησε τον περασμένο Ιούνιο, το ιταλικό ναυτικό σε αποστολές διάσωσης προσφύγων. Κατάφερε έτσι να απαθανάτισει συγκλονιστικά πορτρέτα ανδρών, γυναικών και παιδιών που κάνουν αυτό το επικίνδυνο ταξίδι για να ξεκινήσουν μια νέα ζωή.

📷 Το ιταλικό ναυτικό διασώζει απόντες άσυλο, που ταξιδεύουν με πλοία στα ανοικτά των ακτών της Αφρικής για τη Μεσόγειο, 7 Ιουνίου 2014.

f t

Τα Αντιπροσφυγικά Memes που Πλημμύρισαν το Διαδίκτυο Είναι Ψεύτικα

(14/9/2015)

Ανακτήθηκε από <https://www.vice.com/gr/article/kbq873/antirefugee-memes>

GREECE EDITION

VICE ΑΡΘΡΑ ΒΙΝΤΕΟ ΝΕΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΞ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ

Διασκέδαση

Τα Αντιπροσφυγικά Memes που Πλημμύρισαν το Διαδίκτυο Είναι Ψεύτικα

Υπάρχει κόσμος εκεί έξω που διαστρεβλώνει φωτογραφίες, για να μας πείσει ότι οι Σύριοι πρόσφυγες είναι δειλοί, τζιχαντιστές και bodybuilders.

PK Κείμενο Philip Kleinfeld

14 Σεπτεμβρίου 2015, 9:55am [Share](#) [Tweet](#) [Snap](#)

Timeline Photos

Back to Album · Peter Lee's photos · Peter Lee's Timeline Previous Next

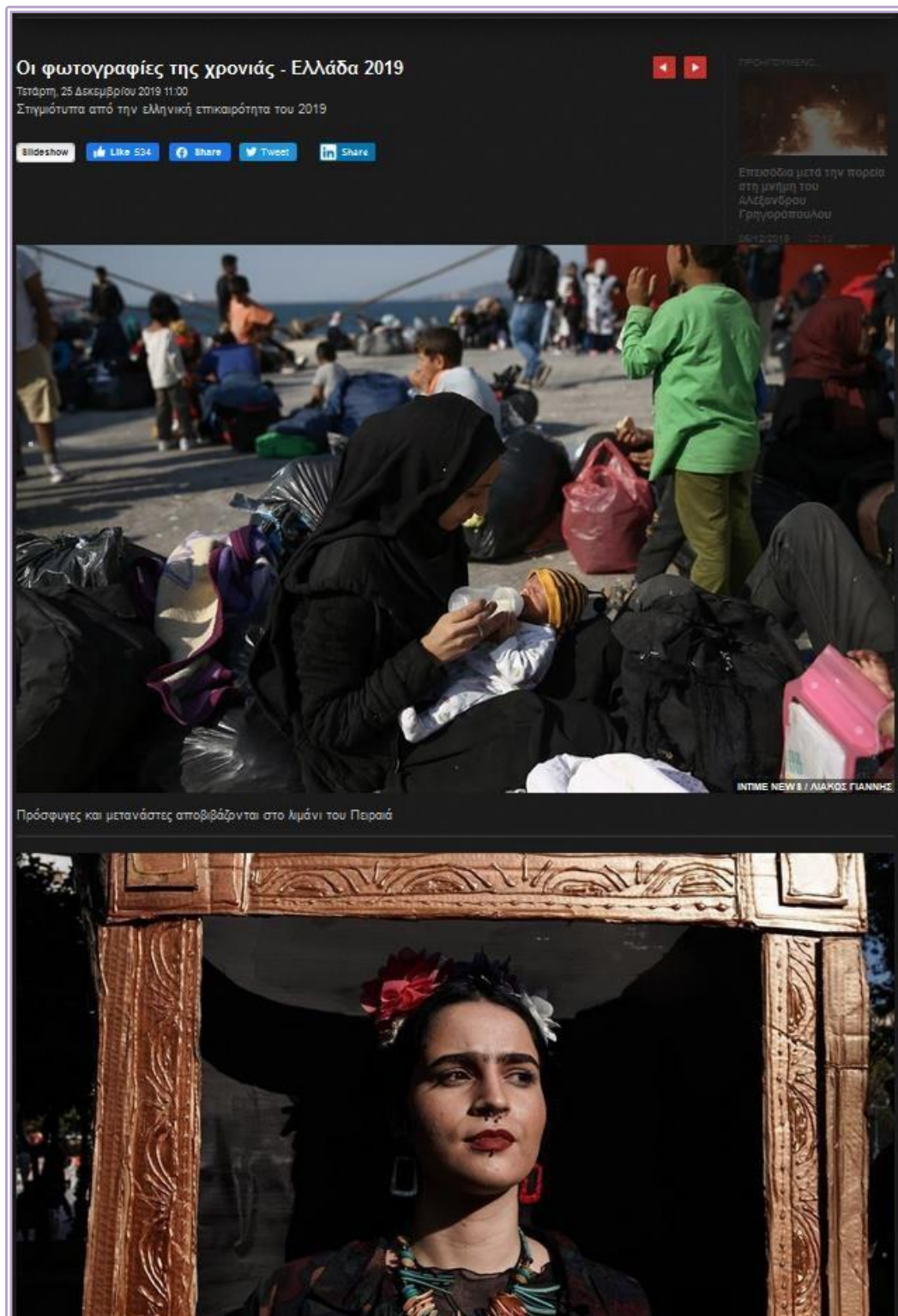
Like Comment

Peter Leo Goodehid

Album: Timeline Photos

Οι φωτογραφίες της χρονιάς - Ελλάδα 2019 (25/12/2019)

Ανακτήθηκε από <https://www.naftemporiki.gr/slideshows/1545887/oi-fotografies-tis-xronias-ellada-2019/all>

Πέντε χρόνια μετά την προσφυγική κρίση του 2015 (15/3/2020)

Ανακτήθηκε από <https://www.dw.com/el/πέντε-χρόνια-μετά-την-προσφυγική-κρίση-του-2015/a-52766862>

DW Made for minds.

Αναζήτηση ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑΤΑ Media Center ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ

Πολιτική Οικονομία Επισκόπηση τόπων Ευρώπη Κοινωνία & Πολιτισμός Περιβάλλον & Επιστήμη

ΘΕΜΑΤΑ | Politics

Πολιτική

Πέντε χρόνια μετά την προσφυγική κρίση του 2015

Οι πρόσφυγες που ήρθαν το 2015 στη Γερμανία διαφωνούν για την τύχη που πρέπει να έχουν πρόσφυγες και μετανάστες στον Έβρο. Συμφωνούν ότι οι άνθρωποι αυτοί είναι θέματα μιας απάνθρωπης πολιτικής.

Facebook Twitter Messenger Email +

Οι άνθρωποι που βρίσκονται σήμερα στη νεκρή ζώνη μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας στον Έβρο είναι θέματα μιας κινηστής πολιτικής, πιστεύει η Μ.Σ., η οποία ήρθε ως πρόσφυγες από τη Συρία στη Γερμανία στο απόγειο της προσφυγικής κρίσης το 2015. Η νταρής Σύρια, η οποία δεν θέλει να απεκαλύψει το όνομά της, δηλώνει στην DW ότι οι πρόσφυγες αυτοί χρίζουν προτεραιότητας την ασπία μπορεί να τους διασφαλίσει μόνο η Ευρώπη.

Λίγο διαφορετική είναι η άποψη του Χάσαν αλ Μάσιρ, ο οποίος πιστεύει ότι θα έπρεπε να εξεταστεί προσεκτικά από που προέρχονται οι πρόσφυγες και μετανάστες: «Για όσους προέρχονται από το Ινάλιμ θα έπρεπε να ανοίξουν τα σύνορα της Ευρώπης. Όσοι όμως μένουν και εργάζονται εδώ και χρόνια στη Τουρκία γιατί να χρίζουν βοήθειες», διαρωπάζει ο Σάρος, ο οποίος λέει στην DW ότι είναι ιδιαίτερα ευτυχής για το ότι ζει σήμερα στη Γερμανία παρά το γεγονός ότι ανησυχεί για την ενίσχυση του ρατσισμού τα τελευταία χρόνια.

Από την πλευρά του ο Μουσταφά θεωρεί ότι στη Γερμανία υπάρχουν άνθρωποι με εχθρική στάση έναντι των προσφύγων. Όμως οι περισσότεροι, πιστεύει, δεν έχουν τίποτα εναντίον των προσφυχθέντων. Υπογραμμίζει μάλιστα ότι ο ρατσισμός στη Γερμανία είναι πολύ λιγότερο διαδεδομένος από ότι σε άλλες χώρες. Για το λόγο αυτό τάσσεται υπέρ της φιλοξενίας των προσφύγων και μεταναστών στα ελληνοτουρκικά σύνορα από τη Γερμανία.

Θέμα τύχης ότι ζουν σήμερα στη Γερμανία

Ποια όμως ήταν η τύχη των προσφύγων που ήρθαν το 2015 στη Γερμανία; Ο Καρλ Κοπ από την οργάνωση Pro Asyl ισχυρίζεται ότι «παρά τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν τα πρώτα χρόνια, οι περισσότεροι μετανάστες προσπαθούν να ενσωματωθούν στη γερμανική κοινωνία και δηλώνουν ευγνώμονες που είναι πλέον ασφαλείς. Ο γερμανός ειδικός προσθέτει ωστόσο ότι «υπήρχαν και πρόσφυγες στη Γερμανία που ακόμα δεν ήθελαν με βεβαιότητα αν θα μπορούσαν να μείνουν στη χώρα, ενώ παράλληλα μέλη της οικογένειάς τους βρίσκονται ακόμα είτε στο δρόμο της προσφυγιάς, είτε σε εμπόλεμες ζώνες».

Ημερομηνία 15.03.2020

Λέξεις κλειδιά προσφυγική κρίση 2015, πρόσφυγες Γερμανία, Pro Asyl

Επίσης σας τη γνώση σας:

Εκτύπωση & Εκτύπωση της σελίδας

Μόνιμος σύνδεσμος <https://www.dw.com/el/52766862>

«Όχι» σε ασυνόδευτα προσφυγόπουλα από την Ελλάδα από τη γερμανική Βουλή (6/3/2020)

Ανακτήθηκε από <https://www.cnn.gr/politiki/story/210179/oxi-se-asynodeyta-prosfygooyla-aro-tin-ellada-apo-ti-germaniki-voyli>

CNN Greece Ειδήσεις Πολιτική Οικονομία Ελλάδα Κόσμος Style Focus Ταξίδι Σπορ Tech Αυτοκίνητο Video Εφημερίδες

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

«Όχι» σε ασυνόδευτα προσφυγόπουλα από την Ελλάδα από τη γερμανική Βουλή

CNN Newsroom
Παρασκευή, 06 Μαρτίου 2020 09:47

f t | ✉

AP Photo/Markus Schreiber

Με **117 ψήφους υπέρ και 495 κατά** και παρά τις διαφορές απόψεων εντός των **Σοσιαδημοκρατών**, αλλά και εντός των **Χριστιανοδημοκρατών**, η **Μπιούντεσταγκ** απέρριψε την Πέμπτη πρόταση των **Πρασίνων** για υποδοχή ευάλωτων προσφύγων από τα **hot spot** στην Ελλάδα, αναφέρει η Deutsche Welle.

Με τις ψήφους των **Χριστιανοδημοκρατών**, **Σοσιαδημοκρατών**, **Φιλελευθέρων** και του κόμματος **Εναλλακτική για τη Γερμανία** η γερμανική βουλή απέρριψε την Πέμπτη την πρόταση των Πρασίνων για την υποδοχή στη Γερμανία **5.000** ιδιαίτερα ευάλωτων προσφύγων από ελληνικά hot spot, ανάμεσα τους **ασυνόδευτα ανήλικα**. Πέραν αυτού η πρόταση προέβλεπε οικονομική και ανθρωπιστική στήριξη από τη Γερμανία προς αρμόδιες ελληνικές αρχές.

Η μεταναστευτική κρίση αποκαλύπτει τον υπαρξιακό κίνδυνο της ΕΕ (5/7/2018)

Ανακτήθηκε από https://www.huffingtonpost.gr/entry/e-metanasteetike-krise-apokaleptei-ton-eparxiako-kindeno-tes-ee_gr_5b3dca58e4b07b827cbd7f47?utm_hp_ref=gr-prosfeyike-krise

Η μεταναστευτική κρίση αποκαλύπτει τον υπαρξιακό κίνδυνο της ΕΕ

05/07/2018 10:45 EEST | Updated 05/07/2018 10:45 EEST

LWT REKTAS / SHUTTER

Η πρόσφατη Σύνοδος Κορυφής, το διήμερο 28 και 29 Ιουνίου, επιβεβαίωσε με θεαματικό τρόπο δύο παράλληλες και άκρως συνδεόμενες πραγματικότητες. Η προσφυγική/μεταναστευτική κρίση είναι εδώ και θα εξακολουθήσει να υφίσταται, παρά το σημαντικό περιορισμό των ροών, σε σχέση με την κλιμάκωσή της το 2015. Την ίδια ώρα, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι κατακερματισμένη πολιτικά, αφού παρά την όποια πρόσκαιρη συμφωνία, η όξυνση του ζητήματος μπορεί να προκαλέσει νέο διχασμό και αντιπαράθεση μεταξύ των αντίπαλων μπλοκ που έχουν διαμορφωθεί.

Ενώ διεξαγόταν η Σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, με κύριο και φλέγον ζήτημα αυτό της διαχείρισης του προσφυγικού/μεταναστευτικού, πάνω από 100 μετανάστες έχαναν τη ζωή τους από πνιγμό στα ανοιχτά της Λιβύης, υπενθυμίζοντας ότι ο εφουσαχισμός δεν επιτρέπεται.

Ανθρωπισμός vs Ξενοφοβία

Σε πολιτικό επίπεδο δύο διακριτοί πόλοι είναι εμφανείς. Από τη μία πλευρά ο ξενοφοβικός, αυτός του ακροδεξιού λαϊκισμού, της έξαρσης των εθνικιστικών ανταγωνισμών απέναντι στο διαμοιρασμό βαρών και στην κοινή δράση των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την άλλη, η πλευρά του ανθρωπισμού, της αλληλεγγύης, της εφαρμογής στην πράξη των ευρωπαϊκών αξιών και της προσπάθειας εξεύρεσης βιώσιμης λύσης μέσω της κοινής προσπάθειας.

Η Σύνοδος Κορυφής κατέδειξε, δυστυχώς για το κομμάτι της προοδευτικής Ευρώπης, ότι οι ο πρώτος πόλος έχει την πολιτική ισχύ να θέτει τις επιδιώξεις και τα αιτήματά του στην ευρωπαϊκή ατζέντα. Ο Αυστριακός καγκελάριος, Σεμπάστιαν Κούρτς, ο Ούγγρος πρωθυπουργός Βίκτορ Ορμπάν, ο Ιταλός επικεφαλής της (συγκυβερνώσας) Δέξας του Βορρά, Ματέο

SPONSORED POST

Hellas Direct: Τα "μαγικά" μαθηματικά που καθορίζουν τα ασφάλιστρα σου

Εγγραφείτε και ακολουθήστε

Διαβάστε τις σημαντικότερες ειδήσεις της ημέρας και τις πιο ενδιαφέροντες απόψεις στο e-mail σας. **Μόδερνε** Πρακτόρα

Newsletter

address@email.gr

Γραφτείτε τώρα →

TRENDING

Κορονοϊός: Lockdown σε Μύκονο και Χαλκιδική από την Παρασκευή

Τα 10 παλαιότερα εστιατόρια στον κόσμο: Ποιο έχει σερβίρει τον Μότσαρτ, αλλά και τον Κλιντ Ίστοντ

Φως στον νυχτερινό ουρανό της Ελλάδας: Ήπταμενος «επισκέπτης» εθεάθη σε πολλές περιοχές

Γιόρτασε τα γενέθλιά της βουτώντας από νεροτσουλήθρα και προσγειώθηκε σε καρχαρία 2,5 μέτρων

Από γυαλί: Οι νέες δημόσιες τουαλέτες στα πάρκα του Τόκιο είναι διαφανείς

Μεταναστευτικό: Σε κλειστά κέντρα της ηπειρωτικής χώρας μεταφέρονται

1.560 μετανάστες από τα νησιά (20/3/2020)

Ανακτήθηκε από <https://www.protothema.gr/greece/article/986746/metanasteutiko-se-kleista-kedra-tis-ipeirotikis-horas-metaferodai-1560-metanastes-apo-ta-nisia/>

Ελλάδα TAGS: Μεταναστευτικό Προσφυγική κρίση Κέντρα κράτησης Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

Μεταναστευτικό: Σε κλειστά κέντρα της ηπειρωτικής χώρας μεταφέρονται 1.560 μετανάστες από τα νησιά

Μανώλης Γαλιάνης | 20/03/2020, 10:56 22

Πρόκειται για μετανάστες που εισήλθαν παράνομα στην ελληνική επικράτεια μετά την 1η Μαρτίου 2020

Στην μεταφορά 1.560 μεταναστών σε κλειστά κέντρα της ενδοχώρας από τα νησιά στο πλαίσιο αποσυμφόρησης τους προχωρά το υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου.

Πρόκειται για μετανάστες, που εισήλθαν παράνομα στην ελληνική επικράτεια μετά την 1η Μαρτίου 2020 και δεν έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης ασύλου, βάσει της σχετικής Πρόξης Νομοθετικού Περιεχομένου, και θα φιλοξενηθούν στις κλειστές δομές, που βρίσκονται στη θέση «Κλειδί» Σερρών και στη Μαλακάσα.

Ειδικότερα, το Ε/Γ-Ο/Γ "Αqua Blue" απέπλευσε χθες βράδυ από το λιμάνι του Λαυρίου και σήμερα θα παραλάβει 130 μετανάστες από τη Σάμο, 284 από την Χίο και 174 από τη Λέσβο ενώ θα αφιχθή αύριο το πρωί στο λιμάνι της Καβάλας. Σήμερα αποπλέει από το Καστελόριζο με 105 μετανάστες το καταμαράν Ε/Γ "SuperJet" και θα παραλάβει 40 άτομα από τη Ρόδο, 29 από τη Σύμη και 200 από την Κω ενώ είναι προγραμματισμένο να καταπλεύσει στη Ραφήνα αύριο τα Σημερινά.

Το ίδιο πλοίο θα αναχωρήσει αύριο το μεσημέρι για τη Λέρο, όπου θα επιβιβαστούν 252 μετανάστες και στη συνέχεια θα παραλάβει από την Κάλυμνο 57 άτομα και 72 από την Κω επιστρέφοντας στη Ραφήνα. **Όλοι οι μετανάστες που θα αφιχθούν στο λιμάνι της Ραφήνας θα μεταφερθούν στην κλειστή δομή φιλοξενίας στη Μαλακάσα.**

Τις επόμενες μέρες είναι προγραμματισμένο να πραγματοποιηθεί και το δρομολόγιο Κέα-Καβάλα με τους 210 μετανάστες, που βρίσκονται στο νησί όταν φορτηγό πλοίο, που τους μετέφερε έχοντας ξεκινήσει από το Τσανάκαλε της Τουρκίας, προσάραξε στο λιμενοβραχίονα της Κέας.

Το συνολικό κόστος της θαλάσσιας μετακίνησης των 1.560 μεταναστών από τα νησιά στα λιμάνια της Ραφήνας και της Καβάλας ανέρχεται στο ποσό των 396.800 ευρώ ενώ η δαπάνη για τη μεταφορά τους με λεωφορεία στις δύο κλειστές δομές είναι της τάξης των 23.419.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ

Επεισόδια στον Εβρο: Μετανάστες επικείμεσαν να ρίξουν φλεγόμενο δέντρο στον φράκτη της Καστανιάς

20/03/2020, 09:10

Τρόμος σε Ελλάδα, Ευρώπη από μια νέα προσφυγική κρίση – Τα «φρούρια», τα κλειστά σύνορα, η αδυναμία διαχείρισης (5/9/2019)

Ανακτήθηκε από <https://www.in.gr/2019/09/05/greece/tromos-se-ellada-eyropi-apo-mia-nea-prosfygiki-krisi-ta-frouria-ta-kleista-synora-adynamia-diaxeirisis/>

Τρόμος σε Ελλάδα, Ευρώπη από μια νέα προσφυγική κρίση – Τα «φρούρια», τα κλειστά σύνορα, η αδυναμία διαχείρισης

Πληθαίνουν οι ενδείξεις ότι μπορεί να δούμε μια νέα προσφυγική κρίση, την ώρα που το πολιτικό κλίμα στην Ευρώπη δεν διευκολύνει την ουσιαστική συζήτηση

in.gr | 5 Σεπτεμβρίου 2019, 16:01

Share 63

AA

Like 63

Ο 20ος αιώνας ήταν ο αιώνας των προσφύγων. Δύο παγκόσμιοι πόλεμοι, επαναστάσεις και δικτατορίες, ο φασισμός, ο ναζισμός, ο αντισημιτισμός, μαζί με την αποικιοκρατία και τις μεγάλες γεωπολιτικές διαιρέσεις γέννησαν αλλεπάλληλα κύματα ανθρώπων που ξεσπιτώθηκαν και αναζητήσαν στοιχειώδη προστασία σε άλλες χώρες. Κατά παράδοξο τρόπο, στον αιώνα που διατυπώθηκε η πρώτη Οικουμενική Διακήρυξη για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ήταν και αιώνας όπου, όπως παρατηρούσε και η φιλόσοφος Χάνα Άρεντ, δεν κατοχυρώθηκε το δικαίωμα να έχεις δικαιώματα.

Must Read

1. Κοροναϊός : Πώς θα λειτουργήσουν φέτος τα σχολεία – Τι αποφάσισαν οι λοιμωξιολόγοι

«Καυτοί» πρόσφυγες - Ένας λογαριασμός στο Instagram που διχάζει το
διαδίκτυο (13/3/2016)

Ανακτήθηκε από <https://www.iefimerida.gr/news/256113/kaytoi-prosfyges-enas-logariasmos-sto-instagram-poy-dihazei-diadiktyo-eikones>

ΚΟΣΜΟΣ

ΑΓΝΕΣ ΟΙ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ

«Καυτοί» πρόσφυγες - Ένας λογαριασμός στο Instagram που διχάζει το διαδίκτυο [εικόνες]

ΚΟΣΜΟΣ 11 | 03/2016 | 23:33

NEWSROOM IEFIMERIDA.GR

Ένας αμφιλεγόμενος λογαριασμός στο Instagram με «καυτούς» πρόσφυγες έχει προκαλέσει αντιδράσεις στα social media, με τους χρήστες να κατηγορούν τον ανώνυμο δημιουργό για εκμετάλλευση της τραγωδίας.

Ο λογαριασμός «Hot Migrants» παρουσιάζει, όπως σημειώνει «όμορφους άνδρες στο ταξίδι τους προς την Ευρώπη. Μπορεί οι χώρες τους να καταρρέουν, αλλά το σεξ απίλ τους παραμένει ισχυρό».

Οι φωτογραφίες έχουν προκαλέσει την οργισμένη αντίδραση, με τους χρήστες του Instagram να ζητούν το άμεσο κλείσιμο του λογαριασμού.

Facebook, Twitter, Pinterest, Email icons

Το «πορνό με πρόσφυγες» στο διαδίκτυο αυξάνεται ενώ η Ευρώπη αντιμετωπίζει τη μεταναστευτική κρίση (2015)

Ανακτήθηκε από <https://sputniknews.gr/internet/202001165949798-pornografia-prosfyges-diadiktyo/>

SPUTNIK

Το «πορνό με πρόσφυγες» στο διαδίκτυο αυξάνεται ενώ η Ευρώπη αντιμετωπίζει τη μεταναστευτική κρίση

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

INTERNET: <https://sputniknews.gr/internet/202001165949798-pornografia-prosfyges-diadiktyo/>

Ερευνα μας

Δεδομένα από ιστότοπο πορνογραφικού περιεχομένου δείχνουν αύξηση των αναζητήσεων βίντεο με πρόσφυγες και ιδίως για «γυναίκες που κυριαρχούνται από λευκούς άνδρες», φορώντας χιτζάμπι.

Μπορεί η Ευρώπη από το 2015 να είναι αντιμετώπιση με την προσφυγική κρίση αλλά, απ' ό,τι φαίνεται, οι διαδικτυακές αναζητήσεις σχετικά με αυτό το είδος πορνογραφικού περιεχομένου έχουν αυξηθεί.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το InfoMigrants, τα δεδομένα από τον ιστότοπο ερωτικού περιεχομένου Xhamster δείχνουν αύξηση κατά 0,2% στις μηνιαίες αναζητήσεις που «αφορούσε σε πορνογραφικό υλικό με πρόσφυγες».

Με άλλα λόγια, πρόκειται για 800.000 αναζητήσεις τέτοιου πορνογραφικού περιεχομένου τον μήνα.

Ο Γιάκομπ Παστότερ, πολιτισμικός ανθρωπολόγος, σχολίασε το εξής:

«Η σεξουαλικότητα είναι ένας τρόπος να εξοικειωθείς με πράγματα που είναι ξένα προς εσένα. Προσβλέποντας σε νέα φαινόμενα από σεξουαλική γωνία καταλαβαίνουμε αυτά τα πράγματα καλύτερα. Η πορνογραφία δεν δείχνει μόνο σεξ. Οι άνθρωποι θέλουν να βιώσουν τουλάχιστον μια στοιχειώδη σύνδεση μεταξύ των σεξουαλικών πράξεων που βλέπουν και των θεμάτων της καθημερινής ζωής, όπως συμβαίνει με το πορνογραφικό περιεχόμενο με πρόσφυγες».

Όπως αναφέρεται, η πλειοψηφία της «πορνογραφίας με πρόσφυγες» αφορά «γυναίκες σε υποδουλωμένους ρόλους», δηλαδή γυναίκες που συχνά «κυριαρχούνται από λευκούς άνδρες» και φορώντας χιτζάμπι, κάτι που «συχνά θεωρείται ως φετίχ καθώς είναι ένα σύμβολο για τις γυναίκες μετανάστες εν συνόλω».

Ο Γιάκομπ Παστότερ συμπληρώνει:

«Σκεφτείτε την πιθανότητα να συναντήσετε πραγματικά μια γυναίκα πρόσφυγα, πόσο μάλλον να κάνετε σεξ με μία [δεδομένου] ότι η πλειονότητα των μεταναστών στην Ευρώπη είναι άνδρες. Είναι ακόμη λιγότερο πιθανό να συμβεί πραγματικά από ότι το κοινό πορνογραφικό κλισέ με το αγόρι διανομέα που προσφέρει σεξουαλικές υπηρεσίες για φιλοδώρημα. Αυτό είναι μόνο για την εκπλήρωση των φαντασιώσεων, και πρέπει πραγματικά να επικοινωνηθεί ως τέτοια».

Η Ελλάδα, η Ισπανία και φαίνεται να είναι οι περισσότεροι πληγείσες χώρες, καθώς

ΔΕΙΤΕ ΕΠΙΣΗΣ

Sponsored Links

Οι Single Φοιτήτριες από Όλη την Ελλάδα έχουν Μαζευτεί σε Αυτό το Site Γνωριμιών! Εσύ πο...

by Taboola

MULTIMEDIA

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΣΤΙΣΤΑ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Πλαστές οι «φωτογραφίες-σοκ» γυναικών που δέχτηκαν σεξουαλική επίθεση από πρόσφυγες (16/1/2016)

Ανακτήθηκε από <https://tvxs.gr/news/kosmos/plastes-oi-fotografies-sok-gynaikon-poy-dextikan-seksoyaliki-epithesi-apo-prosfyges>

tvxs
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΝΕΑ ΑΠΟΨΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ LIFE PLUS ΙΣΤΟΡΙΑ ΧΙΟΥΜΟΡ WEBTV

f t v i

Πλαστές οι «φωτογραφίες-σοκ» γυναικών που δέχτηκαν σεξουαλική επίθεση από πρόσφυγες

13:45 | 16 Ιαν. 2016
Τελευταία ανανέωση 11:21 | 17 Ιαν. 2016

Μου αρέσει! 6 Κοινοποίηση Tweet

POH ΕΙΔΗΣΕΩΝ

17:18 | 19 Αυγ. 2020
Στο ΣτΕ πρόσφυγε η Επιτροπή Πολιτών για τις ανεμογεννήτριες στην Ιεράπετρα

16:52 | 19 Αυγ. 2020
Δηλητηριασμένα δολώματα στους ελληνικούς ποιμενικούς του «Αρκτούρου»

16:27 | 19 Αυγ. 2020
TVXS Αποκλειστικό: Σοβαρά προβλήματα με κρούσματα στο προσωπικό του νοσοκομείου...

16:02 | 19 Αυγ. 2020
Στις 21 Αυγούστου, η καταβολή

Δεκάδες φωτογραφίες που δείχνουν νεαρές γυναίκες να έχουν δεχτεί σεξουαλική επίθεση και οι οποίες συνοδεύονται από σχόλια που κατηγορούν τους πρόσφυγες έχουν κατακλύσει το διαδίκτυο σε όλη την Ευρώπη. Παρόλο που στις φωτογραφίες όμως εμφανίζονται γυναίκες με αίματα και μελανιές αλλά και βλέμματα τρόμου το FRANCE 24 αποκαλύπτει ότι αυτές είναι πλαστές.

Υπενθυμίζεται ότι μία περίεργη υπόθεση μαζικών σεξουαλικών παρενοχλήσεων γυναικών καταγράφηκε το βράδυ της παραμονής πρωτοχρονιάς στη Γερμανία. Περισσότερες από 600 γυναίκες φέρονται να κατήγγειλαν σεξουαλική παρενόχληση τους, με επίκεντρο την Κολωνία όπου μάλιστα μία γυναίκα δήλωσε στην αστυνομία ότι βιάστηκε.

Το θέμα έλαβε αμέσως και πολιτικές διαστάσεις καθώς μάρτυρες και αστυνομικοί υποστήριξαν ότι οι δράστες των επιθέσεων έδειχναν ότι έχουν αραβική ή αφρικανική καταγωγή, με το θέμα να διχάζει την γερμανική κοινωνία.

Μια φωτογραφία, εκατομμύρια λέξεις ανθρωπιάς. Η ιστορία πίσω από το καρέ με τις γιαγιάδες και το προσφυγόπουλο (17/10/2015).

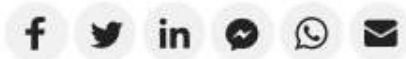
Ανακτήθηκε από <https://www.news247.gr/koinonia/mia-fotografia-ekatommyria-lexeis-anthropias-i-istoria-piso-apo-to-kare-me-tis-giagiades-kai-to-prosfygopoulo.6381008.html>

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Μια φωτογραφία, εκατομμύρια λέξεις ανθρωπιάς. Η ιστορία πίσω από το καρέ με τις γιαγιάδες και το προσφυγόπουλο

Three elderly women feed a migrant child at the island of Lesbos, Greece on October 17, 2015. /, 17 2015. © 500C

Τρεις ηλικιωμένες γυναίκες κάθονται σε ένα παγκάκι όταν φτάνει στη Λέσβο μια Σύρια με το μωρό της. Η ιστορία πίσω από τη φωτογραφία που συγκίνησε το διαδίκτυο

Φιλόξενη αγκαλιά για 25 οικογένειες προσφύγων στη Θεσσαλονίκη (15/6/2016)

Ανακτήθηκε από <https://tvxs.gr/news/ellada/filokseni-agkalia-gia-25-oikogeneies-prosfygon-sti-thessaloniki>

NEA ΑΠΟΨΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ LIFE PLUS ΙΣΤΟΡΙΑ ΧΙΟΥΜΟΡ WEBTV

Φιλόξενη αγκαλιά για 25 οικογένειες προσφύγων στη Θεσσαλονίκη

11:28 | 15 Ιουν. 2016
Τελευταία ανανέωση 14:06 | 15 Ιουν. 2016

[Μου αρέσει 0](#) [Κοινοποιήσε](#) [Twitter](#)

Με ελάχιστα αγγλικά, πολύ google translate και με τα... μάτια συνεννοούνται οι ιδιοκτήτες σπιτιών που φιλοξενούν πρόσφυγες, προσφέροντάς τους μία αξιοπρεπή διαβίωση, μέχρι να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες μετεγκατάστασής τους.

Περίπου 25 οικογένειες προσφύγων φιλοξενούνται σε διαμερίσματα στη Θεσσαλονίκη αλλά και στην ευρύτερη περιοχή, στο πλαίσιο προγράμματος που υλοποιεί εδώ και δύο μήνες η ΜΚΟ SolidarityNow. Ένα απ' αυτά βρίσκεται στο κέντρο της πόλης και έχει παραχωρηθεί από τον δημοτικό σύμβουλο Χρήστο Ελευθεριάδη σε μία τριμελή οικογένεια Σύρων, που περιμένει ένα ακόμα παιδί. Μάλιστα, η 25χρονη μητέρα, που είναι τεσσάρων μηνών έγκυος, εξουθενωμένη από τις άθλιες συνθήκες ζωής στον καταυλισμό της Ειδομένης, είχε πάει στο νοσοκομείο για να κάνει έκτρωση, όπου την εντόπισαν μέλη ΜΚΟ και την παρέπεμψαν στην οργάνωση.

«Δεν ήθελα να γεννήσω το δεύτερο παιδί μου μέσα στις λάσπες», είπε χαρακτηριστικά στο Αθηναϊκό-Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων η νεαρή Άλα, κρατώντας στην αγκαλιά της τον δίχρονο Χάντι, που αν και το όνομά του, όπως συμπλήρωσε χαριτολογώντας, σημαίνει «ήσυχος», είναι ακριβώς το αντίθετο!

Στην Ελλάδα οι 'νεοφιλελεύθεροι' χρηματοδοτούνται από το κράτος. Εμείς... από εσάς! Στηρίξε την ανεξαρτησία του tvxs.gr, κάνοντας [κλικ εδώ](#).

Ζώντας πλέον στο διαμέρισμά, η Άλα και ο 30χρονος σύζυγός της Σαχούντ, μπορούν, όπως λένε, να κάνουν μπάνιο χωρίς να κλείσουν...ραντεβού, να μαγειρεύουν και να μην κινδυνεύει το παιδί τους και η υγεία τους. Ως ενταγμένοι στο πρόγραμμα φιλοξενίας του SolidarityNow, λαμβάνουν κουπόνια για να ψωνίζουν στο γειτονικό σούπερ-μάρκετ, καλύπτοντας έτσι τις ανάγκες διατροφής τους.

ΠΟΗ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

- 17:18 | 19 Αυγ. 2020
Στο ΣΤΕ προσέφυγε η Επιτροπή Πολιτών για τις ανεμογεννήτριες στην Ιεράπετρα
- 16:52 | 19 Αυγ. 2020
Δηλητηριασμένα δολώματα στους ελληνικούς ποιμενικούς του «Αρκτούρου»
- 16:27 | 19 Αυγ. 2020
TVXS Αποκλειστικό: Σοβαρά προβλήματα με κρούσματα στο προσωπικό του νοσοκομείου...
- 16:02 | 19 Αυγ. 2020
Στις 21 Αυγούστου, η καταβολή αποζημίωσης ειδικού σκοπού και οικονομικής ενίσχυσης...
- 16:02 | 19 Αυγ. 2020
Μαζί θα πεθάνουμε, κυρία Παγκαλέ;
- 15:49 | 19 Αυγ. 2020
«Ερημίτης ΠΛΟΥΣ»: «Θα κινηθούν νομικά για το προαναγγελθέν εγκλημα»

[Δείτε όλες τις ειδήσεις με χρονολογική](#)

Χασάν, ο ανάπηρος πρόσφυγας που «λύγισε» το διαδίκτυο
(15/3/2016). Ανακτήθηκε από <https://www.iefimerida.gr/news/256540/hasan-o-anapiros-prosfygas-poy-lygise-diadiktyo-eikones>

ΕΙΔΗΣΕΙΣ | STORIES | ΠΟΛΙΤΙΚΗ | ΕΛΛΑΔΑ | ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ | ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ | ΚΟΣΜΟΣ | ΠΟΛΙΤΕΜΟΣ | ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ | ΖΩΗ

ΑΠΟ ΤΟ ΙΡΑΚ

Χασάν, ο ανάπηρος πρόσφυγας που «λύγισε» το διαδίκτυο [εικόνες]

ΕΛΛΑΔΑ 15/03/2016 | 10:34

NEWSROOM IEFIMERIDA.GR

Εκατοντάδες φωτογραφίες κυκλοφόρησαν από την προσπάθεια των απελπισμένων προσφύγων στη μεγάλη απόδραση από την Ειδομένη με σκοπό να περάσουν στην ΠΓΔΜ, μήπως έτσι καταφέρουν να φτάσουν στη Βόρεια Ευρώπη.

Ανάμεσα στους εκατοντάδες πρόσφυγες που προσπάθησαν να διασχίσουν τον χείμαρρο ήταν και ένας άνδρας σε αναπηρικό αμαξίδιο.

Οι σύντροφοί του τον σήκωσαν στα χέρια. Κι εκείνος τους έδειξε την ευγνωμοσύνη του με ένα χαμόγελο...

**Η φωτογραφία με τον ανήλικο πρόσφυγα που συγκλονίζει το διαδίκτυο
(25/2/2016).**

Ανακτήθηκε από <https://www.enikos.gr/society/372922/i-photografia-me-ton-aniliko-prosfyga-pou-sygklonizei-to-diadiktyo-photo>

Η φωτογραφία με τον ανήλικο πρόσφυγα που συγκλονίζει το διαδίκτυο – ΦΩΤΟ

© 10:33 πμ, Πέμπτη 25 Φεβ 2016

Κοινωνία

Ο αριθμός των μεταναστών και προσφύγων που βρίσκονται στην Ελλάδα υπολογίζεται σε περίπου 20.000. Το διαδίκτυο έχει «πλημμυρίσει» από φωτογραφίες προσφύγων που περπατούν στις εθνικές οδούς με προορισμό τα σύνορα. Μία φωτογραφία, όμως, έχει συγκινήσει το ελληνικό διαδίκτυο.

Στη φωτογραφία που κυκλοφορεί στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και έχει συλλέξει εκατοντάδες like, συνοδευόμενα από συγκινητικά μηνύματα, απεικονίζεται ένας ανήλικος πρόσφυγας να περπατάει μόνος του στο οδόστρωμα, κρατώντας στο ένα του χέρι ένα παλτό και στο άλλο να σέρνει μία τσάντα.

Η φωτογραφία του πρόσφυγα που κάνει τον γύρο του διαδικτύου (15/9/2017)

Ανακτήθηκε από <https://www.daynight.gr/fotografia-prosfygas-gyro-diadiktyou/>

Η φωτογραφία του πρόσφυγα που κάνει τον γύρο του διαδικτύου | ΦΩΤΟ

15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2017 / ΧΩΡΙΣ ΣΧΟΛΙΑ

33
SHARES

ΜΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΥΡΤΟΠΛΟΥ ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΟΥ REUTERS ΚΑΝΕΙ ΤΟΝ ΓΥΡΟ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ, ΚΑΘΩΣ ΤΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΤΗΝ ΑΝΕΔΕΙΞΕ ΩΣ ΜΙΑ ΑΠ΄ ΤΙΣ ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΠΟΥ ΜΑΣ ΠΕΡΑΣΕ.

Στη φωτογραφία φαίνεται ο Σύρος πρόσφυγας Αμάρ Χαμάσο, ο οποίος ζει στην Κύπρο, τη στιγμή που επανενώνεται με την οικογένειά του.

Ο φωτογραφικός φακός κατέγραψε τη στιγμή που ο Σύρος πατέρας καλωσορίζει τη γυναίκα και τα τέσσερα παιδιά του.

Ο πατέρας έχει γονατίσει και φιλάει τα χέρια των παιδιών του μέσα απ' το φράγμα τριών μέτρων, το οποίο είναι τοποθετημένο γύρω απ' το κέντρο υποδοχής μεταναστών στη Κοκκινοτριμιθιά, δυτικά της Λευκωσίας.

Ο 34χρονος πρόσφυγας δήλωσε στο Reuters: «Ο αστυνομικός μου είπε να περιμένω μισή ώρα για να τελειώσουν την καταμέτρηση. Δεν μπορούσα να περιμένω, είδα τα παιδιά μέσα από το φράχτη και έκανα αυτό».

Το περιστατικό έγινε την Κυριακή, όταν η οικογένεια έφθασε μαζί με ακόμα 300 πρόσφυγες στα βορειοδυτικά παράλια της Κύπρου.

Ο Χαμάσο ήξερε ότι η οικογένειά του θα φύγει απ' τη Συρία, όμως, δεν γνώριζε το πότε.

Προσφυγόπουλα προσέφεραν λουλούδια στους αστυνομικούς των ΜΑΤ στα Διαβατά (4/4/2019)

Ανακτήθηκε από <https://www.patrisnews.com/prosfgopoula-proseferan-louloudia-stous-astynomikous-ton-mat-sta-diavata/>

patris | news
Η ΕΜΠΕΡΙΣΤΗΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ

Προσφυγόπουλα προσέφεραν λουλούδια στους αστυνομικούς των ΜΑΤ στα Διαβατά

4 Απριλίου 2019 - 22:10

[Facebook](#) [Twitter](#) [Google+](#) [LinkedIn](#)

Ενα όμορφο στιγμιότυπο κατέγραψε ο φακός της κάμερας στα Διαβατά, όπου εκατοντάδες πρόσφυγες και μετανάστες έχουν συγκεντρωθεί μετά από διαδικτυακό κάλεσμα, με σκοπό να περάσουν μαζικά τα σύνορα.

Όπως θα δείτε και στις φωτογραφίες, προσφυγόπουλα που βρίσκονται μεταξύ των συγκεντρωμένων προσέφεραν στους αστυνομικούς των ΜΑΤ λουλούδια, και τουλάχιστον σε μία περίπτωση, ένας αστυνομικός δέχθηκε χαμογελώντας αυτό το «δώρο».

Μόρια - Στα όριά τους κάτοικοι και μετανάστες: «Συγγνώμη άνθρωποι της Λέσβου» (4/2/2020)

Ανακτήθηκε από https://www.ethnos.gr/ellada/86623_moria-sta-oria-toys-katoikoi-kai-metanastes-syggnomi-anthropoi-tis-lesboy

ΕΘΝΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΕΛΛΑΔΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΟΣΜΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ LIFESTYLE ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Μόρια - Στα όριά τους κάτοικοι και μετανάστες: «Συγγνώμη άνθρωποι της Λέσβου»

Κρίσιμες και δύσκολες συνθήκες οι συνθήκες στην Λέσβο σύμφωνα με τον περιφερειάρχη Κώστα Μουτζούρη - Ποδοπατίθηκαν γυναίκοίπαιδα στα σημερινά επεισόδια

Στα όριά τους βρίσκονται τις τελευταίες δυο μέρες στη Λέσβο, τόσο οι κάτοικοι του νησιού όσο και οι μετανάστες και πρόσφυγες που βρίσκονται εκεί, με τις δυο πλευρές να προσπαθούν να εισακουστούν από την πολιτεια για την ασφυκτική κατάσταση που επικρατεί εδώ και αρκετό καιρό στο νησί.

Τις τελευταίες δυο μέρες η Μυτιλήνη βρίσκεται υπό «πολιορκία», από εκατοντάδες μετανάστες και αιτούντες άσυλο -κυρίως Αφγανούς- οι οποίοι ξεκινούν πορείες διαμαρτυρίας από την Μόρια όπου διαμένουν, με προορισμό την χώρα του νησιού για τις συνθήκες διαβίωσής τους, αλλά και για το γεγονός ότι παραμένουν εγκλωβισμένοι στο νησί για πάρα πολύ καιρό.

Η κατάσταση έχει φτάσει σύμφωνα με τους κατοίκους του νησιού στο απροχώρητο δοκιμάζοντας την τόσο την υπομονή όσο και την ανθρωπινή αλληλεγγύη. Είναι χαρακτηριστικό πως σήμερα (4/2) κατά την δεύτερη ημέρα διαμαρτυρίας τους οι Αφγανοί αιτούντες άσυλο κατέβηκαν να διαμαρτυρηθούν κρατώντας λουλουδία και με συνθήματα όπως «συγγνώμη άνθρωποι της Λέσβου» αλλά και «Μόρια κόλαση Μόρια SOS».

Λίγο μετά τις 11 σήμερα στο δημοτικό κήπο, μπροστά στο Δημοτικό Θέατρο Μυτιλήνης, συγκεντρώθηκαν για δεύτερη ημέρα περίπου 300 άτομα τα οποία φωνάζοντας συνθήματα. Την ίδια ώρα στο πεζοδρόμιο από τη μεριά της θάλασσας απέναντι από το Δημοτικό Θέατρο συγκεντρώθηκαν και άλλοι αιτούντες άσυλο, αλλά και δημοσιογράφοι διεθνών πρακτορείων

ΕΛΛΑΔΑ 04.02.2020 13:03
Λέσβος: Ετοιμη να εκραγεί η

ΕΛΛΑΔΑ 04.02.2020 17:59
Τέλεμακας Επαφροδίτης
04.02.2020 18:37
Newsteam

ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΡΧΙΒΑ

Καλαμπάκα: 80χρονος σκότωσε τη γυναίκα του την ώρα που εκείνη κοιμόταν
19.08.2020 07:45

Κορονοϊός: Μοντέλο Πάρου σε Μύκονο και Χαλκιδικά - Μάσκες και περιορισμοί
19.08.2020 13:07

Στα όρια συναγερμού η χώρα - Τα μέτρα που ζητούν να ληφθούν οι λοιμωξιολόγοι
19.08.2020 09:00

Γιατί άλλαξε η ώρα στα κινητά μόλις ήρθε το μήνυμα της Πολιτικής

Γυναίκες πρόσφυγες: αντιμέτωπες με βία, εκμετάλλευση και σεξουαλική παρενόχληση καθώς διασχίζουν την Ευρώπη (19/1/2016)

Ανακτήθηκε από

<https://www.amnesty.gr/news/press/article/20177/gynaikes-prosfyges-antimetopes-me-ekmetalleysi-kai-sexoyaliki-parenohlisi>

Amnesty International Web Site

ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΜΝΗΣΙΑ

ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ Η ΔΡΑΣΗ ΜΑΣ ΝΕΑ ΓΙΝΕ ΥΠΟΘΗΡΙΚΤΗΣ ΓΙΝΕ ΜΕΛΟΣ ΓΙΝΕ ΑΚΤΙΒΙΣΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΣΗΟΡ

ΑΡΘΡΑ ΛΕΞΙΑ ΤΥΠΟΥ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΕΚΘΙΣΕΙΣ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ: ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΕΣ ΜΕ ΒΙΑ, ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗ ΚΑΘΩΣ ΔΙΑΣΧΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

SHARES

Δημοσιεύθηκε στις 19 Ιανουαρίου 2016, 11:49

Κυβερνήσεις και υπηρεσίες αρωγής αδυνατούν να παράσχουν έστω και τα βασικά μέσα προστασίας σε γυναίκες πρόσφυγες που ταξιδεύουν από τη Συρία και το Ιράκ. Νέα έρευνα της Διεθνούς Αμνηστίας αποκαλύπτει ότι γυναίκες και κορίτσια πρόσφυγες αντιμετωπίζουν βία, επίθεση, εκμετάλλευση και σεξουαλική παρενόχληση σε κάθε στάδιο του ταξιδιού τους, ακόμη και σε ευρωπαϊκό έδαφος.

Τον προηγούμενο μήνα η οργάνωση πήρε συνέντευξη από 40 γυναίκες και κορίτσια πρόσφυγες στη Γερμανία και τη Νορβηγία, οι οποίες είχαν ταξιδέψει από την Τουρκία προς την Ελλάδα και έπειτα διέσχισαν τα Βαλκάνια. Όλες οι γυναίκες περιέγραψαν ότι βίωσαν απειλή και ανασφάλεια κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Πολλές ανέφεραν ότι, σε όλες σχεδόν τις χώρες από τις οποίες πέρασαν, βίωσαν σωματική κακοποίηση και οικονομική εκμετάλλευση, καθώς διακινητές, προσωπικό ασφαλείας ή άλλοι πρόσφυγες τις άγγιζαν για να τις χαιδέψουν ή τις πίεζαν να κάνουν σεξ μαζί τους.

“Έχοντας ζήσει τη φρίκη του πολέμου στο Ιράκ και τη Συρία, αυτές οι γυναίκες διακινδύνευσαν τα πάντα για να βρουν ασφάλεια για τις ίδιες και τα παιδιά τους. Αλλά από τη στιγμή που ξεκινούν αυτό το ταξίδι, εκτίθενται ξανά στη βία και την εκμετάλλευση, με ελάχιστη υποστήριξη ή προστασία

Tirana Hassan, Εκπαιδευτική Αρωγούσα, Κέντρον των Διεθνών Αμνηστίας

Γυναίκες και κορίτσια που ταξίδευαν μόνες, καθώς και εκείνες που συνοδεύονταν μόνο από τα παιδιά τους, αισθάνονταν ότι απειλούνται, ιδιαίτερα σε ζώνες διέλευσης και καταυλισμούς στην Ουγγαρία, την Κροατία και την Ελλάδα, όπου αναγκάζονταν να κοιμούνται δίπλα σε εκατοντάδες άνδρες πρόσφυγες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι γυναίκες έφευγαν από τις καθορισμένες περιοχές προκειμένου να κοιμηθούν κάπου πιο μακριά, συχνά στην παραλία, επειδή εκεί αισθάνονταν περισσότερο ασφαλείς.

Ορισμένες γυναίκες ανέφεραν επίσης ότι έπρεπε να χρησιμοποιούν τις ίδιες τουαλέτες και τα ίδια τους με τους άνδρες. Μια γυναίκα δήλωσε στη Διεθνή Αμνηστία ότι, σε ένα κέντρο υποδοχής στη Γερμανία, κάποιοι άνδρες πρόσφυγες παρακολουθούσαν τις γυναίκες καθώς πήγαιναν στο μπάνιο. Ορισμένες γυναίκες έπαιρναν ακραία μέτρα, για παράδειγμα δεν έστρωναν ούτε έπιναν, ώστε να μη χρειάζεται να πηγαίνουν στην τουαλέτα, όπου αισθάνονταν ανασφαλείς.

Αντιμέτωπες με την εκμετάλλευση και παρενοχλήσεις οι γυναίκες πρόσφυγες από τη Συρία. (08 Ιουλ 2014)

Ανακτήθηκε από <https://m.naftemporiki.gr/story/830601/oie-antimetopes-me-ekmetalleusi-kai-parenohliseis-oi-gunaikes-prosfuges-apo-ti-suria>

naftemporiki.gr NEWSROOM ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΕΞΑΣ MARKETS ΠΡΟΤΟΣΕΙΔΙΑ DESKTOP SITE

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΓΤ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΟΣΜΟΣ ΑΘΛΗ ΑΠΟΡΡΕΙ ΠΟΛΙΤΣ IN ENGLISH ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

ΥΓΕΙΑ MAG ΑΥΤΟ

Τρίτη, 08 Ιουλ 2014 11:59 UPD: 12:07

Πρόσφυγες από τη Συρία στον καταυλισμό Μασζιντάλ Αντζάρ στην κοιλάδα Μπάκασ, στον Λίβανο. REUTERS / JAMAL SAHIB

Φτώχεια, εκμετάλλευση και σεξουαλική παρενόχληση καλούνται να αντιμετωπίσουν οι γυναίκες πρόσφυγες από τη Συρία, οι οποίες έχουν χάσει τους συντρόφους τους στη διάρκεια των μαχών και ζουν υπό ακραία πίεση.

Σύμφωνα με την Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ένα στα τέσσερα συριακά προσφυγικά νοικοκυριά στην Αίγυπτο, το Λίβανο, το Ιράκ και την Ιορδανία έχει επικεφαλής γυναίκα. Δηλαδή, περίπου 145.000 γυναίκες στις χώρες αυτές βιώνουν φτώχεια, εκμετάλλευση και σεξουαλική παρενόχληση.

«Είναι ντροπή. Ταπεινώνονται επειδή έχασαν τα πάντα», δήλωσε ο Υπάτος Αρμοστής του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες Αντόνιο Γκουτέρες. Μόνο μία στις πέντε από αυτές τις γυναίκες βρίσκει δουλειά με πληρωμή, ενώ η μεγάλη πλειονότητα των μητέρων που έχουν γίνει πρόσφυγες και έχουν χάσει το σύντροφό τους εξαρτάται πλήρως από την οικονομική βοήθεια του ΟΗΕ.

Ο Υπάτος Αρμοστής κάλεσε τις δωρητρίες χώρες να παράσχουν περισσότερα κεφάλαια ιδιαίτερα για τις οικογένειες όπου μοναδικός γονιός είναι η μητέρα.

Επίσης, τα παιδιά τους συχνά εργάζονται για να συνεισφέρουν στο οικογενειακό εισόδημα, με αποτέλεσμα να μην λαμβάνουν την εκπαίδευση που πρέπει.

Η Αρμοστεία πραγματοποίησε εμπειριστατωμένες συνεντεύξεις με 135 τέτοιες γυναίκες, καθώς και με εκπροσώπους οργανώσεων αρωγής. Οι γυναίκες αυτές ανέφεραν ότι αισθάνονται ανασφαλείς στις χώρες που τις φιλοξενούν καθώς οδηγού ταξί, εργαζόμενοι σε τοπικές φιλανθρωπικές οργανώσεις ή οι ιδιοκτήτες των ακινήτων που μισθώνουν τις παρενοχλούν ή ζητούν σεξουαλικές χάρες. Το πρόβλημα αυτό φαίνεται πως είναι ιδιαίτερα σοβαρό στην Αίγυπτο.

Ένα τρίτο των γυναικών που έδωσαν συνέντευξη είπαν ότι πολύ σπάνια ή ακόμη και ποτέ δεν βγαίνουν από το κατάλυμά τους, επειδή δεν έχουν κανέναν να φροντίσει τα παιδιά τους ή επειδή αισθάνονται ανασφαλείς έξω.

Στο Λίβανο, την Τουρκία, την Ιορδανία, το Ιράκ και την Αίγυπτο βρίσκονται συνολικά 2,9 εκ. πρόσφυγες από τη Συρία σύμφωνα με την Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

Πηγές: ΑΜΠΕ, Γερμανικό Πρακτορείο

Η γυναίκα πρόσφυγας στην Ελλάδα αντιμετωπίζει προβλήματα που αφορούν την ασφάλεια και τη ζωή της (19/9/2019)

Ανακτήθηκε από <https://www.amna.gr/macedonia/article/393692/I-gunaika-prosfugas-stin-Ellada-antimetopizei-problimata-pou-aforoun-tin-asfaleia-kai-ti-zoi-tis>

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΑΘΗΝΑΪΚΟ - ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

Αναζήτηση

En | El

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ SPORT BUSINESS LIFE EU ΥΓΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ SPECIAL EDITION ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ

READ WITH 3asyR 104.9FM

Η γυναίκα πρόσφυγας στην Ελλάδα αντιμετωπίζει προβλήματα που αφορούν την ασφάλεια και τη ζωή της

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ / Πέμπτη 19 Σεπτεμβρίου 2019, 16:42:25 / Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ

Το 2018 καταγράφηκαν στην Ελλάδα 1.826 περιπτώσεις έμφυλης βίας, βίας που βασίζεται στο φύλο (Sexual and Gender-Based Violence- SGBV) επί συνόλου δεκάδων χιλιάδων αιτούντων άσυλο και δικαιούχων διεθνούς προστασίας.

Οι περιπτώσεις βίας που βασίζεται στο φύλο που αναφέρθηκαν την ίδια χρονιά αφορούσαν κατά 85% σε γυναίκες. Στα πρόσωπα που επιβίωσαν δεν πρωτοστατεί κάποια πληθυσμιακή ομάδα, είναι κυρίως γυναίκες από το Ιράκ, το Καμερούν, το Κονγκό, το Αφγανιστάν και τη Συρία.

Στατιστικά στοιχεία της Υπατης Αρμοστείας για τους Πρόσφυγες (UNHCR) στην Ελλάδα για τα φαινόμενα σεξουαλικής βίας και βίας που βασίζεται στο φύλο (Sexual and Gender-Based Violence) - κάθε πράξης που διαπράττεται ενάντια στη βούληση ενός προσώπου στη βάση του φύλου και των άνω σχέσεων εξουσίας και κάθε μορφής εξαναγκασμού - στις κανόνες προσφύγων στη χώρα μας παρουσίασε η Ελεάννα Ιωαννίδου, εκπρόσωπος του Τομέα Προστασίας της UNHCR στη διάρκεια της επιστημονικής ημερίδας που διοργάνωσε στη Θεσσαλονίκη το Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Κεντρικής Μακεδονίας.

Οι επιλήψεις με καταγωγή από αφρικανική χώρα συνήθως αναφέρουν ότι έπασαν θύματα τέτοιων πρακτικών στις χώρες καταγωγής τους, σε αντίθεση με τις περιπτώσεις από ασιατικές χώρες που κυρίως αναφέρουν ότι οι διακρίσεις και η βία τους έχουν ασκηθεί στο ταξίδι της προσφυγιάς και στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα στοιχεία της UNHCR.

Στις μορφές που αναφέρθηκε ότι ασκήθηκαν στην Ελλάδα το 2018 κυριαρχούν η σεματική βία, η ψυχολογική βία, μορφές σεξουαλικής βίας, όπως οι σεξουαλικές επιθέσεις και οι βιασμοί, καθώς και η αποστέρηση πόρων. Σε μικρότερο βαθμό αναφέρονται το trafficking και οι εξαναγκασμένοι γάμοι.

"Δεν είναι δύσκολο να διαπιστώσει κανείς ότι τα στατιστικά στοιχεία για το trafficking απέχουν από την πραγματικότητα γιατί όσες το βιώνουν είναι δύσκολο να βγουν από τον κύκλο της βίας και του φόβου και να προχωρήσουν σε καταγγελία. Για το λόγο αυτό, ενώ το trafficking αποτελεί το 1% από τις καταγγελλόμενες μορφές SGBV, η Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες αιρεμένει σε αυτό το 22% των εκπαιδύσεων που παρέχει σε συνεργάτες της" τόνισε η κ. Ιωαννίδου.

Το φαινόμενο των βιασμών είναι εντυπωσιακά πιο συχνό στα νησιά, 46% σε σχέση με την ενδοχώρα που είναι 18%.

Το γεγονός αυτό σχετίζεται, όπως εκτίμησε η εκπρόσωπος της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες με τις συνθήκες υποδοχής. "Ο υπερπληθυσμός σε σχέση με τη δυναμικότητα των Κέντρων Υποδοχής και Ταυτοποίησης στα νησιά, η συνεπακόλουθη έλλειψη επαρκούς οργανωμένης ανταπόκρισης και η μακρά παραμονή και άρα εύκολη στοχοποίηση ευάλωτων ατόμων και οικογενειών ευνοούν τη de facto επικράτηση του ισχυρού" ανέφερε η κ. Ιωαννίδου.

Η αντιμετώπιση του φαινομένου δεν μπορεί παρά να συμπεριλάβει και τη βελτίωση των συνθηκών υποδοχής, την ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση των κρατικών διαδικασιών και την ταχεία, αλλά καλά σχεδιασμένη αποσυμφόρηση των νησιών, δηλαδή χωρίς τη μεταφορά του προβλήματος στην ενδοχώρα, τόνισε.

Όσον αφορά στους καταγγελλθέντες ως δράστες τα στοιχεία δείχνουν ότι στις μισές περιπτώσεις είναι ο σύζυγος ή σύντροφος. Αυτή η μορφή βίας δημιουργεί πολύπλευρες προκλήσεις καθώς η διάρρηξη της σχέσης εμπιστοσύνης και ασφάλειας δημιουργεί πολλαπλά τραύματα όχι μόνο στις συζύγους, συντρόφους, αλλά και στα παιδιά, εξήγησε η κ. Ιωαννίδου.

Είναι αναγκαία η άμεση υποστήριξη γυναικών που υπέστησαν βία από τις συντρόφους τους, επειδή η τυχόν απουσία ή αποτυχία προστασίας έστω και μίας επίχρυσας εδραϊώνει το αίσθημα επικράτησης του δράστη και το αίσθημα ανασφάλειας σε όσες από το περιβάλλον της γυναίκας υφίστανται αντίστοιχη μορφή βίας, σημείωσε.

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Μακεδονία / 3 ώρες πριν
Κορονοϊός: 217 κρούσματα και 3 θάνατοι το τελευταίο 24ωρο

Μακεδονία / 3 ώρες πριν
11-20 Σεπτεμβρίου το πολιτικο-οικονομικό φόρουμ της ΔΕΘ-Θεσσαλονίκης

Μακεδονία / 6 ώρες πριν
Δράσεις 18 χρόνων από τον Ελληνοβουλγαρικό σύνδεσμο φιλίας «ο Αριστοτέλης»

Μακεδονία / 7 ώρες πριν
Με θέμα τον Όλυμπο το πρώτο θίντεο τις νέες κομπάνιες για τον τουρισμό της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

Η μεγαλύτερη δυστυχία: να είσαι γυναίκα στη Μόρια (19/10/2018)

Ανακτήθηκε από <https://www.dw.com/el/η-μεγαλύτερη-δυστυχία-να-είσαι-γυναίκα-στη-μόρια/a-45941797>

Πολιτική

Η μεγαλύτερη δυστυχία: να είσαι γυναίκα στη Μόρια

Φτάνουν εξουθενωμένες στη Λέσβο και πρέπει να αντιμετωπίσουν καθημερινά βία, ατέλειωτες διαδικασίες για άσυλο και απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης. Μερικές μίλησαν στη DW με ψεύτικο όνομα. Φοβούνται μήπως δεν πάρουν άσυλο.

© picture-alliance/NurPhoto/B. Langer

Η Αμάλ είναι μόλις στα 20. Κατάφερε να διαφύγει με την οικογένειά της από τον εμφύλιο στην Υεμένη. Μετά από ένα επικίνδυνο ταξίδι μέσα από το Αιγαίο έφτασε στη Λέσβο. Νόμιζε ότι εδώ θα έβρισκε την ελευθερία και την ειρήνη που αναζητούσε στην πατρίδα της. Αντ' αυτού την πήγαν στη Μόρια, σε μια ανοιχτή φυλακή όπου είναι και η μεγαλύτερη δομή για πρόσφυγες στην Ελλάδα. Η η κόλαση επί γης, όπως την αποκαλεί.

Φόβος

Ο φόβος είναι μόνιμο συναίσθημα των γυναικών προσφύγων

Οι συνθήκες είναι απεριγράπτες για όλους, αλλά ιδιαίτερα για τις γυναίκες πρόσφυγες. Η βία έχει γίνει καθημερινότητα. Οι άνθρωποι δίνουν αγώνα για διαδικασίες που θεωρούνται αυτονόητες. Όπως το φαγητό. Για να πάρει κανείς την μερίδα του, πρέπει να περιμένει ώρες στην ουρά. Πρόσφατη έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας για τις γυναίκες και τα κορίτσια στη Μόρια περιγράφει πόσο απειλητική για τη ζωή των γυναικών είναι η ζωή σε ένα κατάλυμα με υπερδιπλάσιο από

τον κανονικό αριθμό προσφύγων. Η Αμάλ διηγείται εικόνες βίας που είδε με τα μάτια της, άνδρες να χτυπούν γυναίκες μέχρι να ματώσουν. Το περιστατικό έγινε μπροστά στα μάτια της αστυνομίας που το αγνόησε. «Η κατάσταση στη Μόρια για τις γυναίκες είναι άδικη», λέει. Ο κίνδυνος είναι παντού, ακόμη και στους χώρους ανάπαυσης. Δεν επιτρέπεται να μπουν άνδρες, αλλά είναι πάντα εκεί κοντά. Μια από τις φίλες της παρενοχλήθηκε από έναν γέρο άνδρα. Κατάφερε όμως να φύγει πριν της συμβούν τα χειρότερα. «Ως φεμινίστρια έμαθα ότι δεν πρέπει να έχω φόβο για κανέναν, αλλά φοβάμαι ότι δεν θα μπορέσω να φύγω από αυτό εδώ το μέρος».

Προσφύγες

Λέξεις κλειδιά Μόρια, Λέσβος, γυναίκες Μόρια

Πείτε μας τη γνώμη σας

Εκτύπωση Εκτύπωση της σελίδας

Μόνιμος σύνδεσμος

<https://p.dw.com/p/381YJ>

Συγκλονιστική φωτογραφία: Παναγιά η... πρόσφυγας (26/12/2015)

Ανακτήθηκε από https://www.typosthes.gr/viral-news/85862_sygklonistiki-fotografia-panagia-i-prosfygas-foto

VIRAL NEWS — 26/12/2015 16:52

Συγκλονιστική φωτογραφία: Παναγιά η... πρόσφυγας (ΦΩΤΟ)

0 SHARES

Συγκλονιστική φωτογραφία μίας μάνας που κρατά το παιδί της θυμίζοντας την Παναγιά

Η ιστορία των Χριστουγέννων είναι επίσης μία ιστορία μίας οικογένειας από τη Μέση Ανατολή που αναζητά καταφύγιο», γράφει το QZ αναφερόμενο στις συγκλονιστικές εικόνες που έχουν κατακλύσει το διαδίκτυο. Φωτογραφίες, όπου μία μάνα πρόσφυγας θυμίζει την Παναγιά κρατώντας το βρέφος.

Τιμώντας τις γυναίκες πρόσφυγες την Παγκόσμια Ημέρα Γυναίκας (13/3/2019)

Ανακτήθηκε από https://www.unhcr.org/gr/11172-timontas_tis_gynaikes_prosfyges.html

UNHCR Greece

DO YOU NEED HELP? ΣΤΗΡΙΞΕ ΜΑΣ

ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΝΕΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΕΛΛΑΔΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ - ΕΚΤΡΑΠΕΙΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΘΕΙΤΕ

Τιμώντας τις γυναίκες πρόσφυγες την Παγκόσμια Ημέρα Γυναίκας

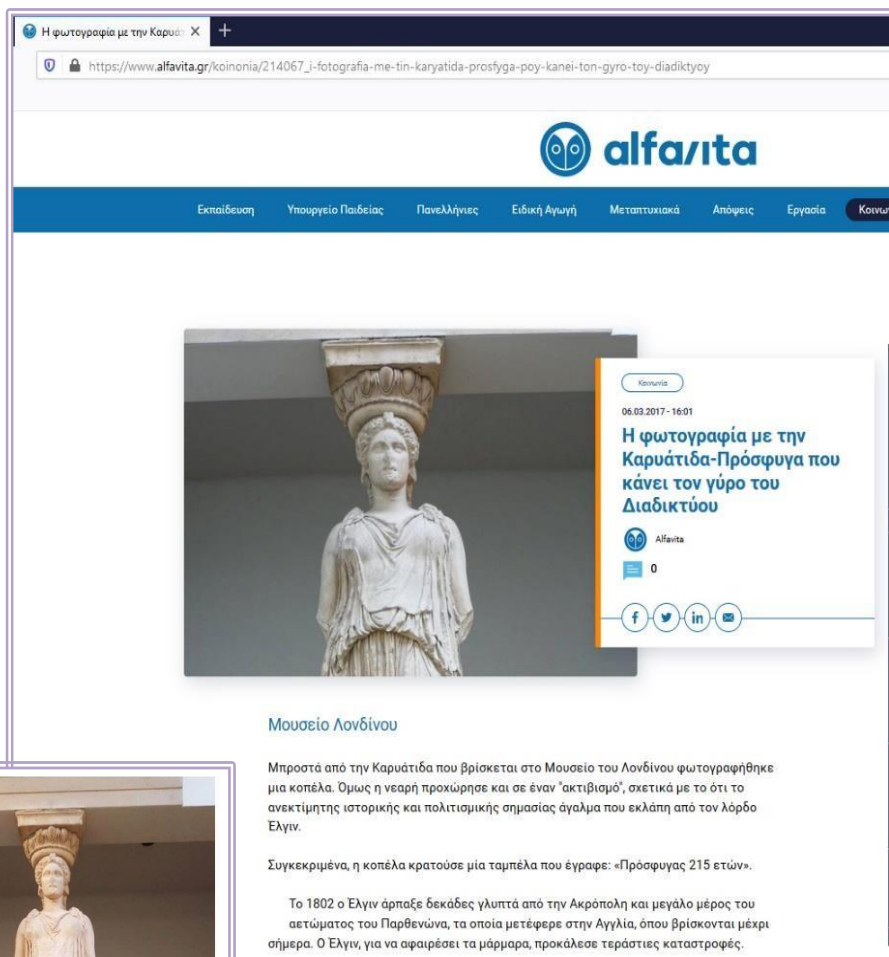
13 Μαρ 2019

Όταν οι γυναίκες αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τις πατρίδες τους είναι ακόμα περισσότερο εκτεθειμένες σε κινδύνους, εκμετάλλευση, βία και διακρίσεις. Όμως, το θάρρος και η αποφασιστικότητά τους να κάνουν ένα νέο ξεκίνημα, παρά τις δυσκολίες, μας δίνουν έμπνευση και δύναμη κάθε μέρα.

Τη φετινή Παγκόσμια Ημέρα Γυναίκας, τιμήσαμε τις γυναίκες πρόσφυγες αλλά και τις γυναίκες που κερδίζουν για να στηρίξουν άλλες γυναίκες, μεταφέροντας τις ιστορίες τους και τις φωνές τους και δίνοντας χώρο στη δημιουργικότητά τους και την ελπιδοφόρα διάθεσή τους για σινηγή αγάπης.

Η φωτογραφία με την Καρυάτιδα-Πρόσφυγα που κάνει τον γύρο του Διαδικτύου (6/3/2017)

Ανακτήθηκε από https://www.alfavita.gr/koinonia/214067_i-fotografia-me-tin-karyatida-prosfyga-poy-kanei-ton-gyro-toy-diadiktyoy

The screenshot shows a web browser window with the URL https://www.alfavita.gr/koinonia/214067_i-fotografia-me-tin-karyatida-prosfyga-poy-kanei-ton-gyro-toy-diadiktyoy. The website header includes the 'alfavita' logo and a navigation menu with items like 'Εκπαίδευση', 'Υπουργείο Παιδείας', 'Πανελλήνιες', 'Ειδική Αγωγή', 'Μεταπτυχιακά', 'Απόψεις', 'Εργασία', and 'Κοινωνία'. The main content area features a large image of the Caryatid Porch in London. To the right of the image is a social media share box with the title 'Η φωτογραφία με την Καρυάτιδα-Πρόσφυγα που κάνει τον γύρο του Διαδικτύου', the date '06.03.2017 - 16:01', the 'alfavita' logo, and social media icons for Facebook, Twitter, LinkedIn, and Messenger. Below the image, the text reads: 'Μουσείο Λονδίνου'.

Μουσείο Λονδίνου

Μπροστά από την Καρυάτιδα που βρίσκεται στο Μουσείο του Λονδίνου φωτογραφήθηκε μια κοπέλα. Όμως η νεαρή προκύρρησε και σε έναν 'ακτιβισμό', σχετικά με το ότι το ανεκτίμητης ιστορικής και πολιτισμικής σημασίας άγαλμα που εκλάπη από τον λόρδο Ελγιν.

Συγκεκριμένα, η κοπέλα κρατούσε μια ταμπέλα που έγραφε: «Πρόσφυγας 215 ετών».

Το 1802 ο Ελγιν άρπαξε δεκάδες γλυπτά από την Ακρόπολη και μεγάλο μέρος του αετώματος του Παρθενώνα, τα οποία μετέφερε στην Αγγλία, όπου βρίσκονται μέχρι σήμερα. Ο Ελγιν, για να αφαιρέσει τα μάρμαρα, προκάλεσε τεράστιες καταστροφές.

Το Διαδίκτυο «κλέβει» τηλεθέαση από την τηλεόραση (9/4/2016)

Ανακτήθηκε από <https://www.sofokleousin.gr/to-diadiktyo-klevei-tiletheasi-apo-tin-tileorasi>

Πολιτική

Το Διαδίκτυο «κλέβει» τηλεθέαση από την τηλεόραση

© 20:30, 09 Απριλίου 2016

SHARE facebook tweet in share

Έδαφος σε βάρος της τηλεόρασης κερδίζει σταδιακά η παρακολούθηση τηλεοπτικού περιεχομένου μέσω του Διαδικτύου. Σύμφωνα με το sepe.gr, το τηλεοπτικό περιεχόμενο όχι μόνο έχει αρχίσει να γίνει πολύ δημοφιλές online, αλλά γίνεται και πιο ...φορητό, αφού παγκοσμίως αυξάνονται οι καταναλωτές που παρακολουθούν μέσω κινητών συσκευών, όπως smartphones και tablets.

Η έρευνα του Eurodata TV Worldwide, δείχνει ότι, το 2015, ο παγκόσμιος μέσος όρος τηλεθέασης μειώθηκε κατά τρία λεπτά στις 3 ώρες και 14 λεπτά καθημερινά, από 3 ώρες και 17 λεπτά ένα χρόνο νωρίτερα. Μάλιστα, στα νεανικά κοινά ο μέσος όρος τηλεθέασης είναι ακόμη πιο χαμηλός και διαμορφώνεται σε 2 ώρες και 4 λεπτά καθημερινά, δηλαδή δέκα λεπτά λιγότερα σε σχέση με το 2014.

Σύμφωνα με τη μελέτη One TV Year, που περιλαμβάνει 88 χώρες, τον τηλεοπτικό χρόνο, που χάνει η τηλεόραση, τον καρπώνεται το Διαδίκτυο. Η μελέτη διαπιστώνει ότι λιγότερο από το ήμισυ (το 47%) του συνολικού χρόνου, που αφιερώνει κάποιος για να παρακολουθεί τηλεοπτικές εκπομπές, καταναλώνεται για θέαση μέσω της τηλεόρασης, με την online θέαση να γίνεται όλο και πιο δημοφιλής.

Η εικόνα αυτή, πάντως, δεν αφορά όλες τις περιοχές του πλανήτη, με τη στρόφη προς το online τηλεοπτικό περιεχόμενο να είναι διαφορετική ανά χώρα. Για παράδειγμα, ενώ στον Καναδά έξι στους δέκα νέους ενήλικες (ηλικίας 18 έως 34 ετών) παρακολουθούσαν το 2015 καθημερινά τηλεόραση στο Διαδίκτυο, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στη Γαλλία στους νέους άνω των 15 ετών είναι μόλις 6%.

Τη στρόφη των τηλεθεατών προς το Διαδίκτυο υποστηρίζει και η αυξανόμενη διείσδυση των "έξυπνων" φορητών συσκευών στην καθημερινότητα των καταναλωτών. Σύμφωνα με την έρευνα αυτή, την τάση έχουν αρχίσει να ενσωματώνουν στη στρατηγική τους και οι εμπλεκόμενοι στο χώρο της τηλεόρασης. Για παράδειγμα, μια σειρά χωρών έχουν ανακοινώσει ότι θα αρχίσουν να κάνουν μετρήσεις τηλεθέασης και μέσω άλλων συσκευών πλην της τηλεόρασης.

Τηλεθέαση

Συνολικά, τα στοιχεία του Eurodata δείχνουν ότι η διάρκεια της τηλεθέασης, επίσης, διαφέρει ανά τον πλανήτη. Για παράδειγμα, σύμφωνα με την έρευνα, στις ΗΠΑ είναι στις 4 ώρες και 29 λεπτά, χρόνος σχεδόν διπλάσιος από τον αντίστοιχο στην Ασία, όπου βρίσκεται στις 2 ώρες και 32 λεπτά. Η αντίστοιχη μέση τηλεθέαση στην Ευρώπη βρίσκεται στις 3 ώρες και 55 λεπτά, ενώ η μελέτη διαπιστώνει τη μεγαλύτερη αύξηση της μέσης παρακολούθησης της τηλεόρασης να προέρχεται από περιοχές, όπως η Αφρική.

Η έρευνα του Eurodata κάνει ιδιαίτερη αναφορά στη δυναμική των παικτών του Διαδικτύου που παρέχουν Over the Top περιεχόμενο (OTT), όπως το Netflix ή η Amazon, καθώς και πλατφόρμες, όπως το Snapchat και το Instagram, σημειώνοντας ότι αυτή η πορεία τους θα παραμείνει ανοδική.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: ΤΟΜΕΙΣ – ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΆΞΟΝΕΣ ΤΙΤΛΟΥ - ΕΡΕΥΝΑΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ	Φωτογραφία ως υλικό τεκμηρίωσης. Βάση οικοδόμησης έρευνας. Φωτογραφία: τέχνη ως δημόσιος λόγος. Βασικός κώδικας κοινωνικοσημειωτικής ανάλυσης.
ΣΥΡΙΕΣ	Εθνικότητα - δημογραφικό στοιχείο Ανεξάρτητη μεταβλητή έρευνας Ιστορικός και γεωγραφικός προσδιορισμός και κώδικας
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	Η κυρίαρχη ταυτότητα – ετερότητα Έμφυλος ρόλος. Κοινωνική ομάδα Φύλο - δημογραφικό στοιχείο (ανεξάρτητη μεταβλητή) Μετωνυμικές και συνδηλωτικές εμφανίσεις του ρόλου στους κώδικες
ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ	Ταυτότητα – ετερότητα υλικού έρευνας Ιστορική ταυτότητα Κοινωνική ομάδα Ανεξάρτητη μεταβλητή έρευνας
(ΣΤΗΝ) ΕΛΛΑΔΑ	Γεωγραφικός προσδιορισμός και περιορισμός έκτασης υλικού έρευνας (μόνο φωτογραφίες που αφορούν αντίστοιχα γεγονότα διαδραματιζόμενα σε ελληνικό έδαφος) Ανεξάρτητη μεταβλητή έρευνας
2015-2020	Χρονικός προσδιορισμός (ανεξάρτητη μεταβλητή)
ΨΗΦΙΑΚΑ ΜΕΣΑ	<ul style="list-style-type: none">• Μέσα ενημέρωσης και δικτύωσης, κυρίως ειδησεογραφικού χαρακτήρα (π.χ. άρθρα/ αναρτήσεις εφημερίδων, άρθρα Μ.Κ.Ο., άρθρα/ έκθεση φωτογράφων)• Όλα τα παραπάνω άρθρα και αναρτήσεις ανιχνεύονται σε διαδικτυακούς ιστούς• Γραμμένα σε αγγλική και ελληνική γλώσσα και η

	προέλευση των μέσων διαφορετικών χωρών (Ελλάδα, Γερμανία, Μ. Βρετανία, Ευρώπη, Τουρκία, Κατάρ)
--	--
